

HÉLÈNE GRÉMILLON

Tangou pentru Lisandra

Traducere din franceză de SIMONA BRÎNZARU

HUMANITAS
fiction

Lui Julien, lui Leonard

„Ce importanță are dacă un ți-păt este slab sau puternic? Ceea ce trebuie este ca el să contenească. Vreme de ani buni am crezut că vor conțeni. Acum n-o mai cred. Mi-ar fi trebuit poate alte iubiri. Dar dragostea nu se comandă.”

Samuel Beckett, Prima iubire¹

Acest roman este inspirat de o poveste adevărată. Acțiunea se petrece în Argentina, la Buenos Aires. Suntem în august 1987, iarna. Anotimpurile sunt diferite. Oamenii, nu.

Când Lisandra intrase în cameră, cu ochii înroșiți, umflați de plâns, singurele cuvinte pe care le rostise au fost: „nu mă mai iubește”, le repeta mereu ca și cum mintea i se blocase, ca și cum nu putea articula decât „nu mă mai iubește”, „Lisandra, nu te mai iubesc”, rostise ea deodată de parcă vorbele lui îi

1 Traducere de Ileana Cantuniari, în Samuel Beckett, Opere I. Integrala prozei scurte, Polirom, Iași, 2010. (N. tr.)

ieșeau ei de pe buze comunicându-i astfel prenumele, iar eu am profitat ca să strecor,

— Lisandra, cine nu te mai iubește?

A fost prima propoziție pe care i-am adresat-o pentru că „nu mai plânge “ „povestește-mi “ nu erau decât rugăminți pe care nu le-ar fi putut auzi; s-a oprit brusc de parcă atunci m-ar fi observat, dar nu s-a clintit, a rămas cu spatele încovoiat sub apăsarea necazului, capul plecat, mâinile cu palmele lipite, încleștate între pulpe, picior peste picior, însă cum întrebarea mea nu își făcuse efectul, am riscat și am repetat-o, pe un ton mai blând, privind-o în ochi, în ochii care, de data aceasta, mă priveau,

— Cine nu te mai iubește?

Mă temusem ca vorbele mele să nu stârnească efectul contrar și să nu o retrimită în toropeala plânsului, dar nu s-a întâmplat asta, Lisandra a clătinat din cap și a șoptit „Ignacio”, „Ignacio nu mă mai iubește “, nu mai plângea, nu se scuzase, de obicei toată lumea se scuză după ce plânge sau în timp ce plânge, o rămășiță de orgoliu în pofida supărării, însă ei îi lipsea ori nu-l mai avea, acum, ceva mai calmă, în puloverul ei albastru, mi-a vorbit despre acel bărbat care nu o mai iubea, așa am întâlnit-o pe Lisandra, acum șapte ani.

Lisandra era frumoasă, o frumusețe stranie care nu avea de-a face nici cu nuanța ochilor, nici a părului, nici a pielii, o frumusețe infantilă, nu a formelor ei extrem de feminine, ci a privirii, a gesturilor, a mimicii atât de marcate de durere, am citit imediat că în această femeie mai trăia copilul, dincolo de iubirea pentru acel bărbat, era îndrăgostită, iubea iubirea, o ascultam, bărbatul pe care îl iubea enorm părea cu totul extraordinar,

— Nu-mi mai vorbi despre el, vorbește-mi despre tine.

Știam că fraza asta putea să o bruscheze, ezitasem, dar ca prostul nu mă putusem abține, eram deja gelos, nu mai suportam să o aud vorbindu-mi despre bărbatul acela, mi-a răspuns că nu avea nimic de spus despre ea și, înainte să pot găsi o frază intermediară, să micșorez răul pe care tocmai îl făcusem, s-a ridicat să meargă la toaletă și nu s-a mai întors, nici în ziua aceea, nici în cele care au urmat.

În fiecare seară îmi ofer o jumătate de oră de pauză, o jumătate de oră de singurătate ca să ies din acest abis de insatisfacție, de frustrare sau de disperare în care m-a aruncat tot ceea ce am auzit peste zi, scuze că îți spun asta, dar în situația în care ne aflăm ai dreptul să știi ce se petrece în culise, îmi torn un pahar de coniac și aștept să mă cuprindă o ușoară letargie care, paradoxal, mă aduce în realitatea mea, cea a vieții mele, dar în ziua aceea, această jumătate de oră a durat toată seara, nu mă puteam împiedica să nu mă gândesc la ea, la Lisandra, la ochii ei speriați de realitatea acelei rupturi, am văzut deseori persoane devastate de o suferință din dragoste, însă niciodată, la niciuna dintre ele, nu am sesizat o asemenea durere, și nu era vorba de o disperare românească, de poză sau de obișnuință, ci de o disperare intrinsecă acelei persoane, organică, viscerală, există suflete care nu vor simți niciodată disperarea într-o asemenea măsură, acele sentimente pe care le știm cu toții după nume, pe care le putem experimenta cu toții, le putem resimți, care au pentru fiecare o anumită intensitate, pe care le dorim universale, uităm asta prea adesea, dar meseria mea mi-o amintește zilnic: nu toată lumea suferă la fel.

Încercam să-i ghicesc vârsta Lisandrei, douăzeci și cinci de ani, poate, părul închis și pielea trandafirie, mată, ochii ei? nici nu observasem ce culoare au, singurul lucru pe care îl sesizasem era suferința, ochii cu cearcăne roșii, nu schițase niciun gest spre cutia cu batiste de hârtie care se afla între noi, ștergându-și nervos ochii și nasul cu dosul puloverului albastru, culoarea lui mi-o reamintesc, ideea de a nu o mai revedea poate niciodată m-a determinat să beau un al doilea pahar, apoi un al treilea, atunci am ieșit să mă plimb ca să-mi iau gândul de la ea, nu am reușit, e de ajuns o milionime de secundă ca să te doboare o obsesie, timpul nu contează aici, coboram scările ca să ies în stradă convins că nu știam încotro mă îndrept, fără să-mi dau seama, tocmai pornisem în căutarea ei...

Cineva bate la ușă. Eva Maria este așezată la birou. Nu aude, e căzută pe gânduri.

... Lisandra, eram tulburat de dispariția ei bruscă, nu mai aveam somn, mi-era ciudă că o făcusem să fugă, nu mi se mai întâmplase, deși, har Domnului, îmi treceau mulți pacienți prin cabinet, dar nimeni nu-mi trăsesese așa clapa, sigur că

se mai întâmpla ca un pacient să nu-și mai facă apariția la a doua ședință, dar niciodată nu îmi plecase cineva în mijlocul discuției, niciodată, rezistența se instalase imediat, tot căutam în amintire un indiciu care să mă ajute să dau de ea, cu numele și puloverul albastru nu aveam mari șanse, nu știam nimic despre ea, reveneam mereu la imaginea ei, decupată cu precizie chirurgicală în amintire,

Lisandra, așezată pieziș pe canapea, ștergându-și lacrimile cu mâneca, memoria mea obsedată recupera elemente pe care nu știam că le-am observat, atent fiind la chipul și vorbele ei, avea niște pantaloni negri subțiri de bumbac și, cum de-mi scăpaseră?, pantofi negri foarte eleganți pentru ținuta ei, pantofi cu toc și baretă, care lăsaseră niște urme albe pe covor, ar fi trebuit să simt ușurare, dar mi-a fost frică să nu mă bucur prea devreme, am luat la rând toate sălile de tangou și de milonga² din cartier, sigur nu venea de departe, altfel talcul s-ar fi dus de tot, uite că avea curaj să danseze, în pofida disperării, asta m-a mai liniștit, ca să nu mai spun cât m-a liniștit faptul că aveam o pistă.

Nu mă priviți așa, știu la ce vă gândiți, da, vi se citește în priviri, nu negați, citesc un reproș, dar să știți că rezistența Lisandrei fusese imediată din cauza mea, când vreau să fiu sigur că am dreptate — pentru că avem nevoie să știm că nu ne-am înșelat — îmi spun că am bruscăt-o în ziua când a venit la cabinet fiindcă voiam de fapt s-o alung, ca să nu stabilim o relație care ne-ar fi interzis apoi apropierea, din rațiuni deontologice, deci să fie clar, când am pornit pe urmele Lisandrei căutam o femeie, nu o pacientă, niciodată nu m-am simțit vinovat că mi-aș fi trădat profesia, o găsisem pe Lisandra plângând la ușa cabinetului, văzuse plăcuța, nu era nimic stabilit, nu fusese o consultație plătită, ci un moment astral al vieții mele, nu credeți că doi oameni se pot recunoaște într-o clipă?, ciudat, eu aș fi zis că da.

Mă întrebam cum arată când dansează, cu părul negru prins în coc, oare i-aș fi recunoscut silueta din spate?, nu, n-aș fi recunoscut-o, nu dobândisem încă acea familiaritate care îți permite să recunoști pe cineva din spate, așa că așteptam perechile să se rotească sau să-mi ofere măcar un chip din profil și întrebam: „O știți pe Lisandra?” „Lisandra e aici?” „Lisandra dansează aici?”, n-aș fi putut s-o recunosc, tânăra văzută cu trei zile înainte, cu capul plecat, se topise în acel trup dezinvolt, cambrat, autoritar și atât de liber, era cu totul altă femeie, gâtul ei avea mișcări elegante, neîncrederea, ezitățile și disperarea ei

2 Dans argentinian, precursor al tangoului. (N. tr.)

pieriseră, era atât de stăpână pe sine când dansa, libertatea pe care o respirau mișcărilor ei era contrariul dependenței afective pe care mi-o înfățișase la cabinet, nu dansa pentru ceilalți, ci doar pentru ea, era „sufletul tangoului”, știu că sună siropos, dar asta mi-a venit în minte când ne-am reîntâlnit,

— *Ce faceți aici?*

Lisandra a crezut mereu că ne-am întâlnit „din întâmplare” și asta i se părea foarte „semnificativ”, așa că n-am contrazis-o, dacă ar fi știut că e rezultatul eforturilor mele întâlnirea noastră i s-ar fi părut mai puțin „miraculoasă”, așa era Lisandra, prefera suprarealitatea realității și de câte ori se minuna de întâlnirea noastră o aprobam, accepta bucuroasă tot ce îi oferea hazardul, hazardul îi ghida pașii, asta e crezul trist al celor care nu au încredere în ei, am luat masa împreună și pe urmă ne-am întâlnit iar și apoi ne-am hotărât să rămânem împreună, așa că la scurt timp, pe 8 decembrie 1980, ne-am căsătorit, o iubeam, nu mi-aș fi închipuit niciodată că i-ar putea dori cineva răul, nu avea stofă pentru sordid, pentru tragedie da, dar nu pentru sordid, Lisandra era așa fragilă, n-aș fi crezut c-o să vorbesc despre ea la trecut...

Cineva bate din nou la ușă. Eva Maria nu reacționează. Ușa se deschide. Esteban stă în prag.

— Iartă-mă că te deranjez, mamă. Vii să mănânci?

Eva Maria nu se întoarce spre el.

— Nu mi-e foame.

— Ce faci?

— Nimic. Lucrez.

— Acum îți iei de lucru și acasă?

Eva Maria nu răspunde. Esteban se crispează.

— Bine, atunci mă duc să mănânc.

— Da, mănâncă.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa. Iese din încăpere. Trage ușa după el. Eva Maria bea o gură de vin.

... Ușa apartamentului era deschisă când m-am întors, gâtul mi-a fost cuprins de un curent teribil, muzica se auzea foarte tare din salon unde era o dezordine de parcă fusese o încăierare, fotolii răsturnate, lampa pe podea, era foarte frig, fereastra era larg deschisă, am știut imediat că se întâmplase ceva, Lisandra era atât de friguroasă încât chiar și în nopțile de caniculă dormea învelită cu un cearceaf, spunea că greutatea pânzei o făcea să adoarmă, și, la fel, corpul meu lipit de al ei, contactul cu aerul, până și o adiere îi era nesuferită, am închis fereastra și am căutat-o peste tot, am alergat în bucătărie, în dormitor, și numai în clipa în care am văzut că nu este nicăieri și am înțeles, mi-a fost frică să înțeleg, am trecut peste vasul de lut spart, peste apa din glastră vărsată pe podea, în acea clipă am auzit un strigăt din stradă și am deschis fereastra, nu îndrăzneam să mă aplec și să privesc, Lisandra, trupul ei zăcea acolo jos, era acolo, întinsă pe caldarâm, cu capul într-o parte, nu puteam observa dacă mai respiră, doi tineri îndrăgostiți erau aplecați asupra ei, se țineau de mâini, am urlat la ei să nu o atingă și am coborât scările în fugă, cei doi tineri se retrăseseră, nu se mai țineau de mâini, o atinseseră?, fruntea îi era înghețată, un fir de sânge îi curgea din gură, avea ochii deschiși, umflați, nu am ucis-o pe Lisandra, nu aș fi putut niciodată să o ucid, Eva Maria, trebuie să mă crezi.

Eva Maria se ghemuiește pe scaun. Își mai toarnă un pahar de vin. Vittorio îi povestise totul. În cele mai mici detalii. Nu avusese timp să reacționeze, poliția sosise foarte repede, cineva dăduse alarma, un vecin, cu siguranță, toate luminile din imobil erau aprinse, urcase din nou în apartament împreună cu polițiștii care îi ceruseră să-i însoțească la secție în timp ce colegii lor care rămăseseră sigilau locul și începuseră primele cercetări, „trebuiau să facă totul foarte repede fiindcă, adeseori, într-o anchetă, rapiditatea le permitea să-i descopere pe ucigași, nu va dura mult”, asta i s-a spus, ar fi trebuit să aibă prezența de spirit să ceară un avocat, dar nu treci lesne de la șocul spaimei la vigilența extremă, în orice caz, el nu a trecut, și apoi nu avea nimic să-și reproșeze, așa încât nu își putea imagina ce îl așteaptă, la secție i-au fost luate actele și a fost condus într-o încăpere mai mică, unde a așteptat să semneze documentul înainte să plece, i-au adus o

cafea ca să aștepte, avea timp să bea trei cafele, era epuizat, lumina albă, puternică îl zăpăcea, pendula era oprită, nu avea idee cât este ceasul și îl durea atât de tare capul, i se părea că totul dura de multă vreme, dar nu era obișnuit și pe urmă nu reușea să gândească, așa că nici nu încerca măcar, în fine, se întorseseră, mai mulți, mai aveau câte ceva să-i spună. Atunci a luat totul o întorsătură urâtă.

— Unde v-ați petrecut seara, doctore Puig?

— La cinema, v-am spus deja.

— Singur?

— Dar v-am spus deja. Nu înțeleg. De ce mă supuneți acestui interogatoriu?

— Doctore Puig, aici noi punem întrebările, nu suntem la cabinetul dumneavoastră, ne-am înțeles? Bine, să recapitulăm, așadar: soția dumneavoastră nu are chef să meargă la cinema și când va întoarceți e moartă, corect?

— Da, ușa apartamentului era descuiată, în salon erau urmele unei încăierări, fereastra era...

— Da, da, știm toate astea, ni le-ați spus deja.

— Dar v-am spus deja tot.

— Nu, nu ne-ați spus dacă filmul a fost bun.

— Dacă filmul a fost bun? Vă bateți joc de mine? Soția mea tocmai s-a sinucis și vreți să vă vorbesc despre film?

— Nu o luați așa, voiam doar să știm, și nouă ne place să mergem la cinema, tipa de la casă era bună, nu?, o gură frumoasă, cu buze groase, o gură de negresă pe o față de albă mie unul îmi dă idei, e peste puterile mele, cred că voi numiți asta „fantasme”.

— Nu mă interesează fantasmele dumneavoastră.

— Greșiți că nu vă interesează, pentru că gura asta cu buze groase este importantă pentru dumneavoastră, hotărâtoare chiar. Pe lângă că face miracole în pat — scuze, dar nu pot să nu mă gândesc la asta — ei bine, gura asta cu buze groase vorbește și ceea ce spune despre dumneavoastră pe noi ne deranjează.

— Și ce-a spus despre mine?

— Acesta a fost momentul preferat al serii — gura aceasta care se anima, există guri care sunt frumoase atunci când vorbesc, altele atunci când tac, ei bine gura asta — mi-e greu de înțeles — este frumoasă în toate situațiile.

— Ce-a spus despre mine?

— Că nu v-a văzut în seara aia. Și nici plasatoarea nu v-a văzut, dar ea, vă spun, are o gură care nu prezintă interes.

— Fotografia aceasta a fost făcută cu cel puțin zece ani înainte, abia mă mai poate identifica cineva, nu pot să judece după bucata aceea de hârtie, e ridicol.

— Aveți dreptate, am fi — cum spuneți? a, da, „ridicoli” — să ne mulțumim numai cu această fotografie — în plus, este adevărat că ați îmbătrânit un pic dar, liniștiți-vă, și noi ne facem bine meseria, ei bine, vedeți oglinda de acolo? ei bine, ei bine, au avut tot timpul să vă privească, chiar în detaliu, și confirmă: nici una, nici cealaltă nu își aduc aminte să vă fi văzut în acea seară.

— Nu își aduc aminte dacă m-au văzut, dar oare își aduc aminte că nu m-au văzut? Le-ați întrebat? Una este să nu-și aducă aminte că au văzut pe cineva și alta să-și aducă aminte că nu au văzut pe cineva.

— Doctore Puig, scutiți-ne de dubla formulare, nu suntem pacienții dumneavoastră, o singură dată este de ajuns ca să înțelegem cum stau lucrurile, dar este adevărat că nu le-am formulat astfel întrebarea, noi nu avem simțul dumneavoastră pertinent al întrebărilor, al nuanțelor, ne-ați putea învăța multe, dar știți, uneori lucrurile sunt mult mai simple.

— Mai simple decât ce? Spuneți pe șleau, încetați cu atâtea subînțelesuri.

— Nu este niciun subînțeles.

— Atunci dați-mi să semnez declarația și lăsați-mă să merg acasă, sunt epuizat.

— O să fie cam greu.

— Cum așa, „o să fie cam greu”? Pentru că două femei care își petrec seara văzând mii de fețe nu își aduc aminte de mine?

— Nu, nu de asta.

— Atunci de ce?

— Pentru că cele două femei sunt doi bărbați, doctore Puig și suntem foarte mirați că nu ne-ați atras atenția, deși nu ați avut de-a face cu „mii de fețe”.

— De la început mi-ați vorbit de femei, nu am făcut decât să reiau ceea ce ați spus...

— Atunci, dacă de la început noi v-am fi spus că v-ați ucis soția, ne-ați fi spus că v-ați ucis soția?

— Nu mi-aduc aminte cine mi-a vândut biletul, nici dacă persoana care mi-a verificat biletul era o femeie. Sau un bărbat. Habar n-am, nu-mi aduc aminte...

— Se pare că astă-seară amintirile tuturor sunt confuze. Dar noi trebuie să începem de undeva ancheta și în prezent singurele elemente concrete de care dispunem sunt amintirile unora și altora. La fel ca și dumneavoastră, trebuie să începeți o analiză de undeva, câteva amintiri, chiar și sumare, sunt de-ajuns, ba mai mult, nici nu le verificați măcar, nu aveți decât o singură versiune a faptelor, iar vinovații, nu-i foarte complicat, sunt mereu aceiași: părinții, tata și mama, dar liniștiți-vă, noi nu avem decât o singură grijă — să găsim adevărul, de aceea nu ne vom opri aici. Iar dacă aceste câteva amintiri nu sunt — din nefericire — în favoarea dumneavoastră, nu ne îndoim nicio clipă — să nu vă îngrijorați — că urmarea anchetei vă va disculpa, cu siguranță că este o chestiune de ore, mâine-seară veți dormi în patul dumneavoastră.

— Nici nu mă gândesc să mai rămân aici o secundă în plus, mă întorc la mine acasă.

— Calmați-vă, doctore Puig. Nu trebuie să vă enervați atâta. Nu într-un comisariat.

— Ce faceți? Ce înseamnă asta? Scoateți-mi cătușele!

— Nu înseamnă nimic, vă enervați, așa că vă punem cătușe, e firesc. În viață, nu toate lucrurile înseamnă ceva.

— Vă depășiți atribuțiile.

— Nu depășim nimic, orice suspect poate fi pus sub supraveghere, asta-i legea. Și, din nefericire — trebuie s-o spunem momentan dumneavoastră sunteți suspect.

— Faceți o greșală grosolană. Vreau un avocat. Cer un avocat.

— Vă mai spun încă o dată: calmați-vă. Este foarte bine că v-ați cerut dreptul, foarte bine că cereți singurul lucru la care aveți dreptul de acum înainte, vedeți, nu este greu să ne înțelegem. Dar mai întâi vă lăsăm să vă odihniți, se pare că noaptea este un sfetnic bun. Ah, da, eram gata să uit, ce mărime purtați?

— La ce anume?

— La haină.

— Dar de ce mă întrebați?

— Încă o dată vă spun: aici noi punem întrebările, trebuie să vă obișnuiți cu asta. Ce mărime purtați la haină?

— 52.

— Exact ce credeam. Hai, noapte bună! Și poate că mâine-dimineață vă veți aminti ceva, nu se știe niciodată cu visele, se pare că dumneavoastră le analizați.

Eva Maria își aprinde o țigară. Vittorio îi povestise totul. Cu precizia unei persoane obișnuite cu tumultul dialogului. Îl ascultase aproape o oră. De obicei, el o asculta pe ea vorbindu-i aproape o oră. Eva Maria își spune: iată cum, uneori, în vin rolurile se inversează. Voia să spună în viață. Aude sunetul bandeneonului. Esteban a mâncat deja. O să plece în curând. Eva Maria își pune țigara în scrumieră. Se scotocește în buzunarul pantalonilor. Scoate o legătură de chei. Trei chei agățate de un portchei. Un portchei în formă de cheie. Eva Maria privește cele patru chei. Dintre ele, una este un fals. Zâmbește. Lui Vittorio nu-i venise să-și creadă ochilor când le văzuse de cealaltă parte a mesei. De partea bună a mesei nenorocitului de vorbitor. Era prea frumos ca să fie adevărat. Dar, pentru Dumnezeu, cum putuse să recupereze cheile de la apartamentul lui? Făcuse o față când îi povestise toată întâmplarea.

— Bună, mama. Ai dormit bine?

Eva Maria nu răspunde. Este consternată.

— Nu se poate. Este o greșeală, șoptește ea.

Eva Maria nu își poate lua ochii din ziar. Doar câteva rânduri. Esteban se îndreaptă spre frigider.

— A fost o seară frumoasă, ieri... știi, ar trebui să vii într-o zi... oamenii care dansează seamănă cu vulcanii adormiți, doar că s-au trezit... poți să spui așa...

Eva Maria împăturește ziarul. Brusc. Așadar, de azi, pe mâine, oricine se poate regăsi la rubrica faptul divers. Eva Maria se ridică. Se îndreaptă spre hol. Își pune haina. Își aranjează baticul. Își ia poșeta. Esteban se apropie.

— Ești bine, mamă?

— Da, da...

— La ce oră te întorci diseară?

— La cinci.

— OK, o să fiu acasă.

Esteban se apleacă spre Eva Maria care îl îmbrățișează. E cu mintea în altă parte. Așadar de azi pe mâine oricine se poate regăsi la rubrica faptul divers. Ușa se trânteste. Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa. Trage perdeaua. O privește pe Eva Maria care aleargă pe stradă cu poșeta într-o mână și ziarul în cealaltă. Strânge cu putere ziarul. În pumnul ei foile ziarului sunt mototolite. Autobuzul e gata să pornească. Eva Maria bate în geam. Ușa se deschide. Urcă. Autobuzul se pune în mișcare. Esteban lasă perdeaua să cadă la loc.

Se așază la masă. În locul unde a stat Eva Maria. Chipul i se întristează. Eva Maria coboară din autobuz. Nodul baticului s-a desfăcut. Părul îi flutură. S-a înserat. Eva Maria merge repede, trebuie să verifice. Trece prin dreptul unei cafenele, Pichuco. Chelnerul o strigă. Eva Maria îi face semn, dar nu se oprește. Trebuie să verifice. Ajunge în fața unei clădiri. Intră. Urcă cinci etaje. Sună la ușa din dreapta. Vittorio îi va deschide. Nu răspunde nimeni. Sună iar. Nimeni. Nu se poate. Bate cu degetele în lemnul lambriurilor false. Așteaptă. În picioare. Nemișcată. În fața ușii închise care nu se deschide. Mâna i se încleștează în jurul ziarului. Coboară scările. Traversează piața. Intră în cafenea. Chelnerul sosește. Îi pune un pahar de vin pe masă. Este foarte agitat.

— Nu ești singura care a avut ghinion. N-ai aflat? E moartă. Moartă, pricepi? A ucis-o. Dar n-o să scape așa ușor, îți spun eu, a dat de bucluc, nici nu-ți imaginezi ce tâmbălău a fost aici, polițiști peste tot... Un psiholog ucigaș, o să vuiască orașul, îți spun eu...

Eva Maria își pune paharul pe masă. Brusc.

— Nu, nu-mi spune! Ține-ți fleanca, Francisco, măcar o dată, ține-ți fleanca, vorbește gura fără tine.

— Păi, știu...

— Nu știi nimic.

Eva Maria se ridică. Aruncă niște monede pe masă. Tonul este tăios.

— Numai fiindcă ești nerăbdător să spui lumii întregi că i-ai dat să bei unui ucigaș, că acest om este un ucigaș.

Clienții de la mesele alăturate se întorc spre ei. Eva Maria iese din cafenea. Aruncă ziarul la coșul de gunoi, Traversează piața, se așază pe o bancă. E frig. Își aprinde o țigară. Privește fereastra. Privește trotuarul. Acolo trebuie să fi

fost descoperit trupul. Trotuarul este neted, de parcă nu s-a petrecut nimic. Nu e nicio dâră de sânge. Nimic. Locul nu păstrează urma cadavrelor care se întâmplă să zacă într-o bună zi acolo. Locului nu-i plac amintirile. Nici cel mai mic indiciu al șocului nu se zărește pe asfalt. Nicio deformare. Un om care cade nu cutremură pământul. Eva Maria privește fereastra. Privește caldarâmul. A căzut de la etajul cinci, numai printr-un miracol ar fi supraviețuit. Ce anume a izbit mai întâi caldarâmul: fața, sau trupul? Oare membrele i se dislocaseră într-o poziție pe care viu fiind nu o poți avea? Oare părul îi acoperise fața? Sau se adunase de aceeași parte cu trupul oferind paloarea unică, de cadavru? Era desfigurată? Sau și moartă era la fel de frumoasă precum fusese în timpul vieții? Eva Maria o zărise de mai multe ori în apartamentul lor, o siluetă fragilă care se ferea de privirile ei așa cum se ferea, desigur, și de privirile celorlalți pacienți. Ce pact exista între ei? Apartamentul îi aparținea în egală măsură ei ca și lui Vittorio, dar nu și când intra un pacient, nu și când ieșea un pacient. Se cheamă „secret profesional”. Eva Maria se gândește la ziarul aruncat la coș, ce trist că „secretul profesional” nu este valabil și pentru ziariști, că oricine poate fi prezentat lumii drept suspect, numai vinovăția este privilegiată în ziare. Eva Maria s-a crispat. Un tânăr, un adolescent, la numai câțiva metri de ea, privește fix caldarâmul. Ridică privirea spre fereastră, ține o mână în buzunar, iar pe cealaltă lângă corp. Eva Maria îl observă. Intrigată. Dacă ar fi avut o altă atitudine, poate că l-ar fi bănuț dar privirea lui se mărginea la un trist du-te-vino de la fereastră la caldarâm. După o vreme, tânărul se îndreaptă spre clădire. Eva Maria se ridică. Nu ești vinovat fiindcă pari nefericit. Îl urmează. Îi aude pașii în timp ce urcă treptele. El urcă. Ea urcă. Se oprește. Eva Maria se prefăce că îl depășește.

Tânărul bate în ușa cu lambriuri false. Oare câți au făcut astăzi acest pelerinaj nesigur? Eva Maria se întoarce către el.

- Cauți pe cineva, băiete?
- Îl căutam pe cel ce locuiește aici.
- Nu este acasă.

Tânărul rămâne încremenit. Vlăguit. Eva Maria coboară o treaptă. Încearcă să-l liniștească. Fie și mințindu-l.

- Pot să te ajut cu ceva? Locuiesc în apartamentul de deasupra.

Tânărul scoate mâna din buzunar. Pare că nu știe ce să facă. Ceva îi strălucește în palmă.

— Venisem să-i înapoiez cheile, le-a pierdut ieri, în stradă, lângă... lângă...
Nu izbutește să-și termine fraza. Eva Maria îi vine în ajutor.
— Lângă cadavru.

Tânărul pleacă fruntea. Eva Maria încearcă să-și păstreze calmul.

— Ai fost acolo?

Tânărul încuviințează.

— Prietena mea și cu mine l-am descoperit, era pentru prima oară când ieșisem să mâncăm doar noi doi, adică singuri, e bizar, dar așa s-a întâmplat, ne întorceam spre casă, eram fericit fiindcă ea mă luase de mână, era pentru prima oară, nu ne spuneam mare lucru, mi se părea că eram total pe dinafară, e aiurea fiindcă mă rugam să se întâmple ceva, vă jur, orice numai să ne întârzie, mi-era cam frică să o conduc până acasă la ea. Nu ne-am sărutat niciodată. Adică pe — își duce degetele la gură —, înțelegeți... așa că nu ne grăbeam, prietena mea a văzut-o prima. „Uite, acolo, pe trotuar, parcă ar fi un corp.” La început am crezut că e un vagabond, însă nu, în cartierul ăsta nu găsești așa ceva, abia apropiindu-ne am văzut că era o femeie, îmbrăcată cu o rochie frumoasă, apoi am văzut fereastra. Am luat-o la fugă. Atunci a apărut soțul ei care ne-a spus ceva, nu îndrăzneam să ne apropiem de trupul acela, nu prea îndrăzneam nici să-l privim, eu în orice caz. Soțul ei a sosit foarte repede, a văzut că e moartă de-a binelea, urla. S-a sinucis, nu-i așa?

Privirea tânărului este descumpănită. Eva Maria simte asta. Trebuie să pună capăt oribilei scene cu care viața l-a confruntat fără să-l prevină: moartea cu proprii ochi. Eva Maria nu ezită nicio clipă. Chiar dacă minte.

— Da, așa este. S-a sinucis.

Eva Maria coboară cele câteva trepte care o mai despart de tânăr. Știe. În aceste condiții deciziile fizice contează mai mult decât toate circumvoluțiunile sentimentale.

— Dacă vrei, dă-mi mie cheile, i le dau eu lui Vittorio.

Tânărul nu ezită nicio secundă. Îi întinde legătura de chei Evei Maria. Și, ca și cum s-ar fi eliberat dintr-o menghină, se destinde în sfârșit, se așază pe o treaptă. Oștează. Trupul i s-a eliberat de o povară. Nu neapărat și sufletul.

— Înainte nu mai văzusem niciun mort.

Eva Maria vrea să îi ia mâna într-a ei. Se răzgândește.

— Nici eu nu am mai văzut niciodată un mort.

— Sunteți norocoasă.

— Aș vrea eu.

Tânărul își întoarce privirea spre ea.

— Mi se pare cam ciudat să spuneți asemenea chestii.

Eva Maria își împreunează mâinile.

— Am avut o fiică, o chema Stella. Era cam de vârsta ta. Într-o dimineață am îmbrățișat-o ca să-i urez o zi bună, pleca la școală. De atunci nu am mai văzut-o, săptămâna trecută s-au împlinit cinci ani de atunci. Ei bine, vezi tu, cred că aș fi preferat să o văd moartă decât să o știu moartă.

Tânărul își pleacă privirea în pământ.

— Îmi pare rău. Au murit atâția oameni.³

Cei doi păstrează tăcerea cu privirile ațintite în gol. Eva Maria încearcă să râdă. Preferă să lanseze o diversiune.

— Între noi fie vorba, sărutul acela ar fi putut fi foarte reușit...

Tânărul zâmbește, dar păstrează același aer îngândurat.

— O cunoașteți pe femeia aceea?

³ Pe 24 martie 1974, o lovitură de stat militară a transformat Argentina într-o dictatură. Junta condusă de generalul Rafael Videla a torturat și asasinat 30 000 de oameni. Pe 30 octombrie 1983 democrația a fost reinstaurată prin alegerea președintelui Raul Alfonsin. (N. a.)

— Îl cunosc mai bine pe soțul ei.

Zâmbetul dispare de pe buzele tânărului.

— Bietul de el, se învârtea ca un nebun în jurul ei, lovea cu pumnii în pereții clădirii, urla, era distrus.

— Ai spus asta la poliție?

Tânărul s-a crispat.

— Ce are de-a face poliția în povestea asta? Nu am nimic de spus celor de la poliție.

A intrat în panică. Se ridică și coboară scările în grabă. Eva Maria nu-l poate opri. Nu încearcă să-l oprească. Fuge așa cum fuge un adolescent când aude cuvântul „poliție”, nu ca un ucigaș. Dacă ucigașul revine mereu la locul crimei, ei bine, nu el este ucigașul, nu are stofa de ucigaș. Eva Maria este sigură. Poate pur și simplu nu le-a spus părinților de cina cu prietena lui, ar fi trebuit să le explice totul iar la vârsta lui să le povestească despre o întâlnire cu o fată pare imposibil. „Tot așa cum le-ar fi greu părinților să mărturisească propriului copil că au făcut dragoste în ajun”, ar fi spus poate Vittorio. Eva Maria îl aude pe băiat cum coboară scările și apoi dispare. În orice caz, chiar dacă ar fi depus mărturie despre suferința lui Vittorio, despre disperarea lui, poliștii ar fi respins-o cu hotărâre. „Simulare, comedie, toți soții care îșiucid soțiile încep prin a părea distruși, prin a se învârti în jurul soției ucise ca niște nebuni, lovind cu pumnii în pereți, urlând. Înainte de a mărturisi”, ar fi replicat ei. Eva Maria rămâne nemișcată. Privește cheile culcate în palma ei, culcate ca un corp pe caldarâm. Căzut de la etajul cinci. Corpul acelei nefericite femei trebuia să aibă fracturi multiple, ca toate victimele unei teribile căderi de la mare înălțime. Astfel de fracturi au fost descoperite la cadavrele acelor *desaparecidos*⁴ pe care marea le-a aruncat pe țărm cu ceva timp în urmă, fracturi pe care nimeni nu le poate cauza, nici cu mâinile goale, nici cu o armă. Chiar dacă ar face-o cu cea mai mare bucurie. Eva Maria și-l imagina pe Neptun cel Sever, Neptun cel drept aducând dovada vinovăției juntei militare. Neptun ajutându-i pe oameni să-i judece pe oameni. O parte din Eva Maria era

⁴ Desaparecidos sunt victimele dispariției forțate, arestate și ucise pe ascuns în Argentina din timpul „Războiului murdar”. Se numesc desaparecidos (dispăruți) pentru că militarii, vrând să-și ascundă violențele, afirmă că toate aceste persoane părăsiseră pur și simplu Argentina. (N. a.)

sigură că Neptun i-ar fi redat trupul Stellei din milă pentru inima de mamă care suferă fiindcă nu știe ce s-a întâmplat cu copilul ei. Cealaltă parte a Evei Maria înțelege că Neptun nu există și se întreabă dacă nu cumva trupul Stellei nu zace și acum în adâncuri. Stella, copilul ei drag, oare s-au debarasat de ea așa cum au făcut-o cu alții? Într-o miercuri seara, o injecție cu Pentotal, un avion, o ușă deschisă și trupul, încă viu, aruncat în Rio de la Plata. Era conștientă? Plângea? Îi implora? A urlat când a căzut în gol? A simțit cum îi zburau veșmintele de pe ea? Sau fusese deja dezbrăcată? Știa că trupul i se va izbi de suprafața apei, ea care nu cunoștea decât atingerea blândă a apei? Îi plăcea atât de mult apa. Cum poate o mamă să nu simtă când îi moare copilul? Nu se poate ca Stella să fie moartă, nu este cu puțință. Eva Maria își scutură capul pentru a alunga imaginea insuportabilă a trupului fiicei sale zăcând în adâncuri. Lacrimile i se preling pe obraji. Eva Maria privește treptele care se dizolvă în fața ei. Dacă treptele ar putea vorbi, i-ar spune cine a ucis-o pe soția lui Vittorio. Ar da orice să afle identitatea ucigașului. Eva Maria își revine. Speră că în scurt timp se va face lumină asupra acestui caz și că Vittorio va fi scos de sub acuzația de crimă. Speră mai ales să fie curând singură cu el, ca mai înainte, are atâta nevoie de asta. Nu va putea niciodată să trăiască fără ajutorul lui. Eva Maria iese din clădire. Au mai trecut câteva zile. Hotărâse să meargă la vorbitor, dar se temea ca nu cumva cei de la închisoare să-i refuze dreptul de a-l vizita. Nimeni nu i-a refuzat nimic. Numai că trebuia respectată procedura: controlul obligatoriu. Era prea frumos ca să fie adevărat.

Eva Maria deschide ochii. Privește cele patru chei. Dintre care una este un fals. Lui Vittorio nu-i venea să-și creadă ochilor când le-a văzut de cealaltă parte a mesei. De partea bună a mesei din nenorocitul ăla de vorbitor. Cheile apartamentului său printre degetele Evei Maria. În sfârșit, umbra unei speranțe. „Toate acestea pentru că un tânăr se temea de un sărut.” Vittorio răsesese. Prea multă nervozitate în râsul lui. „O să mă ajuți, nu-i așa? Nu aș fi putut să o ucid pe Lisandra, nu aș fi putut niciodată să o ucid, trebuie să mă crezi Eva Maria, ești singura mea șansă, eu nu pot să fac nimic, sunt închis în celula asta oribilă, polițiștii se încrâncenează împotriva mea, acum sunt definitiv convinși că am ucis-o pe Lisandra, au găsit la locul crimei o pisicuță din porțelan spartă, au remarcat colecția din bibliotecă, dar au găsit, de asemenea, indicii și mai compromițătoare pentru mine, o sticlă de vin și două pahare sparte pe podea: un *tête-à-tête* cu soția mea care ar fi luat o întorsătură proastă, se întâmplă adesea, seri în doi care încep bine și se termină

catastrofal, degeaba le-am spus că paharele ar putea fi acolo de mai multe zile, că nu au nicio relevanță, degeaba am încercat să mă apăr spunând că noi eram foarte dezordonați, îmi răspundeau că nu aş fi primul care se debarasa de soția lui, pentru ei, un soț care își ucide soția reprezintă un pretext, o rutină, ei se amuză, îmi răspund că e în firea omului, o pulsione care, este adevărat, pune stăpânire pe noi măcar o dată în viață, dar mă lăsasem copleșit de emoții, eu care, totuși, trebuie să știu atât de bine să le domolesc, să le stăpânesc, să le judec, îmi făcusem profesia de rușine, colegii mei nu erau foarte mândri de mine, îi aud întrebându-se de ce am acționat?, nu e nicio umbră de îndoială în gândirea lor, nu pot să spun nimic, nu mă vor crede, nu pe ucigașul Lisandrei îl caută ei, încearcă să mă învinovățească pe mine, să învinovățească un psihanalist, ce plească, prea rară ca să nu profiți de ocazie, de acum înainte, când se va vorbi despre ei în ziare, altfel vor sta lucrurile, polițiștii sunt tâmpiți, dar sunt rezistenți, sunt singur împotriva tuturor, până și avocatul meu mă privește cu prea multă neîncredere ca să mă poată liniști, nu mai departe de după-amiaza asta mi-a spus că povestea mea nu miroase a bine, până și el pare să aibă dubii în privința nevinovăției mele, încă o culme în toată întâmplarea asta, în orice caz, de când m-au arestat mi se pare că mă zbat în inadmisibil, ești singura mea șansă, și cheile de la apartament, tot ceea ce îmi trebuia, trebuie să fie găsit asasinul Lisandrei, polițiștii nu îl vor căuta, dar tu, tu poți să-l cauți, poți să mă ajuți, nu-i așa? Vrei?” Eva Maria nu aude bandoneonul. Esteban trebuie să fi plecat. Eva Maria pune cheile pe birou. Privește țigara dreaptă, dar făcută scrum în scrumieră, tubul subțire de scrum dens încă rezistă, suspendat în aer, cu fragilitatea lucrurilor care se descompun lesne. Eva Maria se gândește la fragilitatea lucrurilor care se descompun lesne. Se întreabă cât timp aceste particule vor continua să stea lipite unele de altele. Are grijă să nu miște biroul. O înghițitură de vin. Două înghițituri de vin. Eva Maria reflectează. Anchetatorii sunt complet idioți, sigur că nu-ți poți aminti dacă persoana care ți-a vândut biletul la cinema era un bărbat, dar nu și în ceea ce-i privește, arbitrariul amintirilor ca dovadă, iată punctul lor de vedere, strategia lor, asta înseamnă că nu poți niciodată să fii singur, că trebuie să-ți petreci până și cele mai neînsemnate momente ale vieții împreună cu cineva pentru a fi sigur că ai un alibi, în cazul în care, într-o bună zi, ai fi acuzat pe nedrept, așa cum i se întâmplă acum lui Vittorio, e absurd și imposibil. Anchetatorii ăștia nu văd mai departe de vârful nasului, reduc totul la măsura unică a frecvenței, pentru ei nu realitatea alimentează statisticile, ci statisticile constrâng realitatea, dar e firesc, meseria lor îi împiedică să aibă încredere în oameni, așa că încearcă să aibă încredere în cifre. „Deformație profesională”, spun unii. „Eroare judiciară sigură”, gândește

Eva Maria. Nu toți soții își ucid soțiile. Eva Maria bea o înghițitură de vin. Ai zice că polițiștii se folosesc de genul acesta de drame ca să proiecteze asupra acestora propriile fantasme, propriile pulsuni criminale. În orice caz, dacă ar fi soția unuia dintre polițiștii ăia, nu ar avea încredere. Să îl bănuiască pe Vittorio, de acord, asta face parte din meseria lor, dar să-l condamne înainte de a ști totul, asta e inacceptabil. Cifrele sunt instrumente de studiu, instrumente pentru a generaliza. Este ca și când ea, la Centru, ar considera datele punctuale drept valori definitive, fiecare vulcan, fiecare erupție are propriile cifre, dar atât. De ce să nu se procedeze astfel și cu oamenii? Pur și simplu pentru că te poți identifica unui om; anchetatorii, judecătorii și jurații, comentatorii neaveniți nu fac altceva decât să proiecteze asupra unui acuzat propriile fantasme, eroarea se poate infiltra nestingherită. Așa cum nu poți să te identifici cu un vulcan, tot așa nu te poți identifica nici cu un om. Totuși nu este greu să îți dai seama că bărbatul acela își iubea soția. Pune paharul pe birou. Țigara de scrum se destramă. Eva Maria oftează. Trebuie să îl scoată de acolo, să se lupte singură, din colțul ei, acolo unde cifrele nu au ce să caute, unde stăpânește doar intuiția, fiindcă, înainte de a fi logici, suntem instincte, iar Vittorio nu și-a ucis soția, simte asta, la fel ca și cu vulcanii, în fiecare zi începi o anchetă nouă, în fiecare zi interoghezi datele noi, atunci când le ai, să fii încrezător în ce faci, să încerci să interpretezi și să aștepti ca omul, ca și vulcanul, să îți ofere în fiecare zi un pic mai mult din ei însuși. Eva Maria își pune ochelarii. Deschide un carnețel cu coperte din piele neagră, tare. Caută o pagină albă și scrie în grabă.

*ușa apartamentului descuiată
muzică tare în salon
fereastra salonului deschisă
fotoliile răsturnate
lampa pe podea
vasul de lut spart
apa din vas împrăștiată pe podea
figurina spartă (pisicuța de porțelan)
sticla de vin
două pahare sparte
întinsă pe spate
capul întors într-o parte
fruntea rece, un firicel de sânge
ochii deschiși, umflați*

Eva Maria închide carnețelul cu coperte din piele neagră. Se ridică. Pune cheile în buzunarul de la pantaloni. A hotărât. Va face ceea ce i-a cerut Vittorio. Se înfioară. Îi e un pic frică.

— Esteban? Esteban?

Eva Maria deschide ușa camerei. Nu-i nimeni. De cuiul unde își lega bicicleta nu este nimic. Și-a luat și bandoneonul. Îl strigă iar din hol. Nimeni. Ridică din umeri. A ieșit iar și se va întoarce dimineață. Își pune haina neagră, își leagă baticul sub bărbie. Alb peste negru. Privește masa din bucătărie. Cina o așteaptă. Își pune mânușile. Tot negre. Esteban i-a pregătit ceva într-o farfurie. A acoperit-o ca să stea caldă. Chiar și acoperită, mâncarea din farfurie s-a răcit de-acum. Orice sfârșește prin a se răci, chiar și vulcanii. Intră în bucătărie. Deschide dulapul. Își toarnă un pahar cu vin. Îl bea dintr-odată. Stinge lumina în urma ei. Afară este frig. Își aranjează baticul alb. N-a mai ieșit noaptea de luni de zile. Urcă în autobuz. Se uită la luminile care strălucesc, totuși, e așa de frumos să vezi luminile noaptea, atât de liniștitor. Simte cheile prin buzunarul pantalonilor. Se gândește la tânăr. Îl revede schimonosindu-și gura adolescentină. Se întreabă dacă s-a hotărât în sfârșit să-și sărute prietena, dacă a fost plăcut. Privirea i se oprește pe felinarele care i se perindă prin fața ochilor. Își aduce aminte de primul ei sărut. Un eșec. Zâmbește totuși. Totdeauna zâmbim amintindu-ne primul sărut. Când este consimțit. Zâmbind, pe fața ei apar câteva riduri la colțul ochilor. Baticul alb îi mângâie ușor pomeții. Un neon clipește. Ce șoc, totuși, pentru cei doi tineri, niște copii, de fapt, care nu se gândeau decât la eventualitatea unui sărut, să vadă cadavru. „Apropiindu-ne am văzut că era o femeie, îmbrăcată cu o rochie frumoasă.” Vittorio nu precizase acest lucru. Scoate carnețelul din buzunar. Notează în continuarea notelor precedente.

într-o rochie frumoasă

Autobuzul se oprește. Eva Maria tresare. Mai sunt două stații. Se apropie de ieșire. Se gândește la Vittorio. În celula lui este întuneric și nu există niciun mijloc să scapi de el, niciun buton pe care să apeși, nicio ușa pe care să o deschizi. Fusesse imediat surprins că ușa apartamentului lor era descuiată, Lisandra o înclua mereu, când era singură, ba chiar o zăvora, până și ziua, îi era frică, mereu îi fusese frică, chiar și atunci când era imposibil să intre

cineva peste ea, să nu se ascundă în dulap sau în garderob iar venirea nopții îi făcea chiar rău, era atât de fricoasă noaptea, când se puteau întruni toate condițiile pentru o eventuală dramă, o îngrozea; dacă era cufundată în gânduri iar el intra în cameră ca să-i vorbească, tresărea, își înăbușea un țipăt, prima dată când o văzuse fusese impresionat de această fragilitate a ei, e adevărat că plângea, dar o persoană nu ni se pare frumoasă pentru că plânge, poți să fii trist fără să fii fragil, Lisandra nu ar fi deschis niciodată unui necunoscut, Vittorio este sigur de asta, de îndată ce suna cineva la ușă, nu deschidea niciodată, trebuia să meargă el, uneori o ironiza pentru asta, erau atât de diferiți în această privință, ea care se închidea mereu, el care visa o lume fără uși, nu ar fi trebuit să râdă de ea, în cele din urmă Lisandra a avut dreptate să se teamă, știa oare, instinctiv, că într-o bună zi va muri? Dar dacă toți știm, instinctiv, în străfundurile ființei noastre, că într-o bună zi vom muri, iar nevrozele noastre nu țin de trecutul nostru, așa cum se crede dintotdeauna, ci de viitorul nostru, fiind strigăte de alarmă? Autobuzul se oprește. Nu s-au descoperit urme ale pătrunderii prin efracție, așadar, Lisandra deschisese, Vittorio nu reușea să se dezbrace de o idee îngrozitoare, de intuiție, nu vedea decât o singură cale: un pacient. Un pacient, Lisandra știa că unii dintre ei veneau seara târziu și sunau, rar, dar se întâmpla, Lisandra nu deschidea niciodată când era el acasă, dar în seara aceea el insistase sau *ea*, la urma urmei, nu doar bărbații ucid, iar Lisandra deschisese, convinsă poate de ironiile sale, când s-ar fi întors, cu siguranță că i-ar fi reproșat că nu a deschis, Vittorio nu ar fi crezut că ar putea fi unul dintre pacienții săi, dar nu avea altă explicație, se isprăvise cu violențele juntei și nici nu credea că sunase un necunoscut ca să o ucidă pe Lisandra, cel puțin în privința asta polițiștii aveau dreptate, un ucigaș venit de nicăieri ca să te omoare la tine acasă fără motiv, așa ceva nu există sau se întâmplă foarte rar și nu dispăruse nimic, trebuia să admită asta, cercetase apartamentul împreună cu polițiștii și, exceptând dezordinea din salon, toate erau la locul lor, Vittorio constatase asta, nimic nu fusese furat, singurul lucru cert era că avusese loc o dispută violentă, cu siguranță că din acest motiv muzica fusese dată tare, ca să acopere zgomotele, strigătele, dar ce anume putuse stârni disputa? Îl chinuia o întrebare: dar dacă Lisandra fusese violată? Aștepta rezultatul autopsiei înspăimântat că cineva a putut să îi vrea răul, ajungând până la crimă, i se părea de neconceput, dimpotrivă, ea putea să fi fost țapul ispășitor, totuși este posibil, nu poți să împiedici pe nimeni să-și concentreze frustrările, amărăciunea asupra propriei persoane, în orice caz, trebuia să o urăști cu adevărat ca să o ucizi fiindcă nu era un accident, nu deschizi fără un scop o fereastră în plină iarnă,

un transfer, da, un transfer asupra lui, dacă Lisandra murise din cauza lui nu și-ar putea-o ierta niciodată. Autobuzul oprește. Eva Maria coboară.

una două trei patru cinci șase șapte opt nouă zece unsprezece a numărat de atâtea ori treptele de când

douăsprezece treisprezece paisprezece cincisprezece șaisprezece șaptesprezece optsprezece nouăsprezece douăzeci vine aici în fiecare zi de marți de mai bine de patru

douăzeci și una douăzeci și două douăzeci și trei douăzeci ani ca și când ar fi urcat

și patru douăzeci și cinci douăzeci și șase douăzeci și șapte douăzeci vulcanul Copahue poate chiar și Payun Matru

și opt douăzeci și nouă treizeci treizeci și una treizeci și două speră să nu facă o prostie Esteban insista atât de mult,

treizeci și trei treizeci și patru treizeci și cinci treizeci și șase treizeci mamă trebuie să găsești pe cineva care să te ajute trebuie

și șapte treizeci și opt treizeci și nouă patruzeci patruzeci și una să găsești pe cineva care să te ajute știu pe cineva foarte priceput

patruzeci și două patruzeci și trei patruzeci și patru patru du-te la el, te rog, fă-o

zeci și cinci patruzeci și șase patruzeci și șapte patruzeci și opt pentru mine speră că nu a făcut o prostie

Eva Maria se clatină.

Patruzeci și nouă cincizeci cincizeci și una cincizeci Vittorio era cel bun a simțit asta imediat

și două cincizeci și trei cincizeci și patru cincizeci și cinci întrebările lui
răspunsurile ei chiar și tăcerile lor

cincizeci și șase cincizeci și șapte cincizeci și opt cincizeci neînțelegerile
dintre ei s-a simțit mereu în largul ei niciodată

și nouă șaiszeci șaiszeci și una șaiszeci și prost sau arogant sau insidios când
ea avea

două șaiszeci și trei șaiszeci și patru șaiszeci și cinci chef să râdă era un răs
complice nu

șaiszeci și șase șaiszeci și șapte șaiszeci și opt șaiszeci și nouă unul batjocoritor
meschin să râdă de el, de interpre

șaptezeci șaptezeci și una șaptezeci și două țările lui ca și cum ar fi avut ea
altele o sclipire care

șaptezeci și trei șaptezeci și patru șaptezeci și cinci îi șoptea din
străfundurile sale bietul de tine n-ai înțeles nimic

șaptezeci și șapte șaptezeci și opt șaptezeci și nouă ești complet pe dinafară
și este

optzeci optzeci și una optzeci pentru ultima oară când mă vezi Vittorio a

și două optzeci și trei optzeci și patru fost totdeauna pertinent atât de
pertinent în a o învăța să vadă

optzeci și cinci optzeci și șase optzeci și șapte lucrurile dintr-o altă
perspectivă una frumoasă e ciudat

optzeci și opt optzeci și nouă nouăzeci întotdeauna numără treptele când
le urcă

nouăzeci și una nouăzeci și două nouăzeci și trei niciodată când le coboară
speră să nu facă

Eva Maria își trage sufletul. Nouăzeci și patru de trepte. Așa a fost mereu. Locurile sunt insensibile. Repede, nu trebuia să o vadă nimeni. Eva Maria urmează instrucțiunile lui Vittorio. Introduce în broască cea mai mică dintre cheile prinse în inel și trage ușa spre ea. Mânerul se răsuțește sub degetele ei. Se strecoară în apartament. Repede. Închide ușa îndărătul ei. De frică respiră sacadat. Se sprijină cu spatele de ușă. Ochii i se deprind cu întunericul. Își înăbușă un țipăt. Un individ stă lipit de zid. Înghite în sec. E un cuier. Chiar seamănă cu un bărbat. Și haina aia agățată în cuier. Atinge ușor haina în timp ce înaintează. „M-ai făcut să trag o spaimă teribilă.” Deschide ușa biroului. E prima dată când o atinge. Vittorio era singurul stăpân, era paranteza lui pe care o deschidea și o închidea în ritmul perindării pacienților săi. Se așază pe canapea. Ca să-și vină în fire. Cunoaște foarte bine culcușul moale. Se uită la păunul mare din fața ei. Nu și l-ar fi imaginat niciodată pe Vittorio altfel decât instalat în fața acelui tablou imens. Se gândește la bejul murdar al pereților vorbitorului. Închide ochii. Îi deschide. A fi vrut ca Vittorio să fie în fața ei, cu zâmbetul lui liniștitor pe chip. În locul lui, zâmbetul unui crai nou se reflectă în penele păunului. Se ridică. Urmează instrucțiunile lui Vittorio. Dulăpiorul de lângă calorifer. În spatele biroului. Se lasă în genunchi. Deschide ușa. Se trage îndărăt ca să pătrundă în încăpere lumina lunii. Nu mai poate urma instrucțiunile lui Vittorio. Nu mai poate acționa rapid. Rămâne privind cele două șiruri de casete. Parcă o hipnotizează. Aliniată unele lângă altele. După înălțime. Cu o etichetă pe margine. Și cu un prenume pe fiecare etichetă. Ia una la întâmplare. „Bianca”. O alta „Carlos”. Douăzeci și trei de casete. Aranjate în ordine alfabetică. Iat-o și pe a ei. I se face rău. Să înregistreze ultima consultație, ca să o asculte singur, să revină asupra fiecăruia dintre ei, cu mintea limpede, să caute fraza, cuvântul care îi scăpaseră în timpul discuției și care astfel ar aduce o lumină nouă asupra acelui suflet a cărui funcționare și nevroză încerca, săptămână de săptămână, lună de lună, să le surprindă. Asta îi explicase Vittorio la vorbitor. O casetă pentru fiecare pacient. Numai ultima consultație, următoarea ștergând-o pe cea de dinainte. Nu le asculta sistematic dar voia să o facă atunci când își amintea o idee, o frază, voia să le reasculte în contextul lor, numea asta „o trezire târzie” a sa, „trezirea târzie” a lui, fiindcă — nu trebuia să se mintă singur — nu era mereu atent, nicio ființă umană nu poate ore în șir să atingă nivelul acela extrem de atenție, de deschidere maximă a minții, surveneau relaxări, abateri ale atenției, ar fi o ipocrizie, o rea

intenție a analistului să afirme că era mereu atent, niciun individ nu se poate prevala de o atenție impecabilă, casetofonul îi permitea să corecteze această slăbiciune. Eva Maria tresare. Aude voci. Se întoarce spre ușă. E televizorul vecinilor. Repede. Pune casetele în rucsac. „Eva Maria”. Privește caseta cu prenumele ei. Nu își amintește foarte bine ceea ce a spus la ultima consultație, a trecut deja multă vreme de atunci!, nu ar suporta să se asculte, să se audă revărsându-și sentimentele, să comenteze stările ei, să rămână cu ea însăși trei sferturi de oră, ce oroare!, principiul acesta a stingherit-o mereu, din fericire nu va trebui să o facă. Detestă să-și audă vocea. Privește iar caseta cu prenumele ei. Se strâmbă. Dă zor. Urmează instrucțiunile lui Vittorio. Să recupereze toate casetele. Ar putea găsi în ele un indiciu! pistă? ceva ce lui i-a scăpat, nu putea să-și aducă aminte de tot ceea ce ascultase în acele ultime săptămâni, mii de cuvinte, tăceri semnificative, lapsusuri, subînțeleșuri poate, și dacă unul dintre ei o anticipase fără ca el să-și dea seama, gelozie, răzbunare, la urma urmei, era posibil, în orice caz asta credea el, cea mai probabilă dintre ipotezele pe care le eșafodează neîncetat în nenorocita de celulă unde, în curând, nu-i va mai rămâne altceva de făcut decât să numere cărămizile. Eva Maria închide dulăpiorul. Își privește rucsacul. Comoara lui Vittorio. Și mai înainte de toate trebuia, neapărat, ca polițiștii să nu pună mâna pe ele, erau prea ostili, capabili să distrugă dovezile, preferând — era limpede — să înfunde un psihanalist decât să îl prindă pe adevăratul vinovat, era de ajuns să observe scurtăturile lor, tipul de raționamente pe care le foloseau, maniera lor de a trage concluzii grotești ca să le iei frica. Vittorio are dreptate, cu siguranță. Eva Maria se încruntă. Era să uite. Încă ceva. Se întoarce spre cutia cu batiste de hârtie pusă pe măsuta dintre canapea și fotoliul de piele unde Vittorio stătea întotdeauna. Casetofonul era la locul lui, ascuns într-o nișă de dimensiunile lui. Nu se găsea nicio casetă înăuntru. Eva Maria ia și cutia cu batiste de hârtie, pentru mai multă siguranță, ca să fie mai liniștită. Vittorio insistase. Dacă polițiștii ar găsi-o, nu ar rata ocazia de a-l întreba despre acel loc gol, în același timp, asta voia să spună că anchetau, ceea ce nu se va întâmpla chiar imediat, dar Vittorio ar trebui să dea explicații despre înregistrări, și, mai ales, să se apere, iar el înțelegea unde aveau să ducă toate acestea: procesul soțului care și-a ucis soția s-ar transforma în psihanalist care își asculta pacienții. Nu era *deontologic* dar era sigur că e un lucru bun, util pentru meseria lui, constatase de-a lungul a numeroase consultații că această practică îl ajuta și că era esențială, stoca — asemenea unui arhivar desăvârșit — ca într-o memorie inalterabilă memoria alterabilă a pacienților săi și pe a sa, pune laolaltă toate șansele lor, de când era prejudiciabil principiul păstrării informațiilor? dar, desigur, nu le spunea nimic pacienților, ar fi fost

timorați, jenați, intimidați dacă ar fi știut că sunt ascultați, de altfel niciun psihanalist nu le spune pacienților săi ce recomandări există în dosarul lor, dar despre secretul acesta nimeni nu are nimic de comentat, este metoda cu *M*, ei bine, metoda lui cu *m* era să apeleze la aceste înregistrări, de multă vreme nu mai lua notițe în timpul consultațiilor, era foarte contraproductiv, să iei note în timpul unei consultații creează o distanță imediat sesizată, pacienții lui se crispuau când îl vedeau că scrie sau pierdeau șirul a ceea ce erau pe cale să povestească, întrebându-se dacă ceea ce spusese era suficient de important pentru ca el să consemneze, și atunci consultația își pierde din fluiditate, din eficacitate, de când folosea casetofonul, nimic din toate acestea nu se mai întâmplase. O meserie se definește prin scopul propus, nu prin metodă, toți polițiștii au metode diferite de a obține informații de la martorii lor, de la suspectii lor, zilnic se confrunta cu asta. Același lucru era valabil și pentru analiști. O știință nu trebuie niciodată închisă într-o metodologie. De altfel, dacă ar fi existat casetofonul pe vremea lui Freud, acest pionier al psihanalizei nu s-ar fi lipsit de un instrument atât de prețios. Dar Vittorio știa că toate explicațiile, toate justificările din lume nu ar fi folosit la nimic, un psihanalist înregistra pacienții, un lucru josnic! scandalos! Watergate-ul profesiei sale, și i-ar fi pus pe toți în cap, își auzea confrății declarându-se ultragiați și renegându-l, deja îl decăzuseră din drepturile lui de soț, devenea pacostea profesiei și, mai mult ca sigur, în același timp, printr-un sinistru joc al vaselor comunicante, pacostea soției sale.

— Bună, mamă. Ai dormit bine?

Ziarul zace împăturit pe masă. Eva Maria își ridică privirea spre Esteban.

— Poți să-mi dai căștile tale, te rog?

Esteban rămâne încremenit în fața frigiderului.

— Ce căști?

— Pentru muzică.

— Dar la ce vrei să asculți muzică?

Eva Maria suflă în ceaiul de maté. Își plimbă privirea pe suprafața lichidului.

— A, da, ai dreptate... poți să-mi dai și casetofonul.

Eva Maria își așază ceașca de maté. Se ridică.

— Pot să le iau acum?

— Acum?

— Da...

— Nu mergi la serviciu?

— Lucrez acasă.

— Cum așa?

— Am niște chestii de făcut... acte de revăzut. O să am mai multă liniște aici.

— A, da... e ceva nou?

— Da, e ceva nou.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă apoi spre ceafa. Eva Maria devine nerăbdătoare. De la masă la ușă, de la ușă la masă.

— Deci pot să le iau?

— Merg să le caut.

Eva Maria îl urmează. Ies amândoi din bucătărie. Esteban re apare câteva minute mai târziu. Singur. Se așază la masă. Își toarnă suc de portocale în pahar. Deschide ziarul. Ascultă. Nu aude nimic. Abia dacă deslușește zgomotul mașinii de scris. Esteban își întoarce privirea spre fereastră. Umbra unui autobuz trece peste perdele. Zâmbește. Fața îi este destinsă. La fel și mâinile. Își imaginează chipul Evei Maria cu căștile la urechi. Se întreabă ce muzică ar putea să asculte. N-a mai ascultat muzică de atât de multă vreme.

VITTORIO

Bună ziua, Alicia.

ALICIA

Bună ziua.

VITTORIO

Ce mai faci?

ALICIA

Bine. Cu excepția plictiselii. Tot n-am scăpat de ea. Îmi pare rău că nu am noutăți, dar nu scapi de plictiseală cu una cu două.

VITTORIO

Nu te scuza.

ALICIA

Știi, ca să vin aici am trecut prin Piaza de Mayo, e în drum. Erau toate acolo, evident, ca în toate zilele de joi după-amiaza, am încetinit pasul și știi ce mi-am spus privindu-le cum mergeau fără nicio cochetărie, purtând baticul lor alb oribil — fiindcă trebuie să mărturisesc, baticul lor alb este oribil —, ei bine, m-am surprins regretând că nu mi-am pierdut și eu copilul. O mamă care să vrea să-și fi pierdut copilul, îți dai seama cum am ajuns? Mi se pare că am înnebunit.

VITTORIO

Nu ești pe cale să-ți pierzi mințile, liniștește-te. Dar de ce ți-a trecut prin minte un asemenea gând? Poți să îmi precizezi?

ALICIA

De ce? Pentru a alimenta pierderea aceasta, doliul acesta, cu restul de energie de care mai dispun. Mi-am spus că dacă aş bate în lung și în lat Piaza de Mayo în fiecare zi de joi după-amiaza, cerând în ochii lumii copilul pe care mi l-a luat junta, aş fi fost atât de absorbită de acest doliu, de această dorință de a mi se face dreptate, încât nu aş mai observa restul.

VITTORIO

Despre ce rest este vorba?

ALICIA

Singurătatea. Când se privesc în oglindă, femeile acelea caută în trăsăturile lor pe cele care le aduc aminte copilul pierdut, eu în fiecare dimineață cercetez un rid nou, noua imagine pe care mi-o oferă carnea flască, un nou semn evident al bătrâneții, îmi spun că poate te plictisești mai puțin când ești în doliu, că, în orice caz, te privești mai puțin și, poate, chiar — e visul meu — nu te mai vezi. Tragedia pierderii unui copil înăbușă toate

celelalte tragedii. Mă consideri odioasă fiindcă sunt în stare să gândesc astfel? Îți spui: dacă s-ar întâmpla așa ceva, mi-ar veni mintea la loc.

VITTORIO

Nu, deloc. Mă întreb dacă nu cumva, pur și simplu, nu ai sentimentul că „ai pierdut un copil” de când s-a însurat fiul dumitale? Este singurul tău copil, e firesc să fii bulversată. Plecarea unui copil este un eveniment care modifică existența unei mame. Poate din acest motiv ai făcut legătura cu mamele din Piaza de Mayo. E felul dumitale de a reacționa la plecarea fiului. Mie explicația asta mi se pare posibilă. Ce părere ai?

ALICIA

Plecarea unui copil nu „modifică existența unei mame”, o ucide. De când a plecat Juan, totul s-a întrerupt, înainte exista un simulacru de viață acasă, nu stătea mereu cu noi, dar sosirile și plecările lui îmi erau de ajuns. Un paravan pentru nenorocirea mea. Iartă-mă, pot folosi telefonul? Trebuie să-l sun.

VITTORIO

De fapt, telefonul meu nu funcționează. De trei ori a venit instalatorul să-l repare și tot defect a rămas.

ALICIA

Și nu ai altul în casă? Iartă-mă, dar chiar trebuie să-l sun.

VITTORIO

Așteaptă un moment. (Tăcere îndelungată.) Mergi în salon, am rugat-o pe soția mea să te lase să dai telefon. (Tăcere îndelungată.) Fiul tău e bine? Te-ai liniștit?

ALICIA

Nu pot să pricep cum de a reușit, în aceeași existență, să treacă de la o stare de dependență similară unui bebeluș, în care nu putea trăi o clipă fără mine, la un asemenea nivel de independență în care pentru el este prea mult să-mi vorbească și două minute.

VITTORIO

Așadar, Juan e bine. Știi, o dramă se întâmplă sau se creează nu pentru că ne proiectăm în ea. Liniștește-te, ni se întâmplă tuturor să avem gânduri care

ni se par teribile, dar nu trebuie să le privim superficial, trebuie numai să încercăm să înțelegem care este semnificația lor profundă pentru noi înșine.

ALICIA

Ce vârstă ai?

VITTORIO

Cincizeci și unu.

ALICIA

Și soția dumitale? Tocmai am zărit-o, e tânără, ca să vezi, nu aș fi crezut asta despre dumneata.

VITTORIO

Alicia... să ne întoarcem la discuția noastră, te rog.

ALICIA

Și dacă ne-am juca de-a șaradele? Se pare că jocul alungă plictiseala, tot mai vrei să știi de ce port aceste mănuși?

VITTORIO

M-am întrebat adesea, recunosc, dar...

ALICIA

Hai, ghicește, spune ceva.

VITTORIO

Chiar nu știu.

ALICIA

Recunoaște că nu prea-ți place să te joci. Totuși, când ai o soție atât de tânără, trebuie să știi și să te joci puțin. Chiar n-ai habar? Atenție, este ziua cea mare! Ta-dam! Nu vezi nimic?

VITTORIO

Nu.

ALICIA

Una peste alta, niște mâini obișnuite, îți spui, nu? Una peste alta, niște mâini obișnuite pentru vârsta mea, ei bine asta este problema: *pentru vârsta mea*. Uită-te la toate zbârciturile, la toate petele astea, apar văzând cu ochii. Mâinile sunt partea trupului nostru pe care o vedem cel mai des, de aceea sunt aici toate zbârciturile, toate aceste flori de cimitir, ca să nu uităm niciodată că îmbătrânim, asemenea girafelor, culoarea petelor de pe mâini folosește la estimarea vârstei noastre.

VITTORIO

Exagerezi, ai niște mâini foarte frumoase.

ALICIA

Cât de drăguț ești! Totuși sunt mai puțin frumoase decât ale soției tale.

VITTORIO

Nu fi proastă...

ALICIA

Nu sunt proastă, sunt bătrână, asta, da, dar nu sunt proastă, așa că nu mă laud cu toate relele. Știi de unde provine cuvântul „menopauză”?

VITTORIO

Nu știu... din latină, cu siguranță.

ALICIA

Din greacă. Ai pierdut. Aveai o șansă din două. Ca și mine să mă nasc femeie. „Menopauză”, ai zice că e numele unei muze, nu? Numai că muza asta nu inspiră niciun poet ca să o omagieze, dar e adevărat că numele bolilor nu a inspirat pe nimeni.

VITTORIO

Hai, Alicia, nu este o boală...

ALICIA

Ai dreptate, nu este o boală, e mai rău decât atât, e o boală incurabilă. Meno: lună, pauză: încetare. Ceea ce este lunar încetează, e clar, nu? Dar nu este suficient de expeditiv. Știi la ce mă gândesc? O femeie n-ar trebui să supraviețuiască propriei menopauze.

VITTORIO

Nu ți se pare că dramatizezi?

ALICIA

Nu dramatizez, teoretizez. Când nu poți să poetizezi, teoretizezi, trebuie să faci ceva, trebuie să vorbești despre asta, nu? Iar mie îmi face bine să vorbesc despre asta. Dar poate că te stânjenește să auzi vorbindu-se despre un astfel de subiect? Te dezgustă?

VITTORIO

Nu văd de ce m-ar dezgusta. Dimpotrivă, mă gândesc la o legătură între „Piaza de Mayo” și „Menopauză”, nu ți se pare evidentă?

ALICIA

Deloc. Dar sunt nerăbdătoare să te aud.

VITTORIO

Mi-ai spus că „Menopauză” înseamnă „Ceea ce este lunar încetează”, nu-i așa? „Piaza de Mayo”. În aceste două situații este vorba de luni, această asociere de idei nu îți sugerează nimic?

ALICIA

Nu-ți dorești decât un lucru, să închei această discuție, așa-i? Să mă epatezi cu o interpretare al cărei secret îl ai numai tu, ca să nu continui tristul meu inventar, dar bătrânețea nu se psihanalizează, nu poți face nimic împotriva ei, bătrânețea se descrie, atât. Ești dezgustat?

VITTORIO

Îți repet că nu sunt dezgustat. Nu mai pune întrebări la care tot dumneata să răspunzi.

ALICIA

Atunci pot să continui?

VITTORIO

Continuă.

ALICIA

Ieri de dimineață m-am măsurat și, ghicește, m-am scurtat cu doi centimetri. Asta e, începutul procesului final e în curs. Mai întâi te tasezi, Natura lucrează bine. Totuși, începi prin a ocupa mai puțin spațiu, mai puțin loc în câmpul vizual al celuilalt, un indiciu fizic, imperceptibil la prima vedere, prin care este semnalată scăderea interesului pentru noi, începutul dispariției. Acum totul se micșorează. Se spune că sânii bătrânelor sunt lăsați, dar nu este așa, devin goi, bășici de piele moale, flască, moartă. Pielea ne transmite mesajul că începem să murim, înainte aveam niște sâni frumoși, știi, rotunzi, plini, atât de plini încât și după nașterea lui Juan mai umpleau căușul palmelor, îmi plăcea să-i strâng unul lângă celălalt, îmi plăcea senzația aceea, acum am sub degete numai vidul, pot să trag de piele, asemenea plasticului din care sunt făcute baloanele care dacă ar fi umflate s-ar înălța la cer, dar acum rămân nemișcate. Dacă m-ar atinge un bărbat s-ar putea înveli în pielea mea. Ca să nu mai vorbesc de faptul că mă îngraș chiar dacă nu mănânc nimic, ai zice că menopauza se hrănește înlăuntrul nostru, mănâncă ceea ce, odinioară, erau formele noastre pentru a ne deforma, ne devorează din interior, ia de pe sâni și pune pe șolduri, ia din fesele frumoase și pune pe pânțe, pe spate, șolduri. De ce te uiți mereu la pendulă? Ți dorești un singur lucru: să se isprăvească odată consultația asta, nu? Un bărbat se îmbuibă din frumusețea unei femei, dar nu suportă decrepitudinea ei, nici transpusă în cuvinte, nici zugrăvită în imagini, din acest motiv ți-ai ales o femeie mai tânără, ca să te pui la adăpost de această priveriște de coșmar. Mă dezamăgești. Totdeauna dorim ca psihologul nostru să fie diferit față de alții, să fie mai bun, ferit de imperfecțiunea speciei umane. Dar de fapt, cu toții suntem o apă și-un pământ. Soția ta se rade și ea? Se pare că în zilele noastre fetele se rad, chiar și la douăzeci de ani, sunt nostalgice după tinerețea lor. Habar n-au ce le așteaptă, sărmanele. Le urăsc. În trupul lor apa circulă în continuare, apa proaspătă a unui pârâu năvalnic în timp ce, pentru noi, există apa stătută a unei bălți care se infiltrează și în ele și le deformează. Râdeți voi, domnișoarelor, dar nici nu vă imaginați ce vă așteaptă, și voi veți trece prin asta, așa că hai, exhibați-vă picioarele, dezveliți-vă sânii și brațele pline, curând veți fi obligate să le ascundeți, să le îngropați, iarna și vara, în haine ample și lungi care vor împodobi garderoba voastră, haine care se vor răzbuna pe corsajele și pe fustițele voastre, trupul vostru, înainte să fie îngropat în pământ, va fi îngropat sub haine care vor apăsa tot mai mult asupra voastră, gura voastră curând nu va mai ferma pe nimeni. Le urăsc. Nu trebuie să mai ies în oraș, căci le văd pe toate tinere și vioaie, asta mă scoate din minți. Ieri mergeam în spatele unei siluete care se legăna, un autobuz mergea cu viteză, nu am avut decât o dorință: să-i fac vânt sub roțile autobuzului și nu este

pentru prima dată când mi se întâmplă să gândesc astfel. A ta face asta? Soția ta se rade?

VITTORIO

Alicia, nu mai pomeni de soția mea.

ALICIA

Eu m-am ras ieri, mi-am ras sexul, desigur, la el mă refeream, în fine, la ce a mai rămas din el. Aș da orice să mai am un smoc de păr des, aspru, înfocat, dar în cadă au căzut câteva fire de păr rar și cărunt. Nici măcar lumina puțină a nopții nu-mi mai e de ajutor, nici flacăra unei lumânări nu mai conferă un aer erotic trupului meu, nici sexului meu, s-ar zice că și el este flasc, labiile sunt moi, ca niște împletituri, parcă am pe ambele margini șubrede, doi lobi de ureche în loc de sex iar clitorisul, o, Doamne, ar trebui să vezi asta... am făcut o fotografie... vrei să o vezi?

(Zgomot de poșetă în care scotocește cineva.)

VITTORIO

Termină, Alicia, nu vreau să văd fotografia.

ALICIA

Glumesc, n-am făcut nicio fotografie... Ți-a fost frică, nu? Dacă ți-ai vedea chipul, în fine, te dezgust, dar trebuie să vorbesc despre asta cu cineva, totul se micșorează, cu excepția lucidității mele. E atât de nedrept. Soției tale îi place tangoul? Nu am recunoscut cântecul din salon, era unul frumos, dansează și ea? Înainte mă descurcam binișor, dar acum, când dansez am impresia că sunt deghizată, îmi aud trupul implorându-mă să mă opresc: „Încetează, nu vezi că nu mai am nicio grație în mișcări, chiar nu pricepi nimic, bătrânico? Locul tău, locul meu este în acest colț, pe acest scaun, de acum înainte fundul nostru va fi dorit numai de scaune, dansul, bătrânico, este ca bărbații, au parte de el doar tinerele”. Ar fi trebuit să mă las iubită de cei care m-au iubit cândva, măcar aș avea amintiri multe ca să mă consolez, sex, sex, mintea mi-ar fi plină de sex. Cu atât mai rău dacă sexul meu e flasc și impotent. Poate că amintirile ar fi de ajuns să umple acest gol.

VITTORIO

Alicia, nu ești bătrână, încetează cu toate astea, mai ai mulți ani de trăit.

ALICIA

Tocmai asta e problema. Cum să-i folosesc?

VITTORIO

Sunt o mulțime de lucruri de făcut pe lumea asta.

ALICIA

„Sunt o mulțime de lucruri de făcut pe lumea asta”, mă așteptam la mai mult. Nu, nu mai sunt „o mulțime de lucruri de făcut pe lumea asta”. Pe lumea asta trebuie să faci copii. Longevitatea este cea mai teribilă dramă a femeilor, ni se oferă o prelungire în timpul căreia ni se ia totul, o prelungire care nu folosește la nimic altceva decât să ne zdrobească, progresul este cel mai bun instrument de tortură împotriva femeilor. Măcar înainte muream fără să suportăm toate astea, câte femei ajungeau la menopauză? Femeile trebuie să învețe acum să trăiască fără a procrea, e un nonsens, femeile ajung eunuci. O castrare naturală. Iar sexualitatea folosește procreației, așa că apare uzura dorinței sexuale, fiindcă degeaba se spune că sexualitatea nu are nicio legătură cu aducerea pe lume de copii, nu este adevărat, nu mai ai ciclu, nu mai faci sex, intrare condamnată, totul este uscat, nu se mai poate face nimic: așadar, te suporti ani de zile ca o moartă vie. Asta este ceea ce îți mai rămâne de făcut? În timp ce bărbații își păstrează toată viața puterea de a procrea. Cum să susții egalitatea dintre bărbați și femei în condițiile astea? Totul este pierdut din start. Le putem reproșa bărbaților că merg acolo unde femeile pot procrea, unde sperma lor folosește la ceva, este un atavism, nu este vina lor, este instinctul de reproducere. Nu li se poate face niciun reproș, n-au nicio vină, e o chestiune care ține de Natură, ea ne duce de nas, ea este Dumnezeu și nimeni altcineva. Viața ne poartă pică, nu se poate altfel și nicio feministă nu va putea face nimic. Lumea aparține bărbaților și femeilor tinere.

VITTORIO

Alicia, bărbații se confruntă cu alte probleme, cu alte atrofieri.

ALICIA

Ah! În sfârșit, niște cuvinte adânci, începeai să mă dezamăgești. „Atrofieri”, vrei să spui „penis moale”, așa-i? Vezi, nici măcar nu există un termen științific atunci când realitatea este mai puțin prezentă. Și atunci, chiar și așa, nu se schimbă nimic, penis moale sau nu, voi încă puteți. De ce bărbații pot să procreeze până la moarte și de ce nouă ne-a fost luat cu ani buni înainte dreptul acesta? De ce posibilitatea de a procrea nu încetează în același timp pentru toți? Nu este asta oare cea mai teribilă pedeapsă — să li se retragă

femeilor tocmai justificarea existenței lor? Nu ai niciun răspuns, așa-i? Eutanasierea femeilor sterpe mi s-ar părea o idee foarte bună. Ar fi spre binele lor. Un an fără ciclu și, gata, la abator. Și ca să fie convinse, ar vedea un film în care s-ar măsura erecția bărbatului, soțului, amantului în cazul a două categorii de femei: cele tinere și cele bătrâne. Li s-ar umple un pahar cu otravă pe care l-ar bea cu poftă, aduse la disperare de imaginea unui penis atât de țeapăn, pe care ele nu l-au mai văzut așa de atâta vreme. Nu am ști de ce, dar femeile ar dispărea, s-ar împușca doi iepuri dintr-un foc, s-ar pune capăt nefericirii lor și s-ar reduce astfel gradul de îmbătrânire al populației care, știe toată lumea, va deveni un flagel planetar. Știi, lupii îi ucid pe cei care sunt bolnavi în haita lor, ar trebui să procedăm ca ei, ar trebui să calchiem comportamentul animalelor, ele au dreptate. Și acum ce o să faci ca să mă liniștești?

O erecție mică? Nu ai fi în stare, așa-i? Cât de bine te înțeleg. Trupul meu mă dezgustă. Cum să nu-i dezguste și pe alții? Scuze.

VITTORIO

Nu-i nimic

ALICIA

A trecut multă vreme de când nu am mai plâns aici.

VITTORIO

E adevărat.

ALICIA

Știi că femeile posedă de patru ori mai multe lacrimi decât bărbații? E o chestiune care ține de biologie, ca să vezi cărui sex îi rezervă Natura suferința.

VITTORIO

Suferința nu-i doar apanajul femeilor, știi foarte bine.

ALICIA

Nu asta vreau să spun. Pur și simplu suferința noastră este înscrisă în cantitatea de lacrimi pe care Natura a pus-o la dispoziția noastră, de patru ori mai mult decât pentru bărbați.

VITTORIO

Prostii.

ALICIA

Nu, așa scrie în cărți, nici nu știi cât de mult citesc în ultima vreme. Acum țin o carte în brațe, nu un bărbat. Spune-mi: cine poate înlocui iubirea când nu o mai poți inspira, copiii, nu fiindcă ei te părăsesc, uită-te la Juan, a plecat. S-ar zice că toată lumea ne părăsește în același timp, și copiii, și bărbații și tot nu pricep de ce. Luis m-a părăsit. „Nu îți reproșez nimic, asta e”, nici măcar nu a avut curajul să o mărturisească: „Fiindcă ești prea bătrână. Fiindcă nu mai semeni cu tânăra din fotografia noastră de nuntă”, dar nici el nu mai seamănă cu tânărul din fotografia aceea, dar el continuă să fie seducător. Se pare că o femeie este bătrână pentru un bărbat în momentul în care a depășit vârsta pe care mama lui o avea când era adolescent, sunt sigură că nici asta nu știi. Fostul meu soț s-a ferit să-mi spună că trăiește cu o femeie de treizeci de ani, dar știu, mi-a spus Juan. Crede că am dreptul să știu, dragul meu fiu care vine să mă vadă o dată pe lună și ca să-mi transmită vești, și pe deasupra, că tatăl lui a întâlnit o femeie de treizeci de ani, iar eu am dreptul să știu! tună el. Nu m-a întrebat dacă vreau să știu, dar nu este vorba de răutate, ci de naivitate. Oare numai femeile tinere pot să sucească mințile bărbaților? Spune-mi. În același timp, nu poți susține contrariul. Cu tânăra ta soție.

VITTORIO

Înțeleg mai ales că nu ți-ai revenit după suferința provocată de despărțirea de fostul tău soț, iată despre ce discutăm de fapt, fostul tău soț trăiește cu o altă femeie, așa-i?, o femeie de treizeci de ani. Răspunde-mi, Alicia, soțul tău a întâlnit altă femeie?

ALICIA

Singurul mod de a-l bulversa pe Luis ar fi să comit un act monstruos, bunăoară să-i fac rău noii sale iubite, l-am amenințat ieri și mi-a spus: „Numai să te atingi de un fir din părul ei că îți zbor creierii”. Tot ce poate face este să-mi zboare creierii. „Într-o bună zi, bietul meu bătrân, părul acesta blond sau brun sau roșcat pe care îl atingi cu pasiune va încărunți și el, nici ea nu va scăpa, degeaba i-l mângâi, tot va albi la rădăcină, de altfel, să ții minte data viitoare să te uiți mai atent, poate că răul e pe cale să se întâmple, în loc să-i desfaci picioarele, răsfiră-i părul și privește cu atenție”. Și știi ce mi-a răspuns: „Nu voi mai prinde ziua în care să-l văd încărunit”. Tot așa și cu copilul, nu va mai apuca să-l vadă crescând, dar puțin îi pasă, el...

VITTORIO

Stai, stai puțin, Alicia, despre ce copil vorbești? Ce copil nu va mai apuca să-l vadă crescând?

ALICIA

Păi, cel pe care i l-a făcut târfei lui. Așa cum faci cuiva un cadou de Crăciun. Juan va mai avea un frățior sau o surioară, iar eu nu pot face nimic, îți dai seama?

VITTORIO

Îmi pare rău, Alicia, sincer îmi pare rău. E adevărat că este nedrept. Dar asta e viața, poți să intervii asupra multor lucruri dar anumiți parametri sunt ficși, impuși, nu îi poți schimba dar încearcă să vezi lucrurile dintr-o perspectivă pozitivă, fiul tău va avea cu siguranță un copil cu soția lui și ai să vezi atunci cât de fericită vei fi, te vei ocupa de bebeluș, să îl...

ALICIA

Tu chiar nu pricepi nimic? Nu vreau să fiu bunică, vreau să fiu mamă! S-ar zice că nu înțelegi cât de important este pentru o femeie să fie mamă!

VITTORIO

Ba da, înțeleg.

ALICIA

Nu, nu înțelegi, nu ai arătat nicio empatie, de la începutul acestei discuții. Văd bine, nu simți nimic, ești distant. O să-i faci copii soției tale, așa-i? Și ea e însărcinată? Din cauza asta ești atât de stânjenit?

VITTORIO

Soția mea nu este însărcinată, nu vrea copii.

ALICIA

Imposibil, fraza asta este asemenea „luminii obscure” a poetului, așa ceva nu există, nu există nicio femeie care să nu vrea copii... este...

VITTORIO

Greșești, Alicia, așa ceva există...

ALICIA

Nu, așa ceva nu există, în locul tău mi-aș face griji, soția ta îți ascunde ceva, ar trebui...

VITTORIO

Soția mea este foarte bine, Alicia, mulțumesc, nu ești mama-etalon a genului feminin, nu mai spune „noi” când vorbești, spune mai degrabă „eu”, va fi mai puțin agreabil, dar va fi just, acum ai impresia că exprimi văicărelile colective, că aperi o cauză, „femeile”, aproape că o faci pe apărătoarea drepturilor omului. Dă-mi voie să îți spun că nu te plângi decât pe tine însăși, lacrimile sunt numai ale tale și nu sunt simbolul niciunei alte persoane. Sunt multe femei de vârsta ta care sunt fericite, nu toate gândesc asemenea ție, nu mai crede asta, încerci să-ți justifici mânia numeric, dar e vorba numai de suferința ta, repet: „Sunt multe femei de vârsta ta care sunt fericite”, dacă înțelegi asta, faci un progres important. Viața, Alicia, nu se oprește, există mereu perdanți, cei care vor să stopeze curgerea vieții, îmi pare rău, dar este vorba numai de o perioadă neplăcută și trecătoare, ai impresia asta fiindcă pentru fostul tău soț totul este cu puțință, iar ție nu ți se poate întâmpla nimic, dar lucrurile se vor aranja, ai doar puțin mai multă răbdare. Nu te mai complace în deznădejde, în amărăciune. Privește realitatea în față, de ce nu se plictisesc cu tine toate femeile? Iartă-mă, dar ca să scapi de plictiseală trebuie să pierzi bani, nu pe fiul tău.

ALICIA

Ai dreptate, a venit clipa în care trebuie să-mi achit consultația, dar ai fi putut să-mi atragi atenția într-un fel mai politicos.

VITTORIO

Nu asupra acestui fapt voiam să-ți atrag atenția.

ALICIA

Ba da, bineînțeles.

VITTORIO

Te înșeli, Alicia.

ALICIA

Sigur că mă înșel. Nu ar fi trebuit niciodată să am această discuție cu un bărbat. Ar fi trebuit să mă gândesc la asta înainte. Totdeauna trebuie să îți alegi un psiholog de același sex.

Eva Maria se privește în oglindă. Se apropie mai mult. Își trece mâinile peste față. Fiica ei avea același nas, aceeași formă a ochilor, nu aceeași culoare, însă forma era aceeași. Stella avea și aceeași gropiță în bărbie. Albia unui sâmbure de cireasă. La ea nu-i plăcuse niciodată, dar la Stella i se păruse mereu drăguță, adorabilă când era copil, frumoasă când crescuse. Paradox al maternității — acum era detaliul pe care Eva Maria îl prefera la fața ei. Se apropie de oglindă. Își mișcă degetele. Obrajii. Gâtul. Pielea se ofilește, e adevărat. E adevărat că nu se privea niciodată. E adevărat că nu se mai vedea. Își pune mâinile pe marginea chiuvetei. Se privește în continuare. Deschide dulăpiorul cu oglindă. Scoate un mic portfard alb, puțin îngălbenit. De trecerea timpului. Ia rimelul. Încearcă să-l întindă pe gene. Obişnuința de a plânge a făcut-o să-și piardă obişnuința de a se machia. Conținutul este uscat. Renunță. Nu de tot. Își dă cu puțin ruj pe buze. Se privește în oglindă. De data aceasta, nu își privește gropița din bărbie. Nici nasul. Nici forma ochilor. Cu toate acestea nu judecă rezultatul, nici nu își țuguie buzele, nici măcar nu zâmbește. Nu îți iese totul din prima. Închide portfardul alb. Puțin îngălbenit de trecerea timpului. Îi strălucesc ochii fără rimel. Are întâlnire cu Vittorio. Va fi mulțumit de ce a găsit.

— „Ar fi trebuit să mă gândesc la asta înainte. Totdeauna trebuie să îți alegi un psiholog de același sex.”

Eva Maria rostește ferm și ostil aceste ultime două fraze. Cu emfază. Asemenea unei actrițe netalementate care mai pune și de la ea deși textul era suficient. Evei Maria i s-a uscat gâtul de atâta citit. I s-a șters și rujul. Mâncat de cuvinte. Strânge foile dactilografiate. Îl privește pe Vittorio care stă la masă, în fața ei. Ca un copil care așteaptă să fie felicitat. Vittorio zâmbește fără să vrea. Nervii, desigur.

— Alicia este o femeie disperată. Nu o ucigașă.

— Totuși crima mi se pare culmea disperării.

Vittorio scutură din cap.

— Nu întotdeauna. Nu în cazul Aliciei, spune Vittorio clătinând din cap.

Eva Maria se îmbătoșează.

— Dar nu vorbește mereu despre ura ei față de femeile tinere și despre soția ta. Această ultimă consultație spune multe despre ce ar fi în stare să facă.

— În acea consultație, Alicia s-a folosit de Lisandra ca de un pretext pentru a-mi spune tot ceea ce voia să-mi spună. Dar cu Lisandra însăși nu avea nicio legătură, crede-mă. Înțeleg că transcrierea acestei casete te-a bulversat, într-un fel se referă la tine, la mamele din Piazza de Mayo, la pierderea unui copil...

Eva Maria se apleacă peste masă.

— Dar dacă această cristalizare nu ar fi atât de detaliată pe cât ai vrea tu să crezi? Dar dacă femeia aceasta ar vrea să se răzbune pe tine pentru tot ceea ce o face să se simtă victimă? Într-un acces de nebunie. Dacă a hotărât să lupte cu simbolul dramei vieții sale, țintind-o pe soția ta, atât de tânără, mai tânără decât tine în orice caz? Chiar ea spune că ar putea ucide.

Vittorio zâmbește. De data asta sincer.

— Nu toți oamenii care afirmă că pot ucide chiarucid.

— Nu mai glumi, Vittorio, femeia aceasta este violentă, nu-ți mai amintești inflexiunea glasului ei? Aveam frisoane în timp ce transcriam.

— Glasul nu e un martor cinstit, dacă ai cunoaște-o pe Alicia, n-ai vorbi astfel, e o ființă neînsemnată.

— Și ce dacă! Până și ființele neînsemnate pot ucide, chiar și „bătrânelele”, era atât de furioasă când a plecat. Nu îți dai seama de starea în care te-a lăsat femeia asta când a plecat, nu i-ai adresat niciun cuvânt cald pentru a detensiona situația.

Vittorio bate darabana cu degetele în masă.

— Nu m-a lăsat nicicum, a plecat în acea stare iar felul în care se încheie o consultație nu este niciodată o întâmplare, pacientul ajunge acolo unde vrea să ajungă. Dacă există un loc unde întâmplarea este inexistentă, atunci acesta este cabinetul psihanalistului, aici este o chestiune de voință sau de inconștiență, dacă vrei, și e foarte bine că se întâmplă astfel, chiar dacă pacientul pleacă furios. Dacă ai ști de câte ori am avut parte de așa ceva!

Vittorio nu mai bate darabana cu degetele pe marginea mesei.

— Uite, chiar cu tine.

Eva Maria își îndreaptă spatele.

— Cu mine?

— Da, amintește-ți... ziua în care ne-am contrazis în legătură cu fiul tău, când ți-am spus că nu te ocupi suficient de el, că îl neglijezi prea mult. O consultație cu totul comparabilă cu asta, nu?

Eva Maria pleacă privirea. O imagine îi trece prin fața ochilor. Vittorio continuă.

— Vezi tu, Alicia s-ar fi întors, după o vreme, ce-i drept, dar s-ar fi întors. Crede-mă, asemenea pauze sunt benefice unei analize.

— E vorba despre o ședință care a avut loc mai demult?

— Nu mai știu... Să tot fie două săptămâni de atunci.

— Vezi, am dreptate! Eram sigură, e ceva în neregulă aici, această femeie e în stare de tot ce poate fi mai rău. Poate că era îndrăgostită de tine?

— Ba bine că nu, de câte ori trebuie să-ți repet? Consultația aceasta a fost pur și simplu foarte jenantă, foarte impudică și, acum, Alicia trebuie să fie extrem de rușinată pentru că mi-a dezvăluit acele lucruri, dar atât, Alicia nu are nicio legătură cu moartea Lisandrei. Asta-i tot? Ai ascultat toate casetele?

Eva Maria se preface că strânge toate foile deja strânse. Își privește pielea încrețită a mâinilor. Le observă așa cum nu le-a observat niciodată. I se pare că zărește două pete brune.

— Și nu ai mai chemat-o când ai văzut că săptămâna următoare nu a venit?

— Nu este etic.

— Credeam că trebuie să știi să-ți iei anumite libertăți față de etică? Când e vorba de înregistrările tale, nu te deranjează. Dimpotrivă, să treci limitele impuse de etică în cazul unei sărmane femei cu istericale față de îmbătrânirea ei galopantă, asta nu ți-a trecut prin minte, nici măcar să-i dai un telefon scurt? Dacă s-a sinucis? La asta te-ai gândit? Mă dezamăgești.

Vittorio tace. O privește pe Eva Maria.

— Eu te „dezamănesc”? Uite ce e, acum vorbești ca Alicia. Ideea este să nu te identifici cu nefericirea sau cu disperarea pacienților, iar tu tocmai asta faci. Totuși, e evident că femeia nu este supărată pe mine, este supărată pe Viață, în ceea ce are Viața mai important, pe Natură, o repetă suficient de mult, nu? Nimic nu poate să o liniștească, să o împace cu ea însăși — decât să se trezească într-o bună dimineată cu fața și cu trupul ei de când avea douăzeci de ani. Or, iartă-mă că te „dezamănesc”, nu am această putere. Și ce ai vrea să fac pentru ea? Hai, dă-mi soluția! Mă interesează. Ce ai fi vrut să fac pentru Alicia?

Eva Maria coboară ochii în pământ. Tace. Vittorio își pune mâinile pe masă. Se apropie de ea.

— Să mă culc, poate, cu ea? Să-i restitui puțin din feminitatea ei pe care, consultație de consultație, m-am străduit să o evit ca să-și păstreze încrederea în ea însăși iar în același timp să nu-i mai iau bani pentru consultații ca să nu creadă că fac amor cu ea pentru bani, ci pur și simplu pentru că o doresc, gata, nu-mi stă mintea să fac psihanaliză ieftină, aici suntem într-o închisoare sau mai precis „eu” sunt în închisoare și, cu riscul de a fi excesiv de ironic, e o închisoare mai puțin firească decât bătrânețea. Discuția asta nu are nicio noimă, nici măcar nu o aperi pe Alicia, mă ataci pe mine. Mă ataci din cauza a ceea ce ți-am reamintit.

— Nu mi-ai reamintit nimic.

Ba da! Ți-am vorbit despre fiul tău. Și nu suporti asta. Și nu de azi, de ieri. Am greșit că te-am târât în povestea asta, ești prea fragilă, nu mă poți ajuta, nimeni nu mă poate ajuta, sunt prins în capcană ca un șobolan.

Vittorio ridică mâna să facă semn gardianului. Eva Maria îl oprește să-și ducă gestul până la capăt.

— Iartă-mă, Vittorio, scuze, oprește-te, ai dreptate, nu Alicia este ucigașul soției tale, dacă spui tu, o cunoști mai bine decât mine, nu știu ce m-a apucat, iartă-mă. Dar n-am găsit nimic altceva, absolut nimic și am ascultat mai bine de jumătate din casete. Atunci când am ascultat-o pe aceasta, m-am aprins, am crezut că era cea bună, că am găsit un indiciu care să te scoată de aici, iartă-mă, Vittorio.

„Mai bine de jumătate din casete.” Vittorio se chircește pe scaun. Spatele i se arcuiește.

— Eu trebuie să-mi cer scuze. Nu ar fi trebuit să mă enervez, dar am aflat astăzi prea multe vești proaste. Am ajuns la capătul puterilor. Crede-mă, Alicia nu are nimic de-a face cu moartea Lisandrei, dar înțeleg că te-ai gândit la asta, dacă aș fi fost în locul tău, cu siguranță că și eu aș fi reacționat la fel.

— Atunci, spune-le polițiștilor. Dacă eu am putut să cred, vor crede și ei. Această femeie deține multe elemente incriminatorii: disputa dintre voi a început în legătură cu soția ta, felul în care s-a referit mereu la ea, în care te-a agresat cu privire la soția ta, o vor interoga, și chiar dacă nu este ea ucigașul, chiar dacă nevinovăția ei se arată încă de la primele întrebări, vor înțelege că trebuie să caute în altă parte, fă-i să afle despre nevinovăția ta, Vittorio, sugerându-le vinovăția altuia, a cuiva în a cărui vinovăție nu crezi, te rog, altminteri nu vor căuta niciodată alt vinovat, se vor încăpățâna să vadă în tine singurul vinovat. Se pot înșela asupra nevinovatului și să-l închidă în locul tău.

— Nu spune prostii.

— Exagerez... dar cel puțin, în închisoare, femeia aceasta nu va mai avea nicio oglindă în care să se privească, ar fi poate mai fericită. Dar ce ai aflat? Care sunt veștile proaste despre care vorbeai?

— Am primit ultimele rezultate ale autopsiei: Lisandra a murit din cauza căderii. Instantaneu. Picioarele au atins primele caldarâm. Extrem de violent. Tocurile pantofilor i-au străpuns gleznele. Femurul s-a zdrobit. Trupul a avut o convulsie. Partea din spate a craniului s-a lovit de caldarâm. Fractură de occiput. Hemoragie internă. Autopsia nu indică nicio urmă de luptă. Niciun indiciu de strangulare. Nicio zgârietură. Nicio vânătăie. Nu a fost lovită. Cel puțin nu o lovitură dintre cele care lasă urme. Analizele de sânge nu prezintă nicio anomalie. Nicio urmă de alcool, de droguri sau de medicamente. Dar, mai ales, în acest caz autopsia este exactă: Lisandra nu a fost violată. Am fost atât de ușurat când mi-a spus avocatul, mă gândeam mereu la asta, gândul mă terifia, nu aș fi putut suporta așa ceva. Dar în timp ce mă linișteam — cel puțin în privința asta —, avocatul meu mi-a șoptit că nu este o veste bună. Nu înțelegeam ce însemna asta pentru mine?

— Vittorio, revino cu picioarele pe pământ. Nu mai gândi ca și cum ai fi în libertate și încearcă să gândești ca ei, să gândești asemenea anchetatorilor. Acum, întrebarea care se pune este foarte simplă, întrebarea „lor” este foarte simplă: „Cine poate să ucidă fără să violeze?” Mulți, evident. Dar totuși cine? Cine în primul rând? „Un soț”, desigur. E logic, un soț nu ar fi luat cu forța ceea

ce putea obține când avea chef. Și pe urmă, un soț care își ucide soția — nu e nevoie să mai despici firul în patru — nu o mai dorește. Rezultatele autopsiei confirmă bănuielele lor. Se strânge lațul în jurul tău. Nu prea au dovezi, dar orice poate deveni o dovadă conform raționamentelor lor, cel mai fin element al declarațiilor devine o acuză. Trezește-te, Vittorio, repet: Revino cu picioarele pe pământ. Sunt sau nu avocatul tău? Trebuie să ai încredere în mine.

— Nu voi scăpa niciodată din asta. Dacă ar fi găsit sperma mea în Lisandra, ar fi spus că nu e neapărat adevărat că nu mi-am ucis soția fiindcă tocmai am făcut dragoste. Parcă îi și aud, ar fi prezentat o versiune a faptelor care, iarăși, ar fi fost împotriva mea, fiindcă singurul lucru pe care vor să-l consemneze este că sunt vinovatul, ucigașul. Aproape că au ajuns să mă facă să regret că Lisandra nu a fost violată, că nu au găsit în ea sperma altuia, aș fi fost cel puțin liniștit, nu liniștit, nu asta vreau să spun, ci disculpat, dis-cul-pat din oficiu. Am ajuns chiar să-mi imaginez cum aș fi putut să o ucid pe Lisandra, să vreau să le povestesc cum aș fi făcut-o, niciodată nu mi-aș fi aruncat soția pe fereastră., poate că aș fi otrăvit-o... sau Dumnezeu știe ce aș fi făcut, aș fi pus în scenă un accident de mașină... În orice caz, m-aș fi străduit să am un alibi foarte solid, care să reziste în orice situație... niciodată nu m-aș fi aflat la locul crimei, așa prost și cretin cum am fost... sunt mai inteligent, aș fi ascuns lucruri, dar nu m-aș fi lăsat prins cu mâta în sac...

— Te întrerup, Vittorio, tu vorbești despre un asasinat, ei vorbesc despre un omor. Iar în cazul unui omor nimic nu este premeditat. Asta lasă toată libertatea nebuniei, stângăciilor, imprudențelor și a tot ce oferă adesea o vinovăție evidentă și de necontestat, de asta ești acuzat: de *omor*. Nici mai mult, nici mai puțin. O ceartă care s-a sfârșit prost. De ce nu mi-ai spus că în seara aceea te-ai certat cu soția ta?

— Ce vrei să spui?

— Sau declarația vecinei voastre este o urzeală de minciuni? Te întreb pentru ultima oară: de ce nu mi-ai spus că te-ai certat cu soția ta în seara aceea?

— Nu credeam că este important.

— Nu credeai că este important? Că te-ai certat cu soția ta în seara morții ei? Atunci din două una: fie îmi spui cu adevărat ce s-a întâmplat în seara aceea între voi doi, fie — îți spun ce cred — îți găsești alt avocat, ar fi mai bine pentru tine. Și pentru mine fiindcă nu vrea să-mi pierd timpul.

Îți dai seama ce simt? Viața mea cu Lisandra s-a încheiat cu o ceartă. Trăiesc cu vina de a fi plecat pur și simplu. Nu mai pot suporta, iată adevărul: cu cât mă gândesc mai puțin la cearta aceea, cu atât mă controlez mai bine.

— Numai că va trebui să te gândești la asta, nu ne alegem vecinii.

— Mă lași... nu mă miră, trebuie să fi fost momentul ei de glorie, polițiști adevărați, o femeie moartă, iată ceva ce schimbă micile crime obișnuite, cele comise de cei care lasă în urma lor mizerie când duc gunoiul, căruciorul celor de la etajul doi care zace în hol, în timp ce, da, o moartă în imobil, cred că a depus toată energia, toată mânia ei de coană-mare cumsecade, un martor care nu poate decât să fie pregătit, care nu știe decât să răscolească rahatul, rahatul pe care îl inventează ca să se potrivească viziunii ei hidoase despre viață. Și ce-a zis? Ce a auzit cu urechea lipită de perete?

— Nu răstălmăci întrebarea, mă interesează versiunea ta despre fapte: încă o dată, Vittorio, de ce te-ai certat cu soția ta?

— Pentru un fleac.

— Dacă vrei să știi părerea mea, află ca polițiștii nu se vor mulțumi cu acest răspuns.

— Nu observasem că avea o rochie nouă, nu mai observam nimic, nu o mai priveam, nu o mai iubeam, iată de ce ne-am certat. Ești mulțumit?

— E adevărat?

— Că nu observasem rochia nouă? Da. Restul, nu, sigur că nu.

— Și din acest motiv ai mers la cinema? Ca să uiți că v-ați certat.

— Nu, eram pe punctul de a pleca atunci când Lisandra a început să-mi facă reproșuri.

— Vecina ta zice că vă certați des.

— Păi vecina mea se străduiește să demonstreze că viața oamenilor e la fel de ratată ca și a ei. Ce vrei să-ți spun? Femeia asta e o pacoste, bârfele ei m-au făcut întotdeauna să râd, nu mi-aș fi închipuit că într-o bună zi se vor întoarce împotriva mea. O limbă înveninată, așa cum există milioane pe pământ, o isterică. De fiecare dată când făceam dragoste cu Lisandra, nebuna bătea în pereți, ai fi zis că ne urma din cameră în cameră, că se deplasa în apartamentul ei în funcție de cum ne deplasam noi în al nostru, bătea, bătea, ai fi crezut că vrea să ne ucidă fiindcă ne iubeam, dar asta n-a mai spus-o, nu, ar fi dovedit că ne iubeam — deși anchetatorii s-ar fi grăbit să nuanțeze adăugând că o sumedenie de oameni fac amor fără să se iubească.

— Tocmai, nu cred nimic din toate astea, ea a menționat dar nu aceasta este versiunea ei.

— A, nu?

— Nu. Spune că cel puțin certurile voastre repetate o scăpau de „strigătele voastre deplasate din timpul partidelor de amor”, „strigătele voastre de animale în rut” — citez — și că una peste alta prefera, e adevărat, certurile voastre, i se păreau mai puțin obscene, spunea că de câteva luni

strigătele voastre sugerau mai degrabă ura și că niciun alt strigăt nu o făcea să creadă că ar exista vreo împăcare, dar nu și-ar fi imaginat, desigur, că situația ar fi putut duce la crimă, crede că sunteți al nu știu câtealea cuplu care, după ce a epuizat plăcerea pe care o putea găsi în trupul celuilalt, se detestă, își fac rău unul altuia pentru că nu mai există dorință fizică. „După țipetele poftei trupesti, țipetele sufletului plictisit”, sunt exact cuvintele ei și pot să-ți spun că declarația ei a avut efect asupra anchetatorilor.

— Limbile veninoase pot fi poetice.

— Problema e că sunt convingătoare.

— Dar nu îți ucizi soția fiindcă te cerți cu ea. E adevărat că ne certam deseori în ultima vreme, era iritabilă iar eu preocupat sau invers, în acele momente nu știi a cui este vina, sperii numai că va fi ultima și că zilele fericite se vor întoarce, dar cred că știi cum este, la cabinet mi se povestesc astfel de dispute, cel puțin una pe zi, și dintre cele mai controversate, crede-mă, toate cuplurile trec prin asta.

— Știu. Dar când unul dintre cei doi membrii ai cuplului este găsit mort, cearta nu mai face parte din firescul însuși al unei povești de iubire, devine capăt de acuzare.

— Numai că nu am ucis-o pe Lisandra așa cum insinuează tâmpiții de polițiști. Și ce altceva a mai auzit draga mea vecină în seara aceea? Sper că i-au pus această întrebare.

— Desigur.

— Nimic. Declarația ei rămâne categorică. Spune că după cearta voastră nu a mai auzit nimic, doar muzica dată foarte tare, atât a mai auzit, muzica dată foarte tare.

— Nu se poate.

Eva Maria îl privește pe Vittorio care își cuprinde capul în palme.

— Astea sunt veștile proaste ale zilei, înțelegi că m-au cam lăsat nervii. Nu mă privi astfel, Eva Maria.

— Dar poate că vecina voastră a omorât-o pe Lisandra! Ar explica și faptul că nu a fost violată.

Vittorio zâmbește trist.

— Măcar despre tine pot să spun că ești de partea mea. Din nefericire nu te poți năpusti asupra tuturor ca și când ar fi vorba de potențiali ucigași iar anchetatorii și-au făcut datoria. Avea un alibi, era cu fiica ei. Și nu... nu-mi spune că ea și fiica ei ar putea fi ucigașele. Avocatul meu are dreptate: trebuie să privești lucrurile în față — totul conspiră împotriva mea, progresiv, definitiv, împrejurările, orarele și acum și rezultatele autopsiei și declarațiile martorilor. Mă trezesc noaptea lac de sudoare, mi se pare că sunt prins într-o furtună al cărei vuiet nu se mai sfârșește, totul este anapoda... Iar încă și mai rău în toate astea este înmormântarea Lisandrei...

— Ce? Înmormântarea Lisandrei?

— E mâine. Nu pot să particip. „Legal nu am dreptul să asist la înmormântare.” Îți dai seama până unde au ajuns? Să nu ai cum să mergi la înmormântarea soției tale. Nu își făcuse testamentul. Va beneficia de un „sicriu obișnuit” oferit în astfel de cazuri, de o „liturghie-tip” și nu am dreptul să spun nimic, nu am dreptul să cer nicio cântare, niciun text sfânt, nicio rugăciune, nu pot pretinde nimic, se comportă ca și cum aș fi un criminal primejdios și aș profita de înmormântarea Lisandrei ca să evadez. Singurul lucru care îmi este permis este un buchet de flori. Acceptă să ofer din partea mea un buchet de crini, florile ei preferate, îi ofeream mereu când aniversam ziua în care ne-am întâlnit...

— Vittorio, ce ai? Ți-e rău?

— Nu, nu, sunt bine. Doar că sunt epuizat, asta-i tot. Comisarul mă urăște, îmi poartă pică, s-ar zice că o ia personal. Știi ce mi-a replicat? Că atunci când voi fi liber, nu voi avea altceva de făcut decât să-mi dezgrop soția și să-i organizez o înmormântare care să-mi convină mai mult, dar că, în clipa de față, aș face mai bine să mă concentrez asupra apărării mele. Degeaba îl implor, degeaba îi spun că accept să merg la înmormântare sub escortă, „trebuie să dai dovada că ai puțină logică, nu vom permite unui suspect să asiste la înmormântarea femeii despre care se bănuiește că a ucis-o”. Pentru un psihanalist sunt lipsit de bunul-simț obișnuit, dar asta nu-l miră, toți psihanaliștii sunt lipsiți de bun-simț, așa mi-a spus.

Eva Maria a ajuns prima. Privește crinii în timp ce urcă treptele. A ales singură culoarea. Albi. Este ideea pe care o are despre Lisandra sau despre Moarte. Nu este multă lume. N-aveau de unde ști, dacă nu citiseră ziarul. Mai este un buchet de crini. Roșii. Al lui Vittorio. Ghicește Eva Maria. Așa se gândește el la Lisandra sau la iubirea lor. Culoarea pe care i-o oferea în fiecare

an pentru aniversarea întâlnirii lor. Vittorio nu știe că Eva Maria este aici. Îi scapă un adjectiv. *Insolit*. O biserică desemnată din oficiu. Un preot desemnat din oficiu. Poliția care supraveghează intrarea din mașina cu geamuri fumurii. Eva Maria a ajuns prima. Se așază în spate. I-a privit pe toți intrând. La o înmormântare nu te delectezi așa cum o faci la o nuntă. Aici nu se vorbește nici despre ținută, nici despre pălării, nici despre frumusețea unora, nici despre prostul gust al altora. Nu comentezi despre invitați decât în minte. De altfel, nu sunt invitați, vine cine vrea, vine cine știe. Eva Maria încearcă să descopere în atitudinea lor legăturile care îi unesc cu moarta. Anumite chipuri sunt marcate de tristețe, altele sunt impenetrabile. În față, plângând, îi descoperă pe părinții Lisandrei. Dar ceilalți? Prieteni? Foști pacienți, asemenea ei? Vecina? Astăzi strigătele nu o deranjează prea mult, ecoul poate, dar limbile înveninate găsesc mereu motive de nemulțumire. Eva Maria se uită la toate aceste trupuri mature. Cât de mult lipsește copilăria de la înmormântări, gândește. Se simte străină. Oricine se poate strecura în cortegiul unei înmormântări și tocmai pentru asta este aici, ucigașul poate că este și el aici, ascuns printre cei apropiați, venit să asiste la ultima consecință a actului său. O sminteală. Un deus ex machina invizibil. Eva Maria îi privește cum se perindă pe lângă coșciug. Ar vrea să se aprindă o lumină roșie deasupra lui. Un cuplu în vârstă zăbovește îndelung, se țin de mână, sunt frumoși. Să fie părinții lui Vittorio? Se întreabă dacă ar fi îmbătrânit alături de soțul ei dacă Stella n-ar fi murit. Disparația fiicei lor a condus, printr-o simultaneitate îngrozitoare, la dispariția iubirii lor, în orice caz a iubirii pentru ea. Se uită la coșciugul „oferit din oficiu”. Cât de confortabil, de liniștit i se pare în comparație cu acel nicăieri unde se află copilul ei. Stella. Trupul unui mort este liniștit, este aranjat, machiat, i se conferă o parte din umanitatea lui de dinainte ca moartea să o înlăture definitiv. Fiica ei a rămas în postura inumană în care a surprins-o moartea. Ca întotdeauna, se gândește la cei surprinși de lava fierbinte, la bărbați, la femei, la copii, la câinele care se zbate în lesă, abandonat de stăpânii lui. Toți surprinși în mișcare, statui vii, lava este sarcofagul lor. Apa este sarcofagul Stellei. Un sarcofag lichid care poate că o leagănă, dar care nu i-o restituie. La gândul că fiica ei mai are încă ochii deschiși undeva în adâncurile fluviului Rio de la Plata, îi închide pe ai ei. Vede această imagine chiar și cu ochii închiși, atunci îi redeschide repede. Lacrimile i se preling pe obraji. Eva Maria face parte dintre uzurpatorii supărării care învăluie înmormântările. Cei care nu plâng moartea întruchipată în fața lor, ci moartea pe care le-o reamintește sau cea care îi înspăimântă. Și-ar fi dorit atât de mult să-și îngroape fiica. Se întreabă oare ce își imaginează Vittorio, închis acum în celula lui. Lisandra lungită între patru scânduri de lemn. Nu știe nici

măcar cum este îmbrăcată. Cine i-a ales hainele? Părinții ei, desigur. Eva Maria nu este singura care se gândește la Vittorio. Toată lumea se gândește la el. A rămas chiar un loc gol în primul rând, cel mai apropiat de coșciug. Ca și cum fiecare se aștepta să îl vadă venind. În această biserică jena este perceptibilă, poate mai perceptibilă decât suferința. De parcă lipsea cel mai îndreptățit să sufere, Vittorio, soțul dezolat, ucigașul bănuیت. Lumea pe dos. În mormântarea unei femei moarte e una, cea a unei femei ucise, alta. Durerea de a nu ști cum a murit cea care va fi îngropată contrariază doliul și niciodată nu trebuie să contrariezi doliul; dacă o faci, doliul va rămâne mereu. Oare și-l imaginează cineva dintre cei prezenți pe Vittorio împingându-și soția pe fereastră? Crede oare cineva dintre cei prezenți cu adevărat lucrul acesta? Eva Maria a ajuns prima, iese prima. Polițiștii așteaptă. Vorbesc. Râd. Se ascunde îndărătul unui copac. Privește spre ieșirea din biserică. Nu se fac poze la înmormântări. Zgomotul aparatului ei de fotografiat o duce cu gândul la cântecul unei păsări bolnave. Nu vrea să rateze pe nimeni. Eva Maria regăsește gustul bănuiei, senzația sufocantă că toți ar fi putut să o ucidă pe Stella. Voia să spună Lisandra. Le confundă. De acum înainte aceste două morți se suprapun. Cea care îi provoacă atâta durere încât nu se poate gândi la ea și cea fără durere asupra căreia poate tergiversa ore întregi. Și amărâtul care cerșește la intrare, cerșetorul căruia i-a dat câteva monede cu promisiunea să le spună tuturor femeilor care poartă mănuși că sunt frumoase, nu se știe niciodată dacă nu cumva și Alicia este aici, va pleca fericită, liniștită, poate împăcată cu ea însăși. Și dacă era el? Cerșetorul, nebunul, invizibilul deus ex machina amestecat printre oamenii din cortegiu. Vrea să se aprindă lumina roșie deasupra lui. Aparatul de fotografiat o apasă. Strânge foarte tare în palmă scoarța copacului. Prea tare. Câteva picături cad pe pantofi. Roșii. Sângele ei. Sângerează. Durerea nu se poate domoli atâta vreme cât domnește mânia.

Eva Maria bea o înghițitură de maté. Ziarul este împăturit pe masă. Esteban intră în bucătărie ca să-și pregătească micul dejun.

— Bună dimineața, mamă. Nu ești prea obosită?

Esteban se îndreaptă spre frigider.

— Iartă-mă pentru azi-noapte... că am intrat în camera ta așa... am văzut lumina am crezut că...

Esteban se oprește. Stânjenit. Își trece mâna prin păr, mai întâi prin lateral și apoi pe la spate. Eva Maria își ridică privirea spre el.

— Ce ai crezut?

— Nimic.

Eva Maria bea o înghițitură de maté.

— Lucram.

— Am văzut. Ai mult de lucru.

— Da.

Esteban se învârte pe lângă prăjitorul de pâine. Eva Maria se ridică.

— Plec.

Esteban se întoarce.

— Dar e sâmbătă.

— Și ce dacă?

— Tu nu muncești sâmbăta...

— Merg la cumpărături.

— La cumpărături?

— Da, am chef să ies puțin.

— A, ce idee bună... vin cu tine! Și eu vreau să ies puțin.

— Prefer să merg singură, nu te supăra... o să-mi cumpăr haine. Și tu o să te plictisești așteptându-mă.

— Haine? Nu ți-ai mai cumpărat ceva... de o mie de ani.

— Ei bine, vezi tu, orice se poate întâmpla.

Eva Maria iese din bucătărie. Ușa se trănțește. Esteban se întoarce. Trage perdeaua de la fereastră. O privește pe Eva Maria mergând pe stradă. Are un rucsac în spate și o geantă pe umăr. Nu știa rucsacul. Ba da. Seamănă cu rucsacul Stellei. Esteban o privește pe Eva Maria urcând în autobuz. Nu-și revine. Este pentru prima oară de ani de zile când nu ia autobuzul ca să meargă la serviciu. „Ei bine, vezi tu, orice se poate întâmpla.” Esteban zâmbește. Umbra autobuzului trece peste chipul său. Esteban este frumos.

Eva Maria își pune rucsacul pe masă. Vittorio se așază în fața ei.

— Ce mă bucur să te văd.

— O să fii dezamăgit, n-am găsit nimic.

Eva Maria scoate din rucsac un dosar voluminos.

— Am ascultat toate casetele, chiar și pe cele mai neutre, și pe cele mai prietenoase, îmi pare rău, poate că mi-a scăpat ceva, nu este clar, totul poate fi interpretat, și, mai ales, nu îți cunosc îndeajuns de bine pacienții, te-ai convins de asta când am propus-o pe Alicia. Ți-am adus toate transcrierile, ești singurul care poate vedea clar în derularea tuturor acelor consultații, poate vei găsi ceva, am să le las gardianului ca să le citești în liniște.

— În niciun caz, le vor citi și nu vor rata ocazia să-mi pună întrebări, dă-i-le mai degrabă avocatului meu. Ai spus că le-ai citit pe toate?

Eva Maria ezită. Un pic. Preț de o secundă.

— Da.

Vittorio își împreunează mâinile. Într-un gest de rugăciune ascultată.

— Atunci o ai și pe cea a lui Felipe?

— Felipe?

Eva Maria se gândește.

— Tipul care nu se înțelege cu soția lui.

— Se poate spune și așa. O ai, nu? Trebuie să verific ceva, m-am gândit la asta două nopți și de atunci nu am pace, trebuie să verific dacă am dreptate.

Eva Maria deschide dosarul. Caută printre numeroasele foi dactilografiate. Într-adevăr, își aduce aminte de consultație, cam încordată, dar nimic serios. Totuși, Vittorio pare sigur pe el.

— Nu mă deranjează dacă o citești, sunt în continuare mai eficace atunci când ascult decât atunci când citesc. Citește-mi tot, vreau să ascult tot, de la primul până la ultimul cuvânt.

Eva Maria începe să citească. Vittorio închide ochii. Revede fața lui Felipe. Și trupul lui. Gesturile lui. Așa cum i se întâmpla când reasculta casetele singur în biroul său. Instinctiv, Vittorio strânge mâna pe forma invizibilă a unui pahar, un pahar de coniac la care nici măcar nu se gândește. Întreaga lui atenție se concentrează asupra vocii Evei Maria.

VITTORIO

Bună ziua, Felipe.

FELIPE

Bună ziua.

VITTORIO

Mi se pare mie sau ești supărat?

FELIPE

Cum spunea Borges: „Un gentleman nu se poate dedica decât unor cauze pierdute”. Ne-am certat iar.

VITTORIO

Cu soția?

FELIPE

Cu cine altcineva?

VITTORIO

Din ce cauză?

FELIPE

Din cauza a orice, nu este greu. Îmi reproșează orice.

VITTORIO

Dar, mai exact, ce poți să spui despre această nouă cearta?

FELIPE

Nici măcar nu știu cum a început. Tot ce știu este că se termină întotdeauna la fel.

VITTORIO

Adică?

FELIPE

Începe să plângă, urlă și mă copleșește cu înjurături.

VITTORIO

Și tu ce faci?

FELIPE

Nimic. Merg la mine în birou și aștept să treacă. Nu poți face nimic.

VITTORIO

Poate că ar trebui să vorbești, să te aperi dacă ți se pare că te agresează pe nedrept.

FELIPE

Bineînțeles că mă agresează pe nedrept! Dar nu am nimic să-i spun. Ai încercat vreodată să vorbești cu o femeie care urlă?

VITTORIO

Dar tu?

FELIPE

Ce vrei să spui?

VITTORIO

Cearta era tot din cauza băiețelului vostru?

FELIPE

Nu știu. Poate.

VITTORIO

Da sau nu?

FELIPE

Nu voia să-l ducă în parc. I-am spus că un băiețel nu poate să stea toată ziua în casă. Are nevoie de exercițiu fizic. „O minte sănătoasă într-un corp sănătos.”

VITTORIO

Iar ea nu a apreciat acest reproș.

FELIPE

Hotărât lucru, nu.

VITTORIO

Cum a reacționat?

FELIPE

Cum ți-am spus. Ca de obicei. Și-a ieșit din fire, a început să plângă, să urle la mine și să mă facă în toate felurile. Față de cel mic, în plus.

VITTORIO

Așadar ai mers în birou.

FELIPE

Nu. I-am cerut să tacă. Din cauza celui mic. Dar a țipat și mai tare. O prevenisem. Trebuia să tacă.

VITTORIO

În legătură cu ce ai prevenit-o?

FELIPE

Că am s-o plesnesc.

VITTORIO

Ți-ai lovit soția?

FELIPE

A căutat-o.

VITTORIO

Acesta este punctul tău de vedere. O să mai discutăm despre asta. Povestește-mi mai întâi urmarea.

FELIPE

N-am ce să-ți povestesc. A plecat.

VITTORIO

Și nu te-ai dus după ea să-ți ceri scuze?

FELIPE

Cel mic s-a speriat foarte tare când m-am ridicat, dar mi-am cerut iertare. I-am explicat că sunt lucruri care se pot întâmpla când persoanele adulte se ceartă foarte tare.

VITTORIO

I-ai cerut iertare și soției tale?

FELIPE

A trecut pe lângă mine ca și când nu aș exista. Și-a luat lucrurile. Doarme în cealaltă cameră. Să creadă ea că voi ceda.

VITTORIO

Este pentru prima oară?

FELIPE

Da. Am dormit mereu împreună.

VITTORIO

Voiam să spun dacă este pentru prima oară când o lovești.

FELIPE

Dar ce-ți închipui? Că îmi bat soția?

VITTORIO

Nu-mi închipui nimic. Voiam pur și simplu să știu dacă este prima oară când ai agresat-o fizic. Poate mă înșel, dar chiar cred că lucrurile între tine și soția ta nu merg bine de când s-a născut fiul vostru.

FELIPE

Ai dreptate. Te înșeli.

VITTORIO

Cum a fost perioada în care soția ta a fost însărcinată? Nu mi-ai vorbit niciodată despre această perioadă.

FELIPE

Sarcina nu a pus nicio problemă, mulțumesc, doctore! La urma urmei, cum spune Sfântul Ieronim, „sarcina nu este decât o tumefiere a uterului”.

VITTORIO

Te rog foarte mult să nu te mai exprimi prin citate, ți-am spus deja de o sută de ori că vreau să aud cuvintele tale.

FELIPE

Și ce vrei să-ți spun? Mă acuzi că nu ți-am vorbit despre sarcina soției mele. Îți vorbesc despre ea cum pot.

VITTORIO

Nu te acuz de nimic. Îmi permit doar să observ că vă certați deseori din cauza copilului vostru.

FELIPE

Îți repet: e o cale greșită.

VITTORIO

Nu este o cale greșită.

FELIPE

Nu există nicio explicație. Ne certăm, atâta tot.

VITTORIO

De ce nu vrei să fie copilul vostru motivul pentru care vă certați? Se întâmplă adesea.

FELIPE

Ea a vrut copilul, nu avem de ce să ne certăm din cauza lui.

VITTORIO

„Ea a vrut copilul.” De ce? Tu nu l-ai vrut?

FELIPE

Ba da.

VITTORIO

Preț de o clipă s-ar fi putut înțelege contrariul.

FELIPE

Nu trebuie să ai încredere în „preț de o clipă”.

VITTORIO

Ba aici trebuie. Nu ai vrut copilul?

FELIPE

Nu mai pune întrebarea asta! Îți repet că l-am vrut.

VITTORIO

Vezi, nu ești prea drăguț atunci când încerc să scot ceva de la tine.

FELIPE

Nu-mi place tonul dumitale, doctore.

VITTORIO

Nu tonul meu îți displace, îți displace întrebarea, nu ai vrut copilul, așa-i? Ai acceptat să ai un copil fără să te bucuri, poate ca să-i faci plăcere soției tale. Iar acum soția ta își dă seama te-a forțat să aveți acest copil și nu suportă asta. Te face să plătești prețul pentru pasivitatea și reproșurile dumitale.

FELIPE

Sigur că voiam să am un copil, poate nu atât de mult cât și-l dorea ea, dar voiam un copil. Cine nu vrea să aibă un copil?

VITTORIO

Și de ce nu l-ai dus în parc? Nu te ocupi de fiul vostru.

FELIPE

Sigur că mă ocup de fratele meu.

VITTORIO

Fratele tău?

FELIPE

Ce-i cu fratele meu?

Mai rar, Eva Maria.

VITTORIO

Tocmai mi-ai spus: „Sigur că mă ocup de fratele meu”.

FELIPE

Am spus „fiul meu”.

VITTORIO

Nu. Ai spus „fratele meu”.

FELIPE

Ei bine, am vrut să spun fiul meu și am greșit, se întâmpla oricui.

VITTORIO

Nu, nu se întâmplă oricui. Vezi tu, consultație după consultație, indiferent de punctul de plecare al discuției, revenim totdeauna la fratele tău.

FELIPE

Nu, nu revenim totdeauna la fratele meu. Am greșit, nu mai face atâta caz din pricina asta.

VITTORIO

Ți-e dor de el?

FELIPE

De cine?

VITTORIO

De fratele tău.

FELIPE

Deloc.

VITTORIO

Câtă vreme a trecut de la moartea lui?

FELIPE

Nu am numărat zilele.

VITTORIO

Fiul tău ți-a adus aminte de fratele tău?

FELIPE

Deloc. De ce mă întrebi?

VITTORIO

Câți ani are copilul? Patru ani, așa-i? Când fratele tău avea patru ani, tu aveai șase, vârsta primelor amintiri. Poate că, inconștient, fiul tău ți-a adus aminte de fratele tău.

FELIPE

Nu, nu mi-a adus aminte de fratele meu. Deloc.

VITTORIO

Îi reproșai mamei tale că îl iubește mai mult pe el decât pe tine. Poate ți se pare că soția ta îl iubește pe fiul vostru mai mult decât pe tine?

FELIPE

Dacă asta îți face plăcere.

VITTORIO

Nu îmi face plăcere, Felipe. Cum vrei să te ajut dacă tu nu îmi spui tot? Am impresia că îmi ascunzi anumite lucruri.

FELIPE

Nu îți ascund nimic.

VITTORIO

Nu îmi ascunzi nimic?

FELIPE

Nu.

VITTORIO

Atunci, dacă nu-mi ascunzi nimic, am să-ți spun ce cred. Cred că soția vrea să te părăsească și nu îndrăznește să-ți spună. Că toate certurile voastre repetate reprezintă o modalitate de a te face să înțelegi aceasta. Nu îndrăznește să-și asume responsabilitatea despărțirii voastre și așteaptă să faci tu primul pas, încearcă să te aducă la capătul răbdării.

FELIPE

Crezi că vrea să plece? Și cel mic?

VITTORIO

Și cred că nu este ușor pentru o femeie să-și abandoneze copilul. Poate nu izbutește să-și asume faptul că este mamă, să-și găsească locul ei. I se poate întâmpla unei femei care nu-și acceptă copilul. Cel puțin nu într-atât încât să-și sacrifice propria viață. Poate că nu mai este fericită cu tine.

FELIPE

N-are niciun amant.

VITTORIO

Cum de știi?

FELIPE

Aș fi aflat.

VITTORIO

Principiul unui amant este ca soțul să nu aibă habar de existența lui.

FELIPE

Nu se poate. Am făcut tot ce am putut ca să aibă acest copil. Nu poate pleca din cauza lui.

VITTORIO

Ai făcut tot ce ai putut ca să „urască” acest copil, ca să-l „urască”, asta vrei să spui?

FELIPE

Nu, ca să-l „aibă”, să-l obțină, dacă vrei. Încetează cu jocurile de cuvinte, e insuportabil!

VITTORIO

Și când spui „ca să-l obțină” — sunt cuvintele tale — ce trebuie să înțeleg?

FELIPE

Nimic. Nu trebuie să înțelegi nimic.

VITTORIO

Iartă-mă că insist, dar „ca să-l obțină” este totuși o expresie ciudată când te referi la sarcina unei femei.

FELIPE

Și ce vrei să-ți spun? Că am adoptat copilul nostru? Ei bine: am adoptat copilul, nu-i o crimă.

VITTORIO

Îmi spuseseseși că soția ta a fost însărcinată.

FELIPE

Nu a fost însărcinată. Am încercat timp de doi ani apoi am sfârșit prin a adopta un copil.

VITTORIO

De ce nu mi-ai vorbit niciodată despre asta?

FELIPE

Îți vorbesc despre problemele mele și asta nu era o problemă.

VITTORIO

Poate că adopția nu i s-a părut o soluție bună.

FELIPE

Dar era în al nouălea cer când a văzut bebelușul. Își dorea atât de mult un copil. După aceea s-a schimbat. Mai târziu. După câteva luni.

VITTORIO

Chiar ar trebui să vorbești cu ea despre asta. Există o diferență între copilul tău și un copil adoptat, nu-i același lucru, orice s-ar spune. Ca să fie la fel, trebuie să vrei. Iar asta presupune o acceptare psihologică. O pace deplină. Soția tot nu știe că vii să mă vezi?

FELIPE

Nu.

VITTORIO

De ce nu-i spui?

FELIPE

Nu o privește.

VITTORIO

Ar trebui să-i spui, ai putea chiar să vii împreună cu ea.

FELIPE

Glumești? Ce să caute aici?

VITTORIO

Știi, se întâmplă să primesc și cupluri. Ar trebui să vii cu ea. Măcar o dată. Poate că în prezența mea lucrurile vor fi spuse, se vor descâlci.

FELIPE

Chiar așa! Va profita mai ales să îți pună întrebări despre mine.

VITTORIO

Ce întrebări?

FELIPE

Nu știu. Va încerca să afle lucruri. Dar nu are ce să afle. O iubesc, nu am înșelat-o niciodată, nu i-am făcut niciodată niciun rău.

VITTORIO

Cu excepția acelei palme.

FELIPE

A căutat-o, urla în fața mea, nu o puteam opri, și pe urmă mai era și cel mic, ai fi zis că numai asta aștepta.

VITTORIO

Poate.

FELIPE

Cum așa: poate?

VITTORIO

Chiar trebuie să-i vorbești.

FELIPE

Crezi că vrea să mă părăsească?

VITTORIO

Nu știu, am spus asta ca să te forțez să faci ceva ca să te aperi.

FELIPE

Și dumneata.

VITTORIO

Și eu. Ar trebui să o întrebi pur și simplu. Lucrurile se pot aranja numai dialogând.

FELIPE

Nu vorbește cu mine.

VITTORIO

Ai reușit să-i faci pe alții să vorbească.

FELIPE

Ce vrei să spui?

VITTORIO

Nimic. Felipe, am alt pacient care trebuie să sosească în cinci minute. Gândește-te la tot ce am discutat și vorbim data viitoare. Știi drumul.

FELIPE

Da, îl știu. Pot avea încredere în dumneata, nu-i așa?

VITTORIO

Să ai încredere în mine?

FELIPE

Nu vei spune nimic.

VITTORIO

Să spun ceva în legătură cu ce?

FELIPE

Ei bine, despre asta.

VITTORIO

„Asta”? Adică?

FELIPE

Despre adopție.

VITTORIO

Ei bine, spune-o! Spune lucrurilor pe nume. O adopție, cum spui, „nu este o crimă”. Nu, nu voi spune nimic. Meseria mea este să știu să tac.

— Ușa biroului se închide și se aude vocea ta șoptind: „Ce ticălos”.

Eva Maria are o voce albă. Ca unele fire din părul ei. Se întreabă dacă acesta este secretul — motivul —, vorbești cu o voce albă și încărunești. Creierul și-a activat partea lui poetică. Atunci când inumanul se apropie, Eva Maria simte nevoia să se ascundă îndărătul absurdului. Sau să bea. Dar aici nu poate bea. Mișcă foile. Nu mai reușește să le întoarcă. Degetul i s-a uscat. Eva Maria nu mai are salivă. În minte îi răsună frazele citite. În gâtul ei uscat.

*Ai încercat să vorbești cu o femeie care urlă?
Dar tu?*

Vezi, nu este prea plăcut când încerc să te fac să vorbești?

Poate că atâta aștepta. Poate voia să arate că poți fi violent.

Ai reușit să îi faci pe alții să vorbească. Ce ticălos.

Are privirea împăienjenită. Vittorio privește fix masa. Își ține capul între mâini. Are părul atât de negru, gândește Eva Maria. Îi este frică să înțeleagă. Îl întreabă ceva. Vittorio nu răspunde. Cufundat în gânduri repetă „Am avut dreptate. Am avut dreptate”. Atunci răspunde la întrebarea ei. Mai tare încă, și mai neutru.

— Tipul acesta a făcut parte din juntă, așa-i?

Vittorio ridică privirea. Dă din cap. Eva Maria se crispează.

— Și tu îl tratezi?

— Da.

— Dar cum poți să primești un astfel de gunoi?

— Fiindcă a venit la mine.

— Fiindcă a venit la tine? Ar fi trebuit să-l scuipi în gură, să-l dai afară în șuturi, în pumni, asta merită. Iar după el mă primeai pe mine? Ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic. Și încercai să mă liniștești în legătură cu dispariția Stellei, iar cu doar câteva minute mai devreme îl linișteai poate chiar pe ucigașul ei.

— Fiecare pacient este o ființă umană, diferită de alți pacienți, vine la mine și încerc să-l ajut, e meseria mea. A lucrat pentru ESMA⁵, e tot ce știu. Subiectul a fost închis de îndată ce l-am abordat.

— Școala de Marină era cea mai teribilă...

Vittorio își flutură mâna prin aer.

— Atunci răul era pretutindeni. Felipe nu-mi vorbea despre munca lui din acea perioadă, îmi vorbea despre munca lui de acum.

Eva Maria era încă și mai tulburată.

⁵ *Escuela superior de Mecánica de la Armada* (Școala Superioară de Mecanică a Marinei). Această școală militară era cea mai importantă dintre cele trei sute patruzeci de centre de detenție funcționale în timpul dictaturii lui Videla. Aici au fost torturate și asasinate peste cinci mii de persoane. (N. a.)

— „Despre munca lui din acea perioadă”... nu înțeleg... de câtă vreme venea la tine?

— Nu are rost să ții socoteala anilor, dar, dacă dorești atât de mult să știi, venea la mine... din acea perioadă...

— Ești la fel ca el! se ridică Eva Maria țipând.

Gardianul se apropie de ea.

— Doamnă, dacă nu vă calmați voi fi nevoit să întrerup vizita.

Eva Maria se așază pe scaun. Gardianul se depărtează.

— Primind un călău la consultații, dovedești că faci parte din sistemul lor de ucigași. Și câți alții asemenea lui mai veneau la tine?

Vittorio se trage mai aproape.

— Ce crezi? Că Felipe venea să-mi ceară să-l ajut să ucidă? Nu fi grotescă. Singurele sale probleme au fost întotdeauna copilăria, fratele și soția. Îți repet: nu-mi vorbea niciodată despre munca lui.

— Nu venea la tine pentru că avea muștrări de conștiință deoarece torturase și ucisese, ci pentru că avea probleme cu soția, iar torționarul ăsta, rahatul ăsta, găsește pe cineva căruia să i se confeseze, iar acest cineva ești tu! Fiica mea a fost ucisă de unul ca el, poate chiar de el, și vrei să accept ideea că tu ești psihologul lui?

— Ce te face să crezi că Felipe nu ar mai fi făcut rău dacă nu l-aș fi primit la consultație? Am sperat întotdeauna să-l schimb, dar nu discutând fățiș ceea ce mi se părea inacceptabil așa cum ți se pare și ție. Odată am încercat să-i deschid ochii, dar discuția a luat foarte repede o întorsătură proastă. A fost cuprins de o mânie rece, gândirea lui nu permitea nicio contrazicere, convingerile lui erau de neclintit, spunea că făcuse totul pentru „securitatea națională”, comuniștii și toți subversivii erau periculoși, trebuiau împiedicați să facă rău, trebuiau neutralizați. Felipe considera că și-a făcut datoria prin intermediul acestor metode. Nu regretă nimic. Dădea și îndeplinea ordinele fără nicio implicare sufletească, importantă era eficacitatea, în toți acești ani am înțeles cum funcționează. Îmi spuneam că dacă îl ajut să treacă peste traumele copilăriei îl ajut pe omul care e acum. Mi se părea că e un fel de control asupra lui, dar m-am înșelat. Niciodată nu mi-aș fi închipuit că putea

face așa ceva. Nu am putut să fac legătura mai devreme, dar acum mi se pare evident. Și n-am văzut nimic, n-am bănuț nimic. A trebuit să fiu în închisoare ca să înțeleg.

Eva Maria se îndreaptă pe scaun.

— Ce să înțelegi?

— Nu pot să spun, dar totul mă determină să cred asta. Se știe, era apanajul ofițerilor.

— Dar despre ce vorbești?

— Copilul acela. Băiețelul. Nu l-a adoptat. E un copil răpit.

Eva Maria își înăbușă un țipăt. Vittorio are o privire fermă.

— Dacă ceea ce îmi închipui este corect, atunci este chiar mai rău.

Eva Maria se uită la Vittorio. Vittorio se uită la Eva Maria. Nu o mai vede. Se folosește de ea ca de un suport vizual pentru propria-i gândire. Gândurile lui nu au astâmpăr, trebuie să vorbească pentru a putea gândi. Să spună. Vittorio nu i se adresează Evei Maria. Gândește.

— Felipe l-a urât dintotdeauna pe fratele său, o gelozie latentă care se conturase încă din copilărie, un caz destul de frecvent, fratele mai mare versus fratele mai mic, o naștere nouă greu acceptată. Părerea lui era că părinții îl preferau pe fratele mai mic, o preferință imaginată sau reală, habar n-am. Trecuse ceva timp de când Felipe și soția lui încercau să aibă un copil, fără să izbutească, îmi vorbea deseori despre asta, îmi aduc aminte. Într-o zi a venit la mine foarte tulburat, tocmai aflase că soția fratelui său era însărcinată, încă o dată — fratele său reușea acolo unde el dăduse greș. Însă n-a durat mult. Câteva luni mai târziu, nu mai țin minte precis cât trecuse de atunci, m-a anunțat că fratele său și soția lui au murit. Brutal. Într-un accident. „Selecția naturală”, mi-a zis el cu răceală, dar, dat fiind cât de puțin își iubea fratele, nu m-am mirat. Când, la scurtă vreme după accident, mi-a spus că soția lui este însărcinată, nu m-am gândit la ceva rău, cum aș fi putut ghici? Iminenta paternitate a fratelui său l-a determinat să acționeze, l-a orbit. Din dorința de a fi în competiție cu el, era capabil de orice. Este morbid, dar ipoteza rezistă. Ceea ce explică și lapsusul său. „Bineînțeles că mă ocup de fratele meu.” Acel copil, copilul pe care l-a adoptat, cică. Este copilul fratelui său. I l-a luat. După ce l-a ucis sau a acceptat să fie ucis, nu știu. Iar cumnata lui a născut cu siguranță în celulele lor speciale, ca majoritatea așa-zișilor subversivi, în

celulele rezervate femeilor însărcinate iar apoi a făcut în așa fel să dispară, și ea, asemenea altor mame de bebeluși furați. Apoi a luat copilul. Era prea ușor, prea tentant să nu profite de sistem, de organizarea existentă pentru a pune la punct probleme personale, cu siguranță că Felipe nu a fost singurul care a acționat astfel. Violența devenise soluția pentru orice problemă. Și-a lovit soția și nici nu era vorba de convingeri ideologice, ci doar de mânie. O gelozie de copil cu armele adultului.

Eva Maria nu are nimic de comentat. Spiritul ei de analiză este paralizat. Al lui Vittorio este la capacitate maximă.

— Așa că iată ce s-a putut întâmpla în seara aceea. După ce a plecat de la mine, Felipe regreta deja că mi-a dezvăluit secretul său și, mai ales, era convins că am înțeles ce se ascunde îndărătul așa-zisei *adopții*: că fiul său este un copil furat, poate credea chiar că mi-am dat seama că este copilul fratelui său. Când ți-e teamă că vei fi descoperit, crezi că ești cu totul descoperit, nu îți spui că rareori adevărul iese la iveală pe de-a dreptul. Poate că m-a și auzit prin ușă că l-am făcut „ticălos”, urechile călăilor sunt obișnuite să surprindă șoapta de-abia audibilă, insulta l-a lovit din plin, mai fuseseră și aluziile mele, nu mă puteam stăpâni, anumite gânduri îmi scapă fără să vreau, știa foarte bine că în sinea mea la el mă refeream.

Vittorio închide ochii.

— Așadar, să admitem. Felipe crede că am devenit periculos. Dușmanul lui, dușmanul secretului său, în orice caz. Dar în seara aceea nu sunt acasă.

Vittorio redeschide ochii.

— Așa s-a întâmplat. Felipe dă peste Lisandra. Era poate un accident. Unul ratat.

— Felipe nu este un amator.

— Și dacă trimisese pe cineva care să-i facă treaba odioasă în locul lui? Ca să nu-și mânjească el mâinile. Cu acest înlocuitor lucrurile ar fi putut să ia o întorsătură proastă.

— Nu, Felipe nu ar fi riscat ca într-o bună zi să fie trădat, el știe prea bine că trădarea este impulsivă. „În fiecare prieten se ascunde o jumătate de trădător”, obișnuia el să repete.

Vittorio formulează întrebările și răspunsurile. Ca în timpul unei consultații. Dar astăzi miza nu este un pacient, este el însuși. Libertatea sa. Știa asta. Dar n-a experimentat-o niciodată așa cum face acum. Îi e greu să gândească pentru sine. Pentru persoana lui aflată în pericol.

— Dar dacă Felipe și-a pregătit lovitura ca să mă acuze de crimă? În închisoare, acuzat de uciderea soției mele, nu îi voi putea face niciun rău.

— Nu. Nimic nu dovedește că din închisoare nu îi voi mai face niciun rău. Și, pe urmă, e complicat, încă o dată, era mai simplu să mă ucidă.

Vittorio nu are decât o singură pistă să se salveze. Nu poate să o abandoneze. O frământă. O disecă. Își pierde luciditatea. Grăbită să găsească un alt vinovat, judecata lui se rătăcește. Nu mai este chinuit de dorința de a afla adevărul, ci de teama de a rămâne în închisoare. Judecata lui se precipită.

— Dar dacă a vorbit cu soția lui, așa cum îl sfătuisem? Dacă i-a spus că îmi mărturisise că fiul lor nu este al lor? Ce știa soția lui exact în legătură cu acest copil? Cu siguranță că Felipe nu-i spusese nimic. Cu siguranță că înțelesese singură, la câteva săptămâni, la câteva luni după sosirea acestui *copil minune*, bănuise teribilul adevăr. Fiindcă ea trebuie să știe, ceea ce, de altfel, explică și comportamentul ei față de Felipe, știe că fiul ei face parte dintre acei cinci sute de copii furati în timpul juntei, cei cinci sute de copii pe care statul încearcă să-i redea părinților biologici. Atunci îi cere să scape de mine de teamă să nu-i fie luat copilul. Când ai învățat să omori din motive ideologice, poți să omori și din iubire. Era obișnuit să trăiască executând ordine. Se întoarce acasă. Vorbește cu soția. Numai că ea îi cere să ne omoare pe amândoi. Pe Lisandra și pe mine. Parcă o aud sugerându-i asta, ca urmare a psihologiei feminine atârșată de teama maternă de a-și pierde copilul — așadar, iremediabil, criminală —, că nu era de ajuns să mă elimine doar pe mine, că sigur îi vorbisem despre secretul lor și soției mele, e sigur, povestea era prea frumoasă pentru un soț dornic să-și distreze soția în timpul cinei, de obicei prea tăcută, ca să o facă să uite de plictiseală, o poveste teribilă, în care figura și un copil, nimeni nu ar rezista să nu o povestească, psiholog sau nu, secret profesional sau nu. Nu era de ajuns să mă elimine pe mine, trebuia să fie eliminată și soția mea. Nu-și puteau permite să lase în viață pe cineva care știe adevărul. Așadar să admitem, Felipe sosește la mine acasă, sună, insistă, Lisandra, în cele din urmă, deschide, Felipe face ce știe el mai bine și sfârșește prin a o arunca pe Lisandra pe fereastră. Crede că mă găsește în birou sau altundeva prin casă — ar fi trebuit să fiu acolo, de obicei, marți seara sunt

mereu acasă, numai joia ies — și se pregătește să-mi facă și mie felul, printr-o nu știu ce funestă punere în scenă: celebra ceartă care se termină prost: „Un bărbat se sinucide după ce și-a aruncat soția pe fereastră”. Perfect. Crima perfectă. Un scenariu impecabil. Numai că nu eram acasă. Urmarea se știe.

Eva Maria îi privește părul negru, des clătinându-se de la dreapta la stânga. Îl privește atât de intens, încât i se pare că ea este cea care vorbește. Altfel, a cui putea fi această voce atât de sumbră?

— Nu mai știu... nu mai știu ce spun... fiindcă Felipe merita să-și sfârșească viața în închisoare, că el a ucis-o pe Lisandra.

Vittorio tace. Și nu pentru că a isprăvit, ci pentru a se concentra mai bine. Reia.

— Ai dreptate: trebuie să le arăt ticăloșilor ăștora de polițiști că sunt nevinovat. Nu pot să le ofer caseta, hotărât lucru, asta nu, s-ar întoarce împotriva mea. Dar amintirile mele pot fi foarte precise, pot să-i las să creadă că am îndoieli în legătură cu Felipe și atunci își vor continua ancheta și, chiar dacă nu vor face exces de zel, cel puțin vor verifica ce a făcut în noaptea aceea, în noaptea omorului, vor fi obligați, avocatul meu va avea grijă de aceasta. Apoi vom vedea.

Vittorio tace. Ca să nu mai continue să vorbească, de data aceasta. Ca după un efort fizic susținut. Fruntea îi este brobonită. Eva Maria tace și ea. Epuizată la rândul ei. Fără să fi rostit un cuvânt. Epuizat de a fi aflat un adevăr inimaginabil. Vittorio, *psihanalistul torționarilor*. Vittorio o privește. Știe. Azi ceva s-a frânt între ei. În ea. Îl aude pe gardian apropiindu-se. Vizita a luat sfârșit. Vittorio se ridică. Face un gest prin care își ia rămas-bun de la Eva Maria. Care nu-i răspunde la salut. Ține pumnii strânși pe masă. Corpul ei este țeapăn ca al unui robot.

Își deschide și își închide mâna dreaptă. Nu realizează gestul ei. Vittorio se gândește la limbajul gesturilor. Își amintește de ziua în care Lisandra țipase: „Surzii nu pot dansa. Ce trist. Dragul meu, de ce nu înveți limbajul gesturilor? Și surzii au dreptul să aibă un psihanalist și, în plus, ar fi o schimbare pentru tine, ești obligat mereu să vorbești, uneori e bine să privești, atât, să privești, e atât de bine, dragul meu. Spune-mi, ai s-o faci?” Iar el, ca un copil, lăsa visului latența posibilului. „Mă voi gândi la asta. — Promiți? — Promit.” Vittorio își

spusese că i-a făcut Lisandrei multe promisiuni pe care nu le-a respectat niciodată. Dar Lisandra sperase prea mult din partea oamenilor, defectul ei era să-l vrea mai bun decât ar fi putut să fie vreodată. Fiindcă oamenii sunt răi, așa sunt, și nu ar fi trebuit să o lase să creadă contrariul. Poate că nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat. Ușa vorbitorului se închide cu zgomot îndărătul lui Vittorio. Vittorio nu are dreptate. Să vrei ca oamenii să fie mai buni nu înseamnă să ignori că sunt răi. Vittorio nu și-a imaginat în ce măsură sunt răi oamenii.

Eva Maria își vine în fire. Nu-și amintește când a plecat de la vorbitor. Nici cum a ajuns acolo. Se uită la pasagerii din jurul ei. Felipe ar putea fi printre ei. Azi torționarii circulă cu autobuzul. Felipe. Poate că îl întâlnise deja la Vittorio? Stătuse pe același loc unde stătuse și el. Pe canapea. Hainele ei au atins hainele lui. Fără să se mire, Eva Maria simte cum greața urcă în ea. Fără surpriză, greața se transformă în vid. În toți acești ani, trupul i-a refuzat până și liniștirea provocată de posibilitatea de a voma. O ultimă dovadă a orgoliului? Nu mai are niciun orgoliu, nu i-a mai rămas în trup niciun rău. Felipe. Individul acesta trăiește, în timp ce viața ei s-a oprit, poate din cauza lui. De altfel, Felipe și mai cum? Vittorio refuzase să-i spună numele de familie. Deja regreta că i-a spus atâtea, știa că pacientul putea fi căutat de Eva Maria. Era mult prea primejdios. Voia să facă ea legea? Trebuia să-i aducă aminte că era amnistiat, el ca și ceilalți? Nu mai putea face nimic împotriva lui. Vittorio avea dreptate. Se uită la oamenii care merg pe trotuar. Felipe ar putea fi unul dintre ei. Torționarii n-au avut decât să se amestece prin mulțime ca să continue să trăiască. De acum înainte era imposibil să separi grâul de neghină. Amețește. Face o grimasă. Nu-și vor mai face griji niciodată. Ultimul Crăciun, cel mai neplăcut din toată viața ei. Al cincilea Crăciun fără Stella. Și mai ales legea aceea. O rușine națională. „Legea 23456” votată pur și simplu, în noaptea de 24 decembrie, așa cum se votează legile rele, cele cărora nimeni nu trebuie să li se opună, care trebuie să treacă repede și nebăgate în seamă.

Aducerea în justiție pentru fapte penale, interzisă. Pentru toate crimele comise în timpul dictaturii militare. Amnistiate! Detențiile arbitrare. Tortura. Asasinatele. *Punto final*. În noaptea aceea de Crăciun o nouă clasă de cetățeni se născuse în Argentina. Formată din cei care se bucurau de impunitate fiindcă erau militari. Și acum *Supunerea cuvenită* care îi absolvea și pe militarii de rang inferior în numele principiului ierarhic. Alfonsin. Ticălosul! Le-a oferit

călăilor responsabilitatea să se judece ei înșiși.⁶ Autoepurare. Ipocrizie. Sofism. Amnistierea hotărâtă de călai: culmea inumanității admise. În Argentina, bem maté și înghițim impunitatea, în Argentina dansăm tangou, torționarii la fel. Dar asta nu figurează în ghidurile turistice. O privește pe femeia așezată pe locul din fața ei. Oare cărei tabere îi aparține? Impunitatea nu rezolvă nimic. Impunitatea obligă la o coabitare imposibilă între ucigași și victimele lor, intensifică bănuielile și ura. În străfundurile sufletului. Într-o acumulare ascunsă în care veninul se îngrămădește, se depozitează. Centrul unui vulcan. În acea ascunzătoare se strânge cea mai violentă mânia, cea care distruge totul în calea ei. Căci nu va întârzia să erupă. În lumina unui alt context istoric poate, dar va erupe. Dacă generația aceasta nu cere dreptate, generația care va urma o va face. Stella, copilul meu drag, azi torționarii se plimbă bine mersi pe străzi, și tu, nu, tu nu trăiești fericită la Paris, la Londra sau la New York, tu nu ești o „așa-zisă” dispărută, tu chiar ai dispărut⁷. Eva Maria vrea să urle. Tace. Nu este singura. Impunitatea, cămașa de forță a poporului argentinian. Eva Maria ar putea acuza, dar nimeni nu ar fi arestat. Își duce mâinile la gură. Un lichid cald i se prelinge printre degete, orgoliul ei a cedat. Femeia așezată pe locul din fața ei îi întinde o batistă. Eva Maria nu o vede. Se uită la podeaua murdară dintre picioarele ei. Se gândește la erupțiile vulcanice care fertilizează pământul întrebându-se dacă mâine pe podeaua acestui autobuz va crește un butuc de viță-de-vie.

Eva Maria trânteste ușa. Are impresia că merge. Aleargă. Se lovește de mobila din hol. Se trezește goală sub duș fără să știe cum. Răsucesc robinetul. Apa este fierbinte. Își umple gura cu apă fierbinte. Scurpă. Ca să îndepărteze gustul odios. Scurpă. Cum a putut Vittorio să se ocupe de o asemenea scursură? Nu i-o va ierta niciodată. Ar fi putut să-i explice totul, ar fi înțeles, că a fost laș, că i-a fost frică de represalii, că i-ar fi fost teamă pentru viața lui dacă nu l-ar fi acceptat pe Felipe ca pacient, toată lumea știa, puterea militarilor de a face rău era imensă. Dar Vittorio nu se gândise niciodată la așa ceva. Eva Maria o citise în ochii lui. Ar fi înțeles totul. Totul, mai puțin să-l audă

⁶ Raúl Alfonsín a avut inițiativa a două legi de absolvire a vinovaților: Punct final și Supunerea cuvenită (Obediencia debida). (N. tr.)

⁷ „Credeți-mă, mulți dintre așa-ziii dispăruți trăiesc bine mersi la Paris, la Londra, la New York sau la Washington” — afirmație a generalului Videla prin care contesta existența miilor de desaparecidos masacrați în timpul regimului său. (N. a.)

spunând că trebuia să-l primească pe Felipe așa cum o primea și pe ea, că nu trebuia să facă nicio diferență, că era meseria lui. Ce pretext frumos! Ceea ce numea el meseria lui era un voierism, o curiozitate nesănătoasă, o atracție pentru partea sumbră din om, să te ocupi doar de oameni cumsecade este lipsit de interes pentru psihologi, trebuie să o spunem, cu cât pătrund mai adânc în natura rea, în zona sumbră, cu atât simt că trăiesc mai intens. Nu se ocupă ea de vulcanii adormiți, fără să se intereseze de cei stinși? Supraveghezi ceea ce este rău, neinteresându-te de ceea ce este liniștit, știa, la urma urmelor, ce înseamnă asta, putea să înțeleagă, nu-i așa? Da, putea să înțeleagă, dar nu putea să-l ierte. A înțelege nu este totuna cu a ierta. Eva Maria își freacă trupul cu putere. Cum de i-a permis lui Vittorio să-i spună așa ceva? Zgomotul apei pe mozaic nu o împiedica să-l audă încă o dată. Clar. „Eva Maria, te erijezi în judecător suprem, mi-ai spus ceea ce gândești, am să-ți spun și eu ceea ce cred. Ți se pare că ești utilă, tu, cu ochii fixați pe diagramele tale, pe carnețelele tale, pe schemele tale? Mă faci să râd. Dacă vulcanii trebuie să se trezească, se vor trezi și nu-i poți opri, așa cum nici eu nu-mi pot împiedica pacienții să fie ființe independente și active. În cele din urmă, meseriile noastre seamănă mult. Niște profilactici, iată ce suntem amândoi, profilactici. Iar profilaxia nu a împiedicat niciodată tragediile să izbucnească. Degeaba sunteți acolo, tu și toți cei care analizează măruntaiele Pământului, când vrea să se înfurie, se înfurie. Așa că, Eva Maria, te rog, nu-mi vorbi despre utilitate. Și eu dau greș, așa cum ți se întâmplă și ție, desigur, cu toții dăm greș în munca noastră, mi se întâmplă să mă împac greu cu asta, desigur, dar mă gândesc la faptul că am ajutat mai mulți oameni pe lume decât tine, așa că nu-mi veni cu chestii ca umanitatea, întoarce-te și citește semnele tale, studiază fotografiile tale, nici măcar nu ești în stare să te ocupi de fiul tău, care — dacă nu ai observat — este mai viu decât toți vulcanii tăi și are mai multă nevoie de tine decât ei.” Eva Maria s-a ghemuit în cadă, sub duș. Își ține capul între genunchi. „Fie că-ți place sau nu, continui să cred că am făcut ceea ce era mai bine cu Felipe. Să nu te amăgești, perioada aceea îmi repugnă la fel de mult ca și ție, dar mi-am ales tabăra, cea a neutralității, cea a dorinței de a ajuta fără să mă las dominat de prejudecăți, sau măcar încercând să le reduc numărul, singura tabără care mi se pare admisibilă raportată la meseria mea. Că nu ți se pare convingător, înțeleg, dar este meseria mea și așa consider să o practic, cel puțin așa înțelegeam să o practic pentru că în acest moment aflându-mă aici nu mai pot ajuta pe nimeni. Asta ar trebui să te bucure, nu? Acum ești mulțumită?” Oprește apa. Rămâne în picioare cu călcăiele în apa șiroind. Da, este foarte mulțumită. Dacă acest Felipe a ucis-o pe Lisandra, atunci, asemenea lui Frankenstein, creația se va întoarce împotriva creatorului. Lecția

este bună. Nu trebuie să te joci de-a ucenicul vrăjitor. Nici cu trupurile. Nici cu sufletele. Își înfășoară părul într-un prosop. Mânia nu se spală. Scoate fotografiile din poșetă. Uitase complet să i le arate lui Vittorio. Este furioasă. Vittorio nu a considerat nicio clipă copilul furat ca pe o dramă în sine, nicio clipă nu l-a emoționat situația aceea. Îl interesa doar ca eventual mobil al crimei. Nu-l mai recunoaște pe Vittorio. Ea, care s-a simțit întotdeauna atât de aproape de el, acum îl urăște, îl disprețuiește. Râde fără să vrea. Ipocrit. Sarcastic. Nu a vrut să-i spună numele de familie al lui Felipe, dar individul acesta va plăti totuși. Cazul „bebelușilor furati” nu face obiectul legii impunității. În timpul dictaturii militare, puteau tortura, puteau ucide, dar nu puteau fura bebeluși. Totuși. Un dram de dreptate în toată cloaca asta de nedreptate. Adoptii forțate, truate, astfel va fi prins Felipe. De îndată ce Vittorio le va semnala polițiștilor îndoielile sale, poate că Felipe nu va plăti pentru toate crimele lui, dar va pierde copilul. Îi va fi luat și redat părinților biologici. Iar dacă versiunea lui Vittorio este corectă, atunci va fi redat bunicilor, care vor ști să-l apere împotriva fiului lor transformat într-un Cain. Întinde fotografiile de la înmormântare pe birou. Caută. Un cuplu cu un copil. Un bărbat cu un copil. Un copilaș. Pentru un călău, educația, începe, desigur, prin a-l confrunta pe copil, încă de mititel, cu moartea. Foarte devreme. Cât mai devreme cu putință. Normalizarea morții pentru ca într-o bună zi să o poată îndeplini fără nicio tulburare. Radicalizarea morții. *FELIPE: Vezi, fiule, în cutia aia de lemn stă lungită o doamnă, are ochii închiși, e moartă. Va fi îngropată. COPILUL: Dar mama mi-a spus că atunci când murim mergem în cer... FELIPE: Mama inventează baliverne pentru fete, nu trebuie să o ascuți. Când mori, fiule, ești îngropat și nu mai ieși din groapă, iar doamna asta trebuia să moară, crede-mă, uneori oamenii trebuie să moară, asta e.* Dar în poze nu era niciun băiețel. Știe. Își aduce aminte acum. Se gândise la asta. Copiii nu sunt prezenți la înmormântări. Și oricum știe pe dinafară ce conțin fotografiile. Le-a privit atât de mult. Fără să fi observat vreun copil. Le mărise chiar, sperând că ucigașul va fi vizibil dacă se schimbă formatul. În acest moment Eva Maria mai speră totuși. O lumină roșie. Gândirea magică nu piere. Tenace. Așteaptă ca fotografiile să-i ofere deodată, ca în filmele de groază, prezența unui individ pe care nu-l remarcase pe moment. Un cuplu cu un copil. Un copilaș. Atunci ar merge în Piaza de Mayo și ar lăsa fotografia compromițătoare mamelor de acolo și ar fi și o dovadă suplimentară adusă anchetei. Dar viața nu este un film de groază. Din nefericire. Mătură fotografiile cu o mișcare mânioasă. Cineva bate la ușă. Tresare.

— Două minute!

Pune fotografiile rapid în sertarul biroului.

Eva Maria întoarce capul spre ușă.
Esteban stă în prag. E vesel.

- Ia zi, ți-ai luat haine? Pot să le văd?
- Ce haine?
- Cumpărăturile...

Esteban face un pas spre mama lui. Eva Maria se crispează.

- N-am găsit nimic.

Esteban înțepenește. Își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

- Nu-i nimic. O să găsești altă dată.
- Da. Asta e. O să gălesc altă dată.
- Nu e prea târziu pentru cină?
- Mai am de lucru cam o oră.
- OK. Te aștept. Mă gândeam să fac *empanadas*⁸, ce zici?
- Foarte bine.

Esteban iese din încăpere. Eva Maria privește ușa. Închisă. Tăcută. Se ridică, traversează camera. În mare grabă. Deschide ușa.

- Esteban!

Esteban întoarce capul. E la celălalt capăt al holului.

- Ce-i?
- Crezi că ar fi putut fi însărcinată?

Chipul lui Esteban se conturează în penumbra culoarului. Așa cum toate sfârșesc prin a se contura în penumbră. Seamănă cu o mască.

⁸ Plăcinte umplute cu brânză, carne tocată etc În Argentina «te un fel de mâncare tradițional. (N, tr.)

- Cine să fie însărcinată? Despre cine vorbești?
- Stella.

Esteban nu răspunde. Nu se mișcă. Nu întrebarea îl bruschează. Se gândește că nu a înțeles bine. Sunt ani buni de când Eva Maria i-a interzis să rostească numele Stellei în fața ei. Tonul Evei Maria se învionează. Este cel al repetiției.

- Crezi că ar fi putut să fie însărcinată?
- De ce întreb asta?
- Nu știu... toate poveștile astea cu „bebeluși furați”, îmi spuneam că...

Esteban se precipită. Pentru o ușoară întrerupere a acestei fraze ezitante. Tonul lui este ferm. Vocea, fermă. Se apropie de Eva Maria.

- Nu, bineînțeles că nu. Stella nu era însărcinată. Ce-ți închipui?

Eva Maria se enervează.

- Cum poți fi atât de sigur?

Esteban se gândește.

- Nu avea prieten.
- De unde știi?
- Mi-ar fi spus.
- Chiar crezi că o soră spune tot fratelui ei?

Esteban nu răspunde. Eva Maria profită.

— Știi bine că există o vârstă când apar secrete între frați, oricât de apropiați, pentru care cuvântul „secret” nu exista decât atunci când era împărtășit. Stella era cu doi ani mai mare decât tine, asta schimbă totul. Putea să aibă secrete, secrete pe care tu să nu le bănuiești.

Esteban o întrerupe brusc. Vocea lui pare, dintr-odată, cea a unui om în vârstă.

- Dacă avea secrete, nu erau față de mine.
- Ce vrei să spui?
- Vreau să spun că Stella nu era însărcinată, asta-i tot.
- Ei bine, eu cred că ar fi putut foarte bine să fie însărcinată.
- Nu. Nu-ți mai imagina tâmpenii.
- Nu-mi imaginez tâmpenii.
- Ba da, îți imaginezi tâmpenii și există un motiv pentru care Stella nu putea fi însărcinată.
- Care?
- Chiar vrei să știi?
- Da.
- Stellei îi plăceau fetele. Bine? Tu ai vrut să știi.

Eva Maria primește această dezvăluire ca și cum nu ar schimba nimic. Pe față îi apare un zâmbet blând. Unul care sugerează și o oarecare surpriză. Stellei îi plăceau fetele. Ciudat. Nu se gândise niciodată la asta, i-ar fi plăcut să o știe. Să o ghicească. Nu-i ceva grav, într-adevăr, nu era ceva grav, dovedește cât de liberă era fata ei și asta o știa. Își trece degetul peste gropița din bărbie. Culcușul unui sâmbure de cireășă. Un culcuș pentru fete, gândește ea. Să afle un lucru nou despre Stella îi dă impresia că este încă în viață. Închide ușa. Esteban se lipește de perete. De ușurare. Eva Maria primește această dezvăluire ca și cum nu ar schimba nimic. Dimpotrivă, el știe cât de mult schimba totul această dezvăluire. O împiedica pe Eva Maria să facă ceea ce, fără această dezvăluire, ar fi făcut negreșit. Să privească toți copiii de patru ani ca și cum ar fi fost ai Stellei. Să emită ipoteze. Să se piardă în ele. Mama lui nu putea să-și petreacă restul vieții alergând în vid. Nici după morți. Nici după mofturile imaginației sale. Își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa. Chipul i se relaxează printr-un zâmbet liniștitor. De ușurare. De conștientizarea neașteptată a ceea ce afirmase. O șmecherie. Dacă Stella l-ar fi auzit, ar fi izbucnit în râs. Se agățase de primul lucru care îi trecuse prin minte. Când nebunia te asediază, este important să știi să minți. Esteban tocmai aflase acest lucru.

Eva Maria își mai toarnă un pahar de vin. Își pleacă fruntea spre birou. Privirea i se îndreaptă spre casetofon. Ce muzica îi plăcea Stellei? Ar trebui să-l întrebe pe Esteban. Privirea urmează firul negru care leagă casetofonul de căști. Seamănă cu un cordon ombilical. Seamănă cu Rio de la Plata care se

aruncă în mare. Eva Maria scrie ceva în carnet. Pune stiloul pe birou, înfășoară în jurul degetelor firul negru. Scoate mufa casetofonului. O pune la loc. O scoate iar. O pune la loc. O scoate. O pune la loc. O scoate. De câtă vreme n-a mai făcut dragoste? Se ridică. Se îndreaptă spre dulap. Îl deschide. Îngenunchează. Scotocește îndărătul pantofilor. Scoate rucsacul maro. Caută printre casete. Verifică ce scrie pe cotor. „Miguel”. E bine. *Miguel*. Nu-și amintește numele tuturor pacienților dar pe acesta l-a ținut minte. Deși nu a ascultat caseta până la capăt. Singura casetă pe care n-a transcris-o. Nu a avut curaj, era peste puterile sale, nu s-a putut confrunta cu așa ceva. Clatină din cap. Trebuie s-o asculte. Până la capăt. Mai poate fi vorba de datoria de a-ți aminti dacă torționarii nu vor plăti, dacă victimele vor tăcea și dacă ea nu-l ascultă pe Miguel? Trebuie să aibă mai mult curaj. Își mai toarnă un pahar de vin. Își pune căștile. Derulează caseta. Apasă *Play*. Totuși nu este un joc, gândește ea.

MIGUEL

VITTORIO

Miguel? Ce-i cu tine aici? Îmi pare rău, Lisandra nu este acasă. Și am un pacient care trebuie să sosească din clipă în clipă.

MIGUEL

Domnul Bach?

VITTORIO

De unde știi?

MIGUEL

Eu sunt!

VITTORIO

Cum așa?

MIGUEL

Sunt și eu, dacă vrei, era numele meu din perioada aceea și cum am venit să-ți vorbesc despre acea perioadă, am folosit numele meu de atunci. Pot să intru?

VITTORIO

În birou?

MIGUEL

Da. Îți aduc aminte că am programare.

VITTORIO

Desigur. Intră, intră, te rog. Numele tău din perioada aceea? Nu înțeleg.

MIGUEL

Numărul „2137”, acesta era numele meu din perioada aceea dar am înlocuit cifrele cu litere și a rezultat „BACH”. Incredibil, nu? Dacă nu cumva au făcut-o anume. Dar eu cred că e un semn al Providenței, ca să rezist, și nu o dovadă a inteligenței lor, din nefericire, nu aleseseră să-și folosească inteligența la asta. E ciudat că nu m-ai recunoscut.

VITTORIO

Miguel, mă îngrijorezi, nu te-am văzut niciodată atât de nervos. Ce se întâmplă? De ce vii la mine dându-te drept altcineva? Ai fi trebuit să îmi spui că ești tu.

MIGUEL

Am crezut că ar fi mai bine dacă ți-o va spune domnul Bach.

VITTORIO

Ce să-mi spună?

MIGUEL

Tot ce s-a petrecut acolo. Măcar o dată să îți spun. Ție. Ca să mă învăț să povestesc. Mie mi-am povestit deja — mai întâi în minte și apoi cu voce tare —, am făcut asta, am transformat teroarea în poveste, i-am impus formele obligatorii oricărei narațiuni, am ales cuvintele potrivite pentru a exprima imaginile acelea și pentru a găsi o anumită cronologie, asta a fost cel mai greu, să introduci o ordine temporală în frică, să pui cap la cap elemente, gesturi, evenimente care până atunci se suprapuseseră într-o ramificație a terorii,

totul era în afara timpului, violent, a trebuit să reintroduc timpul, această noțiune a umanității care dispare de îndată ce inumanitatea intră în acțiune — dar am reușit, am făcut-o, singur. Acum trebuie să rostesc în fața cuiva această poveste plină de cuvinte, modelată de cronologii și pe urmă, în sfârșit, va deveni ceva firesc, cred, e ca o muzică pe care o ai în minte, la început ai nevoie de note, să le cauți pe cele pe care le auzi, să le găsești, și, în fine, cineva să le asculte, altminteri nu folosesc la nimic, doar ni se învârt în minte. Teama, incapacitatea de a le rosti pentru alte urechi persista, m-am gândit mult cui să-i povestesc și, deodată, te-am ales pe tine. Ești prietenul meu și, la urma urmei, este meseria ta. Vittorio, sunt sigur că mă poți ajuta. Trebuie să o pot povesti, înțelegeți? Vreau să trăiesc povestind toate astea. Nu ca să mă blochez, ci ca să mă eliberez. Auzi? Răspunde-mi! Vrei să o facem ca și când ți-aș fi pacient? Numai o dată. O singură dată. Vrei?

VITTORIO

Sigur că da, sigur că da. Am să-mi anulez următoarele consultații ca să avem la dispoziție toată după-amiaza, vom fi mai liniștiți.

MIGUEL

În niciun caz! Această discuție nu trebuie să schimbe nimic, nu trebuie să fie mai importantă decât discuțiile cu ceilalți pacienți, altfel o vom agrava. Înțelegeți? M-am pregătit, nu va dura mai mult decât o consultație obișnuită, îți promit.

VITTORIO

Foarte bine. Cum vrei să procedăm? Vrei să-ți pun întrebări?

MIGUEL

Nu, deloc Vreau să mă descurc singur. Fără niciun plan. Dacă aștept să fiu întrebat, nu voi povesti nimănui. Este incredibil câți oameni nu întreabă niciodată nimic, ai zice că darul curiozității este rezervat copilăriei. Nu crezi? Nu, într-adevăr, nu poți să crezi asta când ai o meserie cum este a ta, tu pui întrebări, îți duci existența întrebând, dar gândește-te, oamenii, ceilalți, cred că ei întreabă? Eu nu cred. Sincer, mușenia aceasta, maniera asta de a lua act de tot ceea ce ne înconjoară fără nicio întrebare mă stupefiază. Mai mult, întrebările indispun! La fel ca zâmbetele, ne întrebăm ce vrea de fapt de la mine interlocutorul? Îl bănuim de nu știu ce rea intenție, oftăm în fața intruziunii. Măcar în ceea ce te privește, meseria ta e alimentată de întrebări, asta e foarte bine. E un lucru bun. Vittorio, îți iubești meseria?

VITTORIO

Da.

MIGUEL

Și eu îmi iubesc meseria, asta iubesc mai mult pe lume. E bine să-ți iubești meseria mai mult decât orice pe lume dar este, întotdeauna, un semn rău. Azi aș vrea să o iubesc pe Melina mai mult decât orice pe lume.

VITTORIO

Știu.

MIGUEL

Mai întâi filările au devenit din ce în ce mai presante, erau făcute în grupuri de patru sau de cinci tineri, douăzeci și patru sau douăzeci și cinci de ani, uneori pe stradă întorceam capul spre ei ca să le arăt că nu eram fraier, îi întrebam cât este ceasul sau de-a dreptul dacă nu aveau altceva mai bun de făcut, nu mi-era frică, mă gândeam că faptul că sunt o persoană publică i-ar împiedica să treacă la acțiune, implicațiile politice ar fi fost prea mari. Dar în seara aceea am observat pe acoperișul casei vecine niște bărbați în civil care se agitau și am înțeles că urma să se întâmple ceva grav. Le-am telefonat prietenilor să le spun că dacă până mâine-dimineață la ora șapte nu dau niciun semn de viață trebuie să se intereseze de soarta mea, convorbirea a fost întreruptă. Toate celelalte telefoane le-am dat de la o vecină care a vrut să mă ajute. Am contactat urgent ambasadele Franței, Germaniei, Canadei, Statelor Unite, Braziliei. Niciuna nu a vrut să-și asume riscul de a interveni, toți mi-au spus că singura ambasadă care poate interveni este ambasada Argentinei. Altfel spus, să-i contactez pe călăii mei. În timp ce dădeam telefoane, două mașini Fiat cu oameni înarmați s-au oprit în fața casei mele. În cele din urmă asaltul a avut loc, nu m-am opus, m-au târât într-un camion al armatei care aștepta la capătul străzii. Au început să mă tortureze chiar în timpul mersului. M-au dus într-o încăpere pe a cărei ușă era scris *Servicio de Informaciones del Estado*, singurele cuvinte pe care le-am citit în timpul acelor luni atât de lungi. Mi-au smuls hainele și mi-au pus un căluș în gură, m-au legat de masă, n-am cedat și mi-au aplicat *picana*⁹, se îndârjeau asupra mâinilor mele, „Nu vei mai cânta la pian, când vei ieși de aici vei fi o zdreanță. Ești mai rău decât un

⁹ Instrument de tortură care constă într-un dispozitiv electric aplicat deținuților din închisorile argentinienne în timpul juntei militare. (N. tr.)

guerillero pentru că prin zâmbetul și pianul tău îi convingi pe *negreda*¹⁰ că au dreptul să asculte Beethoven. Ești un trădător al clasei tale. Beethoven este pentru noi. Acum o să te facem să plătești pentru asta. O să te distrugem”, repetau ei tot timpul. După ce au isprăvit, m-au dezlegat și m-au lăsat pe pământ, nu voiau să-mi dea apă, sângele din gură îmi umplea gâtul într-atât mă mușcasem, dar sângele nu îți astâmpără setea. M-au abandonat la subsol, într-o celulă fără lumină, fără hrană. Stăteam câte doi într-un pat. Era frig și umezeală. Nu aveam pături. Era un banc de beton. Urinam și făceam restul pe podea. M-au torturat în fiecare zi. De parcă își făcuseră o datorie de onoare ca de fiecare dată să fie altă tortură, numai cuvintele erau mereu aceleași: „Nu vei mai putea să cânti niciodată la pian, niciodată”. Se concentrau în continuare asupra mâinilor, asupra brațelor mele. În timp ce pe alții îi spânzurau de picioare, pe mine mă spânzurau de încheieturile mâinilor. „Îți place să asculți muzică, așa-i? Atunci ascult-o pe asta.” Și mă loveau violent peste urechi, o făceau mai mulți, credeam că urechile mele se vor sfărâma, auzeam cartilagiile plesnind, mă amenințau că îmi vor străpunge timpanele. Nu puteam să-i opresc. Nu încercau să-mi smulgă vreo informație, nu aveam nimic pentru ei, voiau să-mi facă rău, voiau să mă distrugă. Nu le-am văzut niciodată chipurile. Aveam bumbac pe ochi, o banderolă și o cagulă. Nu vedeam nimic. Auzeam, ascultam, am numărat cam douăzeci și patru de voci diferite. Recunoșteam vocile — timbrul tenorilor, baritonilor, sopranelor... Erau de tot felul, și fete. Accente franțuzești și germane. Le spuneau călăilor ce întrebări să pună, erau, după câte se pare, experți în psihologie, specializați în interogatorii politice. Se refereau mereu la nazism. Într-o zi, doi tineri ofițeri m-au forțat să repet de peste cinci sute de ori: „Nazismul este cea mai frumoasă doctrină inventată de oameni”. „Mai tare, mai tare. Cântă propoziția asta. Hai! Pune-o pe muzică.” Uneori serveam de cobai pentru tortura după manual, ca să-i învețe pe alții, pe cei noi, cum se torturează, fiindcă toată lumea tortura, făcea parte din pregătirea lor profesională. Atunci experimentau arsurile cu țigara, smulgeau cu pumnii părul din jurul sexului. „Hai, hai cu țigara, apasă, la naiba, apasă, trebuie să-l faci să aibă erecție, papă-lapte ce ești, uite, hai, pe spate”, auzeam. Și țigara îmi ardea obrazul. Îmi smulgeau pielea de pe mâini cu penseta. Rănile deveneau zi de zi tot mai multe, purulente, le lingeam ca un câine sperând să le dezinfectez. „La noi ești doar o grămadă de rahat.” Voiau să mă distrugă, dar descoperisem că, dacă mă concentram foarte intens, simțeam mai puțin durerea, așa că încercam să mă gândesc la probleme tehnice referitoare la pian sau să-mi reamintesc o compoziție ori să aud vocea Melinei cântând acea

¹⁰ Clasă defavorizată din Argentina. (N. a.)

compoziție... dacă ai ști cât m-a ajutat să rezist gândul la soția mea, și am rezistat torturii mulțumită acestor șmecherii pe care le înveți în acel infern, când nu mă durea prea tare urlam ca un nebun, iar când mă durea nu ziceam nimic, așa că insistau cu dispozitivul electric sau cu loviturile acolo unde observaseră că am țipat mai tare. Însă foarte curând, nu-mi mai simțeam nici mâinile, nici brațele. Aveam degetele moi. Angoasa mea de muzician era că-mi pierdusem pentru totdeauna capacitatea de a-mi folosi mâinile și brațele. Zi și noapte aceeași angoasă. Zi și noapte făceam exerciții. Nu-mi mai simțeam degetele, dar nu voiam să-mi pierd memoria din vârful lor, distanța dintre note și atunci desenam clapele pianului pe podea sau pe pământ și-mi priveam mâinile fără să le simt deplasându-se greoi, ștergeam claviatura improvizată de îndată ce auzeam cum se deschide ușa. Aveam lapsusuri enorme. Când încercam să-mi aduc aminte partiturile, țineam foarte bine minte, să zicem, douăzeci și patru de măsuri și, dintr-odată, apărea o lacună, un ocean, îmi aminteam fragmentar partitura însă nu-mi aminteam, de exemplu, cum o interpreteam. Memoria din vârful degetelor m-a ajutat să recuperez aceste lacune. Cel mai rău era că simțul care la mine era cel mai dezvoltat era implicat în tortură, debordam de sunete, de voci, vocile acelea... nu pot să scap de ele, țipetele de durere, de implorare, injuriile urlate, țipetele unora și ale altora pentru a se încuraja să tortureze. Nu am imagini. Senzațiile se estompează. Dar vocile, vocile acelea sunt în mine. Cea mai teribilă tortură era zgomotul. Noapte de noapte băteau în țevi iar sunetele trimiteau ecouri în mine, auzeam note, note discordante, violente, fără suflet, note metalice, sunt convins că era o parte a planului lor, să mă înnebunească prin zgomot, să măucidă prin zgomot, printr-un vacarm insuportabil, înnebunitor. Un calcul, o logică de psiholog. Nu ai de unde să știi, dar psihologii erau pretutindeni. Racolați în armată. Supraveghetorii noștri erau psihologi. Îmi pare rău, Vittorio, nu te acuz, dar profesia ta nu este întotdeauna grozavă. Dar, la urma urmei, psihologii sunt ființe umane, nici ei nu sunt mereu dornici să facă binele. Știau cum să ne distrugă, ne îndopau cu medicamente, învățasem să simulez că luam, ba chiar mai ceream, ca să le îndepărtăm bănuielile. Apoi le dădeam celor care voiau, fiecare avea felul său de a suporta calvarul, unii aveau nevoie de medicamente ca să reziste în infernul acela... Eu, ca să rezist, trebuie să fiu tot timpul în contact cu realitatea, nu puteam accepta sentimentul că pierd noțiunea timpului. Ne lăsau flămânzi zile întregi, auzeam căruțul pe culoar, dar nu se oprea la noi și, într-o bună zi, se oprea, nu știam de ce azi da și ieri nu sau mâine nu. Primeau mereu același orez mușcat și pe jumătate nefiert și „carne”, ne spuneau că este pielea jupuită a victimelor executate. Din când în când veneau să mă vadă, îmi scoteau pânza cu care

eram legat la ochi și îmi ofereau țigări, iar alteori scoteau armele și trăgeau pe lângă mine doar ca să mă înspăimânte. Tot o idee a psihologilor din dotare. Nu puteam avea prieteni, să divizezi ca să poți domina mai bine, erau foarte tari la jocul acesta, nu știam niciodată cine se ascundea în spatele unui deținut. Un prieten sau un dușman. Pe unii îi cumpărau cu hrană, privilegii sau promisiuni ca să-i denunțe pe alții. Uneori erai denunțat pentru lucruri pe care nu le făcuseși. Metodele lor carcerale erau foarte sofisticate. Un adevărat laborator, procedeele erau incredibile. Pentru fiecare etaj erau prevăzute politici individuale și de grup. Și tot nu știu cum de rezista acest angrenaj. Pentru acest motiv se găseau acolo psihologii. Pe mine voiau să mă distrugă prin pasiunea mea, prin memoria mea. Mâinile, mâinile, mereu mâinile. Știu că aproximativ aceleași torturi le aplicau și unui chirurg. Să ucizi posibilitatea inițierii unei pasiuni ca să ucizi un om. Îndărătul fiecărei ședințe de tortură exista un psiholog. Am numărat cinci, cu excepția francezilor și a germanilor, vocile lor îmi deveniseră familiare iar în afară de voci, respirația lor. Vittorio, când ascuți atent, descoperi că toate respirațiile au un sunet specific. Pot să identific o sumedenie de oameni după respirația lor. Tu auzi respirațiile? Acoperă-ți urechile, așa, îți auzi respirația, nu-i așa? Ei bine, când mă concentrez aud toate respirațiile așa cum ți-o auzi tu pe a ta. Cea mai insuportabilă tortură a fost când mi-au spus că au arestat-o pe Melina. Încercam să-mi spun că e o ultimă cacealma de-a lor. Ca să distrugă cu totul.

Mă amenințau că o vor tortura în fața mea. În acest răstimp am încetat să mă antrenez, mă temeam că își vor pune în aplicare amenințările, luam chiar și medicamentele, făceam tot ce puteam ca să fiu o victimă exemplară. Mă străduiam să-mi imaginez că Melina este acasă, în siguranță. Dar nu puteam să-i împiedic să-și îndeplinească fantasmelor lor sadice. Nu aș fi putut face nimic. „2137! Sus!” M-au dus într-o încăpăre. Cea de la *Servicio de Informaciones del Estado*. Deodată am auzit muzica. Foarte tare. *Concertul pentru mâna stângă* de Ravel. M-au lăsat acolo pe durata concertului. Am simțit că mă cuprinde o fericire imensă, apoi concertul s-a încheiat. Mi-au oferit o țigară, m-au întrebat dacă mi-a plăcut concertul acesta pentru mâna stângă, dacă fumam cu stânga sau cu dreapta, toți aveau cagule, am dorit să-l ascult din nou, l-au pus încă o dată, încă și mai tare, mi-au legat brațul drept de masă iar trupul de scaun, au așezat o pânză neagră între brațele mele și mine, nu-mi vedeam mâinile apoi au pornit un fereastră electric, auzi Vittorio?, un fereastră electric. „O să-ți tăiem mâinile așa cum i-am făcut lui Victor Jara¹¹, iar apoi te vom ucide.” Nu îți poți imagina groaza provocată de acel zgomot care

¹¹ Celebru chitarist chilian, răpit și asasinat. Mort în timpul dictaturii din Chile. (N. a.)

se apropie de mâna ta. Am simțit cum mă trec fiorii morții. Unul dintre psihologi a început să țipe: „Nu vei mai fi pianistul care ai fost, nu vei mai putea să fii tatăl copiilor tăi, nici amantul nevestei tale, nu vei fi decât o zdreanță!” Încă reușeam să mă stăpânesc, dar când am auzit zgomotul ferăstrăului electric apropiindu-se de mine am urlat, un urlat cum nu mai auzisem niciodată: „Nu, Doamne Dumnezeule! Doamne Dumnezeul meu, ai milă!” Atunci totul s-a oprit. Tăcere. Miraculoasă. M-au dezlegat, râdeau. M-au întrebat dacă mi-a plăcut gluma lor. Bine, nu era chiar o glumă fiindcă într-adevăr nu voi mai putea fi niciodată amantul soției mele, dar era cea mai mică dintre rele. Râdeau. Mi-au spus că erau simpatici, nostimi, că ar fi putut să-mi taie mâna, dar preferaseră să-mi ucidă soția. Un rău mai mic, nu-i așa? O femeie mai poți găsi, dar o mână, e ceva mai complicat. Și că, la urma urmei, fusese ultima ei dorință, „să rămân în viață, pianist, să pot să cânt în continuare”, i-o repetaseră, nu vor arde în flăcările iadului, o întrebaseră ce preferă, „fie vă ucidem, fie îi tăiem mâinile soțului dumneavoastră”, ea fusese de acord să o omoare, chiar îi implorase, nu o puteau refuza, oricât, erau galanți, chiar am avut noroc să am o soție ca ea. Râdeau. M-au lăsat să plec. Să mă întorc la mine acasă. Am crezut că Melina mai era acolo. Speram din tot sufletul că mă mințiseră, o glumă de puști nenorocit suflată de ticăloșii de psihologi. Mă rugam, juram că nu mă voi mai plânge niciodată de nimic, juram că niciodată nu mă voi mai simți plictisit, obosit, că nu voi mai uita niciodată să-i spun Melinei cât de mult o iubesc. Dar când am intrat în casă, am simțit că de luni de zile nu mai locuia nimeni acolo. E ceva ce simți, un sentiment care se impune imediat, ca dispariția iubirii. Ca un fulger. Mâncarea rămasă pe masa din bucătărie, o surprinseseră în timp ce mânca. Privind stratul de mușgai amestecat cu roșiile, am știut că Melina murise. În acel moment m-am prăbușit așa cum nu mă prăbușisem niciodată în închisoare. Totul fusese gândit, planificat de psihologii lor. Ei înțeleseseră ce ar fi însemnat pentru mine răul cel mai mare. Să-mi pierd soția. Uite, Vittorio, ți-am promis, mai puțin de o oră, incredibil, nu? Suma acestor unsprezece luni contrasă într-o oră. Degeaba spunem că vorbele reduc totul, degeaba încercă vorbele să fie precise, nu vor putea niciodată să țină cont de dilatarea timpului, debitul lor ar trebui să varieze ca un metronom pentru a respecta spațiul și timpul unei acțiuni. Singurul lucru bun pe care îl dețin vorbele este că îți eliberează vocea, în rest, nu sunt credibile. Vittorio, îți imaginezi ce înseamnă să-ți pierzi soția, dacă ai ști cât de mult îmi lipsește Melina. Dar ce face Lisandra? Când ne-am văzut ultima oară era distantă.

VITTORIO

E bine.

MIGUEL

Mi s-a părut abătută, îngândurată, totul e bine între voi?

VITTORIO

Foarte bine.

MIGUEL

Ești atât de norocos, Vittorio, că o ai. Sper că i-o spui în fiecare zi.

VITTORIO

Da.

MIGUEL

Am venit, de asemenea, să-ți spun că voi pleca din țară.

VITTORIO

Cum așa?

MIGUEL

O să mă stabilesc la Paris.

VITTORIO

La Paris?

MIGUEL

O să mă întorc, dar acum trebuie să plec, trebuie, am nevoie să fiu departe, nu mai pot să rămân aici.

VITTORIO

De ce? Acum s-a terminat.

MIGUEL

Odată am recunoscut o voce. La o serată. Am închis ochii, era aceeași voce. Mi-aș fi tăiat mâna pentru asta, fără niciun joc de cuvinte de proastă calitate. În timpul cinei nu am fost în stare să scot nicio vorbă. Îmi priveam fix mâinile. Când am auzit vocea individului se trezeau în mine durerile, mâinile mi le transmiteau, mă ardeau, era îngrozitor. Am vrut să vorbesc, dar n-am putut

scoate niciun sunet, în acel moment am hotărât să învăț să povestesc tot ce am trăit. Iar când am fost în stare să mă mișc, i-am cerut pianistului să mă lase în locul lui. Nu am mai așteptat să se termine cina. Nu mă mai puteam stăpâni, trebuia să o fac. Și am cântat. *Concertul pentru mâna stângă* de Ravel. Am cântat. Ca un posedat. Iar apoi m-am întors la masă și am început să mănânc. Eram calm. Mai calm. Nu puteam să-l privesc în ochi, dar voiam să-i arăt că dăduse greș. Că nu distrusese nimic. Dar nu îți aduci aminte? Erați și voi, Lisandra și cu tine, la serata aceea.

VITTORIO

Ba da, îmi aduc aminte de serata aceea.

MIGUEL

Nu mă întrebi cine era?

VITTORIO

Dacă vrei să-mi spui, poți să o faci.

MIGUEL

Înțeleg. Meseria ta constă în a pune întrebări. Dar nu toate întrebările.

VITTORIO

Într-adevăr. Nu pe toate.

MIGUEL

Și, mai ales, nu pe cele al căror unic temei ar fi satisfacerea propriei curiozități.

VITTORIO

Exact.

MIGUEL

Vocea te trădează. Este incredibil că nu m-ai recunoscut la telefon. Eram sigur că mă vei recunoaște. Eu ți-aș recunoaște vocea dintr-o mie. Trebuie să fie ceva legat de context, altfel nu-mi explic, nu te așteptai să mă vezi dând buzna printre pacienții tăi, așa că nu m-ai recunoscut, și, pe urmă, meseria ta constă în a fi atent la cuvinte, nu la sunete. Eu te-aș fi recunoscut imediat, dar, în fine, eu sunt atent la sunete, e meseria mea, fiecare cu meseria lui, mereu ajungi la asta. A, da, mai am un lucru să-ți spun, era să uit.

Eva Maria apasă pe toate butoanele. Nimic. Gata. Casetă s-a terminat. Consultația fusese mai lungă decât cele obișnuite. Și Miguel nu terminase. Eva Maria bea restul de vin din pahar.

— Dar ce... ce mai avea să-i spună lui Vittorio? Ce anume era gata să uite?

Întoarce caseta. Vrea ca urmarea să fie pe cealaltă parte. Nu-i trece prin minte că este imposibil. Că Vittorio nu ar fi întors niciodată cutia cu batiste de hârtie. Că niciodată nu ar fi deschis casetofonul ca să întoarcă și caseta pe partea cealaltă înainte să-și invite prietenul să continue. Continuă, dragul meu Miguel, te rog. Întoarce caseta pe toate părțile. De parcă înnebunise. Face asta de cinci ori. Nimic. Nimic pentru a afla ceea ce era mai interesant din această consultație. Apasă pe toate butoanele. Pentru că este furioasă. Pentru că nu se pricepe. Pentru că a băut prea mult. Sticla e goală. Se ridică. Se îndreaptă spre baie. Deschide toate dulapurile. Cum de nu și-a dat seama singură? Gândește cu voce tare. Râgâie.

— Casetele astea... sigur că era ideea unui psihopat... să vrei să-ți înregistrezi pacienții, o reminiscență a unei metode din acea perioadă... într-adevăr, nu știu nimic despre vittorio puig, despre trecutul lui, despre viața lui, un nume, un prenume, toată încrederea mea, totdeauna trebuie să cunoști îndeaproape oamenii pe care îi știi... dar miguel descoperise totul, miguel prietenul dintotdeauna, miguel cel torturat, miguel cel văduv, recunoscuse vocea în timpul seratei aceleia grozave, recunoscuse vocea ta, vittorio puig, baritonul... cu frazele tale tărăgănate de intelectual estet, atenție vittorio puig, o să vorbească despre încetarea tăcerii și despre domnia rațiunii pure... haide, eva maria, gândește-te bine, eva maria, în fine, eva maria n-ai priceput nimic din asta, vittorio puig, oho, tu nu ai priceput nimic... aveai impresia că miguel, prietenul vostru a venit să-ți dea de pomană povestirea tuturor nenorocirilor lui, dar miguel descoperise totul... ți-a recunoscut vocea, tu făceai parte dintre psihiatrii de acolo și miguel știa asta, o descoperise și venea să te prevină, atenție, vittorio puig, o să dai de bucluc, să vină să te vadă ca să te avertizeze, era prima etapă a răzbunării sale... dar tu n-ai încercat să citești printre rânduri, totuși era clar pentru ce vrea să te vadă, dar pe vittorio puig nu-l avertizezi, îl adori, îl venerezi, îl ascuți, taci... vittorio puig, mediocrule, atât de concentrat asupra cuvintelor tale încât nu-ți dai seama când se vorbește

despre tine... nu ești ales să fii victimă, ci devii una, și cea de-a doua etapă a răzbunării a sunat, vittorio puig, ding dong!, miguel o să-ți plătească și el cu aceeași monedă... o să-ți facă ce i-ai făcut și tu lui sau unul dintre acoliții tăi, nu e nicio problemă, o să plătești, o să-ți elimine soția așa cum i-ai eliminat-o și tu pe a lui... violența este arbitrară ding dong! ora răzbunării a sosit, răzbunarea a sunat la ușă, lisandra puig a deschis, nu s-a temut de prietenul vostru, miguel, ia te uită! miguel, ce surpriză plăcută! dar ce stai acolo? intră! nu, vittorio nu este acasă... la cinema unde te-ai dus ca să-ți rafinezi superba ta cultură generală în loc să faci dragoste cu soția ta ca să te scuzi că nu i-ai observat rochia nouă, să o liniștești, să o faci puțin să râdă, ca să-i arăți că la urma urmei nu-i așa de grav să te cerți cu cineva... dar ai preferat să pleci, certurile sunt o vulgaritate, mai ales când nu poți ucide, nu-i așa, vittorio puig?... ce mai faci, lisandra dragă? miguel a rugat-o să pună puțină muzică, păcat, dacă ar fi avut un pian i-ar fi cântat ultima lucrare pe care a compus-o... ca să-i spună ce crede, seara a trecut plăcut, tangoul ei preferat? bună idee, mai tare și lui îi plăcea foarte mult acel tangou și pe urmă nu i-a fost greu să se apropie de fereastră și să o deschidă poate pentru a te privi cum vii, ia te uită! uite că vine și vittorio puig, să-i facem semn, hei! hei! vittorio puig, hei, se aplecase peste fereastră, a, nu era el... atunci i-a spus la ureche că îi părea foarte rău că trebuia să facă așa ceva pentru că ținea foarte mult la ea, problema era că lisandra era soția lui vittorio puig, iar el îi omorâse soția, poate nu chiar el, ci unul dintre colegii lui, violența este arbitrară la fel ca și răzbunarea iar el avea să-i arate ce înseamnă să-ți pierzi soția, atunci ea s-a întors fiindcă nu putea crede că vittorio puig era monstrul, despre care vorbea miguel sau poate că știa că era acel monstru, dar a deranjat-o că miguel s-a exprimat cu atâta enervare... de obicei nimeni nu îndrăznește să o spună, oricum nu conta ce credea soția lui vittorio puig, zdrang! Soția lui vittorio puig peste pervaz, *cele trei rotiri ale marionetelor* așa se face în beznă noaptea și în vid ultimul aer pe care îl respiră... aerul nemuritor de milenii e în nările ei uită-te la ea cum se zdrobește zdrang! și hop! suflat ca să se recicleze în alte nări în alte trahee plămâni bronhii în nările tânărului care se temea de un sărut, în nările fetei care ar fi făcut mai bine să-l sărute decât să-l ia de mână... aerul care face viața posibilă și aerul care vede moartea și pe urmă pleacă nu ca o marionetă stella, stella fata mea dragă cât de mult îți plăcea cântecul acesta... ce ți-au făcut ticăloșii? cum să omori o fată frumoasă ca tine? cât mă doare stella unde sunt piciorușele tale care au crescut atât de repede... a, iată-le dă-mi șosetele a perfect o să-ți fac *cele trei mici marionete* nicio găurică și apoi se duc... cele trei mici... „găulică” așa cum spuneai tu, găulică -ă -ă -ă stella revino să re-facem să re-începem să re-trăim stella re-re-re- dar să re-ceva... nu mă

lăsa așa cânta cu mine stella cântă iar cântă iar cu mine de ce nu mă auzi stella cântă mai tare.

— Mamă!

Esteban deschide ușa camerei. Eva Maria este întinsă pe podea. Părul îi este lipit de țeastă. Esteban revine de la baie cu un prosop ud. O trezește. O ia în brațe. O duce până la pat. Îi pune o pernă sub cap. Îi scoate șosetele înfășurate în mâini. Nu se miră. Îi șterge fața. Gura. Pe Esteban nu-l mai miră nimic. Îi scoate puloverul. Esteban se apleacă. Ia cele două sticle de vin. Curăță. Șterge firul căștilor. Ud și el. Casetofonul merge în gol. Îl oprește. Iese din cameră. Ia și casetofonul. Esteban nu revine. Este un om ca toți oamenii. Te întorci prima oară. Nu a suta oară. Totul se normalizează prin repetiție. Chiar și ceea ce este mai îngrozitor. Măine, ca de obicei, Eva Maria nu-și va aduce aminte de nimic. Nu-și amintește niciodată nimic. Iar Esteban preferă să uite. Nu se simte vinovat. Nu are de ce. Ceea ce a inventat despre Stella nu are nimic de-a face cu asta. Eva Maria nu are nevoie de nimeni ca să ajungă în halul ăsta. În toți acești ani, seară de seară, Eva Maria sfârșește mereu astfel.

Eva Maria bea o înghițitură de maté. Pe masă ziarul este nedeschis. Esteban intră în bucătărie ca să-și pregătească micul dejun. Pune pe masă o casetă, lângă Eva Maria.

— Uite, este a ta.

Eva Maria pune palma peste caseta cu înregistrarea consultației cu Miguel. Ca și cum ar dori să o ascundă. Dar e prea târziu. Nu mai are niciun rost. Esteban se îndreaptă spre frigider, își ridică privirea spre el. Rușinată. Dar și agresivă.

— Unde ai găsit-o?

— Esteban se oprește.

— În casetofon.

— Îmi scotocești prin lucruri?

— *Îmi folosesc lucrurile.*

- Ai luat casetofonul?
- Da.
- Când?
- Ieri-noapte.
- Nu te-am auzit.
- Nu mă miră.

Îi arată cele două sticle. Puse la vedere în chiuvetă.

- Le-am găsit lângă casetofon.
- Ei și? Fac ce vreau.

Iese din bucătărie. Trânțește ușa de la camera ei. Deschide dulapul. Îngenunchează. Scotocește îndărătul pantofilor. Scoate un rucsac. Aranjează caseta cu înregistrarea consultației lui Miguel alături de celelalte casete. Oftează. Stă așa o vreme. În genunchi. Tresare. Se ridică. Nu l-a auzit pe Esteban intrând.

- Ce mai vrei? Ce cauți aici?
- Telefon. Pentru tine.

Eva Maria pune receptorul în furcă. Era avocatul lui Vittorio. „Felipe este disculpat. Clientul meu m-a rugat să vă sun ca să vă țin la curent.” Eva Maria merge în lung și-n lat pe hol. *Disculpat*. „Felipe era la o serată de caritate în seara morții Lisandrei. Cu soția sa. Alibiul său este confirmat de întreg efectivul Armatei Terestre și al Marinei.” Culmea. Alibiul contează mai puțin, câtă vreme ai unul. Iar când ai în spate 324 de persoane, culmea culmilor, numărul indivizilor prevalează în raport cu moralitatea indivizilor, asta e. Felipe și soția lui sosiseră la comisariat uniți ca o stâncă. Eva Maria încercase. Din nou.

- Felipe și mai cum?

Degeaba. Avocați, psihologi, aceeași luptă, vorbesc, se lăbărțează și, deodată, în fața unei curiozități eficace, reale, inteligente, tac, se încruntă și apelează la secretul profesional. „Nu este de competența mea să vă transmit această informație.” Totuși, de la celălalt capăt al firului, a mai aflat ceva.

— Dealtfel...

— Da?

— Clientul meu mi-a spus să vă informez... despre copil.

— Da?

— Le-a spus totul. Comisarul Perez i-a promis, în pofida a tot, că va deschide o anchetă independentă de uciderea Lisandrei, i-a promis că va lămuri această chestiune, nu ține de departamentul său, dar va transmite dosarul celor în drept.

— Și dacă nu va face nimic? Nu ne putem baza pe el. Există o soluție mult mai simplă, mult mai rapidă, dumneavoastră cunoașteți identitatea lui Felipe, mergeți la bunici și povestiți-le bănuielile lui Vittorio în legătură cu acel copil.

— Nu este de competența mea, refuz să intru în intimitatea acestei drame.

— Atunci anunțați-le pe mamele din Plaza de Mayo, trebuie să aduceți asta la cunoștință celor care vor să lupte, ele vor deschide ancheta, cu siguranță, și, dacă într-o bună zi acel copil va pune întrebări, va exista undeva un dosar al lui, va putea avea acces la adevăr.

— Nu este de competența mea. Dar...

— La urma urmei, ce anume ține de competența dumneavoastră?

— Vă mulțumesc pentru că mă lăsați să spun ceea ce am de spus. Nu țin de competența mea, dar clientul meu a insistat foarte mult, tocmai am pus la poștă o scrisoare adresată lor. Mamelor din Plaza de Mayo. Am făcut-o deja.

Eva Maria simte cum i se înmoaie inima. Îl redescoperă pe Vittorio pe care îl cunoaște, pe care îl iubește, inteligent și prevenitor, altruist. Bate holul în lung și-n lat. Ar fi putut să-l facă să vorbească, să-l amenințe că va povesti totul polițiștilor despre casete dacă nu îi va spune numele de familie al lui Felipe. Ar fi putut să o ducă de nas, să-i promită că va merge să-l găsească pe Felipe dacă va reuși să scape din închisoare, să agite bucățica de zahăr prin fața animalului în care se transformase pentru ca ea să continue să-l ajute. Dar ei nu făcuseră nimic. Nici el, nici ea. Atunci când ai fost victima nimicniciei umane, trebuie să rămâi deasupra vulgarității, a conflictelor, ceea ce și făcuseră. Amândoi. Undeva în străfundurile ființei sale, Eva Maria este mulțumită. Dar și tristă, sincer tristă. Înainte de a închide, avocatul îi dăduse de înțeles că Vittorio abandonase lupta. De câteva zile nu mai era decât umbra a ceea ce fusese înainte. A doua zi dimineața urma să aibă loc reconstituirea. Vittorio e îngrozit de gândul că se va putea deda acestei manevre sordide. E convins că Perez va profita pentru a pune în evidență ultimele elemente care îl

vor condamna definitiv. Eva clatină din cap. A neputința. Nu știe cum să-l ajute pe Vittorio.

Eva Maria intră în camera lui Esteban. Se zbătuse ca un leu în cușcă. Ziua a trecut. Esteban stă pe pat. Își curăță bandoneonul. Eva Maria se postează în fața lui. Se uită la casetofonul de lângă el. Esteban îi surprinde privirea.

— Mai ai nevoie de el?

— Nu.

— Îmi dai bicicleta?

Esteban lasă bandoneonul deoparte.

— Bicicleta mea? Ce vrei să faci cu ea? Unde vrei să mergi?

Eva Maria încearcă să scoată bicicleta din pironul unde este prinsă. Esteban se ridică din pat. Face un pas ca să o ajute. Eva Maria îl oprește.

— Lasă-mă, o să mă descurc singură.

Esteban o îndepărtează cu forța.

— Nu, nu o să te descurci singură.

Esteban ia bicicleta și o pune în fața Evei Maria.

— Nu poți să faci totul singur în viață.

Eva Maria îl privește. Ia bicicleta. O lovește de ușă în timp ce iese din cameră. O lovește de mobilierul din hol. Esteban o oprește.

— Ia-o înainte. O scot eu pentru tine.

Eva Maria lasă bicicleta. Esteban o ridică deasupra capului.

— Ani de experiență. Ca să nu te trezesc noaptea.

Eva Maria deschide ușa dinspre stradă. Esteban așază bicicleta în fața ei.

— Unde te duci?

— Mă întorc.

— La ce oră?

— Nu știu.

Eva Maria se urcă pe bicicletă. Stângace. Pune piciorul în pământ de mai multe ori.

— Frâna este în stânga, strigă Esteban.

Eva Maria și-a găsit în sfârșit echilibrul. Esteban privește silueta mamei lui îndepărtându-se în noapte. Un vecin care își scosese câinele la plimbare trece pe lângă el. Bărbatul își ridică degetul mare în direcția străzii de acum pustie. Esteban își ridică și el degetul mare pentru că trebuie să procedezi la fel dacă vrei să transformi tragicul în ideal. Esteban intră în casă. Se uită la cuier. Clatină din cap. Eva Maria nu și-a luat paltonul. Nici poșeta. Ce mai pune acum la cale? „Îmi dai bicicleta.” „Am nevoie de tine”, șoptește Esteban. „Miguel”. Nu a ascultat caseta din respect. Se întreabă la ce folosește respectul. Cine este acel Miguel? Ce înseamnă toate astea? Se întreabă cu ce se mai joacă în acest moment Eva Maria. Se corectează. De multă vreme Eva Maria nu se mai joacă. Se gândește la partidele lor de truco¹² atât de vesele odinioară. De ce viața face așa ceva? Se îndreaptă spre camera Evei Maria. Mereu îl acuză că îi scotocește prin lucruri, acum cel puțin nu îl va mai acuza pe nedrept. Vrea să știe. Numai știind te poți apăra.

Eva Maria pedalează. De ani de zile nu a mai mers pe bicicletă. Uitase senzația. Vântul care se joacă prin părul ei. Pe fața ei. Pe mâinile ei. Deschide gura ca să simtă aerul. Nu mai știe cum să-l ajute pe Vittorio. A ajuns acolo fără să se gândească. De obicei face un ocol pentru a evita locul acela. Nu și azi. Și le imaginează pe mamele din Piaza de Mayo mergând triste, figurante ale nefericirii lor, interșanjabile. Cu fotografia lipită de pancarta de la gât. Eva Maria nu se va duce niciodată să o piardă pe Stella în mijlocul acelor fotografii. Nu-și va reduce niciodată fiica la o fotografie. O fotografie dezvăluie aparența

¹² Joc de cărți argentinian. (N. tr.)

unei ființe umane, nu importanța acesteia. Nu vrea să discute despre nefericirea ei, nu vrea să se liniștească printr-un: „La fel ca mine! — Nu! Nu e la fel ca tine, băbuțo!” Numai cu Vittorio putea să vorbească despre asta. Coboară privirea. Roțile bicicletei se învârt rapid, dau ocol pieței din jurul obeliscului, pneurile alunecă asemenea Lunii în jurul Terrei, îndepărtându-se în fiecare an cu 3,8 centimetri. Un singur pas făcut pe Lună, sute de picioare mășăluiesc în această piață. Eva Maria pedalează peste pașii lor. Numai gândul că s-ar putea dezechilibra și ar trebui să pună piciorul pe pământ o face să-și răsfire degetele de la picioare, să le transforme în niște gheare ca să se încleșteze de pedale cu toată ființa ei. Deodată cotește. Pedalează tot mai repede ca să plece din piață. Să plece din piață. Uitase senzația. Aerul care îi bate prin păr, peste față, peste mâini. Nu-și mai amintea că aerul face lacrimile atât de reci. Totdeauna trebuie să eviți piețele. Se gândește la *Capacocha*. Piața principală, inima orașului Cuzco din Peru: centrul simbolic al universului incaș. Solstițiu de vară, solstițiu de iarnă. Se gândește la sărbătorile care gravitează, somptuoase, în jurul a trei copii. O fată cu părul lung împletit în cozi. Un băiețel. Și o fetiță. Cei mai frumoși copii ai elitei incașe. Fetița are șase ani, băiețelul nouă ani iar fata cu părul lung împletit în cozi, paisprezece ani. Sunt examinați cu cea mai mare atenție. Nicio imperfecțiune. Cel mai neînsemnat semn sau cea mai neînsemnată anomalie i-ar fi descalificat. Dintru început. Frumuseți supreme, îndatoriri supreme. Copiii sunt primiți de Inca. În duminica celei de a unsprezecea dimineți a sărbătorilor, băiețelul, fetița și fata cu păr lung împletit în cozi pleacă. Sunt însoțiți de o procesiune: rudele apropiate și preoții Soarelui. 1 600 de kilometri de drumuri străbătute prin cordiliera andină, mai multe luni de pelerinaj până la „Puna”. Acolo unde convulsiile scoarței pământului au creat cele mai înalte vârfuri muntoase. Acolo este Vulcanul. Muntele sacru legând lumea pământeană de cea divină. Masa cenușie și stâncoasă ajunge la 6 739 de metri. Copiii mestecă întruna frunze de coca pe care le primesc pentru a putea suporta efortul altitudinii și lipsa de oxigen. Între 5 800 și 6 500 de metri panta devine foarte abruptă iar solul, sfărâmicios. Ajung în vârf cei trei copii, îmbrăcați în *unku*, tunica de ceremonii care este prea mare pentru ei dar este așa de mare ca să le permită lor să crească întru Eternitate. Li se dă să bea *chicha*¹³. Ca să-i îmbete. Ca să-i îmbete și astfel să-i ajute să adoarmă. Fata cu părul lung împletit în cozi se lasă coborâtă în cavitatea scobită pentru ea din rocă vulcanică de culoare închisă, se așază turcește și, nobilă vestală drogată, așteaptă. Are o cunună de pene albe ca să nu fie atacată de demoni. Tânăra fecioară este învelită cu o tunică

¹³ Bere din porumb fermentat. (N. tr.)

bărbătească, cea pe care tatăl ei i-a pus-o pe umeri în timpul Sărbătorilor. Adoarme. Stâncile sunt așezate deasupra ei. Moare. Oamenii de știință care o vor descoperi peste sute de ani o vor numi „Domnișoara”. Băiețelul nu vrea să coboare. Vrea să rămână cu mama lui. Își pune capul pe genunchii celei care l-a alăptat și se chircește ca un fetus. Este învelit cu mai multe pânze, încălțat cu mocasini și șosete din blană albă. Mama lui îi dă să bea *chicha*. Îi mângâie părul. Preoții Soarelui depun ofrandele în cavitatea scobită din rocă vulcanică de culoare închisă: un colier din scoici, mai scumpe decât aurul, într-atât este de prețioasă apa în aceste regiuni aride, două mici figurine umane și trei figurine de lama. Preoții sunt foarte atenți, aceste obiecte au puteri magice. Băiețelul nu mai simte frigul. „Doarme”, șoptește mama lui. „Ce facem acum?” întreabă bărbații din jurul ei. Unul are o idee: desface o frânghie lungă de care este legată o tașcă și o înfășoară în jurul genunchilor băiețelului ca să-i țină lipiți și să-l poată coborî astfel în acea cavitate, într-o poziție demnă de rangul său care, de acum înainte, va fi unul divin. La încheietura mâinii drepte are o brățară de argint, în mână stângă ține o praștie. Ceva cade lângă el. O pereche de sandale pentru călătoria pe Lumea Cealaltă, pietrele sunt așezate deasupra lui. Moare. Oamenii de știință care îl vor descoperi peste cinci sute de ani îi vor numi „Băiețelul”. Fetița de șase ani își strânge genunchii în brațe, lângă ea sunt statui, vase de lut, saci plini cu hrană și un sac din pene de păsări amazoniene plin cu frunze de coca. Își ridică privirea spre cer, spre fețele și vocile părinților care, de acolo, de sus, o liniștesc, îi spun cât de mândri sunt de ea. Fetița nu înțelege, are încredere în ei, adoarme cu fața spre vocile celor care au adus-o pe lume. Pietrele sunt așezate deasupra ei. Moare. Peste mii de zile, va izbucni o furtună, fulgerul va brăzda cerul, îl va biciui. La mai bine de un metru sub pământ, acest chip întors spre cerul care nu i-a putut împiedica pe părinții ei să facă ce au făcut va atrage fulgerul smintit. Peste cinci sute de ani, atunci când vor fi îndepărtat pietrele, oamenii de știință vor fi sufocați de mirosul de ars, o vor numi „Fetița cu fulgerul”. „Ritualul *Capacocha* s-a încheiat. Copiii nu au murit. Iată-i transformați în zei, zei protectori, care vor veghea asupra poporului lor de pe culmea celui mai înalt vulcan, acum totul se va aranja: foametea, epidemiile, înfrângerile militare, viața incașilor va fi mai bună. Obiceiurile nu se discută, își permite să adauge arheologul, astăzi, asemenea practici ni se par crude, însă pentru incași copiii aceștia intrau într-o lume divină.” Eva Maria ridică brațul. Ia cuvântul. „Monstruozitatea nu se consideră niciodată monstruoasă, găsește întotdeauna motive să se exercite, tortura devine dreptate, ba chiar o onoare, dar monștrii nu trebuie niciodată să fie scuzați, altfel ești la rândul tău un monstru.” Eva Maria se dezechilibrează. O mașină claxonează. Mai claxonează încă una. Ridică brațul ca în acea zi de

colocviu. Învârte pedala în sens invers. Pune piciorul deasupra. Poate că mai știe încă să meargă pe bicicletă după toți acești ani, dar numai cu mâinile pe ghidon. Se gândește la ziua în care a înlăturat roțile de la bicicleta Stellei. Stella nu ar fi fost aleasă pentru *Capacocha*, nu era nobilă și nu era perfectă, avea o gropiță în bărbie. Dar fusese dusă de alți monștri, în alt scop. Orice monstru se mulțumește cu prada lui și, atunci când ești monstru, orice criteriu este bun. Și Lisandra? Ce monstru o ucisese și pe ea? Și de ce? Și era tot în piață... Eva Maria gândește: să fugi de piețe, bine, își spusese, dar în piața aceea tot trebuia să se întoarcă.

Eva Maria nu mai merge cu bicicleta. Ridică privirea spre fereastră. S-a întors în locul de unde a plecat. Trebuie întotdeauna să te întorci la locul de unde ai plecat. Dacă știi dacă te vei opri. Sau dacă vei continua. Traversează piața. Sprijină bicicleta de perete. Intră în cafenea. Francisco se întoarce spre ea. Își ridică brațele spre tavan. Eva Maria se gândește la ritualurile incașe.

- Eva! Cât de mult mă bucur, nu te-am mai văzut.
- Păi dacă n-am mai venit...
- Nu ești singura.
- Îmi imaginez.
- Ca de obicei?

Eva Maria se așază la bar.

- Nu, o cafea, te rog.
- Vine. O cafea. S-a notat.

Francisco se uită la Eva Maria.

- Ai plâns?
- E de la vânt.
- Ți-e dor de el?
- Cine?
- Vittorio.
- Nu mă gândesc la asta.
- Trebuie să fie greu să încetezi consultațiile de la o zi la alta.
- Nu mă gândesc la asta.

Francisco pune ceașca de cafea pe tejghea.

— Trebuie să fie ciudat totuși să descoperi că tipul care îți explică viața este un criminal. E ca și cum eu mi-aș otrăvi soția. I-ar lua cu răcoare pe clienți...

— Acum ai soție?

— Vorba vine.

— Hai, *Otrăvitorule*, mai dă-mi o cafea în loc să spui prostii.

Francisco pune ceașca de cafea în fața Evei Maria.

Eva Maria scutură pliculețul de zahăr în lichidul fierbinte.

— Cafeaua le dă insomnii oamenilor fericiți, ceilalți n-au somn, dar nu din pricina cafelei.

Tac. Eva Maria își bea cafeaua. Francisco își face de lucru cu lingurița de pe farfurioară.

— Totuși, un psiholog criminal...

— Ai auzit de „prezumția de nevinovăție”?

— În cazul în care ți-a scăpat, află ca nevinovatul tău e tot în închisoare.

— Câtă înrâncenare.

Francisco lovește cu lingurița de tejghea.

— Nu mă înrâncenez. Știu.

— Tu auzi ce spui?

— Am dovezi.

— A, da?

— Da.

— Ce dovezi ai?

— Am dovada că Lisandra avea un amante.

Eva Maria împinge ceașca de cafea pe tejghea.

— E prima dată când aud așa ceva.

— Și Vittorio a ucis-o pentru că avea un amante.

— Simplist.
— Dacă adevărul trebuie să fie complicat, nu te pot ajuta.
— Dar nu îți cer nimic.
— Dacă nu aveai să-mi ceri ceva, nu te așezai la bar, ci la o masă, ca de obicei.

Eva Maria îi atinge tâmpla cu degetul. De două ori.

— Totul este aici.
— Da. Vezi tu, un chelner este ca un psiholog, doar că e mai ieftin.
— Aș zice mai degrabă ca un detectiv, după cum lași impresia că ai avea informații.

Francisco se face că împăturește șervetul.

— S-a mai văzut o nebună care îl scoate pe unul din minți.
— Termină odată cu declarațiile tale misterioase. Dacă ai ceva de spus, spune.

Francisco începe să șteargă paharele.

— Dacă a făcut-o cu mine înseamnă că a mai făcut-o, cu siguranță, și cu alții.
— Dacă a făcut cu tine? Ce anume?
— Și-a pus în aplicare planul ei bizar.
— Ce plan bizar?
— N-o să mă crezi.
— Ba da.
— Dacă-ți spun că n-o să mă crezi.
— Zi odată!
— Într-o dimineață a trecut să mă vadă și m-a întrebat dacă n-aș vrea să fac dragoste cu ea.
— Ce-ai spus?
— Nu te mint. Stătea chiar unde stai tu acum. Mi-a dat întâlnire la un hotel, la ora nouă și jumătate seara. Avea o fustă foarte scurtă, destul cât să-mi dea de gândit, bine, e adevărat că se îmbrăca adesea sexy, dar de data asta chiar era scurtă, era ca să-mi dea idei.
— Pe scurt: te-ai dus la întâlnire?

— Nu, nu „pe scurt”... de ce spui „pe scurt” când eu îți ofer detalii importante, dacă nu te interesează, atunci nu mai vorbim, n-are rost.

— Bine, bine, n-am spus „pe scurt”. Se îmbrăca deseori sexy și este important. Deci... te-ai dus?

— Ei... trebuie să știi că fata asta mi-a lăsat mereu o impresie, nu știu... de fiecare dată când o vedeam, și nu doar pentru că se îmbrăca nu știu cum, în meseria mea, nu dau neapărat atenție... de fapt, parcă aș fi știut dintotdeauna că între noi doi avea să fie ceva.

— Deci te-ai dus.

— M-a făcut să-mi spun numele mic de două ori înainte să-mi deschidă. Când am intrat, mi-a zis că nu voia să-mi audă vocea, aici trebuie să vorbesc în șoaptă, mi-a dat o sticlă de parfum transparentă, fără etichetă, și mi-a cerut să plec imediat după, se va duce la baie să facă ce avea de făcut și când va ieși din baie nu dorește să mă mai găsească, mi-a dat cheia ca să plec fără să fie obligată să-mi deschidă și m-a forțat să ies afară. M-am dat cu parfum și pe urmă am intrat în cameră deschizând ușa cu cheia. Era cu spatele, își ridicase fusta, nu avea nimic pe dedesubt și i-am tras-o pe la spate, în fine, nu prin spate, ci din spate...

— Da, da, nu contează. Continuă!

— Nu, fără „nu contează”, este important: voia să facem totul după cum dorea. Mi-a luat mâinile și a făcut cu ele tot ce a vrut, mi-a spus cuvinte pe care trebuia să i le șoptesc și a avut grijă și de mine. Am făcut tot ce a vrut să fac și apoi s-a dus la baie, era semnalul, atunci am plecat, asta a fost prima dată.

— Au mai fost și alte întâlniri?

— Da. În săptămâna următoare, la același hotel, la fel, mi-a spus să-mi repet numele mic atunci când am sosit, a strecurat cheia pe sub ușă, stătea în același loc și în aceeași poziție, cu fusta ridicată și fundul ridicat spre mine. Mi-a cerut să-i spun aceleași cuvinte, să fac aceleași gesturi. Era aiurea, era o singură scenă și voia s-o repete. Am revăzut-o pe Lisandra în următoarele zile de marți, nu așteptam decât asta, revedeam totul în minte, știam exact ceea ce aveam de făcut. Era îmbrăcată la fel. Să i-o trag din spate, să o dezbrac repede, să o strâng tare, să-i spun obscenități, dar și vorbe dulci. Ținea întotdeauna ochii închiși și repeta „da, așa, așa, da, așa”. Îmi lua mâinile când nu făceam cu ele ceea ce voia. Beam vin alb, sticla era deja desfăcută și erau pregătite două pahare, fără să ciocnim, fără să ne privim. Voia să o facem peste tot, pe comodă mai întâi, pe urmă pe jos, apoi în baie — mereu în aceeași ordine — și sfârșeam în pat, cu picioarele înlănțuite în jurul meu, cu sexul în gura mea, mă sugea, o lingeam, era atât de pătimăș totul, deși îmi dădea ordine, mă excita, trebuia să privesc în ea, să-i descriu forma sexului ei, folosind cuvintele pe

care mi le șoptea și care, într-adevăr, corespundeau cu ceea ce aveam sub ochi, și pe urmă le știam pe dinafară, nu mai trebuia să mi le repete, trebuia să i-o trag, mereu la fel. Și cu cât treceau săptămânile, cu atât era mai bine. Era numai plăcere. Niciodată nu am fost folosit astfel. Niciodată nu am fost atât de constrâns și, totuși, atât de liber pentru că ei îi plăcea tot ce îi făceam. Mi se scula de îndată ce o părăseam și până marțea următoare zilele treceau din ce în ce mai greu. Dar voiam să mă păstrez pentru ea, eram atât de nerăbdător, mă simțeam așa de bine când i-o trăgeam fetei ăsteia. Și ea simțea plăcerea, era singurul lucru care varia în cele două ore pe care le petreceam împreună, nu se întâmpla în același moment, astfel știu că era adevărat.

Francisco aproape că nu respirase în timp ce vorbise. Dintr-o suflare. Eva Maria îl privește respirând adânc și cu ochii larg deschiși.

— Și pe urma am dat-o-n bară.

— Cum așa?

— Am rămas în cameră după ce terminasem. Mă îndrăgostisem de ea, mă scotea din minți și trebuia să i-o spun, și la urma urmei — ce tâmpit! — am crezut că se îndrăgostise și ea de mine. A ieșit din baie, mai întâi am observat că-i era puțin frică, nu se aștepta să rămân, dar și-a revenit rapid și m-a privit apoi cu răceală. Nu m-a lăsat să-i vorbesc. Și-a luat poșeta și a ieșit din cameră, încă mai aud ușa trântindu-se. A doua zi a trecut pe la cafenea, m-am scuzat, i-am spus că data viitoare voi pleca. Mi-a răspuns că nu va mai fi o dată viitoare. Am întrebat-o dacă totul s-a terminat între noi, n-ar fi trebuit să spun asta niciodată, am fost prost făcut grămadă la faza asta. Mi-a replicat aspru că, pentru ca lucrurile să se termine, trebuiau să înceapă. Așa s-a sfârșit. Niciodată, nimeni nu mi-a sculat-o și nu m-a pus la punct așa cum a făcut-o fata asta.

Eva Maria nu găsește nimic de spus. Francisco însă continuă. De data asta mai mult pentru sine însuși. Încetișor.

— N-am înțeles niciodată. De ce? De ce a fost nevoie de toate acestea? De ce eu? Putea să aibă pe oricine.

Eva Maria se gândește. Francisco nu se oprește. Continuă. Acum mai tare, violent.

— Sunt sigur că m-a înlocuit. Cu altul. Alt obiect sexual mai disciplinat. Era bolnavă, s-o știi de la mine, n-ar fi putut să se oprească, îi trebuia cineva care să i-o tragă, avea nevoie de asta. Dacă Vittorio ar fi fost un psiholog bun și-ar fi dat seama că nevastă-sa era complet dusă, înainte de a-i îngriji pe alții, ar fi fost bine să se ocupe de ceea ce se întâmpla în casa lui, să-și îngrijească propria-i nevastă.

— Când s-a întâmplat?

— Marțea viitoare se împlinesc trei luni.

— Nu vrei să-mi spui?

— Mai degrabă nu.

— De ce?

— Nu știu. N-am chef, atâta tot.

— Te-ai mai dus la acel hotel?

— În fiecare zi de marți. După ce ne-am despărțit, m-am dus în fiecare zi de marți, mi-au spus că nu au mai revăzut-o, nu văd de ce m-ar fi mințit, l-a schimbat pe cel care i-o trăgea, a găsit un alt fustangiu, nu trebuia să fiu primul, trebuie să schimbe pula ca pe chiloți.

— Numai că nu prea îi purta. Vezi, te ascult.

Francisco se ridică brusc.

— Nu mă crezi, așa-i? se bătoșește Francisco deodată.

— Ba da, te cred.

— Atunci de ce te uiți așa la mine?

— Nu mă uit la tine „așa”. Apropie-te!

Francisco se apropie de fața Evei Maria care își lipește nasul de gâtul lui. Îl miroase. Francisco se retrage.

— Încetează! Ce test faci?

— Locul la bar îmi dă idei.

— Tâmpito!

— Este parfumul cu care îți cerea să te dai, nu?

— De unde știi?

— Îl recunosc. Știu pe cineva care se dă cu același parfum. Mi se rupe!

— Vittorio se dă eu același parfum.

— Cine?

— Vittorio.

— Nu se poate! Ce tot spui?

Francisco clatină din cap. Deschide mașina de spălat vase. Scoate ceștile una câte una. Paharele, unul câte unul. Le îngrămădește pe o tavă. Eva Maria îl privește. Știe că nu aranjează obiectele, ci își pune ordine în gânduri.

- Sper că va fi închis pe viață.
- Îmi închipui că ți-a fost greu când s-a terminat. Cum ai reacționat?
- Tu ce crezi? Nu-ți pică în fiecare zi asemenea plească, sexul oricum creează dependență iar în acest caz... m-am îndrăgostit pe bune de Lisandra.
- Îi purtai pică fiindcă te-a părăsit?
- Cum poți să crezi că aș fi putut să-i port pică?
- A murit într-o zi de marți, asta nu ți-a scăpat? Era ziua în care vă întâlneți.

Francisco se întoarce către ea. Mișcarea lui dezechilibrează tava. Paharele și ceștile se fac țândări, porțelanul alb amestecându-se cu sticla transparentă.

- Ce dracu vrei să insinuezi cu asta? Încetează imediat, Eva, n-am niciun amestec în moartea Lisandrei.
- Nu îți ia multă vreme ca să faci vânt unei femei peste fereastră. Cât ai fuma o țigară.
- Nu fumez.
- Nici la toaletă nu te duci?
- Termină cu prostiile, oricine mai puțin el, nu? Ai prefera să fiu închis eu decât să-l pierzi pe dragul tău psiholog, un chelner mai găsești, dar nu și un psiholog. Îmi pare rău pentru tine, dar am tot atâtea alibiuri câți clienți am avut în seara aia.
- Polițiștii ar putea fi interesați.
- Nu-ți face griji, știu deja.
- Poftim?
- Le-am povestit totul.
- Le-ai povestit totul?
- Da. Vreau ca ticălosul ăla să înfunde pușcăria. Sunt sigur că știa că Lisandra îl înșală, asta s-a întâmplat, „simplist” cum spui tu, dar asasinatul are și el clișee și vreau să se facă dreptate.
- Nu, nu vrei să se facă dreptate, vrei să te răzbuni.
- De ce să mă răzbun?
- Ești gelos, Francisco.

— De ce să fiu gelos? Pe un tip pe care l-am încornorat trei luni? Zău, Eva, gândește-te puțin.

— Gelos pe un încornorat pe care nu l-a părăsit pentru tine. Nu uita că ea ți-a dat papucii. Ceea ce este specific unor amanți e că uneori le fac pe neveste mai îndrăgostite ca niciodată de soții lor. Și apoi, el putea să facă amor cu ea oricând, asta e greu de suportat, nu? Știai că relația voastră era sortită eșecului? Din acest motiv ai stricat-o. Mă înșel?

— Da, te înșeli. Spui prostii, nici măcar nu știu de ce ți-am povestit toate astea, ca s-o mai lași baltă cu ancheta poate, dar s-ar zice că nu vrei să privești adevărul în față. La urma urmei, crezi ce vrei. Mi se rupe.

— Numai asta ți-a mai rămas de făcut.

— Cară-te.

Eva Maria se dă jos de pe taburet. Se întoarce spre Francisco.

— De fapt m-am așezat la bar numai pentru că am plecat de acasă în grabă fără să-mi iau poșeta și mi-am spus că o să-mi fac cinste cu o cafea. Vezi, nu întotdeauna deducțiile tale sunt bune.

Eva Maria nu-i spune lui Francisco că de la bar putea să vadă fereastra Lisandrei, iar de la locul ei obișnuit nu. Nu-i spune că voia să vadă dacă poliștii pregăteau reconstituirea de a doua zi. Ar fi dorit să vadă chipul comisarului Perez. Iese din cafenea. Se întoarce. Îi mai aruncă o privire lui Francisco. Mătură vesela spartă. Nu ar fi trebuit să se poarte atât de urât cu el, mersese prea departe, dar o enerva cu certitudinile, convingerile lui, dorise să-i dea o lecție, să-i arate că doar cu foarte puțină rea-credință toată lumea poate să treacă drept vinovată. Dar ea știe că nu este vinovat. Ține mult la Francisco. Dintotdeauna. Îi pare rău pentru el, îi este milă de el. Viața l-a făcut să descopere sublimul pentru ca mai apoi să i-l refuze imediat. Știe că Francisco nu este asasinul. Firea lui se remarcă prin revenirea continuă asupra aceluiași gânduri, și nu prin refuzul disprețuitor, nu-și va reveni niciodată după această relație, dar nu ar fi putut să-i facă vânt pe fereastră. Acum, nu-i mai rămânea decât să transforme în ură supărarea pe Vittorio, ca pe o convingere intimă. O convingere intimă împotriva altei convingeri intime, astfel este făcută lumea. Eva Maria urcă pe bicicletă. Își ridică privirea spre fereastră. Este neluminată. Trebuie întotdeauna să te întorci acolo de unde ai plecat. Ca să știi unde să te oprești. Sau dacă vei continua. Eva Maria nu-l poate abandona pe Vittorio.

Eva Maria își aprinde o țigară. Francisco i-a zis adevărul. Este un element foarte important al anchetei, iar Vittorio habar n-are, altminteri i-ar fi vorbit despre asta. Polițiștii vor să înăbușe povestea cu amantul, convinși cu asupra de măsură de vinovăția lui Vittorio, nu vor să se împovăreze cu o mărturisire care ar lăsa îndoiala să se strecoare și, pe urmă, acest așa-zis amant are un alibi, deci n-are rost să-i acorzi o importanță atât de mare. Sau, mai degrabă, povestea cu amantul o țin caldă pentru proces, cea mai bună carte a lor, atuul lor, gândesc să o prezinte atunci, cât mai târziu cu putință, ca să nu-i lase lui Vittorio timp să-și pregătească apărarea. Lisandra avea sau avusese un amant, doctorul Puig știa și a omorât-o din gelozie — o interpretare „simplistă”, într-adevăr, dar prea frecventă pentru a nu fi convingătoare. Comisarul Perez. Vecina. Și acum și Francisco. Toți acești oameni care vor să-l facă pe Vittorio să plătească din motive meschine, ca să se reabiliteze în ochii proprii pentru o nefericire oarecare, o dezgustau. Eva Maria își imaginează deodată felul dezinvolt prin care comisarul Perez analizase scena crimei dintru început convins de vinovăția lui Vittorio, mai mult ca sigur că nici nu încercase să interpreteze altfel dovezile. Trebuie neapărat să-l prevină pe avocatul lui Vittorio, trebuie să-l sune. Domnul avocat și mai cum? Domnul avocat... Eva Maria lovește cu mâna în perete. Nu reușește să-și aducă aminte. Sunetul acelei voci necunoscute și politicoase însă și rece o derutase, concentrându-se asupra motivului acelui telefon nu reținuse numele avocatului, surpriza îi obturase numele avocatului. Și teama. De fiecare dată când auzea o voce necunoscută la telefon se temea să nu fie cineva care să o anunțe că a fost descoperit trupul Stellei. Deschide sertarul biroului. Scoate un dosar verde. „Avocatul său...” „Avocatul doctorului Puig...” „Avocatul său...” În tăieturile din ziare nu este menționat niciodată numele de familie al avocatului. Eva Maria închide dosarul, apoi sertarul, va trebui să aștepte până la următoarea întrevedere de la vorbitor, mai are cinci zile ca să afle mai multe. Fumează. Francisco și Lisandra. Lisandra și Francisco. Mobilul crimei nu este această infidelitate, e sigură, în cel mai bun caz este un simptom, dar nu este mobilul. Iar ea caută mobilul crimei. Ucigașul. Își ia ochelarii. Deschide carnețelul. Citește iar. Cu atenție.

*ușa apartamentului descuiată
muzica tare în salon
fereastra apartamentului deschisă
fotoliile răsturnate
lampa pe podea*

*vasul din lut spart
apa din vază împrăștiată pe podea
figurina spartă (pisicuța de porțelan)
sticla de vin
două pahare sparte
întinsă pe spate
capul întors într-o parte
fruntea rece, un firicel de sânge
ochii deschiși, umflați*

Clatină capul. Dă pagina.

*într-o rochie frumoasă
tocuri înalte*

Eva Maria da din cap. Subliniază.

*într-o rochie frumoasă
tocuri înalte*

Incontestabil, Lisandra era pregătită să seducă. Cochetăria se practică rar pentru tine însuși. Atunci pe cine voia Lisandra să seducă în seara aceea? Pe un amant? Eva Maria se dezbracă. Se întinde pe pat. Are carnetul lângă ea. Încearcă să-și imagineze tribulațiile unui suflet adulter. Dar dacă Lisandra își invitase cel mai recent amant acasă, hotărâtă să-și înșele soțul în apartamentul lor, pe comoda lor, pe podeaua lor, în baia lor, în patul lor? Asta explică prezența sticlei de vin, a celor două pahare, a tangoului propice îmbrățișărilor romantice. Și dacă lucrurile luaseră o întorsătură proastă cu acest bărbat? Asta explică muzica dată prea tare, masca sonoră a unei dispute mortale? Nu îți poți alege întotdeauna amanți care să aibă calitatea umană a lui Francisco. Francisco e un tip simpatic, știe asta, toată lumea o știe. Lisandra nu se înșelase în privința lui, era persoana potrivită să facă ceea ce voia ea să facă dacă Eva Maria înțelesese ce voise Lisandra să facă prin intermediul lui. Se gândește la mâinile lui Francisco atunci când împătura prosopul în fața ei, când ștergea paharele, poate că și Lisandra fusese fermecată de mâinile lui? De ce nu? Mâini bărbătești și totodată vioaie, agile, iuți. Și le imaginează trecând pe sâni, peste fesele Lisandrei, strecurându-se peste tot unde i se permitea. Francisco e un tip simpatic, dar nu toți bărbații sunt la fel de blânzi, de buni, există vulcani periculoși, chiar și cei care nu dau această impresie.

Poate că succesorul lui fusese și mai indisciplinat decât el, există cei care nu pleacă din cameră ca să-și declare iubirea tumultuoasă și cei care ajung să o arunce pe fereastră din cauza furiei, a geloziei, cursorul pasiunii poate glisa între aceste două extreme. Lisandra s-a putut înșela în privința altuia. Și dacă alegerea ei a fost un vulcan cenușiu, cel mai primejdios, unul care nu a suportat să-l domine întotdeauna, să-i domine viața, penisul, unul capabil să o ucidă? Nebunii îi pot înnebuni pe ceilalți. Francisco are dreptate. Lisandra „nimfomană”? Eva Maria încearcă să-și imagineze tribulațiile unui suflet adulter. Ea nu și-a înșelat niciodată soțul, nu prea au interesat-o chestii de genul acesta, de altfel, de la dispariția Stellei, *chestiile* astea nu mai existau, patul folosește numai la dormit, un bărbat nu mai folosește la nimic, în orice caz nu la asta. Există o senzualitate înainte și după moartea copilului tău, copilul mort se întoarce în trupurile părinților vii, în trupurile care se topesc unul în celălalt și le impune amintirea dureroasă a comorii pe care o procreaseră și care acum este moartă iar amintirea dureroasă își face loc, se repetă și se transformă în abstenență. Cel puțin asta i se întâmplase ei. La ce bun să repornești pe drumul nefericirii? Se sucește în pat. Se răsucesce. Poziția ei era consecventă, din spate, cu fundul la vedere, dar ce însemnau toate îmbrățișările astea încremenite? Îmbrățișări la comandă, artificiale. Ce însemna punerea în scenă mereu aceeași? Nu era un adulter banal. Lisandra „nimfomană”, poate, dar nu numai, mai era ceva îndărătul acestor lucruri. Important era că îl înșela pe Vittorio, nu cu cine îl înșela. Concret: Lisandra îl înșela pe Vittorio pentru că nu putea face împreună cu el? Puterea obișnuinței, povara cotidianului zdrobise pulsiunea atât de delicată a erotismului. Fusta ridicată peste fundul ei gol. Nu așa îți aștepți soțul. Ce-i cu poziția asta? ar fi întrebat el, ținând într-o mână o sacoșă iar în cealaltă o pâine. Îmbrățișările cotidianului au avut câștig de cauză față de ceea ce viața promitea să fie sublim, femeia excitată nu ar fi trebuit decât să-și potrivească fusta cum trebuie și să-și suflece mânecile ca să pregătească cina, ar roși, nu, nu din cauza căldurii cuptorului, ci a ardorii ei sfichiuite, poftele unui soț sunt deasupra curelei, Lisandra se simțise nesatisfăcută. *Găsește-ți un amante. Găsește-ți un amante.* De acord. Dar nu era atât de simplu. Și parfumul? Simboliza ceva la rândul lui? Nu degeaba îl rugase pe Francisco să folosească parfumul preferat de Vittorio. Atunci? Era ceva important pentru ea. Brusc îi vine în minte o idee. Și dacă Vittorio era impotent? Nu discutase niciodată despre sexualitate cu el, și-ar fi dorit foarte mult, ar fi putut să-și amintească de sfaturile pe care i le-a dat chiar el și să încerce, astfel, să observe dacă impotența, frustrarea nu se regăseau în cuvintele lui. Era motivul pentru care nu-i dezvăluise ca Lisandra îl înșela, pentru a nu fi obligat să se trădeze. Dar

dacă știa că soția lui îl înșală? Poate că stabiliseră totul împreună: hotelurile, identitatea amantilor, limitele care nu trebuiau niciodată încălcate, poate chiar și numărul maxim de întâlniri rezervate fiecărui amant, fie gesturile, de aceea recurgea la parfum, ca să-l poată regăsi mai bine pe Vittorio. Tot așa se explica și de ce ținea ochii închiși. Nu, imposibil, Vittorio i-ar fi povestit, ar fi bănuit imediat că acesta ar fi fost mobilul crimei. Și atunci i-ar fi spus totul, Vittorio, ca toți oamenii, ține mai mult la libertatea sa decât la orgoliul său de mascul. Așadar, el nu știa nimic. Atunci? Unde era Adevărul? Și dacă Adevărul, în loc să se oprească la Vittorio, se afla dincolo de el? Dacă Lisandra se folosisese de Vittorio? Poate că folosea parfumul acela pentru că ea îl rugase? Poate i-l făcuse cadou de Crăciun sau de ziua lui, dar dincolo de cadou se afla dorința de a regăsi un paradis pierdut. Și dacă rezolvarea acestei drame se afla nu după, ci înainte de Vittorio? Bunăoară bărbatul după care plângea în cabinetul lui Vittorio când s-au întâlnit pentru prima oară? Dacă el era cel care se ascunde îndărătul a toate acestea? Ignacio. Dar cum să-l găsească? I se pare că în mintea ei are un copac în care înmuguresc neîncetat îndoielile, fiecare validându-se și invalidându-se reciproc. Dar poate că nu este nimic din toate acestea. Lisandra, poetică, plină de fantasmă, concepușe planul ei extraconjugal visat, pusese cap la cap tot ceea ce-i făcea plăcere, în ordinea în care îi făcea plăcere. La urma urmei, ideea era ofertantă. Să cadențezi gesturile iubirii ca și când ai face coregrafie. Lisandra era dansatoare. Și dacă, pentru ea, erotismul se alimenta din obișnuința dusă la extrem? Dar ceva îi șoptește Evei Maria că nici ipoteza aceasta nu are temei. Nimeni pe lume nu apreciază obișnuința într-o asemenea măsură. Erotismul apare și din surpriză. Eva Maria își ține mâna pe sex. Simte o căldură pe care nu a mai întâlnit-o de mult. În seara aceasta în patul ei, dorește. Mintea ei păstrează o imagine. Imaginarul ne face propuneri sau noi dispunem de el? Nu vom ști niciodată. Se oprește câteva secunde. Puțințel surprinsă. Puțințel cuprinsă de pudoare. Nu se aștepta să se gândească la el. Dar, desigur, asta face parte din joc, iar la urma urmei, el sau altul, nu-i așa de grav. Cu mâna pe sex, Eva Maria roșește. Dar nu-și da seama. Nu mai știe de ea. A trecut atât de multă vreme de când nu a mai avut parte de orgasm. Se întoarce pe o parte. De multă vreme nu a mai adormit atât de repede.

Eva Maria urlă. Se sufocă. Țipă chircită în pat. Esteban intră în cameră. Eva Maria deschide ochii. I se aruncă în brațe.

Stella, draga mea, ești aici?
Sunt eu, mamă, Esteban.
Pleacă! îl respinge Eva Maria.

Esteban se ridică. Iese din cameră. Eva Maria rămâne întinsă pe pat. Părul îi este umed. Încă un coșmar. Nu mai suportă, încearcă să-și aducă aminte. Stella cade, erau acolo o pasăre, un măcăleandru, și un calorifer și mai ce? Nu reușește să-și aducă aminte. Francisco, da, era și el acolo sau Vittorio, nu mai ține minte. Își cuprinde capul în palme. Se întreabă ce este cel mai important în legătură cu coșmarurile: ceea ce îți amintești sau ceea ce uiți. Se șterge la gură. Se gândește la păunul mare din biroul lui Vittorio. Trebuie să fie și el în coșmarul acesta. Francisco, sau Vittorio? În orice caz, era acolo un bărbat în picioare, îl vedea din spate, cu o haină.

Nu mai aveam somn, mi-era ciudă că o făcusem să fugă, căutam în cele câteva clipe petrecute cu Lisandra un indiciu care să-mi permită să o găsesc, purta pantaloni negri și, cum de nu observasem?, niște pantofi frumoși, tot negri, pantofi cu toc înalt, și sub picioarele ei, pe mochetă, erau niște urme albe, am ezitat să mă bucur prea repede, dar nu am ezitat să iau la rând sălile de tangou și de milonga din cartier, Lisandra sigur nu venea de departe, altfel talcul s-ar fi dus de tot, de acum înainte aveam o pistă ca să o regăsesc.

Eva Maria merge pe urmele lui Vittorio. A hotărât să înceapă de aici. Dacă trebuie să-i spună lui Vittorio că Lisandra îl înșela, vrea să-i spună și că bărbatul cu care îl înșela a ucis-o. Să-l umilească, dar să-i ofere libertatea, numai astfel suportă gândul de a-i mărturisi infidelitatea soției lui. Dacă Lisandra s-a culcat cu Francisco, atunci desigur că își alegea amantii din anturajul ei și putea folosi pepiniera foarte accesibilă pe care o puteau oferi cursurile de tango. Merge pe urmele lui Vittorio. Încă de dimineață străbate cartierul.

— O cunoașteți pe Lisandra Puig? Lisandra Puig dansa aici?

În această clipă se gândește la Vittorio, care, în sfârșit, o regăsise pe Lisandra. Oare n-ar fi fost mai bine să nu o fi regăsit niciodată? Nu bănuia la momentul respectiv ce îl aștepta, nimeni nu poate ști dinainte că dintr-o veste admirabilă va izbucni o dramă îngrozitoare.

Mă întrebam cum arată când dansează, cu părul negru strâns în coc, oare i-aș fi recunoscut silueta din spate? nu, n-aș fi recunoscut-o, nu dobândisem încă acea familiaritate care îți permite să recunoști pe cineva din spate.

Eva Maria se gândește la seara omorului. Prin urmare Vittorio dobândise acea familiaritate de a recunoaște pe cineva doar văzându-l întors cu spatele. Când, de la fereastră recunoscuse trupul Lisandrei întins pe caldarâm. Începe să-și piardă speranța că o va găsi, este cel puțin a zecea adresă la care încearcă. O amână cu sentimentul urgenței. Nu mai are decât două zile la dispoziție până la viitoarea întâlnire de la vorbitor. Sentimentul urgenței nu înseamnă să faci lucrurile mai repede, ci să știi că nimic nu te va întoarce din drum. Nu se întreabă dacă nu ar fi mai bine dacă nu ar găsi-o niciodată.

— O cunoașteți pe Lisandra Puig? Lisandra Puig dansa aici?

— Da. Lisandra era eleva mea.

Privește trupul de unde vine această voce. Zâmbește. Liniștită. Nimeni nu poate ști dinainte că dintr-o veste admirabilă va izbucni o dramă îngrozitoare.

Eva Maria nu se aștepta la un bărbat de o asemenea vârstă. Șaptezeci de ani, poate mai mult. Bărbatul îi întinde o mână sinceră. Vie.

— Mă numesc Pedro Pablo.

Eva Maria îi strânge mâna. Are impresia că l-a mai văzut undeva. Un déjà-vu închipuit ori un déjà-vu real?

— Dar mi se spune Pepe. Cu ce vă pot ajuta?

— Aș vrea să vă pun câteva întrebări despre Lisandra.

Nu îi spune de ce. Bărbatul în vârstă nu întreabă.

— Vă ascult. Luați loc.

Eva Maria se așază pe un scaun.

— În zilele care au precedat moartea Lisandrei, ați observat vreo schimbare în comportamentul ei?

Bătrânul o privește.

— De mai bine de o lună de zile Lisandra nu mai venea la sală. După o lună am observat absența ei.

Eva Maria nu găsește nimic mai bun de adăugat așa că repetă spusele bătrânului.

— De mai bine de o lună de zile nu mai venea la sală.

Bătrânul încuviințează.

— Trei ani nu a lipsit niciodată la apel, de trei ori pe săptămână, trupul ei suplu și tăcut stătea mereu în același loc, uite acolo. Îi spuneam „Lisandra-mea-totdeauna-acolo-sta”.

Îi arată cu mâna locul respectiv. Eva Maria se întoarce. Privește locul gol din acea sală goală. O ia cu frig. Se gândește la camera Stellei, la fel de goală. Bătrânul continuă.

— Eram neliniștit, vă dați seama, trecuse o lună și nu o văzusem. Așa că i-am făcut o vizită. De obicei nu fac asta — să-mi vizitez elevii care lipsesc —, dar nu m-am putut stăpâni, cu siguranță fiindcă era vorba de Lisandra. Țineam mult la ea.

Eva Maria clatină din cap. Nu reușește să își alunge din minte imaginea patului gol al Stellei. Dormise atâtea nopți în el sperând că își va simți fiica lângă ea când se va trezi, agățându-se de cearceaf din răspuțeri ca să nu urle de groaza dimineții care o va găsi singură. Eva Maria nu reușește să se concentreze. Aude vocea bătrânului ca venind de foarte departe.

— Țineam mult la Lisandra, era diferită, atât de blândă. Nu venea niciodată influențată, ca alții, de zilele anterioare, nervoase și zgomotoase. Stătea la locul ei așa cum numai copiii știu să o facă. Rezervată. Ființele umane pierd adeseori această calitate, simt nevoia să se agațe. De orice, numai să se agațe. Singurătatea devine imposibilă, trebuia să facă parte dintr-un grup, chiar dacă grupul acesta este alcătuit din două persoane. Însă Lisandra era o singuratică, în orice caz, asta credeam. Și avea o calitate care mă impresionează extrem de mult — înainte de toate sunt dansator —, era

grațioasă, mai grațioasă decât zece femei la un loc. Avea un fel al ei de a se deplasa, fără discontinuități în mișcări, ceva încântător, nu moale, nu, încetșor. Nicio postură orgolioasă, deși poate avea cel mai armonios trup pe care l-am văzut vreodată. În toată ființa ei exista o moderație. Când alții izbucneau în râs, ea zâmbea numai, unul dintre lucrurile pe care l-am observat imediat la Lisandra: nu făcea zgomot. Într-o zi i-am atras atenția, a roșit mirată, — A, da? Asta credeam despre ea? și apoi, visătoare, a adăugat că poate își lăsase o parte din ea undeva, asta ar fi explicația. „Am să încerc să fiu mai vioaie, îți promit, Pepe.” A luat complimentul meu drept un reproș. Așa era Lisandra: chiar și un compliment o pune pe gânduri. Deseori reacțiile ei erau surprinzătoare: „De ce dansăm? — Ca să oprim timpul”. Lisandra a fost singura mea elevă care a răspuns: „Ca să ne întoarcem în timp”. Credea că amintirile sunt înscrise în trup și dansa ca să-și aducă aminte. „De ce? — Ca să ne amintim”, pentru că amintindu-și spera să-i fie mai bine. Nu și-a explicat răspunsul, s-a oprit brusc: nu putea să-mi spună și, în definitiv, nu era important. Dar am simțit foarte profund că realitatea era de fapt opusul spuselor ei și că ceea ce încerca să-și amintească era foarte important pentru ea. Din acea zi, când o priveam dansând îmi spuneam că dansează așa cum dansează cineva care poartă în sine însuși un secret. Poate din acest motiv am trecut pe la ea. Dar mai ales pentru că, știți, după ce ai văzut oameni dispărând de la o zi la alta, nu mai ai liniște iar cea mai neînsemnată absență amenință să devină o dispariție definitivă și atunci verifici. Dar nu dumneavoastră trebuie să vă povestesc despre aceste lucruri.

Eva Maria își revine brusc. Ultimele cuvinte rostite de bătrân o aduc deodată la realitate.

— Ce anume nu trebuie să îmi povestiți mie?

— Că cea mai neînsemnată absență amenință să devină o dispariție definitivă.

— De ce spuneți asta?

— Pentru că vă mișcați prea mult brațele...

Bătrânul nu-și continuă fraza. Eva Maria înțelege. Se aștepta să-i spună ceva despre ea. Puțin.

— Eva Maria.

Bătrânul zâmbește. Continuă cu blândețe.

— Da, Eva Maria, vă mișcați prea mult brațele, mâinile dumneavoastră se agață de orice, uite, tocmai mi-ați luat stiloul, adineaori răsuceați pe toate fețele carnetul, vă agitați mereu brațele. Ca și cum ele nu ar mai suporta să nu îmbrățișeze pe cineva care vă era drag.

Eva Maria simte că devine din ce în ce mai nervoasă.

— Ați pierdut un copil? șoptește bătrânul.

— De ce mă întrebați?

— Pentru că vrând să mă mințiți, tocmai mi-ați spus mai multe: v-ați oprit din gesturile febrile și v-ați pus mâinile pe pânțe. Vreți să beți ceva?

Eva Maria își ia mâinile de pe pânțe. Nu știe ce să facă. Nu-i place, nu-i place să se citească în ea ca într-o carte deschisă. Privește trupul longilin al lui Pedro Pablo mergând, un trup de tânăr, fără cea mai mică slăbiciune, fără să-și încovoie coloana ori să șchioapete, detalii obișnuite pentru un corp ajuns la acea vârstă, chipul bătrân se întoarce spre ea, bătrânețea îi apucă lobul urechii, îl golește de substanță, îl veștejește. Cu chipul încețoșat, însă trupul la fel de vioi de parcă ar fi transplatat, Pedro Pablo iese din încăpere. Brusc Eva Maria se teme că nu va reveni. Revine.

— Îmi pare foarte rău: v-am întrebat dacă nu vreți să beți ceva și nu am decât apă. Uneori expresiile sunt idioate. Vă pot oferi un pahar cu apă?

Eva Maria încuviințează. Ar fi preferat alcool. Își simte degetele strângând și mai tare creionul. Își înmoaie buzele în apa din pahar, detestă să se audă înghițind, detestă gustul apei. Așază paharul. Apa nu o ajută. Tonul este aspru.

— Și cum a reacționat Lisandra când ați vizitat-o?

— Nu a reacționat, era acasă și numai asta voiam să știu. Nu vă puteți imagina cât de eliberat m-am simțit în momentul în care mi-a deschis ușa, aș vrea atât de mult ca fratele meu să-mi deschidă ușa la el acasă, dar știu că nu se va întâmpla niciodată. Lisandra era acolo, mă liniștisem, dintr-odată inima mea nu mai era împovărată, aș fi putut pleca dar ceva în atitudinea ei m-a reținut — știți, fracțiunea de secundă în care întâlnești o persoană și poți surprinde infimele schimbări care apoi ne scapă foarte repede, privirea ni se reobișnuiește cu noua persoană care stă în fața noastră: trupul ei răspândea o mare oboseală, o vlăguire extremă. Nu părea că vrea să mă vadă plecat. Mi-a

făcut semn să nu fac zgomot și, scuzându-se că nu mă poate primi în salon, m-a condus în camera ei, în camera lor. M-a invitat să iau loc pe pat, pe patul lor, eram puțin stânjenit, dar m-am așezat.

— Ai grijă! Nu pe haină!

Lisandra s-a ridicat grăbită de pe scaun ca să ia o haină gri, bărbătească, împăturită. Aveam impresia că este chinuită de două lucruri ireconciliabile: voia să ascundă cât mai repede haina și, în același timp, nu dorea să o șifoneze, așa că se mișca smucit. S-a comportat ciudat: a deschis un sertar al comodei și așa a scăpat de haină, dar nu a mototolit-o, ci, dimpotrivă, a întins-o cu grijă. Și s-a întors spre mine la fel de violent de parcă tocmai ascunsese un cadavru, țin bine minte, chiar aceasta era senzația pe care am avut-o. Am întrebat-o dacă se simte bine. Mi-a răspuns că da. Am vrut să știu de ce nu a mai venit la curs. Mi-a spus că nu mai avea chef să danseze. I-am replicat la rândul meu că mă mira un astfel de răspuns din partea ei, am întrebat-o dacă are alt profesor, se putea întâmpla să vrea să schimbe profesorul.

— Nu, în niciun caz, Pepe! Cum poți să-ți închipui așa ceva?

Am întrebat-o dacă îi făcusem vreun rău.

— Nu, deloc! Nu mi-ai făcut niciun rău. Nu tu. Nu ai nicio vină.

— Dar cine?

— Nimeni. Nu asta voiam să spun. Asta-i viața. Într-o bună zi ți se întâmplă să nu mai ai chef să faci ceea ce înainte îți doreai să faci în fiecare zi. Nu este atât de grav!

Dar simțeam că ceva se schimbase. Nu eram în largul meu, așezat pe patul lor și am întrebat-o dacă nu vrea să coboare cu mine, să bem ceva la cafenea din apropiere, avea aerul cuiva care nu mai ieșise de multă vreme. I-am spus că niciodată nu trebuie să aibă încredere numai în minte, că trebuia să i se dea și trupului ceea ce i se cuvenea, mișcare, plimbare, mintea tiranizează trupul și nu trebuie niciodată să i se permită să aibă câștig de cauză prea mare, nu e bine pentru sănătate: un corp nu este făcut să zacă, astfel apare oboseala, doar știa asta, totul se lămurește atunci când trupul se mișcă.

— N-am chef să ies. N-am chef să văd pe nimeni. Mi-e bine singură.

Atunci am auzit, dinspre hol, cum se deschide o ușă. Lisandra mi-a făcut iar șșșttt, punându-și degetul pe buze, ca un copil, și s-a ridicat. S-a dus să privească prin ușa întredeschisă a camerei. Auzeam zgomotul făcut de pașii târșiți pe hol. Lisandra și-a privit ceasul, s-a întors spre mine ușor stingherită, apoi s-a așezat la birou. Câteva minute mai târziu, cineva a sunat și ea a reînceput același joc: să se uite prin crăpătura ușii. Am auzit iar pași pe hol, de data asta mai rapizi, tocuri de femeie. A închis ușa și s-a așezat. Apoi a început să spună vrute și nevrute, să lase impresia că nu făcuse nimic, sau mai degrabă că ceea ce făcuse nu însemna nimic, nici nefericire, nici disperare. Dar vedeam bine că se chinuia, bătea pasul pe loc, din această a doua „supraveghere” — să spunem lucrurilor pe nume — am înțeles că gesturile sale erau repetate, că făcuse mișcările astea de zeci de ori, că era noul ei dans, fără muzică, fără plăcere: dansul îndoielii. Schimbase tangoul cu acest nou dans pe care îl dansa cu un partener care, desigur, nu știa că dansează. Lisandra-santinela, „Lisandra-mea-totdeauna-acolo-sta”, dar nu în același loc, Lisandra-la-post, Lisandra-spioana. Eram umilit pentru ea, pentru frumoasa mea dansatoare care decăzuse făcând aceste mișcări umilitoare, ea, care ar fi putut avea lumea la picioarele ei era la pământ, experimentată în rușinea spionitei și în gesturile ei odioase, în a spiona, ea care valora atât de mult, la fel ca cei care mi-au răpit fratele, ca cei care ne-au răpit șase ani din calmul național. Nu am putut suporta, m-am ridicat și am schimbat tonul, vocea:

- Să ieșim, hai la sală.
- Nu vreau să-i văd.
- Pe cine?
- Pe ceilalți.
- Dar ce ți-au făcut ceilalți?

Am întrebat-o dacă cineva de la curs o făcea să se simtă stingherită, dacă se întâmplase ceva ce mie îmi scăpase. A clătinat capul, nu, nu era din vina lor, nu trebuia să mă neliniștesc. Mi-a pus palma pe obraz: „E așa de drăguț din partea ta că ai venit să mă vezi”. Prin acel contact mi-a redevenit familiară. Eram sigur că trebuia să insist, era necesar pentru ea să vorbească. I-am luat mâna și am forțat-o să se ridice.

- Nu va fi nimeni la sală, nu-i nimeni la ora asta, nu vom fi decât noi doi și vom putea discuta mai bine acolo.
- Nu vreau să vorbesc.

— Ei bine, atunci vom dansa, va fi mai bine decât dansul acesta a cărui scenografie sinistră tocmai mi-ai arătat-o.

Lisandra s-a ridicat. Recâştigi foarte repede autoritatea profesorului printre cei care te-au admirat, care, într-o zi, au vrut să îţi semene sau să te egaleze, legătura dintre elev şi profesor este mai hipnotică decât oricare alta, cred că este mai hipnotică decât iubirea. Singura autoritate care o depăşeşte este a călăului faţă de victimă, pentru că aici intervine frica. Pe hol, Lisandra a aruncat o privire de câine răătăcit spre una dintre uşi. I-am spus să se grăbească şi să-şi ia pantofii de dans. A luat o pălărie din cuier — era pentru prima oară când o vedeam purtând o pălărie —, şi-a pus nişte ochelari de soare caraghioşi, apoi am ieşit, detest obiectele pe care clima le interpune între oameni. Pe drumul spre sală am tăcut amândoi, ţinea capul plecat şi, din nou, imaginea unui câine răătăcit mi-a venit în minte, dar de data asta am înţeles că era şi rănit. Lisandra nu mai mergea în felul ei obişnuit, cu pasul acela sigur şi seducător pe care i-l ştiam atât de bine. I-am luat braţul: nu mai eram un om, devenisem o cârjă. M-am gândit la diferenţa noastră de vârstă şi mi-am spus că era culmea. Nu mergea, se clătina. Odată ajunşi, am dat drumul la muzică şi-a pus pantofii, am luat-o de talie şi am început să dansăm în tăcere. Nu întâmplător alesesem acest tangou. Coregrafia din camera ei îmi dezvăluise totul.

Pe fila următoare — *Gelozia*, muzică de Jacob Gade, text de André Mauprey:

Te-am văzut / Seducătoare, mai mult goală / Dansând cu fierbinţeală! / Înşelătoare, insolentă! / Trupul îţi fremăta / Părea să spună da / Uimiţilor dansatori. / Fără dragostea ta / Nimic nu poate exista! / Trezesc în inima ta / Batjocura... / Gândeşti: Ce smintit! / Sunt înnebunit / Căci fără să vreau / Iubesc parfumul tău ameţitor / Iubesc înşelăciunea ta / Şi uneori să fug aş vrea / Crezând că astfel voi scăpa. / Când te apropii de mine / Sunt subjugat, ştii bine. / Îţi sorb sărutarea fierbinte / Ştiind că al tău zâmbet crud mă minte!

Languroasă / După o noapte amoroasă / Eu te veghez / Chiar şi când visezi / Ochii tăi sunt misterioşi / Ah, de ce, spune, / Nu pot citi în tine? / În aste clipe minunate / Văd că mă vrei / Dar iute te suceşti / Mă păcăleşti, / Crezi că nu ştiu? / Nu mă minţi! / Sunt înnebunit / Căci fără să vreau / Iubesc

parfumul tău amețitor / Iubesc înșelăciunea ta / Ești elixir îmbătător / În
zadar lupt / Sunt condamnat, / Mai tare decât gelozia / Mă mână dragostea,
nebunia / Spre trupul tău adorat. (N. tr.)

JALOUSIE

TANGO TZIGANE

pour Chant seul & Accordéon

Paroles de
ANDRÉ MAÛPREY

Musique de
JACOB GADE

Tango 8

Je t'ai vue — Séduisante et
Lan-goureu-se A-près u-ne
pres-que nu-e Danser, ar-den-te! En-jô-leuse, impu-
nit fièvreu-se, Je te sur-veil-le Même quand tu som-
den-te! Tout ton corps — Frémis-sant aux trou-
meil-les Mais tes yeux — Pour moi res-tent mys-
blants accords — Semblait di-re: oui! Aux danseurs é-blou-
té-rieux — Ah! dis-moi pour-quoi Je ne puis lire en
-is — Sans ton a-mour, tu sais
toi? Je vois qu'en ces doux ins-
bien — Qu'il n'exis-te rien! Mais je ne sens dan-son-
tants — Tu m'aimes pour-tant! Mais un ver-ti-go te

Copyright 1926 by Edition Charles Brull, Paris.

Copyright 1929 by Edition Charles Brull et Editions Max Eschig, Paris.

Pour les pays de langue française:

EDITION CHARLES BRULL, Paris.

EDITIONS MAX ESCHIG, 48 rue de Rome et 1 rue de Madrid, Paris.

Pour les pays de langue allemande:

Edition Karl Brüll, Berlin W 50, Kurfürstendamm 230

Pour la Scandinavie: Gade de Waruy, Copenhague

Tous droits d'exécution de traduction
de reproduction et d'arrangements
réservés pour tous pays

FA min. 3 RÉ 5 dim.

cœur — Qu'un plaisir mo-queur. Tutois pen - ser
prend — Et tu te re - prends Quit trompes - tu?

DO min. RÉ 5 dim.

Quel in - sen - sé! Oui, je suis fou, Car mal - gré
N'eme mens plus je suis ja - lous Et mal - gré

SOL Refrain *p dolce* DO SOL 7

tout: — J'ai - me ton par - fum qui me gri -
tout: — J'ai - me ton par - fum qui me gri -

DO SOL 7

- se Je t'ai - me mal - gré ta traî - tri - se Par
- se Je t'ai - me mal - gré ta traî - tri - se Pour

DO R.F. 7 dim. 3 SOL 7

fois de par - tir je fais le ser - ment — Croy - ant fuirain.
moi tu n'es plus qu'un philtre di - vin, — Et con - tre son

DO SOL DO

- si mon affreux tourment — Tu n'as près de moi, qu'à pa -
char - me je lutte en vain. — Vers toi tou - te ma fré - né -

SOL 7 DO

-rai - tre, A - lors tu re - prends tout mon é -
- si - e Plus for - te que ma ja - lou - si -

SOL 7 DO 7 FA

-tre Je bois ton bai - ser - ten - ta - teur M'é - ni -
- e Me livre à ton cœur pour tou - jours En es -

RÉ 5 dim. DO RÉ min. SOL DO

-vrant d'un a - mour que je sais trop men - teur! —
-clave im - plo - rant de ton corps tout l'a - mour! —

Îi simțeam trupul relaxându-se când Lisandra mi-a pus această întrebare care m-a convins în final că nu mă înșelasem.

— Soția ta nu este geloasă că dansezi cu alte femei? Că ziua întreagă nu faci decât să treci de la o femeie la alta?

— Ce întrebare ciudată, e meseria mea, Lisandra.

— „E meseria mea” nu înseamnă nimic. „E meseria mea.” Meseria noastră suntem noi. Răspunde-mi la întrebare Pepe.”

— Nu știu. Soția mea nu este geloasă. Sau nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— Poate că nu ți-a spus-o? Crezi că îți cunoști bine soția? Crezi că îți dezvăluie toate gândurile ei? Știi bine că nu este posibil, că așa ceva nu este posibil între două ființe umane. Fii cinstit.

Atunci da, „să fiu cinstit”, nu m-am întrebat niciodată dacă e geloasă.

— A, da? Cât egoism. Ei bine, te întreb eu. Soția ta are motive să fie geloasă?

Lisandra nu ceda, mă ținea strâns de mână. Am vrut să glumesc.

— Nu vezi câți ani am? Soția mea nu are motive.

Dar Lisandra era imună la rațiune, imună la umor. Se dezlănțuise.

— Nici vârsta nu spune nimic. Și, pe urmă, ții cursuri de ani de zile, așadar a fost o vreme în care acest răspuns nu-și avea rostul. Jură că n-ai avut gânduri necurate dansând cu o femeie. Jură că nu ți s-a întâmplat niciodată. Nu cred în proximitatea dintre un bărbat și o femeie fără ca gândurile acestea să nu îți treacă prin minte. Chiar și un drum cu liftul e de ajuns pentru a-ți veni astfel de gânduri. Hai, jură.

M-am gândit la Mariana și n-am putut să jur. Am continuat să dansez. Nu trebuia să o opresc. Ar fi fost ca și când ai fi trântit capacul unei cutii muzicale, oprindu-i melodia. Am vrut să o fac să vorbească, trebuia să o ascult până la capăt. A continuat și mai îndârjită.

— Vezi, chiar și tu, Pepe, ai avut astfel de gânduri.

Vocea Lisandrei picura în urechea mea ca o otravă. Era ca un monstru care îți taie calea și te forțează să te gândești la tot ceea ce este mai rău în viața ta sau la ceea ce a fost mai bine, dar nu, doar la ceea ce a fost mai rău. Îmi aduceam aminte de Mariana, aproape că o uitasem, tocmai eu care credeam că nu o voi uita niciodată. Mariana fusese eleva mea, de îndată ce se mișca o doream, de îndată ce se oprea, o doream, nu puteam fără ea, fără trupul ei. Dar n-am ieșit niciodată din sală. Mereu aici, da, mereu aici. Trădarea mi se părea probabil mai puțin gravă, în afara realității. Mariana nu o concura pe soția mea, nu, era muza mea. Cred că așa gândeam, deși pe vremea aia nu gândeam, pur și simplu făceam dragoste. Și era actul unui bărbat de cincizeci de ani pe care teama de regrete îl păzește de remușcări. Mi-am înșelat soția cu Mariana aproape zilnic timp de un an. În ultima lună, Mariana mă lua de mână și mă conducea: își lipea spatele sau pântelele de ușa sălii și o iubeam acolo, nu mai aveam dreptul să o iubesc decât acolo, știam că era felul ei — ea care nu cerea niciodată nimic — de a-mi cere să o duc în altă parte, locul iubirii noastre i se părea prea strâmt. O mână ținută pe mine și o alta pe încheietura mâinii mele, era felul ei de a-mi cere să ies sau poate că era un semn că ezita între libertatea ei și mine sau pur și simplu un semn al despărțirii, habar n-am. Dar am iubit-o și mai mult pentru că a știut să-mi scape, să scape de acest sistem odios în care o închideam, a făcut alegerea bună.

— Vittorio mă înșală.

Apoi Lisandra a început să vorbească. Ba chiar să divagheze. Brusc. Fără să o fi întrebat ceva. La fel de brutal ca și când s-ar fi dezbrăcat fără ca privirea mea să o fi invitat să o facă.

Sunt bolnavă.

Nu a început dintr-odată. Dar de la întâlnirea noastră am simțit ceva.

Prima criză a fost acum mai bine de trei ani. La hotel. Plecasem câteva zile la Pinamar. Cam pe la mijlocul sejurului nostru. Cinasem în doi. Nu mai țin minte despre ce am vorbit, dar am vorbit mult. Totdeauna mi-a fost teamă să nu-l plictisesc, dar atunci nu cred că l-am plictisit. În fine, nu pe de-a-ntregul. Apoi am urcat în cameră. Vittorio a dat drumul la televizor iar eu am luat o

carte. Deodată, în spatele nostru, îndărătul tăbliei patului, s-au auzit niște gemete ușoare. Apoi nu a mai încăput nicio îndoială. Erau precise, spontane. Strigăte scoase în timpul unei partide de sex. Nu îndrăzneam să întorc paginile. Mi-era teamă să nu produc foșnetul ridicol al paginilor. Era teribil, era îngrozitor. O oglindă pusă în fața noastră. A nimicniciei noastre. A lipsei celuilalt. Plăcerea aceasta atât de aproape ne arăta letargia noastră sexuală. Nu am glumit, poate că ar fi trebuit. Tăcerea devenea insuportabilă. Tăcerea noastră. Căci în jurul nostru nu era liniște. Patul scârțâia, se izbea de perete. Simțeam cum începe să o dorească pe acea străină. Eram sigură că ar fi preferat să fie dincolo. Mai degrabă cu ea decât cu mine. O noapte folositoare, o noapte de care și-ar aminti. Priveam așternuturile. Puteam să jur că are erecție. M-am gândit să fac o baie, dar m-am temut ca susurul apei să nu intensifice zgomotele, gemetele. Nu aveam decât un singur gând: să le sufoc. Mi-am spus că va profita de prilej ca să se masturbeze. Ca la un film porno fără imagini. Oare ce fel de femeie avea să-și imagineze? O brună? O blondă, fără îndoială. Da, o blondă. Și el preferă blondele. Așa cum unii preferă ceea ce este sărat mai degrabă decât ceea ce este dulce. Atunci de ce m-a ales pe mine? O brună. O greșală din foaia de parcurs? Oare ce fel de femeie avea să-și imagineze? Una slabă? Una grasă? Una cu sânii mari? Sau una cu sânii mici, dar cu sfârcuri ascuțite, sumețite? Dar poate că nu o femeie imaginară. Ci una reală. Pur și simplu. Una pe care a zărit-o în timpul zilei. Recent. Ultima femeie întâlnită care îi trezise dorința. M-am gândit la fata de la recepție. Și brusc mi-au venit în minte imaginile atroce ale împreunării lor. Când Vittorio a stins lumina, mă gândeam doar cum să ies din cameră. Mă rugam să se oprească. Întunericul făcea și mai clare sunetele. Se auzeau și alte sunete, ca niște cuvinte îngăimate printre gemete, dar nu erau clare. Aveam impresia că peretele se subția. Îmi spuneam că va dispărea și că ne vom trezi cu paturile lipite. Patul în care unii făceau amor și patul în care noi ne plectisem. Ea gemea atât de mult și atât de bine. Mi-am spus că era, cu siguranță, mult mai bună la pat decât mine și am început să mă gândesc la fetele care erau mult mai bune la pat decât mine și m-am simțit vinovată. Față de el. Și eu voiam să îi ofer nopți de care să își aducă aminte, altminteri la ce bun atâtea nopți? Dar nu puteam. Nu mai puteam să o fac. Povara obișnuinței. Pielea noastră se atinge. Aveam doar acest contact imobil. Dar nici nu voiam altceva. Nu suportam trupurile noastre fără viață, inerte, nu aș fi suportat nici trupurile noastre excitate. El a avut inițiativa. Mânia m-a penetrat odată cu sexul lui. Cu cine făcea amor? Pe cine avea în spatele pleoapelor lăsate? Poate că, dacă m-ar fi privit, m-aș fi liniștit, mi s-ar fi părut că sunt acolo, nu că lipsesc, eram sigură că făcea amor cu ea, cu străina de dincolo de perete, nu cu mine, că își

potrivește ritmul mișcărilor cu oftaturile ei, nu cu ale mele, ca și cum, folosindu-se de mine, încerca să pătrundă dincolo și să penetreze corpul celeilalte, eram adjuvantul unei îmbrățișări care nu există, care nu va exista niciodată, un medium, un instrument care îi permite să juișeze, prin intermediul meu, nu împreună cu mine, o îmbrățișare fantasmagorică și, prin urmare, mai minunată decât realitatea. Mai minunată decât mine. Căci eu eram realitatea lui. Iar eu am vrut întotdeauna să fiu fantasma lui. Nu *realitatea* lui, urăsc acest cuvânt. *Realitatea*. Gemetele mele nu erau la fel de valoroase ca gemetele pe care le auzeam, erau mai puțin autentice, mai puțin lacome, mai puțin expresive, mai puțin orice. În timp ce simțeam sexul lui mișcându-se în mine, mi-am reamintit că în timpul cinei s-a crispat când am luat o bucățică din farfuria lui. Înainte mă îndemna să gust. Atunci mi-am dat seama că exista un înainte. Iar noi ne aflam după. Atunci am știut că l-am plictisit. Era plictisit fără să știe de ce. Timpul trecuse pentru noi, peste noi. Când iubirea începe, undeva, o clepsidră este întoarsă și ne îndreptăm neobosit spre sfârșit. Înainte am fi făcut dragoste și nu i-am fi auzit. Sau poate că am fi râs. Clepsidra iubirii fusese întoarsă. Am vrut să părăsesc hotelul a doua zi de dimineață.

- De ce vrei să mergem la alt hotel? Țsta e foarte bun.
- Nu vreau să merg la alt hotel.
- Dar ce vrei?
- Să merg acasă.

Începe ca o criză de spasmofilie. Gâtul ți se usucă. Pieptul se contractă pe dinăuntru. Bătăile inimii se accelerează. În acele momente inima nu mai este la locul ei știut. Era normal ca Vittorio să mă ducă la gelozie, era scris. Am simțit-o acaparându-mă, ducându-mă la nebunie. Cred că de atunci mi-am pierdut respirația obișnuită. Inima mi s-a deplasat. Avea un ritm nesănătos. Un tempo nesănătos. Cu excepția, poate, a momentelor în care dansez. Atunci respirația mea este liberă.

- Fă ceva să înceteze. O, nu, nu mai tare. Tăceți.
- Dormi?

Dormea. Ceilalți continuau să facă amor, noi deja isprăviserăm. Mi-am spus că nu doarme, voia să îl las în pace, să-i asculte liniștit, mi-am zis că dacă nu îl satisfăcusem, atunci putea să o ia de la capăt. Dar alături. Dincolo de perete. Gelozia nu se evaporase odată cu ejacularea lui. Nu, se instalase definitiv. Gelozia nu-l alege pe cel sau pe cea în care va încolți, este ceva mult

mai suspect, mai colectiv, mai ucigător. Nu vrea să distrugă o singură persoană, vrea să distrugă un cuplu. Și tot ceea ce are legătură cu el. Iar gelozia nocturnă a devenit diurnă. Nu a vrut să ia micul dejun în cameră.

— Hai mai bine la restaurant.

— De ce?

— Așa.

— Păi de ce? De obicei îl luăm în cameră.

— În cameră aduc cafeaua rece, la restaurant e caldă.

Voia să o vadă. Pe fata de alături, să o prindă pe retină, pentru depozitul lui de fantasme, voia să îi vadă chipul, trupul.

— Să stăm acolo.

— Dar e chiar în mijloc.

— Așa suntem mai aproape de bufet.

Nu vrei s-o ratezi, așa-i? Mi se părea că privește toate femeile care se agitau în jurul bufetului. Care dintre ele era acea străină? Cea cu care își petrecuse noaptea. Era una. Mai frumoasă decât altele. Am hotărât că era ea. Îmi plimbam privirea de la unul la celălalt, construind un cuplu mai real decât cel pe care îl forma cu mine. Îmi venea să-l plesnesc.

— La ce te uiți?

— Mă uit să văd dacă au adus și somon.

Mincinos. Obsedat. O privești. Ți-ar conveni să i-o tragi, nu? Imediat, pe masa cu gustări, în timp ce ea ți-ar umple gura cu o bucată de somon, tu i-ai umple fundul. Hai, ce mai aștepti?

— De câte ori o să mergi să iei ceva?

— Ce ai în dimineața asta? N-am dreptul să mănânc?

— Ar fi trebuit să îmi spui că ai venit aici pentru bufet.

— OK, OK, mergem, o să ieșim la aer, asta o să te calmeze, urc în cameră să iau un pulover, poți să mă aștepti aici dacă vrei.

— De ce?

— De ce ce?

— De ce vrei să te aștept aici?

— Nu știu... ca să nu te oblig să urci iar.

— Bineînțeles...

— Cum adică „bineînțeles”?

— Urc. Și eu vreau să-mi iau un pulover.

— Vrei să ți-l aduc eu?

— Tu chiar nu vrei să urc și eu în cameră sau ce?

— Urcă dacă vrei, dar nu te mai lua de mine.

Crezi că nu am priceput ce vrei. Vrei să te întâlnești cu ea. Să o privești liniștit fără să te vadă. Ei ieșeau din camera lor tocmai când noi intram într-a noastră. Cuplul. Evident că nu au luat micul dejun fiindcă și-au tras-o.

— Ți-ai dat seama cum o priveai?

— Pe cine?

— Pe fata care ieșea.

— Nu mă uitam la ea.

— Ai vrea să fii în camera ei, nu? Ai prefera să fii cu ea?

— Ce tot spui?

— Nu face pe niznaiul.

E pentru prima dată când îl pălmuiesc. Mâna și-a luat, pur și simplu, zborul. Trupul mi-a fost cuprins de o căldură nebună. Ura. După ce l-am insultat, am urlat la el.

Uneori îmi dădea pace, dar numai ca să o ia de la capăt, cu și mai mare intensitate, ca să mă nimicească, distrugătoare. Absolut distrugătoare. Am știut că îl voi pierde pe Vittorio. Și alta îmi va lua locul. Îi va oferi ceva nou, noutatea pe care nu i-o mai puteam oferi. Implacabilă, asemenea apei care se întinde, gelozia s-a întins pretutindeni, a ocupat cel mai infim interstițiu al vieții, al rațiunii, al emoțiilor mele. Al identității mele.

Spaime multiple, permanente.

O femeie pe stradă, văzută din spate sau din față, o femeie așezată, o chelneriță, o vânzătoare, o asistentă, o farmacistă, o blondă, o brunetă, o tânără, o doamnă coaptă, o femeie pe tocuri, una în pantofi fără toc, o femeie văzută la o petrecere, o scena într-o seară, când îi stăteam în poală, prietenul lui cel mai bun i-a dat o palmă pe genunchi ca să-i semnaleze că a intrat o frumusețe în încăpere, numai că n-a fost atent și m-a bătut pe mine pe genunchi, ce umilință, oare câte semnale folosesc ca să-și arate unul altuia o bucățică bună? O femeie cu părul lung, una tunsă băiețește, cu ochi albaștri, căprui, verzi, negri, o femeie din tren, o stewardesă, o mironosiță, vânzătoarea de la florăria de unde-mi ia mie flori, căreia ar prefera să-i ofere buchetul, orice femeie, o crainică, o femeie dintr-un film, o scenă când stăteam cu capul pe pieptul lui și am simțit cum îi bate inima mai tare la apariția unei actrițe, nu mai pot să mă duc la film cu el, nu mai pot să merg cu el la teatru, mă gândesc la fantezmele lui cu actrițele, nu pot să văd cum se uită la ele, cum le măsoară, cum le dezbracă din priviri, oare cum își imaginează el personajele feminine din cărți, cu ce femeie din viața reală seamănă, o femeie pe catafalc, una cu

pistrui, fiica vecinei, n-are importanță, toate au un aer de noutate, un farmec aparte, vorbesc altă limbă, au alte obiceiuri, o suedeză, o italiancă, o asiatică, promisiunea unor cuvinte noi, o șoferiță la stop, o fată pe care o vede în fiecare dimineață la brutărie, fata care aduce piesa pentru frigiderul stricat.

Alt sex pe care să-l penetreze, de dragul schimbării.

Femeile astea sunt ca o haită de lupoaice, le-am pierdut numărul. Ca lupoaicele, calcă fiecare în urma celei de dinainte.

Aș vrea să am puteri supranaturale, fiind în același timp femeia lui de zi cu zi. Să mă metamorfozez în funcție de cele care îi plac. Să am această putere. Să mă prefac în cea de care e atras, apoi în următoarea. Să nu-i arăt mereu același chip. Să mă transform în ritmul dorințelor lui. Să-i ofer toate femeile, rămânând însă Unica. Viața ne face unici, ne impune să fim mereu aceiași. Același zâmbet. Același răs. Aceeași privire. Aceleași mâini trecând prin același păr. Aceleași picioare. Aceleași brațe care se întind. Aceleași căscături. Aceeași voce. Aceeași spinare. Aceiași dinți. Aceeași piele. Aceiași sâni. De câte ori nu ne săturăm de noi înșine, cum să nu-i plictisim pe ceilalți? Cum să nu se sature de mine? De unde scânteii, când totul rămâne neschimbat?

Sunt mereu de veghe, așteptând un dezastru. Ca marinarul care știe că va fi furtună. Sunt mereu alarmată. Mereu pândită de primejdii.

Masa la restaurant nu-mi tihnește decât dacă el se așază cu spatele la sală. Fiecare pas e un chin, îi pândesc privirile, mă uit peste tot, așteptând să se arate dușmanca. Rețin imaginile, le examinez. Caut amănuntul, dovada că Vittorio se simte atras de alta. Scânteia din priviri. Știu foarte bine scânteia asta, pâlpâirea de-o clipă, nașterea dorinței. Ce gânduri îi trec prin minte? Sunt sigură că și le amintește când face dragoste cu mine, ca să nu se plictisească. Tare aș vrea să știu ce gândește când facem dragoste, aș vrea să inventez aparatul care să vadă ce e în mintea celui alt când faci dragoste cu el. Disimularea și simularea ar deveni imposibile. Ce de surprize ar apărea! Nici când mă plimb singură nu am pace, mă tot uit ce femei l-ar putea atrage, sunt mereu tulburată. Le identific pe cele care l-ar putea seduce. Mă copleșește disperarea până și la vederea unei fetițe. Drăgălașă. O drăgălășenie care promite. Poate că peste zece, cincisprezece ani o să mi-l ia pe Vittorio. Îi va oferi noutatea, în vreme ce eu îi ofer repetiția. Când mă trezesc în toiul nopții, gândul îmi zboară imediat la el. Când suspină în somn, eu aud ce visează. Îmi

imaginez toate fapăturile care îi populează fantasmele. Și nu frumusețea lor mă înnebunește, ci faptul că eu nu apar niciodată în acele vise. Nimeni nu pofteste la ceea ce are.

Oare cine a fost prima care l-a îndepărtat de mine? Pe care a privit-o când a încetat să aibă ochi doar pentru mine? Înstrăinarea nu a fost brutală. Dezîndrăgostirea e treptată. Înainte să nu mai iubești pe cineva, îl iubești mai puțin. Tot mai puțin. Dar nu-ți dai seama de asta. Relația devine caldă, cotidiană, obișnuită, pragmatică, nici măcar rațională, căci nu te gândești la ea. Sunt unii care pot trăi fără dragoste nebună, dar eu una nu pot. Nu pot fără dragoste nebună. Iar dezîndrăgostirea lui mă va ucide. Într-o zi, la scurt timp după ce ne-am întâlnit, mi-a spus că nu se mai poate uita la alte femei. N-ar fi trebuit să-mi spună asta. Plăcerea imensă pe care am simțit-o atunci nu compensează disperarea care m-a copleșit în clipa când l-am surprins într-o zi privind-o pe alta. L-a îndepărtat de mine un surâs. Apoi niște ochi. O privire. Un păr prins în coadă. Un cuvânt. Un surâs. Niște sâni. Răspândite în tabloul general al femeilor de pe lumea asta. Și nici măcar nu și-a dat seama.

Am vrut să evit inevitabilul. Folosesc altă pastă de dinți decât el, alt săpun, alt șampon, căci aceste lucruri de zi cu zi anulează pH-ul, șterg diferențele dintre pielea mea și a lui. Ca un parfum pe care nu-l simți când e dat și altul cu el. M-am decolorat treptat, ca să ajung la blondul provocator, dar e prea târziu, nu are niciun efect, pentru că e vorba de mine, iar fidelitatea nu ține de culoarea părului. Nu mai am ce să fac. Nu doar zgomotele asurzitoare anunță dezastre, ci și cele slabe, sau chiar tăcerea. Nu există anticameră la nenorocire, nenorocirea lovește pe neașteptate.

Vittorio s-a îndepărtat de mine. Spune că nu-i adevărat, dar eu știu. Simt. Mă minte. Are un miros scârbos în cuta bărbiei. Cuta de sub gură. Se spală, dar locul ăla nu se poate curăța. Cuta bărbiei. Îl simt. E un parfum, de fapt, nu un parfum, un miros de femeie. Mirosul femeii ăsteia nu mai iese din el. Am vrut să controlez, să prevăd, să previn. Întâlnirile. Ieșirile în oraș. Călătoriile. Dar nu l-am putut împiedica să profeseze. Sunt sigură că acolo a întâlnit-o. Sunt sigură că e o pacientă. Lucrurile se repetă. A găsit-o acolo unde m-a găsit și pe mine. În același loc. În aceleași împrejurări. L-am luat de la altă femeie, de ce nu mi l-ar lua alta la rândul ei? Era inevitabil. Nici n-are cum să fie altfel. Singuri în cameră. E legea ușilor închise. Proximitatea fizică repetată. Apare latența sexuală, e un fapt, o realitate jucată. Subînțeleșuri împuțite... Știu eu de-a ce se joacă ei acolo. Se aud râsete, nu vin ele la cabinet pentru că au

probleme, înainte, între şedinţe, băga capul în dormitor, schimbam câteva vorbe, mă săruta, dar acum face drumuri doar între uşa de la intrare şi birou. Drumul lui nu se mai bifurcă spre mine. Îi ascult paşii. Cum conduce o pacientă. Dacă se grăbeşte înseamnă că o aşteaptă pe alta. Dacă merge încet înseamnă că îi place de ea. De luni de zile îi ascult telefonul din birou. Dacă aş putea, aş instala acolo o cameră de luat vederi. Ca să văd tot. Ca să ştiu tot. Sunt atentă la inflexiunile vocii, la lapsusurile lui. Vreau să-i citesc gândurile, numai la asta-mi stă mintea. Totul are o semnificaţie. Sunt un detector de minciuni căruia i se spun numai minciuni. Se gândeşte la alta, sunt sigură, nu mă mai ţine mereu de mână, găseşte tot felul de pretexte. Spală vasele. Citeşte ziarul. Se şterge la fund. Cred că gura mea, de care nu se mai sătura pe vremuri, putea, a căpătat izul acru şi stătut al gurilor nesărutate, neiubite. O dată pe săptămână se vede cu ea, sunt sigură, spune că se duce la film, la teatru, că dacă eu nu vreau să merg nu înseamnă că el n-are dreptul. Am căzut în capcana întinsă de mine. Gelozia mea i-a oferit pretextul să mă înşele netulburat. Deja a început să iasă de două ori pe săptămână. În curând o să vrea în fiecare seară. Să iasă fără mine. O să vrea să plece. Nu contează cu cine, nu-mi pasă cine e şi cât de bine arată. Nici cea mai uluitoare frumuseţe nu poate reţine un bărbat, pe el îl interesează noutatea. Când suntem atraşi de ceva frumos, ne atrage de fapt noutatea. Iar frumuseţea, dacă nu păleşte, îşi pierde oricum farmecul şi în câteva luni ajunge să plictisească. Nu e nimic extraordinar în această succesiune de iubiri. Fata asta la care se duce joia nu înseamnă nimic. E doar dovada că el nu mă mai iubeşte, sau că mă mai iubeşte, dar nu-i mai sunt de-ajuns, ceea ce e tot aia. Nu contează cine e, în câteva luni o s-o lase şi pe ea. O să-l plictisească şi ea, dar asta nu mă consolează, eu sufăr oricum. S-a terminat. Şi cât ne-am iubit.

Mi-e dor de „noi”. Vreau să mi-o trag. Cu el. Sunt obsedată. Dar numai cu el. Aş vrea să fiu obsedată să mi-o trag cu oricine. Să-mi găsesc un amant. Apoi altul. Să-mi placă de toţi şi de toate. Atunci mi-ar fi uşor să înţeleg faptul că are o amantă. Că doreşte alte femei. Aş da orice să mai facem o dată, ultima dată, dragoste aşa cum făceam la început. Ce bine era. Cum de ne iese aşa prost acum? Rar, fără chef. Când facem dragoste, deschid ochii şi îi privesc pleoapele lăsate. Am orgasm numai când mi-l imaginez în braţele alteia. Bărbatul şi-o trage şi acasă, chiar dacă are pe alta. Şi-o trage unde se poate. E limpede. Dacă vrei să vezi. Totul e deci sortit eşecului? Pe vremuri toate femeile leşinau, dar acum nu mai leşină niciuna. Unde sunt sărurile? Unde sunt femeile? Femeile sunt peste tot, dar au devenit puternice, frumoase. Eu de ce n-am reuşit? Cei a căror dragoste nu moare mor din dragoste. Mă descompun. Frica îngreunează.

Sunt mai grea, deși nu m-am îngrășat. Nu e grăsime. Nu e apă. E frică. Frica îngreunează. Simt când dansez. Nu mai am ușurință. Mi-e frică să nu-l pierd pe Vittorio. Gelozia apasă gândurile, dar și trupul, mușchii și nervii mei sunt atenți la el. Plini de el. Trupul meu ascultă de poruncile geloziei. Mă sufoc.

M-am gândit de multe ori ce-ar fi dac-ar muri. Nu dintr-un instinct criminal, ci din instinct de supraviețuire. Sunt într-un asemenea pericol încât vreau să-l elimin. Ca să-mi regăsesc liniștea, ca atunci când oprești muzica. O oprești ca să redevii calm. Dar până și ideea morții lui îmi trezește gelozia. Îmi închipui că spiritul lui cu puteri supranaturale se va strecura peste tot ca să le privească, goale la duș, în brațele altcuiva, Vittorio Strigoii, cel cu o mie de iubite. Scârbit de mine, sătul, pe mine nu m-ar bântui.

Femeia de dinaintea mea. Cea cu care mă înșală. Și cea pentru care o să mă lase. Nu am unde să mă ascund. Nici în trecut, nici în prezent, nici în viitor. Nu am niciun refugiu temporal. Nu mai am nimic. Aș vrea să-mi întâlnesc dublul, ca să stăm de vorbă, și contrariul meu, ca să uit. Mă sufoc. Gelozia pârjolește creierul. Partea dreaptă a capului mă frige. Electricitatea neuronilor. Prea multe imagini, prea multe lucruri imaginate, prea multe fantezii. Mă doare ochiul drept. Aș vrea să-mi pot fotografia creierul. Să găsesc aria geloziei, să mi-o extirp. Vreau un clește, un cuțit, un silex, să mi-l vâr în creier și să tai. Gata cu terminațiile nervoase. Dar nu poți supraviețui geloziei. Ea ucide. E o coridă. Picadorii împung, împung, împung. Vezi roșu, roșu, roșu. Sunt taurul înnebunit, care nu poate să trăiască decât liber, dar a fost dus într-un loc împrejmuț, în arena unde îl întâmpină cei care-l privesc murind.

- De ce dai mâna cu pacienții și când vin, și când pleacă?
- De ce?
- Exact. De ce?
- Nu știu, așa s-a nimerit.
- O faci ca să le atingi, nu-i așa? Spune drept!

Mă întreb mereu la care din ele se gândește când se masturbează. Poate că nici nu se spală pe mâini după ce a atins-o și se masturbează.

Fac tot ce pot ca să mă stăpânesc. Să disimulez. Încerc să țin totul în mine. Cât mai mult. Și răstălmăcesc adesea certurile noastre, mă folosesc de orice alt motiv din viața de zi de zi ca să-mi vărs ura, stimulată de fapt de gelozie. Dar uneori izbucnește. Dă pe dinafară. Explodează. Este îngrozitor. Geloziei nu-i place discreția, gelozia le face pe victimele ei furioase și doar atunci exultă.

Gelozia pornește din minte și sfârșește în trup. E ca un puseu care urcă în mine. Într-o secundă. Care se împrăștie în mâinile mele. Un puseu rece și în clipele acelea aș vrea să îl snopesc în bătaie, să îl ucid. Să țip, să urlu, să-l lovesc. Să înceteze, să înceteze să-și mai bată joc de mine, să-mi spună, să mărturisească, să vorbească, să aleagă. — *Hai, hai, tot nu ai altceva în minte, hai, pleacă, nu-mi datorezi nimic, șterge-o.* Să-i zdrobesc sexul, să i-l răsucesc și să-l strivesc. Dacă Vittorio ar ști ce este în mintea mea, ar fugi, nu își poate închipui ce se află acolo, nu poate. Gelozia este o boală mintală, masca tuturor defectelor umane, răutate, ură, mizantropie, împietrirea inimii, egoism, lăcomie meschină. Iar cel mai rău este că simți că înnebunești. Fiindcă simt că înnebunesc. Și să înnebunești nu are nicio noimă.

Desigur că am încercat să mă vindec. Am încercat totul. Dar de gelozie nu te vindec, atunci când ești conștient de ea, o diseci, o analizezi, încerci să o justifici, să o explici, dar nu te vindec. Pentru că am citit toate cărțile despre gelozie, le-am citit pe toate, pe toate pe care le-am găsit în biroul lui, toate cărțile, toate capitolele, toate notele de subsol, încercând să găsesc acel ac în carul cu fan care să-mi permită să mă extrag din acest cerc blestemat, să mă vindec. În cărțile acelea, geloșii au două alternative: fie sunt „infideli refuțați”, fie sunt „homosexuali refuțați”. O persoană refuțată, asta sunt. Dar, trecând peste explicațiile mediocre, scrierile despre gelozie nu te vindecă, ele doar constată. „Nicio consistență a temeiurilor narcisiste.” Când Vittorio a intrat în mine, când m-a sărutat pentru prima oară, mi-am simțit trupul abandonându-se și retrăgându-se în favoarea acestui trup diferit, al lui într-al meu. Bărbatul acesta a devenit sângele meu. Poate din cauza copilului pe care nu l-am avut niciodată. Acum știu. Nu gelozia te face nefericit, nefericirea te face gelos. Important este să știi ce tip de nefericire ne face geloși. Iar eu cunosc această nefericire, cunosc rana aceasta. Totdeauna ai motive să fii ceea ce ești. Iar eu știu din ce motive sunt ceea ce sunt.

De aceea nu-i port pică lui Vittorio. Nu-i pot cere ceea ce nicio ființă umană nu poate oferi. Cer prea mult. Nu el este călăul. Eu sunt tiranul. Dar nu voi fi închisoarea lui. Nu voi deveni cea pe care nu o poate părăsi. Îl voi lăsa să plece fără să lupt deoarece în iubire a lupta înseamnă să fi pierdut deja. Vreau să am curajul să plec. Mi-am făcut valizele de mai multe ori. Dar o ură furioasă izbucnește în mine. Mă crispează. Și îmi vin în minte o sumedenie de idei. Unde este? Mi-l închipui fericit, râzând pentru că a uitat de mine, nu mai sunt în gândurile sale, în viața lui, nu mai sunt, am dispărut, se bucură fiindcă se gândește la o alta, fără să mai vrea altceva pe lume, satisfăcut de o alta. Atunci

despachetez, rămân și plâng. Visez să am puterea de a pleca și visez să pot rămâne cu el toată viața. Mi se pare că astfel aș fi, în sfârșit, fericită. Să văd, fără să fiu văzută. Gelozia, un „candaulism refulat”, nu știam ce înseamnă, atunci am căutat în cărți și am găsit această listă.

Abasiofilie — Interes erotic repetat, intens, incoercibil, care constă în alegerea unui partener/ a unei partenere care nu se poate deplasa decât folosind un scaun cu roțile sau un alt tip de sprijin pentru a merge.

Acomoclitism — Atracție sexuală pentru pubisul ras.

Algorasmie — Excitare sexuală provocată de fantasma inspirată de o altă persoană în timpul unei relații sexuale.

Axilism — Atracție sexuală pentru axile.

Baubofilie — Interes erotic irezistibil care implică dorința unei femei de a-și arăta organele genitale. În mitologia greacă, Baubo și-ar fi ridicat fusta ca să-i arate organele genitale zeiței Demetra, care suferea din cauza dispariției Persefonei, fiica ei, răpită de Hades, zeul morților.

Candaulism — Excitație sexuală provocată de privirea partenerului în timp ce întreține o relație sexuală cu o a treia persoană (sau mai multe).

Coreofilie — Excitare sexuală provocată de dans.

Dendrofilie — Atracție sexuală pentru copaci.

Emetofilie — Atracție sexuală pentru vomă.

Enditofilie — Excitare sexuală provocată de întreținerea de relații sexuale cu o persoană îmbrăcată.

Erotofonofilie — Interes erotic pentru ucigașii sexuali în serie.

Fomicofilie — Interes erotic irezistibil pentru animale mici (șerpi, broaște) și insecte (purici) care se urcă pe organele sexuale.

Godivism — Pulsione care duce la exhibarea călare. Exhibarea pe bicicletă poate fi considerată o formă de godivism.

Hierofilie — Atracție erotică față de lucrurile sacre.

Lactofilie — Atracție sexuală față de femeile care alăptează.

Maieusofilie — Atracție sexuală față de femeile însărcinate.

Meteorofilie — Excitare sexuală provocată de faptul de a fi agățat de ceva.

Ondinism — Erotism urinar; excitare sexuală la subiectul însuși ori la partenerul de același sex sau de sex opus asociată cu acțiunea a urina.

Penterafilie — A fi excitat sexual de soacră.

Podiafilie — fetișism al șorturilor femeilor (și, prin extrapolare, pentru hainele de subretă). Foarte adesea este asociată cu o pasiune nesățioasă pentru iubirea ancilară.

Scatofilie — Atracție sexuală pentru excremente sau pentru execrare.

Siderodromofilie — Excitare sexuală oferită de trenuri; această fantasmă cumulează mai mulți factori: intimitatea compartimentului și a promiscuității la care obligă, exhibiționism fără riscul ca trenul să treacă prin fața locuințelor, dar și trepidațiile trenului.

Somnofilie — Interes erotic repetat, intens, care constă în a iniția un contact erotic (mângâieri, mângâieri orale ale organelor genitale, fără a forța sau a violenta persoana respectivă) cu o persoană care doarme.

Stigmatofilie — Interes erotic repetat, intens, irezistibil, care constă în a căuta un partener erotic având tatuaje, automutilări sau a cărui piele a fost străpunsă pentru a i se insera bijuterii de aur (inele sau tije) în special în zona organelor genitale.

Tricofilie — Excitare sexuală provocată de păr sau de blană.

Zoofilie — Atracție sexuală față de animale, care în unele țări nu este ilegală.

Era să uit.

Pedofilie — Atracție sexuală pentru copii.

Lisandra a pus stavilă acestui șuvoi. Cutiuța muzicală s-a oprit. Brusc. Mișcarea buzelor a încetat. Această litanie abominabilă pe care o știa pe dinafară. Nu mai dansau, încremeniseră amândoi în mijlocul sălii de dans. Pepe o strângea în brațe iar ea, cu capul lipit de pieptul lui, nu mai era decât un trup închis într-o gândire claustrofobă, un trup fără glas, ca după o exorcizare, un trup golit. Ajunsese dincolo de suferință iar Pepe era sufocat. Își lipise mâna pe pleoapele Lisandrei, de parcă ar fi fost moartă. Auzise destul. Reușise să o facă să vorbească, desigur, dar nu îi înțelegea rătăcirea, ar fi trebuit ca și el să treacă prin acest labirint al geloziei pentru a avea cea mai slabă șansă de a-i înțelege suferința. Era cu neputință să vorbească, toate cuvintele îi păreau zadarnice în fața gândurilor pe care Lisandra tocmai i le destăinuise. În mintea lui de-abia se conturau câteva fraze care îi veneau pe buze: *îți imaginezi lucruri neadevărate. Poate că Vittorio nu este vinovat. Poate că îi impui propria ta viziune asupra lumii, proiectezi asupra lui propriile tale temeri, n-ai nicio dovadă că te înșală și, chiar dacă te-ar înșela, nu te părăsește și asta contează, e ceva trecător, te asigur, crede-mă, sunt cel mai îndreptățit să spun asta, și chiar dacă vă veți despărți, nu-i sfârșitul lumii, o să treci peste asta, o să întâlnești pe altcineva, ești tânără, ești frumoasă, ești inteligentă, Lisandra, nu te crampona de iubirea asta, sunt atâtea lucruri frumoase în viață.* Dar Pepe nu a rostit niciun cuvânt până la urmă pentru că, în toată nebunia aceasta, luciditatea Lisandrei era evidentă, știa că încercase din răspuțeri să fie rațională. Tăcerea lui Pepe era o dovadă a neputinței, în niciun caz o dovadă a dezaprobării, cu toate acestea Lisandra astfel o înțelesese. Paranoia, odată instalată, atinge nivelurile sociabilității.

— Crezi că sunt demnă de dispreț?

Cum putea gândi astfel? Pepe a strâns-o cu putere pe Lisandra în brațe ca să îi arate că nu o disprețuiește. Nu strângi cu putere în brațe pe cineva pe care îl disprețuiești. Și a sfârșit prin a vorbi, fără să-și dea cu adevărat seama,

formulând o constatare ce nu atenua durerea Lisandrei, dar care, după părerea lui, o plasa în rândul durerilor care se pot uita. „Ești atât de tânără.” Lisandra s-a arcuit, revoltată: nu putea să trăiască fără Vittorio, nu conta vârsta.

— Aș vrea atât de mult să te pot ajuta.

— Nu mă poți ajuta. Nimeni nu mă poate ajuta.

— Îți faci singură rău, vorbește cu Vittorio, spune-i tot, te poate ajuta, e meseria lui, va înțelege.

— Nu faci psihanaliză cu bărbatul vieții tale. Nu-i mărturisești străfundurile sufletului tău din care el însuși face parte. Nu-i dezvălui imaginea pe care o ai despre el.

— Atunci du-te la altul, du-te la alt psihiatru, sunt destui pe la noi.

Lisandra nu se gândise la asta. Dar se temuse că ei se cunosc, se întâlnesc, înainte de toate indivizii ăștia se știu unii pe alții. Lisandra Puig? A, e soția ta? Și discută între ei, nu ar suporta să devină subiectul unei conversații, o chestiune intelectuală pentru Vittorio. Nu te poți îndrăgosti de o chestiune intelectuală, chiar dacă este ceva obișnuit și frecvent în meseria lor: te îndrăgostești de un caz, dar asta se întâmplă înainte de a te fi culcat cu cel în chestiune. Odată ce te-ai culcat cu acel „caz”, nu are niciun farmec, rămâne o devianță ca oricare alta.

— Atunci du-te la altcineva, cineva care nu este psiholog, du-te la un medic.

Ca să o omoare cu antidepresive, nu, mulțumesc, nu dorea așa ceva. Totuși, într-o bună zi, a mers la un medic. I-l recomandase Miguel, trecuse pe la ei, observase că nu îi era bine și lăsase adresa scrisă pe un bilețel, pe masa din salon, tăcut și discret cum era de obicei. De la radioul din sala de așteptare se auzea *Concertul nr. 23* de Mozart. Lisandra zâmbise. Miguel este un muzician renumit, a crezut că era un semn, a crezut cu adevărat că acel medic o va ajuta. I-a spus că este geloasă. L-a întrebat dacă o poate ajuta. I-a răspuns că nu este atât de simplu. Știa că „nu este atât de simplu”, i-a replicat, voia doar să știe dacă o poate ajuta. Bărbatul a deschis o carte roșie, enormă, și, plimbându-și cu mare repeziciune degetul peste pagini, a început un interogatoriu în toată regula: „Vă deranjează hainele strâmte? Puloarele pe gât? Vă învinețiți ușor? Preferați vinul roșu sau vinul alb? Vă treziți greu dimineața? Aveți bufeuri? De ce vă mișcați tot timpul? Vă deranjează zgomotul produs de corpurile de iluminat? În general, vă deranjează zgomotele cu

intensitate slabă? Suferiți de angină? Vă place să vorbiți despre problemele personale? Când plângeți, o faceți spasmodic? Sau mai degrabă liniștit? Sunteți friguroasă? Aveți nevralgii? Cefalee? Contracții musculare? Menstrele sunt dureroase? Neregulate? Însoțite de crampe?...” Lisandra răspundea la întrebări extrem de concentrată. Cu foarte multă grijă. Nu pricepea rostul întrebărilor. Ar fi vrut ca litania aceasta să nu se oprească niciodată. Și-ar fi putut petrece toată viața răspunzând la aceste întrebări. Dintr-odată i se părea că bărbatul acela era în stare de orice, că o va salva. O ecuație, o alunecare, o scădere, o înmulțire, un rezultat. *Rezultatul.*

- Sunteți claustrofobă?
- Nu.
- Suferiți de amețeală?
- Nu.
- Sunteți...
- De fapt, da, am amețeli. Pe scări. Când cobor.
- Și când urcați?
- Nu. Doar când cobor scările.

Bărbatul a mai continuat o vreme să-și pună întrebările iar apoi și-a închis cartea. S-a ridicat să deschidă un dulăpior ticsit de tuburi transparente pline de biluțe albe. A luat unul dintre ele și a pus câteva într-un plic. „Luați mâine de dimineață înainte să mâncați, o țineți sub limbă.” Lisandra și-a petrecut seara și noaptea fiind sigură că salvarea era în acel plic. L-a strecurat sub pernă spunându-și că a doua zi Zâna Măseluță îi va fi împlinit dorința. Revăzând întreaga consultație în minte, reluând întrebările și răspunsurile cât mai bine cu putință, amintindu-și că trebuia să admită, știa bine că totul venea de aici. *De la scările acelea.*

Nu mai putea să se poarte ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic. Dacă voia într-adevăr să găsească o soluție, fiindcă trebuia să găsească o soluție, știa bine că trebuia „să privească adevărul în față”. Exact aceste cuvinte i le-a aruncat lui Pepe cu violență. Brusc. Dintr-odată eliberată de delirul geloziei sale.

— Vrei să mă ajuti, Pepe? Poți să mă ajuti. Ești singurul care poate să mă ajute. Împreună cu tine pot să merg acolo. Pot să o fac dacă mă însoțești.

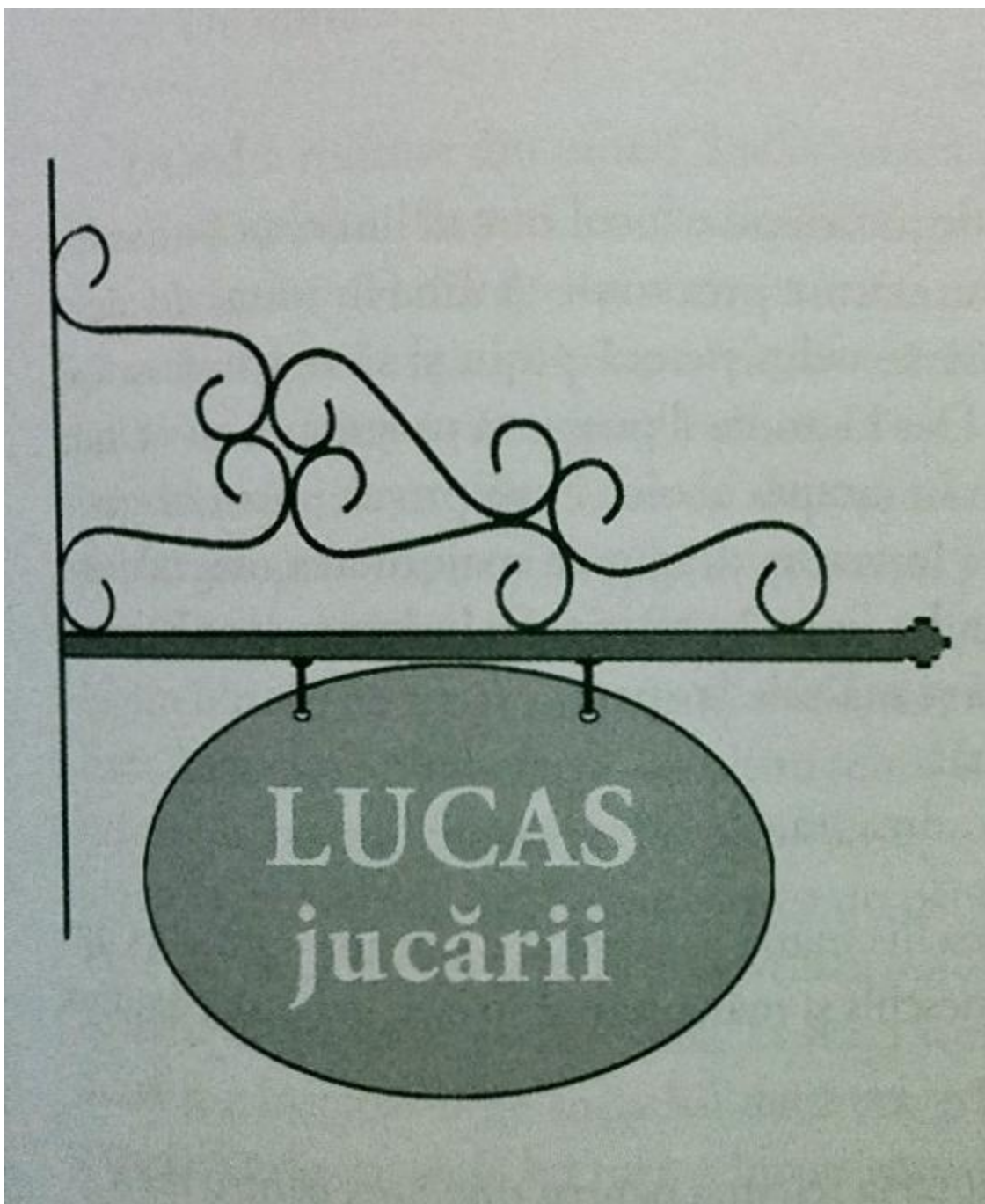
Pepe a dat din cap fără să știe ce anume acceptase, chipul Lisandrei luminat dintr-odată îl câștigase de partea ei, iară alte întrebări. Lisandra se eliberase din brațele sale.

— Ai dreptate, Pepe, aceste văicăreli trebuie să înceteze. Am soluția. De mult. Acum trebuie să o pun în aplicare, acum. Știu *ceea ce poate* să aranjeze totul. Știu ce îmi rămâne de făcut. Pur și simplu trebuie să am curajul de a da ochii cu el.

Lui Pepe îi plăcuse tonul devenit dintr-odată atât de categoric, în sensul pozitiv al termenului, dar niciodată nu-i spusese „să înceteze cu văicărelile”, niciodată nu și-ar fi permis să trateze astfel disperarea ei. Ea singură își însușise aceste cuvinte pe care le rostise, cele pe care ea le dorea într-adevăr să le audă, singurele care puteau să o determine să acționeze, să părăsească lumea ei, a observațiilor contemplative și distrugătoare. Gelozia ca un extaz mistic. Lisandra a ieșit de la vestiare machiată, parfumată, coafată, părul prins în coadă îi dezvăluia chipul, în sfârșit, Pepe o regăsise. Tot cu ochelari de soare, dar, de acum înainte, sigură pe ea. Nu veselă — ar fi trebuit să fie veselă, dar nu prea părea —, dar puternică, trupul ei arăta putere. Dacă Lisandra nu i s-ar fi confesat, Pepe n-ar fi zis că sufletul îi e plin de gânduri negre. Au luat autobuzul. N-au prea vorbit. Pepe se întreba la ce soluție se gândea Lisandra. Dar nu avea curajul să o întrebe, era extrem de prudent — laș, poate, nu voia să declanșeze nimic. Era încă sub șocul teribilului ei monolog. Iar Lisandra era atât de concentrată, își mușca mereu buzele oftând adânc, avea privirea fixă. Pepe era stânjenit, se întreba dacă nu se gândea la tot ceea ce îi mărturisise, dorea să-i spună că el, unul, nu va mai aduce vorba de asta niciodată, decât dacă va ține ea neapărat. Deodată Lisandra l-a privit. Voia să facă un ocol prin cartierul San Telmo.

— Trebuie să cumpăr un cadou.

Pepe o privise intrând în magazinul acela fără să înțeleagă ce căuta acolo. Ce cumpărături își vârâse în cap? Se uita la firma care scârțâia în bătaia vântului.

Un magazin de jucării nu e locul care să liniștească un suflet gelos. Lisandra nu stătuse prea mult. A zăbovit totuși de-ajuns pentru ca Pepe să se neliniștească puțin și să se gândească să meargă după ea. Dar Lisandra îl pusese să promită că nu va intra în magazin, că o va aștepta acolo. Pepe privea micul magazin cu fațada vopsită în verde, drăguț ca majoritatea magazinelor

din cartier. Lisandra ieșise în sfârșit. Se îndrepta spre Pepe cu privirea nesigură și mâinile la spate.

— Care mână?

— Nu știu... dreapta.

Lisandra a deschis mâna dreaptă și i-a întins o pisicuță din porțelan, apoi a deschis și mâna stângă în care era o altă figurină similară.

— Am luat două la fel, una pentru tine, una pentru mine... *fiindcă o pisicuță de porțelan nu se smiorcăie din iubire.*¹⁴ Uneori adevărul este ascuns în cântece.

Lisandra i-a mulțumit lui Pepe că a fost atât de drăguț cu ea. Că a ascultat-o. I-a făcut bine să vorbească. L-a cuprins în brațe și l-a sărutat, apoi s-a desprins foarte repede din îmbrățișare. Era limpede că nu dorea să prelungească momentul.

— Plec.

— Să te însoțesc?

— Nu, mulțumesc, o să fie bine, Pepe. Acum pot să mă întorc. Acum nu-mi mai este frică.

— De ce nu-ți mai este frică?

— De nimic.

Lisandra ridicase din umeri, încă mai era palidă, dar nu din cauza oboselii, a sfârșelii, ci a excitației, Pepe ar fi pus mâna în foc: a excitației. Dar Pepe își amintește exact mai ales acel moment în care a intuit că era pe cale să se întâmple ceva irevocabil — și nu spunea asta gândindu-se la ceea ce se întâmplase, nu, chiar simțise un frison, un fel de spaimă. Dar poate că trupul lui reacționase pur și simplu la zgomotul produs de pancarta care scârțâia în bătaia vântului: „Lucas — jucării”, un zgomot ca din filmele de groază. „Lucas.” Numele nu avea nimic terifiant. Lisandra i-a mai făcut un ultim semn cu mâna. Pepe nici măcar nu avusese prezența de spirit să răspundă. Privise părul blond îndepărtându-se, Lisandra avea un păr frumos, dar acum Pepe știa de ce nu părea să se potrivească tenului ei. Se știe, adeseori elevii dau lecții profesorilor. În seara aceea, Pepe s-a întors acasă și a întrebat-o pe soția lui dacă era geloasă, dacă fusese vreodată geloasă, soția lui nu s-a întors spre el, dar Pepe știa că auzise întrebarea; gesturile ei încremeniseră preț de câteva secunde înainte să continue, nu se întorsese spre el, dar știa că plânge: umerii

¹⁴ Fragment din textul tangoului *A media luz* (Edgardo Donato / Carlos Lenzi, 1924). (N. a.)

i se ridicau, unul după celălalt, pentru a șterge lacrimile de pe obraji. „Dacă mă întrebi înseamnă că nu mai am motiv să fiu.” În acea seară, Pepe își sărutase lung soția, mult prea mult pentru un sărut prin care nu și-ar fi cerut iertare. Stingând lumina, Pepe s-a gândit la Lisandra, sperând că este bine și că și ea era pe cale să se împace cu soțul ei, că avusese curajul „să dea ochii cu el”, cum gândise. Soțul ei o va ajuta: e meseria lui. Putem spune că era departe de adevăr. Pepe se simțea vinovat, nu putea să nu se gândească la faptul că nu o lăsase să se plimbe de la ușa camerei ei la scaunul de la birou, de la scaun la ușă, o plimbare în cele din urmă inofensivă, nu i s-ar fi întâmplat nimic. Acționase din trufie. Dacă nu ar fi vizitat-o atunci, în acea zi, ca să o extragă din coconul nefericit, dar anesteziant, dacă n-ar fi determinat-o să-i mărturisească drama ei, atunci nu s-ar fi întâmplat nimic. Oare este ceva adevărat pozitiv în eliberarea prin cuvânt? Pepe nu crede. Cuvintele eliberate sunt uneori mai periculoase decât cele ținute pentru sine. Dar e normal, totdeauna este tulburător să vezi o persoană în carne și oase în ziua morții sale, culpabilizator. Îți spui că ai fi putut, că ar fi trebuit să împiedici ceea ce avea să se întâmple.

— Ceea ce tocmai mi-ați povestit s-a întâmplat în ziua morții ei?

— Da. După-amiaza.

— Sunteți, așadar, ultima persoană care a văzut-o în viață. Cu excepția soțului.

— Nu știu... poate.

— Și credeți că Vittorio a ucis-o?

— Nu am nicio idee... Totul pare să dovedească asta. O crimă pasională probabil.

— Nu vă întreb dacă „totul pare să dovedească asta”, vă întreb dacă dumneavoastră credeți că el a ucis-o.

— De unde vreți să știu? Nu îl cunosc. Știu despre el doar din ceea ce a binevoit Lisandra să-mi povestească. L-am văzut doar de câteva ori așteptând-o pe trotuar, când venea după ea, țin minte cum o îmbrățișa și cum siluetele lor se îndepărtau pe stradă, dar asta se întâmpla mai demult, pe la începutul relației lor.

— Și desigur că ați povestit la poliție că nu mai venea după ea la sfârșitul cursurilor, că trecuse timpul acela plin de armonie.

— La poliție? Care poliție? Nu m-a interogat nimeni. Sunteți singura care a venit să mă întrebe despre moartea Lisandrei.

Eva Maria își ține mâinile în buzunare. Este sigură că l-a mai văzut deja pe Pepe undeva. Dar unde? O irită impresia asta de déjà-vu. Privește în jurul ei în autobuz, e deștept bătrânul care citește trupurile, dar și alții își țin, asemenea ei, mâinile în buzunare și cu siguranță că nu și-au pierdut toți un copil. Eva Maria este mulțumită, atitudinea ei nu a lăsat să se presupună nimic. Pepe nu ar fi putut deduce nimic, cel mult că îi este frig. Ceea ce este adevărat. „Crimă pasională.” Așadar și el consideră că Vittorio a putut să o ucidă pe Lisandra. Pepe nu știa dacă Lisandra spunea adevărul, dacă Vittorio avea într-adevăr o amantă, singurul mod în care gelozia acționează fiind bănuielile, nu se poate ști niciodată dacă spusele unei femei geloase sunt adevărate sau niște elucubrații. Dar Pepe știa, de asemenea, că se poate ca Lisandra să fi observat corect, știa că Vittorio putea foarte bine să aibă o amantă. Eva Maria este convinsă că nu, dacă Vittorio ar fi avut o amantă, poliția ar fi aflat. Pepe i-ar fi replicat la rândul lui că poliția nu descoperă întotdeauna totul. Într-adevăr. Dacă Vittorio avea o amantă i-ar fi spus-o. Pepe i-ar fi răspuns că nu era lucrul cel mai ușor de mărturisit. Eva Maria coboară din autobuz. E deștept bătrânul care citește trupurile, dar ceva i-a scăpat. Eva Maria aproape că zâmbea. Meschin. Pepe habar n-avea că Lisandra ar fi putut să-l înșele pe Vittorio.

O femeie care are un amant nu se joacă de-a paznicul la ușa soțului ei care lucrează. O femeie care are un amant profită de faptul că soțul ei lucrează ca să meargă să-și întâlnească amantul.

E tare bătrânul care citește trupurile, dar și slab. Lisandra îl înșela pe Vittorio, în orice caz, l-a înșelat cel puțin o dată, cel puțin de patru ori. Eva Maria este convinsă în continuare de aceasta. Francisco n-a mințit, iar aventura de la hotel, tot ceea ce i-a povestit, n-are cum să fie o născocire, Lisandra „infidelă” — e un fapt, chiar dacă Pepe crede contrariul. Nu a încercat să-l convingă că lucrurile stau altfel. Nu i-a povestit despre Francisco, în niciun caz, era zadarnic, să-i impună o imagine nouă a Lisandrei pe care credea că o cunoaște atât de bine, măcar să îi lase imaginea pe care voia el să o păstreze. Eva Maria este gânditoare. De ce îl înșela Lisandra pe Vittorio, de care era într-adevăr îndrăgostită? Un astfel de comportament nu corespunde unui suflet gelos. La drept vorbind, Eva Maria nu are habar de gelozie, sentimentul îi este total necunoscut. Poate că, până la urmă, gelozia și infidelitatea nu sunt incompatibile. Poate că Lisandra a vrut să o facă și cu alți bărbați ca să îl uite pe Vittorio, ca să diminueze puterea pe care o avea asupra ei, să capete puțină autonomie, puțină independență, vitale, și care, se pare, îi lipseau atât de mult.

Sau să verifice dacă astfel își rezolva problema, cum se părea că i-o sugerează cărțile. „O infidelă refulată.” Coregrafia aceea anume era ceea ce îi plăcea să facă împreună cu Vittorio. Iar parfumul era pentru a-i aminti de Vittorio, ca să capete curaj. Eva Maria se gândește la vulturii negri care populează craterile vulcanilor, fideli, așa cum sunt puțini oameni. Una și aceeași soție pentru toată viața. Eva Maria își spunea că Lisandra ar fi trebuit să se nască un vultur negru. Încetinește pasul. Își privește casa, aflată la câteva zeci de metri, se gândește brusc la soțul ei și se întreabă dacă l-a iubit vreodată. Poți iubi dacă nu ești gelos?

O femeie care are un amant nu se joacă de-a paznicul la ușa soțului ei care lucrează. O femeie care are un amant profită de faptul că soțul ei lucrează ca să meargă să-și întâlnească amantul.

Bătrânul care citește trupurile este deștept, dar oare se poate înșela? Poate e ingenios și abil. Machiavelic. Dar dacă Pepe știa foarte bine despre dependența Lisandrei de amanți? Și dacă era cel mai îndreptățit să știe acest lucru?

Eram neliniștit, vă dați seama, trecuse o lună și nu o văzusem. Așa că i-am făcut o vizită — să-mi vizitez elevii care lipsesc —, dar nu m-am putut stăpâni, cu siguranță fiindcă era vorba de Lisandra. Țineam mult la ea.

Poate o iubea și gata. Pur și simplu.

Totuși Lisandra era o singuratică. În orice caz, eu așa credeam.

Dar dacă, într-o bună zi, ar fi venit la el, așa cum a procedat cu Francisco, și i-ar fi propus să se culce cu el? Cum să fi rezistat?

Era grațioasă. Grațioasă. Mai grațioasă decât zece femei la un loc. Avea poate cel mai armonios trup pe care l-am văzut în viața mea.

Și pe urmă, era tânără, atât de tânără. Oare Pepe fusese amantul Lisandrei? Trupul lui longilin era încă viguros, mai viguros decât era normal la vârsta lui. Dar dacă acea Mariana, despre care Pepe îi vorbise fără nicio legătură cu subiectul, nu era decât Lisandra, Lisandra sub o altă identitate? Și asta era posibil. Oare aventura era recentă? Poate că Lisandra se plictisise de Pepe așa cum se plictisise de Francisco? Dacă se despărțise de el? „Mâna pe

încheietura mâinii lui”. Poate nu era dorința de a trăi o mare iubire, ci, dimpotrivă, un semn de plictiseală. Oare Pepe, ca și Francisco, încălcase înțelegerea? Asta explica de ce nu mai trecuse pe la cursuri de o lună. Iar restul să fie doar vorbe pentru a înlătura bănuielile? Văicăreala geloasă a Lisandrei? Ar fi văicăreala lui Pepe, demonii lui, nebunia lui transferată Lisandrei. Iar împăcarea cu soția, o dulcegărie înșelătoare. Eva Maria își scoate paltonul. Își pune poșeta în cuier. Cu gesturi grăbite. Deschide ușa de la baie. Oare s-a lăsat înșelată de acest bărbat? Faptul că era pertinent până la clarviziune nu însemna că era un om bun. Dimpotrivă, devenea de temut prin această extremă acuitate a înțelegerii celorlalți. Putea să controleze, să încante, să înșele. Dar dacă în tot timpul discuției lor nu a făcut decât să o manipuleze? N-a fost nicio clipă mirat că venise la el ca să-i pună întrebări despre Lisandra, dedicându-se acestei probe cu o înțelegere, cu un zel surprinzătoare, asemenea piromanilor care îi ajută pe pompieri să stingă focul pe care l-au pus chiar ei. Și impresia de déjà-vu? Al șaselea simț care încerca să-i atragă atenția asupra lui Pepe: *Ai grijă, draga mea, fii atentă, nu lăsa să se întâmple asta.* Dar dacă era el amantul pe care Eva Maria îl căuta de atâtea zile? Dar dacă Pepe, în seara aceea, a trecut pe la Lisandra ca să încerce să o recâștige? Bătuse la ușa ei. Lisandra îi deschisese cu un pahar de vin alb în mână. *Ce-i cu tine?* Pepe nu i-a lăsat timp să reacționeze, a dat buzna prin ușa deschisă. Lisandra era singură. Pepe s-a îndreptat spre salon de unde se auzea o muzică de tangou, a considerat că era un semn bun: poate că, dacă asculta tangou, Lisandra se gândea la el. Și, foarte naiv, a început să vorbească: *Lisandra, nu pot să trăiesc fără tine. I-am povestit totul soției mele. Te iubesc și vreau să trăiesc împreună cu tine. Lisandra. Uită-te la mine. Nu-mi spune că nu mă iubești. Nu după ce a fost între noi. Nu mă alunga. Ești motivul pentru care trăiesc. Numai când ești lângă mine nu mai aud ticăitul secundelor. Întoarce-te la mine, Lisandra.* Oare Lisandra îl alungase? Cu aceeași răceală pe care o dovedise față de Francisco. *Dar nu vreau să-ți părăsești soția. Nu ți-am cerut asta niciodată. Nu face pe miratul. Nu te preface că noi am trăit o mare poveste de iubire. Nu lăsa imaginația să te înșele. Ne-am culcat împreună, atât. Știi foarte bine asta, doar să scăpăm de plictiseală, să epuizăm principiul care se află îndărătul oricărei atracții între un bărbat și o femeie care stau prea mult împreună. Ca să eliminăm tulburarea. Astfel am ajuns la ceea ce s-a întâmplat. O explozie. Un context favorabil. Dar, Pepe, viața nu este alcătuită dintr-un moment favorabil, dintr-un prilej. La vârsta ta, totuși... n-o să te învăț eu. — Încetează să-mi mai vorbești despre vârsta mea. — Dar e miezul problemei. Chiar vrei să știi? Nu despre o nefericire din dragoste este vorba. Nu pe mine vrei să mă păstrezi, vrei să păstrezi un pretext, nu o iubire, vrei să nu te mai gândești*

la moarte. Este adevărat că am fost atrasă de tine, dar s-a isprăvit. Îmi pare rău. Niciodată nu mi-am supraestimat atracția pentru cineva, tot așa cum nu mi-am înăbușit-o niciodată. M-am culcat cu tine așa cum m-am culcat și cu alții, nu era mai important să fiu cu tine decât cu alții. Și, cu cât Lisandra vorbea mai mult, cu atât Pepe dădea mai tare sonorul casetofonului ca să nu o mai audă. Încetează, încetează imediat! ȋipase ea. Privirea i s-a oprit pe una din pisicuțele din porțelan de pe un raft al bibliotecii — poate un cadou de la Pepe —, a luat una și a spart-o. Declanșând astfel ireversibilul. Dacă Pepe era ucigașul Lisandrei? Trupul lui era încă viguros, mai viguros decât era normal la vârsta lui. Un vulcan stins este uneori mai periculos decât unul activ. A urmărit celălalt trup. L-a prins. L-a zgâlțâit. L-a aruncat pe fereastră. „O crimă pasională.” Dar dacă se referea la crima lui? „Nu dai în fiecare zi peste asemenea ocazii ca să ȋi-o tragi.” Francisco avea dreptate, nebunii îi înnebunesc pe ceilalți, dar și tinerețea îi poate înnebuni pe cei bătrâni. Mai ales când intervine tulburarea trupeză. Mai ales când se oferă să i-o tragă. Pielea este prea netedă, pulpele prea ferme, sânii prea sumeȋiți pentru ca un bătrân să accepte retragerea fără ca orgoliul să nu-i fie știrbit. Iar orice orgoliu știrbit poate conduce la crimă. Eva Maria trage apa. Nu se restrânge niciodată seria posibilităȋilor? Toate acestea sunt numai supoȋiȋi, ipoteze. Nu probe concrete. Nu probe materiale. Eva Maria are capul plin de vorbe. O doare inima. Nu mai reușește să gândească. Dar impresia aceea de déjà-vu? Vocea lui Pepe i-a reamintit de cineva? Pepe, un pacient al lui Vittorio? Prin acest subterfugiu ar fi vrut să încerce să o mai vadă pe Lisandra încă o dată sau, mai rău, să-i spună totul lui Vittorio, să-i spună că o iubea pe soȋia lui, că era mai înnebunit de ea decât de toate femeile pe care le iubise vreodată, fiindcă știa că va fi ultima? Una dintre casete înregistrase vocea lui Pepe? Un bărbat îi povestea lui Vittorio pasiunea lui pentru o femeie măritată sperând astfel să îi dea idei, premeditând că la ultima consultaȋie să-i dezvăluie că acea femeie măritată nu era alta decât soȋia lui. Eva Maria nu-și mai aduce aminte.

Eva Maria ridică receptorul. La urma urmei, era ultimul loc unde Lisandra fusese, poate că era important, nu trebuia să lase nimic la voia întâmplării.

Bună ziua, doamnă, puteȋi să îmi daȋi numărul unui magazin de jucării din San Telmo: Lucas — jucării.

Un moment. 361 75 16

Mulțumesc. O zi bună.

Eva Maria pune receptorul în furcă. Îl ridică din nou. Sună multă vreme. În cele din urmă o voce de bărbat răspunde.

— Lucas, vă ascult!

— Bună ziua. Îmi cer scuze pentru că vă deranjez. Uitați de ce vă sun. Acum câteva săptămâni a fost pe la dumneavoastră la magazin o femeie. A cumpărat două pisicuțe din porțelan. Mă scuzați, știu că e cam neobișnuit să primiți un astfel de telefon, dar aș vrea să știu dacă ați observat ceva ciudat în comportamentul ei, știu și eu, ceva care v-a atras atenția.

— ...

— Poate că nu erați dumneavoastră la magazin?

— ...Ba da, ba da, numai eu lucrez la magazin... Spuneți că era vorba de două pisicuțe din porțelan?

— Da.

— Nu, chiar nu știu, îmi pare rău, nu pot să țin minte toți clienții.

— Desigur, desigur. Mie îmi pare foarte rău, îmi cer scuze pentru deranj.

Încă o pistă falsă. Doar o idee de-a Lisandrei ca să-i mulțumească lui Pepe pentru că a ascultat-o, i-a făcut un cadou. Eva Maria își stăpânește un țipăt Asta e! Firește, acolo, acolo îl văzuse.

Eva Maria intră în cameră ca o furtună. Deschide sertarul biroului. Îl recunoaște imediat. Pepe. Acolo. În fotografia din fața ei. Bătrânul de la înmormântare, desigur, acolo l-a văzut, își pune ochelarii. Trece cu privirea de la o fotografie la alta. Chiar el, zdrobit de supărare, părea și mai bătrân decât bărbatul de care se despărțise, dar el era. Își aducea aminte. El și soția lui au rămas multă vreme lângă coșciug. Crezuse că sunt părinții lui Vittorio. Nu așa îți plângi amanta moartă. Bătrâna părea la fel de bulversată ca și Pepe. Acum i se pare o trădare că a încercat să strecoare o amantă în acest cuplu frumos. Se înșelase. Pepe nu fusese niciodată amantul Lisandrei. Nu se transformase într-un oracol al trupurilor. Se întreabă dacă și bătrâna are darul de a citi trupurile, dacă este o trăsătură „de cuplu”, așa cum se spune „de familie”. Se uită mai atent. Da. Ia lupa. Fața la fel de neteda, părul cărunț. Privirea sinceră. Aceeași înțelepciune. Dar deodată alt chip îi atrage atenția. Apropie mai mult lupa de fotografie. Ce căuta acolo? În spate. O femeie tânără, frumoasă, prea calmă. Eva Maria își mută privirea de la o fotografie la alta. Cu frenezie. E acolo. Și

acolo. O față mult prea impasibilă pentru cineva care se află la o înmormântare. Părea aproape detașată. Ceva în fizicul ei, în atitudinea ei o intrigă pe Eva Maria. Nu pentru că este frumoasă, nu, nu din acest motiv. Ci pentru că *se făcuse frumoasă*. Își aranjase ținuta. Ochii erau machiați, nu înlăcrimați, buzele erau rujate, nu palide, se făcuse frumoasă așa cum te pregătești să mergi la o întâlnire galantă, nu la o înmormântare. Ținuta ei dovedea o cochetărie excesivă, dar în alte împrejurări negrul ar fi fost sexy. Eva Maria își trece privirea de la o fotografie la alta. Privirea acestei tinere femei este voalată, dar voalul este bizar. Al absenței, ca atunci când aștepti pe cineva care nu este acolo, nu voalul morții, când ești disperat că cineva nu se va mai reîntoarce. Iar în fotografia asta, privirea ei este ațintită asupra mașinii poliției, spre cine își întoarce privirea plină de ceea ce Eva Maria crede că este iubire? Credea că Vittorio este în mașină? Îndărătul geamurilor fumurii. Această femeie mult prea frumoasă o neliniștește. Atitudinea ei poate fi a unei amante care vrea să-i facă semn amantului ei, *sunt aici, sunt aici mereu*. Bineînțeles că avea să fie acolo. Nu putea merge la poliție să-l vadă pe Vittorio la vorbitor fără să riște să se trădeze, un bărbat dovedit că are o amantă devine și mai suspect. Sigur că păpușa asta machiată avea să fie acolo, sperând să-l vadă pe Vittorio la înmormântare, fie și de departe, să schimbe o privire din care și-ar alimenta și mai mult pasiunea vreme de zile, săptămâni, un zâmbet, mâinile lor încleștate, își pregătise câteva cuvinte, o frază erotică, o fotografie cu ea goală, ceva, o idee de amantă? Această femeie mult prea frumoasă o neliniștește. Nu o observase niciodată în fotografii. Ca să o observe, ar fi trebuit să creadă pentru o clipă că Vittorio poate avea o amantă. Este astfel obligată, în fine, să ia în considerare ceea ce ar fi trebuit să-și imagineze de la început: dar dacă Vittorio avea într-adevăr o amantă? Eva Maria nu mai reușea să gândească limpede. Fiindcă știe ce gând îi va veni în minte. Se ridică. Se îndreaptă spre baie. Deschide toate dulapurile. Le închide violent. Deschide comoda unde își ține lenjeria. Scotocște printre sutiene, le aruncă pe covor, deschide sertarul cu haine, scotocește, lovește cu piciorul în sertarul deschis. Sertarul se crapă. Iese din camera ei. Ca o furtună.

— Esteban! Esteban!

Eva Maria intră în salon. Esteban, vlăguit, stă pe canapea cu bandoneonul între picioare. Eva Maria se proțăpește în fața lui.

- Ți-am interzis să-mi scotocești prin cameră. Unde sunt?
- Despre ce vorbești...
- Termină, unde îmi sunt sticlele? Răspunde! Nu suport când mă minți.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

— A, da... vrei să spui „unde sunt sticlele mele și numai ale mele”? Fiindcă eu te găsesc beată moartă... s-ar putea spune că sunt și ale mele... ei, află că le-am băut... ca să văd, mamă... ca să văd ce te binedispune mai mult decât mine...

Esteban se ridică. Abia se ține pe picioare. Eva Maria îl pălmuește. Esteban își duce mâna la obraz.

— Mama tocmai m-a atins... pentru prima oară în toți acești ani... palma asta este o mângâiere pentru obrazul meu... ca să vezi...

Esteban scoate o bancnotă din buzunar. O aruncă spre Eva Maria.

— ...du-te să-ți cumperi de băut... îți face bine... o să poți sărbători eliberarea mea... plec... ești mulțumită?... de cinci ani de zile mă faci să înțeleg că nu mai am mamă... așa că în seara asta îți zic: nu mai ai un fiu... nu mă mai întorc... ți-o spun solemn...

Esteban se ridică.

— ...fiindcă dacă nu ți-o spun... nu vei afla... degeaba mă întorc tot mai târziu seara... nu te-am găsit niciodată așteptându-mă îngrijorată pe canapea... așa cum ar face toate mamele de pe pământ... mă auzi, mamă? Știu că nu mă mai vezi, dar îți petreci tot timpul ascultând la casetofon... asta înseamnă că tu auzi, nu?... îi consideri inumani pe cei care au ucis-o pe Stella, dar uită-te la tine... ai reușit să ne ucizi la fel de sigur ca cei care au ucis-o pe Stella.

Eva Maria îl mai pălmuește o dată. Cu toată puterea. Pe amândoi obraji. Esteban își sumește capul.

— Dacă am chef să vorbesc despre sora mea, vorbesc despre ea... îți pare rău că nu am murit eu... în locul Stellei... ai fi preferat să mor în locul Stellei... asta i-ai spus psihologului tău? Ei bine, iartă-mă, mamă... iartă-mă că sunt în viață, dar plec... egoismul supărării... este la îndemâna oricui, mamă, o să

procedez cum ai procedat tu... o să-mi plâng sora, încercând să uit că am o mamă...

Esteban își ia bandoneonul. Iese din cameră clătinându-se. Din bandoneon se aud câteva sunete în falset. Eva Maria nu se clintește. Aude ușa trântindu-se. Privește bancnota din mâna ei. Nu se clintește.

Eva Maria se apleacă spre poșetă. Mâinile îi tremură. Scoate fotografia. Zorile au făcut-o să-și piardă entuziasmul de peste noapte. Este în fața lui. Pune fotografia pe masă, între ei doi. „Cine este femeia aceasta, Vittorio?” șoptește. Cu toate acestea, pregătise totul în minte.

Vittorio, știu că femeia aceasta este amanta ta. Și din acest motiv te-ai certat cu soția ta în seara aceea. Pentru că aveai o amantă. Pentru a nu știu câtă oară soția ta ți-a cerut să rămâi cu ea, să nu pleci, își pusese o rochie nouă ca să încerce să păstreze toate șansele de partea ei, dar tu nu ai observat-o, deși a fost ziua întreagă sub nasul tău, soția ta, tocmai fiindcă era a ta n-o mai vedeai, prea ți-era gândul la alta, n-ai cedat, iritat, foarte grăbit să pleci, ca toți soții care cred că nimic bun nu se mai poate întâmpla între cei patru pereți ai casei lor. Iată de ce nici plasatoarea, nici vânzătoarea de la ghișeu nu-și amintesc să te fi văzut în seara aceea, din simplul motiv că nu ai fost la cinema. Pentru că erai cu o altă femeie, undeva, la ea sau la hotel. Și când ați terminat, fiindcă o amantă demnă de acest nume este părăsită noaptea, ai ajuns acasă și ai spus că: Ușa apartamentului era deschisă când m-am întors, gâtul mi-a fost cuprins de un curent teribil, muzica se auzea foarte tare din salon unde era o dezordine de parcă fusese o încăierare, fotolii răsturnate, lampa pe podea, era foarte frig, fereastra era larg deschisă, am știut imediat că se întâmplase ceva, Lisandra era atât de friguroasă încât chiar și în nopțile de caniculă dormea învelită cu un cearceaf, spunea că greutatea pânzei o făcea să adoarmă, și, la fel, corpul meu lipit de al ei, contactul cu aerul, până și o adiere îi era nesuferită, am închis fereastra și am căutat-o peste tot, am alergat în bucătărie, în dormitor, și numai în clipa în care am văzut că nu este nicăieri și am înțeles mi-a fost frică să înțeleg am trecut peste vasul de lut spart, peste apa din gheață vărsată pe podea, în acea clipă am auzit un strigăt din stradă și am deschis fereastra, nu îndrăzneam să mă aplec și să privesc, Lisandra, trupul ei zăcea acolo jos. Toate astea le cred, Vittorio, vreau să te cred, dar mărturisește că femeia aceea este

amanta ta, spune-mi adevărul, trebuie să am încredere în tine, ca să continui să te ajut, liniștește-te, nu voi trage concluzii pripite, nu te voi judeca.

Dar zorile au făcut-o să-și piardă entuziasmul de peste noapte.

- Vittorio, cine este femeia aceasta?, șoptește Eva Maria.
- Nu o cunosc.
- Nu o cunoști?
- Nu, dar ce-i cu fotografia asta?

Eva Maria se apleacă peste poșetă. Mâinile îi tremură. Aranjează fotografia. Și speranțele ei. De franchețe, de sinceritate. Eva Maria știe că Vittorio minte. Dacă Pepe ar fi fost acolo, i-ar fi confirmat, bătrânul care citește trupurile i-ar fi dovedit-o, iar demonstrația ar fi fost implacabilă; o sprânceană ridicată, o mișcare a capului, o tensiune în maxilare, Vittorio s-ar fi trădat. Eva Maria își aranjează fotografia în poșetă. Se gândește la Esteban, care nu s-a întors peste noapte. Eva Maria nu mai are curaj. E gata să cedeze, trupul ei i se pare prea greu de suportat. Efortul de a-și reaseza trupul în fața lui Vittorio a excedat-o. Începe să plângă. Vittorio se apropie de ea.

- Ce se întâmplă? De unde ai fotografia?
- Am făcut-o la înmormântarea Lisandrei.
- De ce plângi? Liniștește-te.

Eva Maria nu se liniștește. Îl privește pe Vittorio, și, în spatele lui, bejul murdar al pereților din încăpere.

- Păunul acela imens din biroul tău, tabloul acela mare din biroul tău, este un cadou de la Lisandra, nu-i așa?
- De unde știi?

Atunci are dreptate, într-o anumită privință. Eva Maria își vine în fire. Va începe de aici.

- Nu știi legenda?
- Care legendă?
- A lui Argus.
- Nu.

Acum este mai puternică.

— Hera, soția lui Zeus, îl supraveghea prin intermediul lui Argus, spionul cu o sută de ochi, fiindcă știa ce viață ducea soțul ei. Argus avea o sută de ochi, răspândiți pe tot corpul: cincizeci dormeau și cincizeci vegheau tot timpul, așa că era imposibil să-l păcălești. Zeus, îndrăgostit de preoteasa Io, stârnește gelozia Herei. Ca s-o liniștească, o transformă pe Io într-o junincă albă, însă relația lor continuă în secret. Atunci Hera se decide să i-o încredințeze lui Argus ca să o îndepărteze de Zeus, dar acesta îl trimite pe Hermes să îl ucidă pe Argus și să o elibereze pe Io. Hera răsplătește fidelitatea titanului mort punând ochii acestuia în coada păunului, pasărea ei preferată. Așa că, vezi, acel tablou din biroul tău reprezenta un simbol pentru Lisandra. Și sunt sigură că, într-o anumită măsură, păunul te supraveghea. Știai cât de geloasă este soția ta?

Lui Vittorio nu-i trecuse prin minte asta. Așteaptă ceva timp înainte să răspundă.

— Într-adevăr, Lisandra era geloasă... dar așa sunt geloase adesea femeile.

— Nu, tocmai, nu așa cum sunt geloase adesea femeile, soția ta era maladiv de geloasă, nu știai? Dar înțeleg, nu te mai obosești să observi stările soției atunci când nu ai ochi decât pentru o singură persoană.

Eva Maria nu mai are nici tact, nici delicatețe, hotărăște să dea cărțile pe față. Vittorio nu crede o iotă: ar fi știut. Eva Maria îl citează: „principiul însuși al amantului este ca soțul să-i ignore existența”. Vittorio se încapățânează: Lisandra nu era dintre acelea. Eva Maria îi răspunde că această clasificare nu înseamnă mare lucru. Vittorio susține că Lisandra îl iubea. „Sunt oare cele două incompatibile? Tocmai pentru că te iubea te înșela”, i-a replicat Eva Maria. Și i-a descris scenele de sex, vorbele pe șleau pe care i le-a spus Francisco. Și fără multă pudoare.

— Nu-ți spune nimic? O recunoști pe soția ta în toate astea? Lisandra suferea atât de mult, încât nu mai avea decât un singur gând: să regăsească în brațele altuia tot ceea ce fusese mai bun din ce promise de la tine. Dar ceea ce nu mai primea. Îi oferea altuia lucruri la care tu nu mai reacționezi. Și a murit din acest motiv. Am două ipoteze în legătură cu ceea ce s-a putut întâmpla în seara aceea.

Vittorio își îndreaptă spatele. Eva Maria continuă.

— Soția ta și-a primit amantul acasă, era pentru prima oară, sau era ceva obișnuit? Habar n-am. Și-a pus o rochie nouă, pantofi cu toc înalt, ca să vadă ce efect va avea asupra ta, știa că tot vei pleca, știa unde te aflai, nu era naivă, știa că nu o mai iubești și știa de relația ta cu o altă femeie, și mai știa că nicio rochie, oricât de nouă, nu va rivaliza cu altă femeie, mai bine sau mai puțin bine îmbrăcată, dar spera ca măcar privirea ta să se oprească asupra ei, și, în același timp, era gata pentru altul, nu se poate abține să nu-ți reproșeze că nu ai observat noua ei rochie, fiindcă acest Altul nu ești decât tu cel accesibil, disponibil, un altul și totuși chiar tu. De unde scena pe care ți-a făcut-o. Cearta voastră. Depoziția vecinei. Dar asta nu te împiedică să pleci. Atunci pregătește două pahare și o sticlă de vin alb, dă drumul la radio și așteaptă. Aude soneria. Întreabă de două ori cine este, fiindcă este sperioasă, i se răspunde corect, deschide ușa. Amantul așteaptă cele câteva secunde de scenariu în timp ce ea se întoarce în salon unde își ridică rochia ca să-i ofere primirea pe care i-o oferă mereu. Ritualul ei. Amantul, ca să se poată dezbrăca și să-și descheie pantalonii, pune pe masă un buchet de flori, să spunem... un buchet de trandafiri roșii... Lisandra vede buchetul cu coada ochiului, se ridică crispată și își trage la loc rochia nouă, încearcă să se controleze, să-și atenueze furia mișcându-se, ia glastră și ia vasul pentru flori ca să îl umple cu apă, revine în salon, dar nu este de ajuns, nu poate suporta să vadă acel buchet de trandafiri roșii, atunci deschide fereastra, încearcă să-și calmeze furia respirând aerul proaspăt, dar nici asta nu este de ajuns, se întoarce, ia buchetul de trandafiri și îl aruncă în obrazul amantului. *Ieși. Drept cine te crezi? Urăsc trandafirii.* Adevărul este că îi plac trandafirii, adevărul este că tu, Vittorio, îi ofereai crini, florile ei preferate, așa mi-ai spus? Amantul concediat ia buchetul și pleacă, ținându-și florile sub braț, lăsând orfană apa din vasul pentru flori care le aștepta, „orfană”, da!, căci nu te poți mulțumi să observi apa de pe podea fără să te întrebi unde sunt florile. Cum se explică faptul ca nicăieri la locul crimei nu s-au descoperit aceste flori? Singura aplicație este că amantul a plecat cu flori cu tot, asta dacă soția ta nu a avut strania manie de a umple cu apă toate glastrele, cu sau fără flori. A plecat, însă nu înainte de a o arunca pe Lisandra pe fereastra unde se afla, poate pentru a scăpa de mirosul de trandafiri; dacă Lisandra nu s-ar fi aplecat câteva secunde să respire aerul proaspăt poate ca niciodată nu i-ar fi trecut prin minte, însă asta este misterul unui gest al celuilalt care îl determină pe un individ să omoare. Dar bineînțeles că Lisandra nu s-a lăsat cu una, cu două, fotolii răsturnate, lampa răsturnată, pisicuța de porțelan spartă, vasul pentru flori de asemenea, firește, însă amantul alungat a

câştigat. A aruncat-o pe fereastră pe cea căreia nu-i plăceau trandafirii. Pe cea căreia nu-i plăceau decât crinii. A aruncat-o în temnița uitării pe cea care tocmai îl înnebunise. Apoi ucigaşul s-a grăbit să plece. Pe urmă te-ai întors. Asta-i tot.

Eva Maria se opreşte. Îi spune că este mult mai lesne să mărturiseşti că ai o amantă când ştii că soţia ta are un amant. Aşa că încearcă din nou.

— Vittorio, cine este femeia din fotografie?
— Nu o cunosc. Până la urmă ce vrei să mărturisesc? Baţi câmpii!
— Bine. Bat câmpii, iartă-mă. Atunci va fi corectă cea de a doua ipoteză.
— Adică?
— Nu ghiceşti?
— Nu.
— Te-ai întors de la cinema şi ți-ai surprins soţia cu amantul. Iar florile le-ai aruncat. Tu ți-ai împins soţia pe fereastră.

Vittorio clatină din cap.

— Cred că ar fi mai bine să pleci.
— Şi eu cred la fel.

Eva Maria se ridică. Ar fi vrut ca Vittorio să-i spună: „Stai, femeia aceea este amanta mea, e adevărat, dar nu am ucis-o pe Lisandra, şi mai am nevoie de tine, trebuie să mă ajuţi să-l găsesc pe adevăratul asasin”. Dar Vittorio tace. Nu încearcă să o convingă să rămână. O lasă să plece. Nu chiar imediat. Mai are o ultimă întrebare.

— Cine era amantul?

Eva Maria se întoarce spre Vittorio:

— Cel care era cu ea în seara omorului? Nu ştiu, se pare că avea mai mulţi.
— Nu, cel care ți-a povestit tot ce făceau împreună.
— Nu-l cunoşti.

Vittorio clatină din cap.

— Uیi de meseria mea. Să spui că „nu-l cunosc” pe bărbatul acela dovedește, dimpotrivă, că îl cunosc. Dacă nu îl cunoșteam, mi-ai fi spus pur și simplu numele lui, așa că spune-mi: cine este?

Eva Maria reflectează. Dacă Francisco a hotărât să povestească polițiștilor, atunci ei puteau să îl informeze pe Vittorio.

— Francisco.

— Francisco... de la Pichuco?

— Da.

Vittorio nu se clintește. Eva Maria face câțiva pași spre ușă. Se întoarce spre el cu mâna pe mânerul poșetei.

— Auzi? Când spui că „nu o cunoști” pe femeia din fotografie, ce trebuie să deduc de aici? Că o *cunoști*?

Eva Maria nu așteaptă răspunsul. Iese din încăpere.

Eva Maria este epuizată. E gata să adoarmă. Aude bandoneonul din camera lui Esteban, Esteban este prea curajos ca să plece, Esteban s-a întors. Este liniștită. Pentru prima oară după toți acești ani, pregătește cina. Pentru prima dată, după toți acești ani, bate la ușa camerei lui Esteban. Care nu răspunde imediat. Sau mai degrabă nu-i vine să creadă ceea ce aude. Eva Maria nu deschide ușa. Vorbește prin ușă. Nu este pregătită să-l privească. Gesturile sunt gata. Nu și privirea. Abia dacă are cuvintele pregătite.

— Am făcut niște sendvișuri. Dacă vrei, sunt în bucătărie.

Tăcere. Eva Maria are motive să se teamă. Că Esteban nu-i va răspunde. Că Esteban va spune nu. Că Esteban va deschide ușa. Nu este pregătită să-l privească. Nu are nici toate cuvintele pregătite. Ușurată. Eva Maria aude vocea lui Esteban. De la distanță.

— Bine.

Eva Maria se apropie încă o dată de ușă.

— Pe mâine.

— Pe mâine.

Eva Maria e gata să adoarmă. Renunță la anchetă. Pune punct. Vittorio va trebui să se descurce fără ea. Va trebui să se descurce fără el, Esteban este aici, asta-i tot ce contează. Eva Maria e epuizată. Ar vrea o noapte de două săptămâni, ca pe Lună. Copilă fiind, credea că adânciturile de pe Lună sunt cratere, dar nu exista niciun vulcan acolo. Se gândește la „muntele Olimp” de pe Marte, un vulcan cu o înălțime de 8 300 de metri. Pentru prima oară de când Stella a dispărut, se gândește la înălțime fără să se gândească automat și la cădere, se gândește la o distanță de 8 300 de metri, caută în minte două puncte care să acopere această distanță. Este gata să adoarmă. Ar vrea o noapte de două săptămâni, fără vise și fără coșmaruri. I se pare că sună cineva la ușă. Sau este bandoneonul. Nu își dă seama exact. Tot ce știe este că Esteban s-a întors. Eva Maria zâmbește.

— Mama?

Esteban deschide ușa de la camera Evei Maria.

— Te caută doi bărbați.

Eva Maria își pune hainele de care abia se dezbrăcase. În salon așteaptă doi bărbați. În picioare.

— Eva Maria Darienzo?

— Da.

— Bună seara, doamnă. Sunt comisarul Perez. Locotenentul Sanchez.

Cei doi bărbați își pun în buzunare legitimațiile. Eva Maria face câțiva pași prin salon. Locotenentul Sanchez iese din cameră. Esteban stă lângă Eva Maria. Comisarul Perez caută ceva în buzunar.

— Ne pare rău că vă deranjăm la o oră atât de târzie.

Comisarul îi întinde Evei Maria o hârtie.

— O să facem percheziție.

Locotenentul Sanchez se întoarce în salon. Cu poșeta Evei Maria sub braț. În vârful degetelor are agățate trei chei prinse într-un portchei în formă de cheie.

— Aceste chei nu sunt de la ușa dumnevoastră.

Eva Maria privește cele patru chei, dintre care una este falsă.

— Nu sunt ale mele.

— Atunci ale cui sunt? continuă comisarul Perez.

— Ale unui prieten.

— Acest prieten nu e cumva Vittorio Puig?

— Ba da.

— Și cum se face că sunt la dumnevoastră?

— Mi-au fost date.

— V-au fost date?

— Da. De către un tânăr care a fost acolo în seara omorului.

— În seara omorului? Interesant.

— Nu este ceea ce credeți. Vittorio și-a pierdut cheile lângă corpul Lisandrei, trebuie că i-au căzut din buzunar, le-a găsit și a venit să i le restituie.

— „Lisandra”, s-ar părea că o cunoașteri bine pe victimă.

— Nu, deloc. Pur și simplu, tot...

— Tot... ce?

— Tot gândindu-mă la crimă, mi-a devenit brusc familiară.

— Înțeleg. Dar cum se face că aceste chei sunt acum la dumnevoastră?

— Am aflat ceea ce s-a întâmplat — crima, arestarea lui Vittorio — și am mers la fața locului să văd, să verific, nu puteam să cred, eram foarte șocată, știți, Vittorio a fost psihologul meu vreme de cinci ani.

— Știu.

— Am sunat la apartamentul lui Vittorio și acolo l-am întâlnit pe tânărul care venise să i le restituie, i-am spus că îl cunoșteam pe Vittorio și că puteam să i le dau chiar eu.

— Credeam că ați observat că tânărul se învârtea cam suspect la locul unde a fost descoperit cadavrul, că a urcat apoi la doctorul Puig, că acolo l-ați urmărit și tot acolo — dându-vă drept o vecină — i-ați sugerat să vi le dea.

— Chiar așa. Dar cine v-a povestit toate astea?

— E meseria noastră, doamnă Darienzo.

Eva Maria se gândește la vecina lui Vittorio. Locotenentul Sanchez pune cheile pe masă. Iese din salon. Comisarul Perez continuă.

— Dacă este „chiar așa”, doamnă Darienzo, de ce ne-ați oferit altă versiune a faptelor?

— Ca să isprăvesc mai repede, pentru că este același lucru, tânărul mi-a dat cheile, asta-i tot.

— Nu încercați să isprăviți „mai repede”, doamnă Darienzo, nu vă grăbiți ca să ne spuneți tot adevărul, în cele mai mici detalii. Puteți să ne descrieți tânărul? Cum era?

— Nu mai țin minte, cincisprezece-șaisprezece ani. Păr scurt, șaten, ochii... nu mai țin minte... era prea întuneric în casa scărilor.

Comisarul Perez se întoarce spre Esteban. Apoi spre Eva Maria.

— Semăna cu fiul dumneavoastră?

Esteban se interpune între comisarul Perez și Eva Maria.

— Ce rost au întrebările astea? Mamă, să nu mai spui nimic, lasă-i să facă percheziția, dar nu mai răspunde la întrebări.

Comisarul Perez face câțiva pași prin salon.

— Ah, tinerețe înfocată! Nu te mai agita, tinere, am găsit la mama ta cheile apartamentului unei femei care a fost ucisă, e firesc să încercăm să aflăm de ce.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă apoi spre ceafa. Comisarul Perez se întoarce spre Eva Maria.

— Și ați mers la vorbitor ca să-i restituiți cheile doctorului Puig.

— Da. Ca să-l ajut.

— Tot așa cum vă ajuta el în timpul consultațiilor.

— Exact.

— Dar în ce scop îl ajutați, de fapt, doamnă Darienzo?

— Ca să fie găsit ucigașul Lisandrei.

— Așadar dumneavoastră nu credeți că el este adevăratul ucigaș.

Eva Maria ezită. Preț de o secundă.

— Nu.

— Înțeleg. Se pare că aveți și fotografii de la înmormântarea victimei. Putem să le vedem?

Eva Maria iese din salon. Merge în hol. Deschide ușa camerei sale. Locotenentul Sanchez este acolo. Toate cărțile din bibliotecă sunt pe podea. Guașele napoletane sunt date jos de pe pereți. Deschide sertarul biroului. Ia fotografiile. Se întoarce în salon. Întinde fotografiile comisarului Perez, care le pune într-o pungă de plastic transparentă.

— De unde aveți fotografiile?

— Le-am făcut în ziua înmormântării. Pentru orice eventualitate. Ca să i le arăt lui Vittorio. Îmi spuneam că ucigașul ar putea fi acolo.

— O să vă angajăm!

Comisarul scoate un teanc de fotografii din buzunarul impermeabilului său. I le întinde Evei Maria.

Eva Maria privește fotografiile. Se vede în biserică. În mijlocul celor prezenți. În spatele copacului, fotografiată în timp ce făcea fotografii. Comisarul Perez întinde mâna ca să își recupereze fotografiile. Zâmbește.

— Marile spirite se întâlnesc. Să revenim o clipă la aceste fotografii, doamnă Darienzo. Cum se face că nu i le-ați arătat niciodată doctorului Puig?

Eva Maria își aduce aminte. Le avea în poșetă la vorbitor, dar Vittorio o luase repede cerându-i să-i citească dactilogramele consultației cu Felipe, discuția lor degenerase, se certaseră, și din pricina furiei uitase de ele.

— Certăți? Cu doctorul Puig? Dar vă înțelegeați atât de bine... Din ce motiv?

Eva Maria nu răspunde. Comisarul Perez continuă.

— Se pare, doamnă Darienzo, că treceți printr-o perioadă foarte dificilă de la moartea fetei dumneavoastră încoace. Mai întâi v-ați despărțit de soțul dumneavoastră, și mai ales... aveți, cum să spun... probleme cu alcoolul. Care, de altfel, v-au adus o sancțiune la locul de muncă.

Esteban se întoarce spre Eva Maria.

— Ce tot spune?

Eva Maria pleacă fruntea. Esteban pălește.

— Dar de ce nu ai spus nimic?

— Știați, doamnă Darienzo, că doctorul Puig se gândea să nu vă mai ofere consultații?

Eva Maria ridică privirea.

— Cum așa? Nu s-a pus niciodată problema.

— Se gândea să vă propună să consultați un psihiatru specializat în acest tip de... cum să-i spun... dependență, nu se mai simțea competent să vă ajute, oricum totul devenea foarte complicat.

— Foarte complicat? Cum așa?

— Spune că ați operat un transfer asupra lui.

— Un transfer? Ce fel de transfer?

— Un transfer amoros.

— E fals. Ce-i cu toată povestea asta? Vittorio n-ar fi putut niciodată să spună așa ceva, mințiți, e un neadevăr.

— Doamnă Darienzo, nu vă enervați.

— Dar vă dați seama ce spuneți?

— Nu sunteți cumva îndrăgostită de Vittorio Puig? Se pare că se întâmplă adesea să te îndrăgostești de psihologul consultat.

— Nu. Vă jur că nu. Vă jur pe fiul meu.

— Date fiind raporturile pe care le aveți cu fiul dumneavoastră, acesta nu are, din nefericire, o importanță prea mare.

— Nu vă permit. Fiul meu este tot ce-mi mai rămâne pe lume.

— Asta nu înseamnă că vă este drag.

— Nu vă permit.

În ziua crimei ați avut o consultație la doctorul Puig, ați fi putut să-i furați cheile.

— Niciodată.

— Și să intrați astfel liniștită la el în apartament seara. Erați geloasă pe Lisandra Puig.

— Deloc. Nici măcar nu o cunoșteam.

— Nu e nevoie să cunoști pe cineva ca să fii gelos. Doamnă Darienzo, se pare că sunteți convinsă că fiica voastră a murit în urma torturii serviciilor armatei și, mai exact, că a fost aruncată din avion în Rio de la Plata. Dacă lucrurile acestea s-ar fi întâmplat, s-ar fi știut.

— Se știe ce faceți cu toate mărturiile despre dispăruți.

— Elucubrații. Nu vi se pare, doamnă Darienzo, că există o anumită similitudine între felul în care fantazați despre moartea fiicei dumneavoastră și moartea Lisandrei Puig, aruncată pe fereastră de la etajul cinci? În ambele cazuri este vorba despre o cădere în gol. Nu ați vrut să reinterpretați această scenă?

Eva Maria se crispează.

— Ce tot spuneți? Nu am vrut să reinterpretez nicio scenă.

Se ridică.

— Gata. Ieșiți din casă.

Esteban se apropie de comisarul Perez cu pumnii strânși. Comisarul clatină din cap.

— Nu te sfătuiesc, tinere, nici să nu te gândești.

Comisarul se întoarce spre Eva Maria.

— Știați, doamnă Darienzo, că sunteți singura dintre pacienții doctorului Puig care a făcut acest lucru, și anume să veniți să îl vedeți la vorbitor?

— Și ce? Dacă ești singurul care face lucrul ăsta, înseamnă că ești vinovat?

— Departamentele de mine gândul acesta. Voiam pur și simplu să vă spun că doctorul Puig a ascultat atent cum vă desfășurați ancheta. Și noi, de altfel, doar nu credeți că lăsăm pe oricine la vorbitor fără să fie supravegheat. Dosarul pe care doctorul Puig l-a instrumentat împotriva dumneavoastră este concludent, îl veți citi și dumneavoastră, logica este exemplară. Totul se potrivește.

Eva Maria se plimbă prin salon. Minte ei este confuză, încearcă să înțeleagă. Așadar, Vittorio o acuză. Vrea să găsească alt ucigaș, oricine, să manipuleze adevărul ca să se adapteze cerințelor sale. Ca și cu Felipe. Să găsească alt vinovat, oricine ar fi. Să fie închis în locul lui. Și, la urma urmei, să trimiți la închisoare pe cineva care își duce zilele plângând moartea fiicei sale este răul cel mai mic. Să își plângă fiica la închisoare în loc să o plângă acasă, este vreo diferență? În timp ce el avea mii de lucruri de făcut, sute de pacienți să ajute, zeci de femei cu care să se culce. Atunci a îndreptat poliția către ea. Era necesar să găsească un vinovat ca să fie el scutit de orice bănuială. Se oprește. Brusc. Revine cu rucsacul ei maro și uzat. Îl deschide și răstoarnă toate casetele la picioarele comisarului Perez.

— Și astea? Minunatul doctor Puig v-a spus că își înregistra pacienții în timpul consultațiilor? V-a spus asta?

— Bineînțeles că ne-a spus. Dar mi-ați luat-o înainte, tocmai voiam să vă cer să ne restituiți casetele. Sunt importante. Asta a început să îl îngrijoreze pe doctorul Puig, mai exact selecția casetelor pe care i le-ați prezentat: mai întâi Alicia, femeia geloasă pe tinerețe, apoi Felipe, în care ați vrut să vedeți întruchiparea călăului fiicei dumneavoastră deși nu era decât un amărât care nu se înțelegea cu soția lui.

— Și copilul răpit?

Comisarul Perez izbucnește în râs.

— Despre cine vorbiți? Nu există niciun copil răpit. Nicăieri.

— Întrebați-l pe avocatul lui Vittorio. Vă va spune el.

— Nu ne place să avem de-a face cu avocații, care inventează probleme ca să aibă de lucru.

— Și cu mărturisirea lui Miguel ce faceți?

— Miguel? Care Miguel? Doctorul Puig nu ne-a vorbit despre el.

— Ei bine, ascultați caseta și veți vedea dacă lucrurile povestite nu au existat.

— Doamna Darienzo, vom asculta ce trebuie să ascultăm, nu ne învățați cum trebuie să ne facem meseria. Mai mult, în tot acest răstimp ați uitat un lucru esențial, un psiholog rămâne totdeauna un psiholog. Chiar și dincolo de gratii.

Și deodată Eva Maria se gândește la tot ce poate fi mai rău. Dacă Vittorio e cu adevărat vinovat? Închide ochii. Dacă într-adevăr și-a ucis soția? Dacă voia

să dea vina pe ea, cea mai labilă dintre pacientele lui, un plan machiavelic, orchestrat magistral în cele mai mici detalii. O cunoștea foarte bine, labilă, dar în același timp mult prea marcată de nedreptate pentru a mai accepta să se repete o astfel de situație. Incapabilă să lupte pentru amintirea fiicei sale, va lupta pentru el, va opera acest transfer, ar veni să-l vadă la vorbitor și ar încerca să îl ajute, pregătise totul, pas cu pas, manevră după manevră, și, de altfel, poate că inventase toată povestea cu înregistrările pe casetă, așa-zisa „tehnică personală”, tocmai pentru a o prinde mai bine în capcană, el o informase în legătură cu înmormântarea, o cunoștea mai bine ca oricine altcineva, se folosisse de ea ca să-și ucidă soția și să iasă basma curată? Amețește. Deschide ochii. Dar o subestimase. Nu crezuse că va descoperi că are o amantă. Iar acum planul lui desăvârșit era pe punctul de a se năru.

— Vittorio vă minte. Vă spune toate acestea fiindcă tocmai am descoperit că are o amantă și se teme să nu îl dau de gol. Dați-mi fotografiile, am să v-o arăt, este evident când știi acest lucru, nu o vezi decât pe ea, poate că m-am înșelat încă de la început. Poate că într-adevăr el și-a ucis soția.

Comisarul Perez îndepărtează plasa din plastic transparent de Eva Maria.

— Nu vă obosiți.

— Cum adică?

— Doctorul Puig ne-a înștiințat deja. Și, într-adevăr, a fost ultimul detaliu care l-a determinat să ne împărtășească bănuielile sale față de dumneavoastră. Doamnă Darienzo, să vezi într-o femeie machiată amanta unui bărbat dovedește o mare capacitate de a fantaza.

— Doar nu o să-l credeți fiindcă v-a spus că nu este amanta lui.

— Aveți dreptate. Meseria noastră ne obligă să nu lăsăm nimic la voia întâmplării și tocmai am fost la ea. O femeie foarte frumoasă, într-adevăr, dar numai o prietenă din copilărie a Lisandrei, vedeți, nu există niciun motiv să faceți atâta caz.

— „O prietenă din copilărie a Lisandrei”, așa e cel mai convenabil, Lisandra nu este aici ca să susțină contrariul. Oricum una nu o exclude pe cealaltă. Chiar dacă ar fi o *prietenă din copilărie a Lisandrei* ce vă determină să credeți că nu era amanta lui Vittorio?

— E normal să transferați asupra acestei femei ideea unei amante, asta e statutul pe care visați să îl aveți, sunteți geloasă.

— E absurd. Și apa din glastră? Cum o explicați? Cum puteți să nu vă întrebați despre absența florilor din scena crimei?

— Într-adevăr, este singurul punct neclar al cazului și ne punem această întrebare, dar poate că ne veți ajuta chiar dumneavoastră să-l lămurim.

— Vă spun: Lisandra a primit un amant în seara aceea, Lisandra avea amanți.

— Știm.

— Vittorio a sosit, i-a surprins și l-a dat afară pe amant cu florile lui cu tot, izbucnește o ceartă, du-te la amanta ta, am dreptul să am amanți etc... totul a degenerat, poate nu a fost decât un accident. Dar acum sunt sigură. Vittorio și-a ucis soția.

— Interesant. Însă doctorul Puig are o altă ipoteză. Apa din vas ar putea simboliza singurul element care lipsea din imaginarul dumneavoastră: Rio de la Plata, fluviul în care țineți morțiș că fiica voastră și-a găsit moartea, un gest incoerent, o licență poetică a unei femei bete.

Comisarul Perez și locotenentul Sanchez sunt în picioare în fața Evei Maria. Deodată îi privește altfel. Nu cumva tipii ăștia erau foști membri ai juntei reconvertiți în polițiști? Existau numeroase cazuri similare. Dacă hotărâseră totul, înțelegi între ei, împreună cu Vittorio ca să o închidă pe ea, care tot zgândărea violențele din trecut, care avea mereu ceva împotriva fostului sistem. Să închidă o nevinovată primejdioasă prin opiniile ei și să elibereze un vinovat neprimejdios prin ceea ce gândea. Un contract cu Vittorio. Să inverseze rolurile pentru a-i închide pe cei subversivi în locul ucigașilor. Rutina reîncepea să funcționeze din plin. Acum însă nu o mai puteau face pe față, trebuiau să recurgă la vicleșuguri. Și poate că ei ucideau, anumite crime erau aranjate pentru a învinovați pe cei nevinovați și pentru a înlătura definitiv amintirile dezagreabile, limbile înveninate. Eva Maria înaintează spre comisarul Perez și îl scuipă în obraz. Locotenentul se grăbește să o imobilizeze. Comisarul îi face semn să nu se clintească.

— Doamnă Darienzo, unde erați în noaptea dinspre 18 spre 19 septembrie?

Eva Maria nu răspunde. Comisarul Perez mai întreabă o dată.

— Doamnă Darienzo, unde erați în noaptea dinspre 18 spre 19 septembrie?

— Aici.

— Aveți martori?

— Nu. Eram singură.

— Când m-am întors, cam pe la trei dimineața, mama era aici, am verificat, intervine Esteban.

— Cum de știți că ați verificat în seara aceea? Hotărât lucru, numai tinerii pot avea o memorie atât de bună.

— Verific în toate serile, când mă întorc... dacă totul este în regulă.

— Înțeleg. Dar faptul că mama ta era aici la ora trei dimineața nu înseamnă că era aici și la ora zece seara. Ora aproximativă a crimei. Doamnă Darienzo, suntem obligați să vă cerem să ne urmați. Sunteți arestată.

Eva Maria se prăbușește pe canapea.

— Dar nu am făcut nimic.

Comisarul se apropie de ea.

— Poate că pur și simplu nu vă aduceți aminte de nimic. Să știți ca asta este și ipoteza doctorului Puig. Crede că în noaptea aceea erați sub influența alcoolului. Puteți pleda pentru circumstanțe atenuante.

Dintr-odată Evei Maria i se face frică. Frică să nu aibă ei dreptate. Când bea nu-și mai aduce aminte nimic și din acest motiv bea, pentru aceste găuri negre care îi fac atât de bine. Dar dacă Vittorio era sincer convins de vinovăția ei? Cheile, cheile cum de erau în posesia ei? Niciodată nu inventează amintiri, își aducea aminte de tânărul acela, alcoolică, poate, dar nu nebună, asta nu, nu era nebună! Brusc nu mai este sigură de nimic. Îl privește pe Esteban, dacă inventase totul, dacă tânărul acela întâlnit nu era decât proiecția lui Esteban, iar această „crimă pasională” fusese comisă de ea? Nu este cu puțință, nu-l iubește pe Vittorio, este sigură, atâta lucru știe și ea. Își aruncă privirea asupra grămezii de casete pe care locotenentul Sanchez le aranjase într-o plasă de plastic. Îi smulge plasa.

— O să vedeți că nu sunt îndrăgostită de Vittorio. O să ascultați caseta mea și o să vă dați seama imediat.

Eva Maria este în genunchi pe podea. Esteban iese din salon. Eva Maria scotocește printre casete. Parcă înnebunise.

— Nu înțeleg... era aici... am văzut-o de mai multe ori... știu că este aici...

Esteban revine în salon. Se apropie de Eva Maria. O ridică.

— Este la mine. Iartă-mă, mamă, nu m-am putut abține. Am ascultat-o.

Esteban are caseta în mâini. Stricată. Cu banda atârând șifonată, ruptă, inutilizabilă. Pe o parte e lipită o etichetă. „Eva Maria”. Comisarul Perez întinde mâna ca să o recupereze.

— Ați distrus-o ca să vă protejați mama.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

— Aș spune că mai degrabă ca să mă protejez.

— Cum așa?

— Mama nu mă descria prea favorabil. Asta m-a înfuriat.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

— Dar vă confirm, domnilor... am ascultat-o... mama nu are niciun sentiment ambiguu față de doctorul Puig.

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

— Ceea ce nu se poate spune despre toată lumea.

— Adică?

Esteban își trece mâna prin păr, mai întâi la tâmplă, apoi spre ceafa.

— Ce credeți dumneavoastră că se petrece în mintea unui „tânăr”, cum spuneți, care își vede mama stingându-se încetul cu încetul și, cu cât mergea mai des la individul acesta, cu atât se îndepărta de mine... culmea, eu o sfătuisem să-l consulte, măi bine mi-aș fi ținut gura, dar auzisem numai de bine despre el... mama nu era la doctorul Puig în seara aceea.

— Este firesc să gândești astfel. Un copil nu poate niciodată să creadă în vinovăția mamei sale. Dar stai locului, tinere.

— Nu-mi mai spuneți „tinere”, vă repet, mama nu era la Vittorio Puig în seara aceea... este adevărat, mergea des la el, prea des pentru puținul ajutor pe care îl primea de la el, dar nu mergea niciodată seara, asta ar mai fi lipsit... Dimpotrivă, eu eram acolo.

- Ce spui?
- Am ucis-o pe Lisandra Puig.

Eva Maria scoate un țipăt.

—...am ucis-o pe femeia aceea ca să-i arăt nenorocitului ce înseamnă să pierzi ființa cea mai dragă din lume... și, după ce am auzit înregistrarea pe casetă, pot spune că nu regret nimic. Să o lase pe mama să spună că ar fi preferat să mor mai degrabă eu decât sora mea, fără să facă nicio obiecție, nu am niciun regret... individul acesta avea nevoie de o lecție, era vremea să-l împiedice cineva să mai facă rău.

Locotenentul se apropie de Esteban.

- Domnule Darienzo, sunteți arestat.

Eva Maria se întoarce spre polițiști.

— Nu-l credeți, vă rog, nu-l credeți, spune numai prostii, spune asta numai ca să mă protejeze, fiul meu nu este în stare de așa ceva, nu e în stare să ucidă.

Eva Maria se întoarce spre Esteban. Se apropie de el. Îi ia mâinile într-ale ei.

— Du-te și adu-ți bandoneonul, Esteban, cântă-le, vor vedea ce suflet frumos ai. Fiul meu are degete de aur, o inimă de aur, nu ar fi putut niciodată, spune asta numai ca să mă protejeze, nu vă dați seama? Nici măcar nu o cunoștea pe acea femeie. Nici ea nu îl cunoștea. Nu i-ar fi deschis.

Comisarul Perez clatină din cap.

- Asta nu este atât de sigur.

Esteban se repede să-l lovească pe locotenentul Sanchez.

— O femeie deschide unui comisionar... neșansa a fost ca mama să îl apere pe acel bărbat... neșansa ori inconștientul, fiindcă nu mă mai suporta, v-

a adus la mine fără să vă dați seama Așa nu va mai trebui să mă suporta pe mine, care îi amintesc de sora mea.

Eva Maria se aruncă în brațele lui Esteban.

— Nu spune asta, Esteban, taci!

Locotenentul îi pune cătușele lui Esteban. Urlând, Eva Maria se interpune între Esteban și locotenentul Perez.

— Opriți-vă! Vittorio are dreptate. I-am furat cheile la ultima consultație, eu am ucis-o pe Lisandra, eu, eu, Vittorio are perfectă dreptate, sunt labilă, sunt alcoolică, nu-mi revin după moartea fiicei mele, sunt îndrăgostită de el, eram geloasă, mărturisesc, mărturisesc totul! Ce mai vreți să vă spun? Eu am ucis-o pe femeia aceea, arătați-mi unde să semnez declarația, semnez imediat, numai nu-mi luați fiul, vă implor, lăsați-mi fiul, nu-l amestecați în toate astea, luați-mă, sunt gata, merg cu voi.

Comisarul Perez și locotenentul Sanchez o escortează pe Eva Maria.

— O să vă puneți de acord la comisariat. Până atunci vă luăm pe amândoi. Avem un nevinovat de eliberat.

Vittorio Puig a fost eliberat.

Eva Maria Darienzo nu și-a retras declarația.

Eva Maria susține că a omorât-o pe Lisandra Puig. A fost deschisă o anchetă judiciară pentru asasinat. Eva Maria Darienzo risca o condamnare pe viață.

Esteban nu și-a retras declarația.

Esteban Darienzo susține că a ucis-o pe Lisandra Puig. A fost deschisă o anchetă judiciară pentru asasinat. Esteban Darienzo riscă o condamnare pe viață.

Ancheta a durat douăzeci și una de zile. Procesul, nouă zile.

Jurații părăsesc sala.

Deliberarea ține mult. Este complicată. Sunt puși într-o situație dificilă prin această dublă mărturisire. Sunt descumpăniți. În cele din urmă jurații decid să țină cont de concluziile expertului psihiatru.

Eva Maria putea să o omoare pe Lisandra Puig. Fiecare dintre ei avea un mobil. Dar, după câte se pare, Eva Maria nu face decât să-l acopere pe fiul ei. Esteban Darienzo este adevăratul ucigaș.

Jurații intră în sală.

Esteban Darienzo este condamnat la cincisprezece ani de închisoare pentru asasinarea Lisandrei Puig.

Eva Maria Darienzo este achitată.

Eva Maria se repede la fiul ei. Polițiștii o imobilizează. Își strigă fiul. Îi spune că îl iubește. Esteban întoarce capul spre mama lui. Eva Maria plânge. Îi strigă că îl iubește. El îi zâmbește blând. Trist. Esteban este frumos. Stângace. Își trece mâinile prin păr. Cu încheieturile mâinilor încătușate, nu-și poate trece toate degetele prin păr, nu mai poate face ticul pe care îl are de la moartea Stellei.

Vittorio este în public. Își ia capul în mâini. Liniștit. Satisfăcut. Își strânge haina gri pe lângă trup. Haina pe care a găsit-o acasă, agățată în cuierul de la intrare, în ziua în care a ieșit din închisoare. Nu era a lui. Cu siguranță că era a unuia dintre polițiștii sau fotografi care și-au făcut veacul prin apartament în timp ce el zăcea la închisoare. Haita de primat. Și-o pusese. Era mărimea lui. Cu atât mai rău pentru cel care o uitase. Uitată de-a binelea, era de-acum a lui. Preț de o secundă i-a trecut prin minte că era a ucigașului, dar ridicase imediat din umeri. Dacă polițiștii ar fi descoperit haina respectivă la locul crimei, cu siguranță că i-ar fi rezervat altă soartă decât s-o pună în cuier. Acum trebuia să înceteze să vadă răul peste tot. Tocmai fusese judecat ucigașul soției sale. Inima i se strânge. Lisandra era cea care îi cumpăra haine, fără ea s-ar fi îmbrăcat mereu la fel. Haina asta? Un semn din partea Lisandrei. Semne, semne... începea să se gândească la ea. Nu controlase buzunarele. Totdeauna își îndreptase atenția asupra ființelor umane, niciodată asupra obiectelor, și încă și mai puțin asupra hainelor. Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi fost curios sau

dacă, pur și simplu, ar fi făcut gestul obișnuit de a-și strecura mâna în buzunar? Ar fi găsit în buzunarul din dreapta o carte de vizită. „Lucas Juegos”. Și ce ar fi de spus? Evident că nu ar fi spus nimic. Ce ar fi de spus despre o carte de vizită a unui magazin de jucării? Ar fi aruncat-o. Ceea ce a și făcut, de altfel, câteva zile mai târziu, dar fără să-și dea seama, împreună cu niște tichete de parcare și note de plată de la restaurant, vârâte în buzunar de când începuse să o poarte. Numeroase persoane se strâng în jurul lui. Familia, desigur. Dar și pacienți. Printre care Alicia. Felipe. Și prieteni. Printre care Miguel, venit de la Paris anume pentru proces. Toată lumea îl felicită, îi spun toți cât de liniștiți sunt acum.

Numai Pepe, într-un colț al încăperii, nu se bucură. Îl privește pe Vittorio zâmbind și întorcând pentru o clipă capul spre o femeie aflată în spatele său. *Femeia din fotografie*. Eva Maria nu o observă. Pentru că nu are ochi decât pentru Esteban.

Oricum Eva Maria nu ar fi recunoscut-o fiindcă poartă ochelari de soare. Pepe urăște obiectele pe care clima le interpune între oameni. Vittorio îi face un semn foarte duios cu capul. Femeia din fotografie zâmbește. A părăsit sala printre primii. Discret. Liniștită. Știe că Vittorio vine la ea în seara aceasta. Numai Pepe le surprinde privirile. Zâmbetele. Zâmbetul lui Vittorio. Dar nu-l va denunța. Nu este zâmbetul unui ucigaș în locul căruia a fost închis altcineva. Este zâmbetul cuiva care este nevinovat și liniștit. Zâmbetul unui bărbat îndrăgostit.

Oamenii ies din sală. Fiecare pe ușa care i se cuvine. Ușa pentru judecător și pentru jurați. Ușa pentru public. Ușa pentru vinovat.

Eu sunt invizibil pentru cei din sală. Urlu. Dar nimeni nu mă aude. Urlu. Așadar nimeni nu va ști niciodată ce s-a întâmplat? Totuși, Lisandra premeditase totul pentru ca Vinovatul să fie pedepsit. Urlu. Sunt fiul Timpului, sunt tatăl Dreptății și al Virtuții. Mă întreb de ce Viața nu-mi oferă puterea de a mă manifesta întotdeauna. Sunt Adevărul. Și urlu când îmi amintesc.

LUCAS-JUCĂRII

Vânzarea și repararea jucăriilor vechi

Defensa 1092, San Telmo Buenos Aires (Oil) 361 75 16

luni-vineri 9h-12h/15h-19h sâmbătă 9h-13h

Lisandra strecoară cartea de vizită în buzunar. Iese din magazin. Se îndreaptă spre Pepe, care s-a așezat pe o bancă. „Care mână? — Nu știu... dreapta!” Lisandra întinde mâna dreaptă și îi oferă o pisicuță de porțelan, iar apoi și pe cea stângă în care avea ascunsă o pisicuță de porțelan identică. „Am luat două la fel, una pentru tine, și una pentru mine.” Pepe îi mulțumește fără să înțeleagă „...pentru că o pisică de porțelan nu se smiorcăie din iubire”, fredonează Lisandra încetișor, „uneori adevărul se găsește în cântece”. Îi mulțumește lui Pepe că a așteptat-o, că a fost atât de drăguț cu ea. A ascultat-o. I-a făcut bine să vorbească. Lisandra îl îmbrățișează și îl sărută. Se retrage foarte repede, nu vrea să prelungească acel moment. Acum se poate întoarce acasă, acum îi este mai bine, nu mai trebuie să o însoțească. Lisandra îi face un semn cu mâna. Se îndepărtează. Simte cum i se strânge inima. Nu trebuie să privească în urma ei. Dacă ar privi în urma ei, Pepe ar înțelege. Dacă toți bărbații ar putea fi la fel de buni ca el. Lisandra este neliniștită. Vrea să meargă pe jos până acasă. Chiar dacă este destul de departe. Vrea să meargă pe jos până acasă. Își strecoară mâna în buzunar, pipăie cu degetele cartea de vizită. Nu-i vine să creadă. A făcut-o! La fel cum a făcut-o și cu alții. Și nici nu fusese mai greu. Poartă-te ca și cum n-ar fi el, poartă-te ca și cum n-ar fi el, nu are cum să te recunoască. A mușcat momeala. Sperase atât de mult ca totul să se întâmple astfel, nu-i vine să creadă. Prin urmare nu se înșelase. Când a intrat în magazin, nu l-a privit imediat. Mai întâi s-a plimbat printre rafturi. Cu mers unduios și hotărât, cum știe doar ea. S-a aplecat pentru a vedea mai bine jucăriile de pe raftul de jos. S-a aplecat fără să se ghemuiască. Ca să se cambreze. Ca să-i dea motive să-și imagineze. Lucas o privește. Știe asta. Cu coada ochiului. Își repetă tot timpul că Pepe este afară. Nu riscă nimic. Se prefacă că vrea o jucărie aflată prea sus ca să o poată lua. Se ridică pe vârful picioarelor. Cu brațul întins spre acea jucărie inaccesibilă. Marginea

puloverului s-a ridicat pe talie, pare că poate atinge jucăria. O bucățică de piele. Ca o promisiune. Lucas o privește. Ea știe. S-ar zice că nu i se mai pare la fel de urâtă ca în trecut. Se apropie de ea.

— Pot să vă ajut? Ce jucărie vreți?

Îi răspunde în gând: Pe tine.

— Pisicuța de sus.

— Cea din pluș?

— Da, și cea de porțelan de alături. „...pentru că o pisică de porțelan nu se smiorcăie din iubire”.

— Da, pisicile astea nu fac zgomot.

Lisandra se preface că evaluează cele două jucării. Nu îl privește pe Lucas.

— Aveți o pisică?

— Nu.

Lisandra își întoarce fața spre el. Cea mai destinsă, cea mai inexpressivă, pentru ca el să-și imagineze tot ce vrea. Dar și pentru că nu poate zâmbi.

— Sunt sigură că aveți un câine.

— Sunteți o vrăjitoare.

— Un pic.

Își întoarce privirea spre cele două jucării. Reia jocul evaluării acestora.

— Eu sunt alergica la câini.

— Ce păcat!

— Sunt întru totul de acord cu dumneavoastră. Ce păcat!

Lisandra îi întinde pisicuța de porțelan.

— Am să iau două.

— Foarte bine.

Lisandra îl urmează. Se îndreaptă spre casa de marcat. Îi simte privirea în spate. Pe trup. Închide ochii. Își stăpânește un frison. I se contractă maxilarul. Simte cum o atinge ușor ca să treacă în spatele casei de marcat. Lisandra scoate două bancnote. Le pune pe tejghea. El ia bancnotele cu mâna dreaptă. Ține mâna stângă sub tejghea. E semn bun. Este pe calea cea bună. Observă cartea de vizită a magazinului.

- Pot să o iau?
- Vă rog. Locuiți în cartier?

Vrea să știe mai multe. Lisandra nu-i răspunde. Ia cartea de vizită. Se preface mirată.

- Reparați și jucării?
- Desigur.
- Și păpuși?
- Desigur.
- Acasă am o păpușă mare stricată. O păpușă mare.

Lisandra încarcă fraza cu mult subînțeles. Știe că bărbaților le plac vorbele cu subînțeles. Nimic nu este mai excitant decât această alintare. Desigur, când vine de la un trup excitant.

- Ați putea să veniți s-o reparați? Este o amintire din copilărie, țin mult la ea.
- Desigur, mă deplasez adesea la domiciliul clienților.
- Ca un doctor?

O a doua alintare. Lucas zâmbește.

- Se poate spune și așa.

Lisandra mizează totul pe o carte.

- În seara asta?
- De ce nu?

Aproape că a câștigat.

— A, nu, nu în seara asta... ce idioată sunt, în seara asta lucrez. Și nu ajung acasă înainte de nouă și jumătate. E prea târziu pentru dumneavoastră, ce păcat, era un prilej bun.

Lisandra încarcă fraza cu mult subînțeles. Lucas îl percepe.

— Nouă și jumătate, ba da, pot să trec.

A câștigat.

— ...voi profita ca să-mi fac inventarul mai înainte, îl amân de multă vreme.

— A, da? Sunteți sigur că nu vă deranjează?

— Sigur că nu.

Lisandra îi spune adresa. O singură dată. E sigură că nu trebuie să repete. Un bărbat dă dovadă de o putere de concentrare fenomenală atunci când întrevade o posibilitate oarecare de a face amor. Lisandra primește restul. Știe că ar trebui să-i permită să-i atingă puțin pielea. Dar nu poate. Este mult prea greu. Nu întinde mâna. Așteaptă să pună restul pe tejghea.

— Doriți să le împachetez pentru cadou?

— Nu, sunt pentru colecția mea.

— A, le colecționați.

— Da.

Ar trebui să-ți folosești ambele mâini ca să le împachetezi, așa că păstrează-ți verigheta ascunsă, știi foarte bine ce se va întâmpla astă-seară, pe scări, când vei urca la mine, o vei scoate, nu știu dacă nu ai făcut-o deja, dar astă-seară o vei face, așa cum fac toți ceilalți. Lisandra ia cele două pisicuțe de porțelan de pe tejghea. Îl privește pe Lucas drept în ochi.

— Ar fi extraordinar dacă ați putea s-o reparați astă-seară.

Lucas își pleacă primul privirea. Este pentru prima oară. Lisandra nu și-ar fi putut imagina niciodată că-l va putea privi drept în ochi, i-ar fi fost teamă să nu o recunoască, dar lui nu-i mai stă mintea să analizeze, și-o folosește pentru a-și imagina. Nu o mai vede stând în fața lui, și-o închipuie deja goală, gemând sub mângâierile lui, penetrată. În acest moment al fantasmei Lisandra simte că

trebuie să plece. Devine prea greu de suportat. Femeile îndrăgostite nu reușesc să privească pe cineva drept în ochi, emoția lor este prea mare, iubirea chemă tandrețea, iar o privire în ochi, una sinceră, așa cum le place bărbaților, nu trebuie să sugereze tandrețe. Lisandra își strecoară cartea de vizită în buzunar. Merge. A făcut-o. A făcut-o pentru că numai asta i-a mai rămas de făcut. Acum o știe, este sigură. Nu se mai teme. Va merge până la capăt. Nu mai are cale de întoarcere. A mers până la capătul tuturor raționamentelor. După ce atingi limita unui raționament, macini, iar aceasta este o formă de moarte. Lisandra știe asta. Tot măcinând ajungi la lehamite. Vittorio, mai ales, a mers până la capătul poveștii de iubire. Lucas avea să plătească. El era vinovat pentru tot. I-a trebuit multă vreme să accepte asta. Mai întâi trebuise să-și dea seama de amploarea dezastrului. Și numai viața care trece îi permite să-și dea seama de amploarea dezastrului. Trebuie să crească, să îmbătrânească. Trebuise ca modelul să se repete. Și, pe urmă, trebuise să privească adevărul în față. Ea singură își era cel mai rău dușman. Desigur. Însă fusese învățată asta. Lucas o învățase. Mai întâi își spusese că nu-i grav. Că putea trăi astfel. Ținea de trecut, trebuia să o ia de la capăt. Trecutul se uită. Dar nu putuse să o ia de la capăt fiindcă devenise ea însăși capătul. Atunci dorise să știe totul. Pentru echilibrul ei, pentru sănătatea ei mintală, nu putea să continue să trăiască așa. Trebuia. Pentru Vittorio. Ca să înțeleagă. De fapt, nu, nu ca să înțeleagă, nu mai era nimic de înțeles. Voia numai să știe. Cum începuse totul. Intervalul de timp pe care îl străbătuse. Din clipa în care știi totul, ești avantajat. Din clipa în care îți amintești totul, poți uita. Își convocase trecutul. Îl chemase cu toate puterile ei. Făcuse toate eforturile ca să se concentreze. Își analizase visele, încercase toate variantele. Hipnoza. Dicteul automat. Dansul. Dar memoria este schimbătoare. Impenetrabilă. Asocierile. Somnul nesomn. Nu-și amintise nimic. Ține de existența misterioasă a amintirilor să se dezvăluie sau să rămână ascunse. Amintirile sunt libere. Își bat joc de noi. Se subțiază, se dilată, se comprimă, ne evită sau ne lovesc asemenea fulgerului. Odată create de viață, devin stăpânele vieții. Sunt soldații timpului prin intermediul cărora ne amintim. Fără amintiri am fi liberi. Memoria este zâna rea a timpului. Amintirile sunt niște puteri obscure. Nicio amintire nu aduce cu sine o bucurie adevărată, pace. Regrete, remușcări, amintirile seamănă cu numeroși clopoței distonanți care sună în noi. Și, cu cât îmbătrânim, cu atât muzica amintirilor este mai distonantă. Credem că suntem noi înșine, dar suntem doar amintirile noastre. Lisandra a luptat împotriva amneziei. Împotriva fluxului electric din creier care azvârle valuri negre asupra amintirilor care ar trebui să aibă lumina blândă, lăptoasă a copilăriei. A trebuit să accepte evidența. Patru tablouri. Patru momente. Patru imagini care

zvâcnesc în ea din ziua în care și-a amintit. Amintirile ei încep întotdeauna în aceeași clipă și se opresc mereu în aceeași clipă. Niciodată nu apar detalii suplimentare. Poate că nu ne amintim decât ceea ce putem suporta? De atunci, Lisandra s-a zăvorât în prezentul ei santinelă neobosită, cu mâna streășină la ochi, veghind asupra trupului, a sufletului ei. Până unde o mai poate pedepsi nedreptatea? Cu siguranță că alții ar fi avut o cu totul altă reacție. Ea s-a retras în acel arc nemilos care este gelozia. Unii s-ar fi refugiat în mânie. Alții în caritate, într-un altruism dovedit cu orice preț ca să uite de ei înșiși. De ce gelozia? Aici dăm peste misterele dramelor și ale indivizilor. Personalitatea. De la Lucas a învățat. Patru tablouri. Patru imagini care zvâcnesc în ea din ziua în care își amintise. Amintirile ei încep întotdeauna în aceeași clipă și se opresc în aceeași clipă. Niciodată nu apar detalii suplimentare. Dar ea voia să-și amintească tot, tot ceea ce se întâmplase. Cum începuse totul. Care fusese intervalul de timp pe care îl străbătuse. Sperase că el ar putea să îi spună ceea ce nu-și mai amintea. Să-și împărtășească unul altuia amintirile pentru a reconstrui această poveste. Lucas îi datora această mărturisire. Îi trebuise multă vreme ca să se hotărăască, dar, odată hotărârea luată, nu avea cum să fie foarte greu să-l revadă. Nu-i uitase prenumele. Îi zbârnâia deseori în minte. Era obligatoriu. Să-l revadă. Pentru echilibrul ei, pentru sănătatea ei mintală, nu mai putea continua să trăiască așa. Poate că Vittorio nu se va mai întoarce la ea. Dar, dacă ei îi va fi mai bine, atunci va accepta să-l vadă plecat. Își spusese că, poate, își va aminti totul când îl va revedea pe Lucas. L-ar privi lung și zdrang! totul îi va reveni în minte. Atunci își va strânge legătura de amintiri și va reîncepe o viață nouă, va începe altceva, în orice caz, ar putea să scape de grămada de noroi în care se înfundase. Ar fi mai puternică. Mai rezistentă. Nu mai suporta să se simtă atât de vulnerabilă. Dacă-și va aminti, în sfârșit, totul, va putea să uite, în sfârșit, totul. Câte luni zăbovisc în această nouă postură? Îi știa numele. Adresa. Vittorio o părăsea. Se hotărâse. Atunci trecuse prin fața locuinței lui Lucas. Nu încetinise pasul mai mult decât dacă locul acela nu ar fi avut nimic de-a face cu ea. În niciun caz. Dimpotrivă, se grăbise. Nu era bine. Nu suntem perfecți. Ar fi vrut atât de mult să fie perfectă. Vittorio ar fi rămas. Nu s-ar fi dus la alta. Dar asta nu ar fi schimbat nimic. Lisandra știe. Timpul zdrobește perfecțiunea. Să fie perfectă câteva zile. Câteva săptămâni. În cel mai bun caz, câteva luni. Imperfectă până la sfârșitul vieții. Fiindcă iubirea este un principiu mobil. Întotdeauna sfârșim prin a face tot ce putem pentru celălalt. Principiul nemulțumirii. Nemulțumirea de sine te împinge spre altul. Apoi nemulțumirea față de celălalt te împinge către altul. Și apoi către altul. Numai pentru a încerca să nu observi că viața este nemulțumitoare, nu tu sau ceilalți. Fiindcă ea aduce moartea. Asta se va

întâmpla într-o zi. Într-o altă zi trecuse, iar, pe lângă locuința lui Lucas, îl văzuse ieșind. Se schimbase, dar îl recunoscuse. El oare avea s-o recunoască? El se schimbase puțin, ea foarte mult, diferențele de vârstă impun asemenea transformări. Era acolo, sub privirile ei, dar nu-și amintea nimic. Exact răul pe care îl imaginase. Nu avea ce să-l întrebe. Amintirile despre el păliseră. Din cauza timpului care trecuse. Și mai ales din cauza rușinii. Din cauza vinovăției. Nu numai că Lucas nu i-ar spune nimic în plus, dar ar nega. Nu ar mărturisi niciodată. Ar lăsa impresia că are de-a face cu o nebună. Iar dacă ar fi destul de curajos și de speriat de pericolul pe care ea îl reprezenta, ar uide-o. Mai lăsase să treacă niște săptămâni. Dar, cu cât relația ei cu Vittorio se deteriora, cu atât mai mult găsea curajul să continue „mica ei anchetă”. Așa o numea. Iar în ziua următoare nu numai că îl văzuse ieșind din locuința lui, dar îl și urmărise. Până la locul unde muncea. Și-l imaginase în fel și chip. Ce meserie putea să aibă. Ea nu avea niciuna. Alta decât cea de a iubi. Alta decât cea de a fi geloasă. Ia autobuzul, ia și ea autobuzul. Stă cât mai departe cu putință de el. Coboară, coboară și ea. Se oprește, scoate niște chei și descuie ușa unui magazin cu fațada vopsită în verde. Lisandra ridică privirea. Se uită la pancartă. „Lucas — jucării”. Șocul o împietrește pe trotuar. Oblonul de fier vopsit în verde s-a ridicat. Vitrina este plină de jocuri pentru copii. Dezgustul ajunge pe buze. Atunci, stăpânită de dispreț, fără ca Lucas să bănuiască, începuse să-l urmărească. Ca pe un obiect al dorinței, deși el nu era așa ceva. Fascinația răului. Fascinația trecutului. Îl urmărea de departe ca să vadă cum trăiește. La bistroul unde lua întotdeauna prânzul. Se instala în spatele lui și îl privea. Îi privea mișcările. Trupul. Părul. Începuse cu un cuțit. Fura obiectele pe care Lucas le atinsese. Un șervețel. O furculiță. Ziarul pe care îl aruncase la gunoi. Aranja toate aceste obiecte la ea în cameră într-o valijoară. Din când în când o deschidea și le privea, rând pe rând. Fără să se gândească la ceva. Asta fusese într-o zi. Într-alta îl văzuse sărutându-și soția în prag. Așadar, Lucas era căsătorit, ar fi trebuit să-i treacă prin minte. Dar nu și-ar fi putut închipui niciodată mâna mică, brațul delicat pe care îl văzuse țâșnind dinspre ușă și trupșorul alergând, alergând spre el ca să-i dea un ultim sărut. Un sărut pentru o zi bună. Lucas zâmbise. Prin urmare, Lucas avea un copil. O fetiță. Ea nu. Lisandra nu se putea imagina având un copil. Copiii o înspăimântau. I se părea că seamănă cu niște viermuși. Nu putea să rămână singură cu un copil, se temea de posibila ei reacție. Ca și cum nu ar fi fost de ajuns că o simțise pe pielea ei cândva, trebuie să trăiască gândind că o va simți pe pielea ei, nu asta spune toată lumea? Lisandra și-ar fi dorit atât de mult să aibă un copil, poate că atunci totul ar fi fost altfel cu Vittorio. Un copil nu împiedică sfârșitul iubirii, dar poate că nu i-ar mai fi păsat. Lucas zâmbește. În acea zi, din cauza

zâmbetului, a fetei, Lisandra a știut că se va răzbuna. Dorința ei de a-și recupera trecutul s-a transformat în ură față de trecut. Când a înțeles că el era fericit, nu ea, că el obținuse tot ceea ce viața îi permite să obții, nu ea. Lucas avea să plătească. Totul era din vina lui. Lisandra nu știa ce aștepta. Aștepta ceva. Nu știa exact ce anume aștepta. Știa că la un moment dat viața îi va oferi un prilej. Un prilej care va crea o idee. Mereu se întâmplă așa. Aștepta. Aștepta. Nu se grăbea. Niciodată nu ești foarte grăbit când e vorba de astfel de lucruri. Iar Vittorio încă mai făcea sex cu ea. Mai puțin bine. Mai rar. Dar încă mai făceau sex. Iată, ajunsese și aici. În dimineața aceea Lucas avea o plasă în mână. Luase autobuzul. Coborâse și ea, ca de obicei. Trecuse pe lângă magazinul lui cu fațada vopsită în verde fără să-l deschidă. Își continuase drumul. Intrase într-o curățătorie. Lisandra știa ce avea de făcut, fără să se fi gândit vreodată. Ce trebuia să facă. Intră și ea. Imediat. Stă în spatele lui. Se obișnuise. Dar niciodată nu fusese atât de aproape de el, în fine, niciodată în toți acești ani. Lucas scoate din plasă o haină gri și o pune pe tejghea. Îi ascultă vocea. Este pentru prima oară când i-o aude. După atâta vreme. Nu i-o recunoaște. E firesc, pe atunci nu avea vocea asta. Ia tichetul „La revedere”. Lisandra întoarce capul. Ascultă cum se deschide ușa. Îl aude ieșind. Repede, e rândul ei, repede, să ia haina. Se va gândi mai târziu. Va analiza mai târziu. Nu este momentul acum. „Bună ziua, i se adresează tipului de la casa de marcat, soțul meu a lăsat aici o fustă și a pierdut tichetul.” Lisandra privește haina gri, aflată chiar acolo, în fața ei, la doar câțiva centimetri, ar putea să o atingă. „O fustă roșie. De lână. — Roșie, ați spus? Merg să mă uit. Lungă? — Nu, scurtă.” *Nu lua haina. Nu lua haina.* Tipul lăsase haina gri lângă casa de marcat, dedicându-se trup și suflet acestei misiuni noi, intră în depozitul de haine împachetate în folie transparentă. Lisandra ia haina gri, face stânga-mprejur și iese din curățătorie. Aleargă. Aleargă pe stradă. Din răspuțuri. Acum știe ce va face. Acum are tot ce-i trebuie. Știe asta. O știe fără să-și fi făcut vreun plan dinainte. Nu-i mai rămâne decât să aștepte momentul prielnic. Viața îi va oferi momentul prielnic Așa se întâmplă întotdeauna. Nu-l va revedea pe Lucas înainte de ziua Z. Speră că Vittorio se va întoarce la ea. Dar nu. Este ziua Z. Știe că Vittorio nu se va întoarce la ea. Atunci la ce bun să mai trăiască? Fără el nu va putea. Nu-i mai rămâne decât să se răzbune. Vittorio ieșea seara tot mai des, în curând va dori să o părăsească, nu va mai fi o închisoare pentru el. Discuția cu Pepe o ajutase să înțeleagă. Pepe are dreptate. Trebuie să găsească o soluție. Și are soluția. De multă vreme. Iar acum trebuie s-o pună în aplicare. Sosește, în sfârșit, acasă. Dar simte că ametește. Puțin. Așadar va fi în seara asta. Face duș. De obicei apa care șiroiește o relaxează. Nu și acum. Firește. E o ființă umană. Își pune o rochie nouă. Își pune o rochie nouă. Pantofi cu tocuri

înalte. A știut-o dintotdeauna, și-o tot repetă. O șansă. Se face frumoasă, foarte frumoasă. Trebuie să mă vadă. Trebuie. Numai Vittorio poate să o determine să renunțe. E singura lor șansă. Trebuie ca el să-și aducă aminte că se iubeau. Trebuie să rămână. Nu poate să fi uitat complet ce a fost între noi. Cât de frumos a fost. Vittorio abia dacă o privește. Gândul îi este în altă parte. Lisandra nu se poate stăpâni. Puterea obișnuinței. „Nici măcar nu ai observat rochia mea nouă.” Restul, mai vulgar, îl păstrează pentru ea, *du-te la amantă, crezi că nu am înțeles?* Lisandra îl întreabă, ca să verifice, în această seară, ca și în alte seri, dacă o minte.

— Unde te duci?

— La cinema.

— Iar?

— Tu nu vrei să mergi, dar asta nu înseamnă că trebuie să rămân acasă.

Lisandra nu se poate abține, puterea obișnuinței.

— Înainte ieșeau mai puțin.

— Asta e, depinde. Îmi spală creierul. Am nevoie de asta...

— Desigur, ai nevoie de asta...

Dar Lisandra se calmează imediat. Nu vrea să reia una din certurile lor obișnuite. Nu în seara asta. Nu în seara asta. În seara asta miza e alta. Îl mai întreabă o dată. Ca să-l protejeze. Ca să fie sigură că nu vor fi probleme.

— Ești sigur?

Dar Vittorio se oțărăște și totul se încheie ca toate certurile lor care izbucnesc de săptămâni bune.

— Mă sufoci, Lisandra, nu mai pot, îți spun că merg la cinema, n-ai decât să vii cu mine dacă nu mă crezi.

Știe că o minte. Vittorio știe prea bine că nu îl va însoți la cinema. Ar merita ca totul să cadă asupra lui. Deodată își spune că, dacă nu va lăsa haina gri la vedere, Vittorio ar putea avea neplăceri. Dar o va lăsa la vedere. Are alte ambiții decât să pedepsească un soț necredincios. Reușește chiar să-l conducă până la ușă. Să zâmbească.

— O seară bună.

Închide ușa după el. Iar o cuprinde amețeala. Puțin. Se îndreaptă spre radio. Dă muzica tare. Fredonează. „Stradă veche din cartierul meu, unde am pășit pentru prima oară, mă întorc, cărțile îndelung folosite s-au uzat, am o rană în piept și visul sfărâmat de îmbrățișarea adevărului.”¹⁵ Nu trebuie să se gândească prea mult. Privește pendula. Va veni. Nu-i vine să creadă. Lucas va fi aici în mai puțin de o jumătate de oră. Va suna. La ușa ei. Merge la ea în cameră. Deschide sertarul comodei. Ia haina. O întinde. O haină de bărbat. Haina gri de la curățătorie. Și-o pune pe piept. Se privește în oglinda măsuței de toaletă. El are dreptate, nu este frumoasă. Se uită la cartea de vizită pe care o ține în mâini. „Lucas — jucării”. Este dezgustată. Strecoară cartea de vizită în buzunarul din dreapta al hainei. Lucas este dreptaci. Știe asta. Mulțumită amintirilor. Mulțumită imaginilor. Când ești dreptaci, rămâi dreptaci. Și dacă nu va veni? Pune haina pe spătarul unui fotoliu. El nu o va vedea. Dar polițiștii o vor vedea. Râde ca un copil care pune la cale o șotie. O surpriză. Râde. Puținel și de frică. Pepe nu mai este aici ca să o apere. Verifică. Da, zăvorul este bine fixat. Lucas nu poate intra fără știrea ei. Merge iar în salon. Scoate o sticlă de vin alb. Un pahar. Două pahare. Își toarnă vin. Bea. Dintr-odată. Nu e cazul să bea prea mult. Trânțește paharul de podea. Și pe celălalt. Dansează, dansează, dansează. Cum va reacționa Lucas când va înțelege totul? Se rotește în jurul fotoliului. În jurul lămpii. În jurul vasului pentru flori, și aici voința ei se clatină. Nu, nu voința ei. Inima ei. Lisandra se gândește la Vittorio. La toate florile frumoase care au fost aranjate cândva în vas. Flori oferite din iubire. Ia vaza. Vrea s-o umple. S-o umple. S-o umple. Pune vasul în cadă și lasă apa să curgă ca s-o umple. Se uită la hainele de pe podea. Lângă cadă sunt hainele ei. Lângă duș, cele ale lui Vittorio. Înainte se adunau într-o singură grămadă și asta o face să plângă. Lacrimile îi cad în apa din gلاstră. S-ar găsi lacrimi în apa din gلاstră? O dor genunchii înțepeniți pe podea. Dar nu simte. Se ridică. Revine în salon. Pune gلاstra pe măsuță. Dă muzica și mai tare. Privește pendula. Apoi gلاstra. Își înăbușă un hohot de plâns. Își duce mâinile la gură. Și le mușcă. Acolo. Acolo unde poate să o prindă cineva de mână, între degetul mare și arătător. Niciodată gلاstra aceasta nu va mai primi florile altcuiva. Împinge gلاstra cu mâinile întinse. Locul mușcat este violet. Dar nu simte. Vasul se sparge. Apa se răspândește pe podea. S-ar descoperi lacrimi pe podea? Se învârte, răstoarnă lampa, trânțește un fotoliu. Apoi pe celălalt, cel cu haina. Verifică dacă haina e ascunsă sub fotoliu, important este să o vadă

¹⁵ Tangoul Las cuarenta (Gorrindo/Grelo, 1937). (N. a.)

polițiștii atunci când vor ridica fotoliul. Nu se poate abține să mai verifice o dată cartea de vizită din buzunar, este tot acolo, în buzunar. După ce o vor găsi, polițiștii vor merge la adresa magazinului și îl vor aresta pe Lucas care nu se poate apăra. Va putea cel mult să spună adevărul și să se acuze de adevărata crimă. Lisandra dansează, dansează, dansează. Și așteaptă. Dacă ar ști. Când comisarul Perez va pune fotoliul cum trebuie, va ridica din umeri. „Probabil că haina asta este a soțului victimei. Ce criminal și-ar uita haina la locul crimei? În plină iarnă?” Comisarul Perez va pune haina în cuierul de la intrare, dar se va uita totuși la mărime: 52. Și, fiindcă meseria lui este să nu lase nimic la voia întâmplării, îl va întreba pe Vittorio ce mărime poartă. 52. Exact cum se gândise, încă o dată se dovedea că are dreptate: haina este a doctorului Puig. Lisandra așteaptă și dansează, dansează. Ce face? Se îndreaptă spre fereastră și o deschide. Era cât pe ce să uite să deschidă fereastra. Ce tâmpită! O ia cu frig. Imediat. Uneori se privește dansând. Acum nu mai poate. Sună. A venit. Asta e, a venit. Privește în jur. Toate sunt gata. Merge la ușă. Se uită pe vizor. Lucas este aici. Privește chipul care nu observă că este privit. „Două minutele. Sosesc.” Trage zăvorul. Gata, nu se va mai teme.

— Intrați, am să vă arăt păpușa stricată. O cheamă Lisandra.

Apoi se întoarce în salon. În spatele ei aude repetând încet „Lisandra”. Lisandra merge repede, drept înainte. Cioburile se sfărâmă sub tălpile pantofilor ei, dar nu simte. Se așază cu spatele la fereastră. Îl privește pe Lucas. Îi zâmbește. În acea clipă o recunoaște. Știe asta. Vede. Și își ia elan zvâcnind din picioare. Nu sare. Nu, nu sare. Mai ales să aibă grijă să nu sară. Doar puțin elan, ca și cum ar fi împinsă de cineva. Ca și cum Lucas ar fi împins-o. Își simte corpul căzând. Ar fi putut să o facă fără el, dar i-ar fi oferit un alibi. Lucas trebuia să plătească. Gândurile Lisandrei se împrăstie. Într-un ritm accelerat. Imaginile vin una după alta. Așa cum vrea viața atunci când se stinge.

ETAJUL 5

Lucas este fiul dădacei mele Nari Nati este drăguță dar este totuși mama lui Lucas tata mă lasă la ea în fiecare dimineață înainte să meargă la lucru și mama mă ia în fiecare seară după lucru trebuie să ai grijă de copii atunci când lucrezi și trebuie să lucrezi ca să ai cu ce să-ți crești copiii casa este la marginea

străzii intru pe o poartă înaltă de fier trec prin curtea interioară sar dintr-o piatră albă într-alta ca să mă feresc de crocodilii care mă pândesc pe sub pietrele galbene ajung la ușa de la intrare intru Negrito e acolo mă întâmpină lătrând vesel și în dreapta e bucătăria în stânga este salonul ca să te uiți la televizor și în față un hol care se întinde la nesfârșit cu o ușă care dă în subsol printr-o scară în formă de virgulă de fapt casa asta seamănă mult cu casa mea cu multe alte case și cu atât mai rău pentru mine o regăsesc mereu pe undeva aici am stat luni marți miercuri joi vineri cam patru luni la cei aproape cinci ani ai mei nu vreau să mă spăl pe dinți dimineața ca mulți alți copii este adevărat nu mi-e foame dimineața nici seara ca multora dintre copii e adevărat mi-e greață dimineața în mașină ca multora dintre copii este adevărat dar nu poate ghici nimeni dar mi-aș fi dorit mult să ghicească cineva fiindcă am trăit acolo și asta e adevărat stau pe covor cu spatele la canapea și mă uit la televizor și Nati spune „merg la cumpărături o supraveghezi nu întârzii mult” corpul lui Lucas culcat pe cealaltă pernă a canapelei răspunde „da” când ușa se închide se ridică și îmi spune „vii” mă ridic știu bine drumul deschid ușa din hol și cobor scara în formă de virgulă capul mi se învâрте de parcă m-aș fi dat prea mult în leagăn mă opresc la fiecare treaptă dar Lucas mă împinge de la spate ca să merg acolo jos este o cameră cu o mașină de spălat și o masa pentru călcat și Lucas îmi dă jos hainele de pe mine nu știu încă să mă dezbrac singură își dă jos pantalonii e în picioare e înalt mă obligă mă uit spre ușă fiindcă vreau să vină cineva Negrito vine dar el nu poate face nimic ascult zgomotul mașinii de spălat

ETAJUL 4

„nu te mai țin după mine!”

„când vine mama? când vine mama?”

„mai târziu”

„când vine mama?”

„nu mai întreba”

„când vine mama?”

„niciodată”

încep să plâng atât mi-e de teamă da, teamă

„ba nu, ziceam așa, în glumă mama o să vină curând”
și Nati mă ia pe genunchi.
„nu te mai duci la cumpărături?”
„nu azi nu mă mai duc la cumpărături”
„azi Lisandra a întrebat mereu când veniți”
mama: „e adevărat?” eu: „da”
mama: „dar nu trebuie draga mea știi bine că nu o să te uit aici”
eu plec privirea și vreau să fiu băiat dacă aș fi băiat Lucas nu mi-ar face asta stau sub masă în sufragerie țin în brațe jucăria mea
Lucas mă trage de sub masă știe bine că nu mă joc de-a v-ați ascunselea dar trebuie că asta credea vrea să pară că se joacă doar cu mine eu nu vreau și de data asta Nati este acasă spală vasele nu a plecat la cumpărături mă simt puternică și protejată atunci îl mușc și sunt mulțumită dar în aceiași timp mi-e puțin teamă „vino aici!” mă strigă Nati „de ce l-ai mușcat? cere-i iertare!” nu îmi cer iertare „nu îți ceri iertare? vrei să-ți arăt cum este?” și Nati mă mușcă tare de mână acolo de unde poți să prinzi pe cineva între degetul cel mare și arătător și îmi spune „vezi că doare cere-i iertare” nu-mi cer iertare „ești o fetiță rea am să te spun mamei tale diseară” și nu mai vorbește cu mine toată ziua,
„nu mai am ce vorbi

ETAJUL 3

cu fetițele rele” zice ea și seara, în mașină mama mă pupă pe urma mușcăturii asta face bine cred că ea înțelege dar îmi spune că nu e bine să-i muști pe ceilalți numai fetițele rele mușcă deci toată lumea îi dă dreptate sunt rea și atunci va continua să mă doară când el este cu cocoșelul între fesele mele lângă pat este mașina de spălat iar în mașina de spălat sunt eu ca să nu mă mai tem ascult zgomotul care se tot repetă și asta mă liniștește fiindcă știu că o mașină de spălat se oprește și asta înseamnă că și el se va opri cu nasul lipit de geam mă uit la casa de vizavi unde aș putea să o aștept pe mama ar fi la fel n-ar fi la fel ar fi mai bine Lucas trece pe la spatele meu și mă trage de păr așa fără niciun motiv trece pe la spatele meu și nu zic nimic Nati este aici și aș putea să merg să-l părăsc așa cum ar face orice altă fetiță „Lucas m-a tras de păr” dar nu pot să spun nimic micile și marile răutăți

sunt înțepenite în gâtul meu nu mai pot să spun nimic nu mai sunt o fetiță sunt o mincinoasă urâtă care o merită și ai cărei părinți vor muri ușa de la intrare se trânteste și cheile se răsucesc în broască Nati pleacă la cumpărături Lucas se ridică și trece în fața mea nu mă atinge nu știu dacă se uită la mine țin privirea în pământ am degetul mare în gură și încerc să mă sufoc în mirosul cuverturii albastre de care îmi șterg nasul când am degetul mare în gură pentru ca el să nu poată să bage nimic altceva țin degetul în gură iese din cameră ușa se trânteste e liniște nu îndrăznesc să fac vreo mișcare ce ușă se deschide prima cea pe care va intra Nati când se va întoarce de la cumpărături și mă va elibera sau cealaltă ușă teribilă cea care îl va readuce pe Lucas este cealaltă îmi iau păpușa de pe jos și încep să mă joc cu ea să o fac să vorbească și dau din cap așa ca și cum m-aș juca și mai mult și că nu trebuie să mă deranjeze Lucas se îndreaptă spre canapea cu o revistă în mâini îi vorbesc în continuare

ETAJUL 2

păpușii dar mai încet ca să nu-l deranjez dacă vrea să citească sau să se uite la televizor să nu-l deranjez ca să uite de mine nu îndrăznesc să ies din cameră mi se pare că mă va uita dacă stau ghemuită în fața lui dar dacă ies trupul meu în mișcare îl va face să mă vadă iar dacă nu mă mișc sper că nu Lucas este absorbit de revista lui nu știu ce-mi vine las păpușa jos mi-e atât de frică încât nu mai am puterea să mă prefac „vino să vezi” ce m-a apucat să las păpușa iau păpușa și mă concentrez asupra ei nu-i răspund dacă nu-i răspund poate că Lucas o să se ocupe cu altceva poate că nu o să se ocupe de mine îl simt că o să-mi arate de departe și că apoi voi putea să mă așez și gata își ține picioarele pe masa din salon le ține ca un A cu revista pe coapse știu litera A ca în mAmA ca în AAAA Lucas nu se uită la mine se uită în revista lui „uită-te la asta, e preferata mea da’ vino odată să vezi” Lucas lovește cu palma pe pagina din revista deschisă pe coapsele sale mă apropii de el rămân în picioare și îmi aplec doar capul spre revistă o femeie blondă foarte machiată dezbrăcată cu sâni foarte mari picioarele desfăcute se uită la mine în timp ce scoate limba la mine machiată dezbrăcată „vino” și încă o dată

ieșim pe ușa din holul care coboară și scara în formă de virgulă și capul mi se învâрте și capul mi se învâрте și Lucas în spatele meu care mă împinge la fiecare treaptă o fetiță brunetă fără sâni care nu este machiată dezbrăcată cu picioarele desfăcute care scoate limba la el „deschide ochii uită-te la mine ți-am zis dar ești tâmpită nu așa ești tâmpită sau ce? fă ca ea uită-te la mine!” Îmi cere să fac de parcă sunt *preferata* lui și totul reîncepe limba lui cocoșelul lui totul reîncepe ca întotdeauna dar nu sunt *preferata* lui o spune mereu sunt nasoală atât de nasoală încât îmi face asta pentru că nu sunt frumoasă sunt atât de nasoală „că nu știu cum fac părinții tăi ca să te iubească în plus ești și rea” și eu nu știu de ce

ETAJUL 1

nu sunt frumoasă și nu știu de ce sunt rea ar putea să-mi facă asta lăsându-mă să cred că sunt *preferata* lui dacă ar fi fost mai în vârstă poate că mi-ar fi dat bomboane înainte sau după mi-ar fi zis că sunt prințesa lui atât de frumoasă cu părul meu frumos cu ochii mei frumoși cu zâmbetul meu frumos dar Lucas are doar 15 ani și nu are încă vârsta la care cineva încearcă să-și ascundă viciul îndărătul bomboanelor al mângâierilor al drăgălășeniilor are doar 15 ani o vârstă la care încă mai smulgi aripile muștelor iar cei care susțin că la 15 ani nu faci rău niciunei muște nu știu ce pot muștele îndura și nu este bine să fii o muscă în mâinile lui Lucas îmi face asta fiindcă o merit și dacă o să-l părăsc nimeni nu mă va crede e sigur că toată lumea o să-mi spună că sunt o mincinoasă și părinții mei vor muri dacă le spun vor muri dacă le spun vor muri imediat și apoi voi fi singură singură singură singură singură, „o garsonieră? în partea cealaltă orașului? și nu știa nimeni? nu dar îți dai seama? bine în același timp se spune că e mult mai frecvent decât se pare de altfel notarul a spus că în mai bine de jumătate din familii se descoperă o garsonieră e simplu se pare că toți bărbații într-o bună zi au una în viața lor” ridic nasul din farfurie *o garsonieră* cred că vorbesc despre mine am zece ani este duminică toată lumea stă la masă nu cunosc termenul „garsonieră” dar îmi spun că trebuie să fie o fetiță pentru băieți *o garsonieră* și m-am liniștit puțin trebuie că li se

întâmplă multor fete de fapt sunt normală și cum aceste imagini îmi vin în minte încă o dată ușa din hol treptele camera îmi spun că nu e grav sunt doar o *garsonieră* „așa cum există în mai bine din jumătate dintre familii” și nu este o nenorocire să fii o fetiță pentru băieți fiindcă toată lumea de la masă râde dar eu nu înțeleg de ce râd e atât de dureros și de înfricoșător să fii o *garsonieră*

0. CALDARÂM

Este ultima imagine. Trupul Lisandrei se izbește de caldarâm. Moare imediat. Nu simte cum tocurile înalte îi străpung gleznele. Femurul se face țandări. Șoldurile se dislocă. Și își simte trupul căzând. Craniul lovind caldarâmul. Fracturându-se. Sângele țâșnind peste tot. Venele explodând. Nu-și mai simte trupul zvâcnind încă o dată. Nici părul blond răvășit. Părul ei blond care parcă nu se potrivește cu tenul ei. Nu știe că Lucas nu va fi niciodată condamnat. Că s-a mutat la o zi după ce primise telefonul Evei Maria și că de atunci înainte va trăi cu teama unui nou telefon despre *femeia cu pisicuțele de porțelan*. Nu știe nici că un nevinovat va accepta să fie închis. Din iubire pentru mama lui. Care se va întoarce, în sfârșit, la el. Eva Maria, săptămână de săptămână, nu va lipsi de la nicio întâlnire de la vorbitor. Nici că Vittorio va avea un copil. Cu o altă femeie. Că va fi o fetiță. Și că o va boteza Lisandra. Să sperăm că pe fetița aceasta nu o va atinge nimeni.

Mulțumiri

Cartea aceasta n-ar fi existat niciodată fără Charlotte Liébert-Hellman, interlocutoare hotărâtoare, fără Teresa Cremisi, care a avut încredere în mine încă de la început, fără Alice d'Andigné, care a urmărit cu mare sensibilitate elaborarea acesteia și fără Anavril Wollman, aliata ei.

Îi mulțumesc lui Bertrand de Labbey pentru că m-a luat sub aripa lui.

Îi mulțumesc Iubirii mele care m-a însoțit cu atâta înțelegere pe drumul haotic al scriiturii. Îi mulțumesc lui Léonard fiindcă intruziunile sale în biroul meu sunt cele mai frumoase imagini pe care le am despre lucrul meu. Le mulțumesc părinților și fratelui meu, stâlpi indestructibili. Le mulțumesc „frumoșilor” mei copii care au știut să ocupe un loc atât de important în viața mea. Le mulțumesc lui Marine Autexier și prietenilor mei care știu atât de bine și întotdeauna să fie lângă mine. Îi mulțumesc lui Brigitte Rouillon, asistentă indispensabilă. Le mulțumesc lui Ludy și lui Elsie, îngerii cotidianului.

„Consultația lui Miguel” datorează mult mărturiei lui Miguel-Angel Estrella, îi mulțumesc pentru că a vrut să facă parte dintre cei care au ales să vorbească (*Gueule d'Ange* de Tristan Mendés France, Editura Favre, 2003 și *D'encre et d'exil* 5. *Buenos Aires-Paris, allers-retours*, Editura Bibliothèque publique d'informations/Centre Pompidou, 2006).

Îi mulțumesc *ochiului* meu argentinian, Lucia V., *ochiului* meu juridic, Stéphane Durand-Souffland.

Fiindcă moartea face cu atâta tristețe parte din viață, dedic această carte memoriei lui Françoise Cachin și lui Isabelle de Roux Revay, prea devreme plecate dintre noi.